

Σ 69 ΠΔΒ

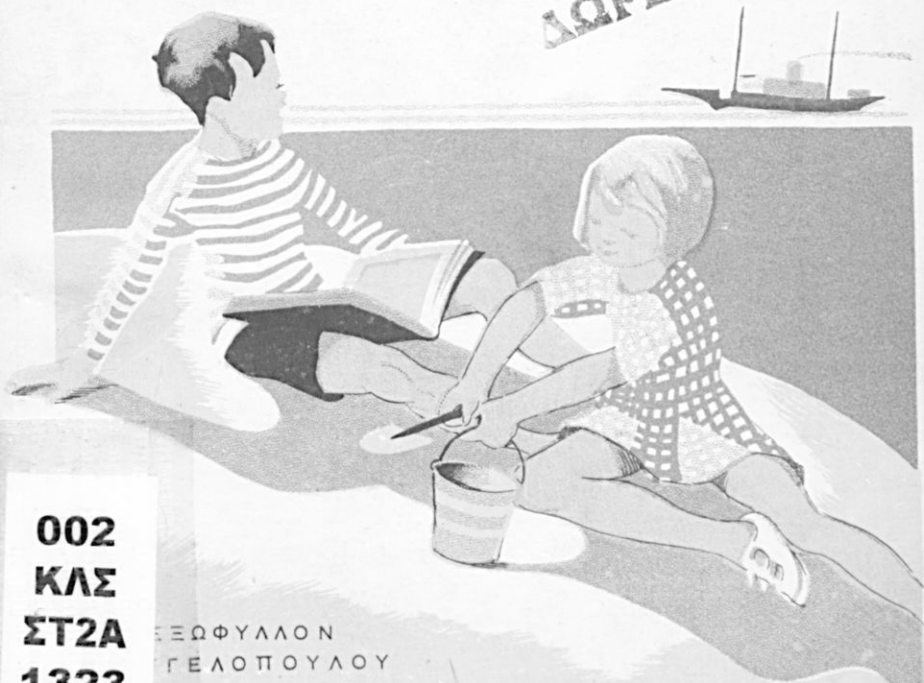
Κοινοβουλευτική

A. M. KONTOMARH

Ο ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΔΩΡΕΑΝ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1323

ΞΕΦΥΛΛΟΝ
ΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΤΑΙ - Ι.Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Εγκριθείσθαι από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5 69 ΤΓΑΒ
Ιστοριογραφία (Α.)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΠΕΜΠΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

Ἀντίτυπα 7.000

ΕΙΚΟΝΕΣ Δ. ΒΙΤΣΩΡΗ

Ἀριθμός ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 51231 καὶ 51232
20 Αὐγούστου 1934

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ",
46Α ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 46Α
1934

002
ΚΛΣ
ΣΤ24
1323

Τὰ γνήσια αντίτυπα φέρουν τὴν ιδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ
συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Εστίας».

Ι. Δ. Κολλαροῦ

Τέτοιοι: Κ. Σ. Παπαδογιάννη
— Ψαροῦν 41, Ἀθήναι —

Πρωϊνὴ προσευχή.

Δός μου χεῖλη νὰ σὲ ψάλω
δός μου ἄσμα νὰ σ' ὑμνήσω
δὸς πνοὴν νὰ σ' εὐλογήσω
τοῦ παντὸς Δημιουργέ.

Σέ, εἰς οὗ μ' ἐν μόνον ρεῦμα
διεχύθη ἡ σκοτία
κι' ἦλθε πάλιν ἡ πρωΐα
κι' ἔλαμψαν χρυσαῖ αὐγαί.

Εἰς ζωὴν τὸν κόσμον πάλιν
ἀφυπνίζει ἡ πνοή σου,
καὶ ἐγείρονται ἐξ ἔσου
ἄνθη, χλόη καὶ πτηνά.

Κι' εἶν' ἡ ἔγερσις των ὕμνος
εἰς τὸν θεῖόν των πατέρα,
κι' εἶν' ἡ νέα των ἡμέρα
νέον, Πλάστα, ὡσαννά.

Ὡς φανῇ, Θεέ, τὸ φῶς σου
καὶ εἰς ἡμᾶς, μικρὰ παιδία,
ὡς ἐγείρη ἡ πρωΐα
τὸν κοιμώμενόν μας τοῦτ'.

Καὶ ἡ ἔγερσίς μας ἄσμα
διαρκὲς πρὸς σέ θὰ στείλῃ
καὶ τὰ νεαρά μας χεῖλη
διαρκῶς θὰ σέ ὑμνοῦν.

*Αγ. Βλάχος

Ἡ χρυσὴ καρδιά.

Ἡ μήτηρ τοῦ Κωνσταντίνου, βλέπουσα μὲ καλοὺς
βαθμοὺς τὸν ἔλεγχον τοῦ υἱοῦ της τῷ εἶπε :

— «Μὲ χαράν μου βλέπω ὅτι οἱ βαθμοί σου αὐτὴν
τὴν φορὰν εἶναι καλύτεροι.

Πρόκει καὶ ἐγὼ νὰ ἀνταμείψω μὲ ἄλλου εἶδους
βαθμοὺς τὴν ἐπιμέλειάν σου. Φέρε μου τὸν ζουμπαράν
σου νὰ σὲ βαθμολογήσω».

Ὁ μικρὸς τρέχει χαίρων, ἀνοίγει ἓν συρτάριον καὶ
φέρει ἓν πῆλινον δοχεῖον, κλειστὸν πανταχόθεν καὶ μὲ
μίαν σχισμὴν ἄνωθεν καὶ τὸ θέτει εἰς τὰς χεῖρας τῆς
μητρός του. Ἡ δὲ μήτηρ του, ἀφοῦ θωπεύει καὶ ἐπαι-
νεῖ τὸν υἱόν της διὰ τὴν προκοπὴν του, ῥίπτει εἰς τὸν
ζουμπαράν του ἓν ἀργυροῦν δεκάδραχμον νόμισμα.

— «Βλέπεις; σὲ βαθμολογῶ καὶ ἐγὼ μὲ δέκα, τῷ
λέγει μειδιῶσα».

— «Πλησιάζει νὰ γεμίσῃ, ἀπαντᾷ ὁ μικρὸς γελῶν.
Ἔως τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος μηνὸς θὰ εἶναι πλήρης
καὶ θὰ τὸν σπᾶσωμεν.

— « Ἐσκέφθης ὅμως τί θὰ ἀγοράσῃς μὲ τὰ χρήματα αὐτά; » προσέθεσεν ἡ μήτηρ του.

— « Πῶς; ἐσκέφθην. Θὰ ἀγοράσω ζευγὸς ὑποδημάτων ποδοσφαίρου καὶ θὰ ἀρχίσω νὰ γυμνάζωμαι εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦτο », ἀπήντησεν ὁ Κωνσταντῖνος.

*
* *

Ὁ Ντῖνος παρακολοῦθεῖ τοὺς ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνας. Ἀναγινώσκει τακτικῶς τὴν ἀθλητικὴν στήλην τῶν ἐφημερίδων. Ἔχει δὲ ὀλόκληρον σειρὰν φωτογραφίων τῶν πρωταθλητῶν τοῦ ποδοσφαίρου. Ἔχει μάθει ἀκόμῃ καὶ τοὺς ὅρους τοῦ παιγνίου εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν: γκολ, πέναλτυ, ἄουτ, φάουλ!

ὦ! πόσον ποθεῖ νὰ εὑρεθῇ καὶ αὐτὸς μίαν ἡμέραν μὲ τὴν ἀθλητικὴν περισκελίδα καὶ τὴν φανέλλαν μιᾶς ομάδος εἰς ἓν γήπεδον καὶ νὰ παίξῃ!

Πολλάκις βλέπει εἰς τὸ ὄνειρόν του τὸν ἑαυτὸν του τερματοφύλακα ἢ κυνηγόν, νὰ λακτίζει τὴν σφαῖραν καὶ νὰ τὴν ἐκσφενδονίζει ὑψηλὰ πολὺ ὑψηλὰ. Διὰ τοῦτο δὲ τὰς πρωΐας ἀφυπνίζεται πολὺ ἐνωρίς, τρέμων ἀπὸ τὸ ψῦχος· διότι μὲ τὰ λακτίσματα ρίπτει τὰ κλινოსκεπάσματα εἰς τὸ δάπεδον καὶ μένει ἀκάλυπτος.

Ἄλλοτε πάλιν κόπτει τὰ χρυσόχαρτα τῆς σοκολάτας ὡς μετὰλλια καὶ τὰ ἀναρτᾷ ὡς παρὰσημα εἰς τὸ στήθος του.

Βλέπων δὲ τότε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ κάτοπτρον ἀναφωνεῖ: « Εἶμαι ὁ πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου εἰς τὸ ποδόσφαιρον! »

*
* *

Οἱ γονεῖς του βλέπουν ἀπαθῶς τὴν μανίαν τοῦ

νίου των εἰς τὸ ποδόσφαιρον. Διότι ὁ Ντίνος δὲν παραμελεῖ ἐξ αἰτίας τῆς ἀθλητικῆς του μανίας τὰ μαθήματά του. Διὰ νὰ τὸν γάνουν δὲ νὰ ἔχη ὑπομονὴν ἕως ὅτου μεγαλώσῃ, τοῦ ἠγόρασαν τὸν κουμπαραῖν, ἵνα ἀποταμιεύῃ τὰ χρήματα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς στολῆς τοῦ ποδοσφαιριστοῦ.

Ὁ Ντίνος ἀποταμιεύει ὅλας τὰς οἰκονομίας του. Πόσον ἀνυπομονεῖ νὰ τὸν ἴδῃ πλήρη!

Μίαν ἡμέραν μὲ ἐκπλήξιν ἀλλὰ καὶ μὲ χαρὰν εἶδεν ὅτι δὲν εἶχε πλέον χῶρον ὁ κουμπαραῖς του οὔτε καὶ δι' ἓν εἰσοσάλεπτον.

Ἐξάλλος τότε ἐκ χαρᾶς τρέχει πρὸς τοὺς γονεῖς του.

Ἀγγέλλει τὴν εὐχάριστον εἰδησιν εἰς τὴν μητέρα του, ἣ ὁποία ἐπότιζε τὴν ὥραν ἐκείνην τὰ ἄνθη εἰς τὸν κήπον.

*
* *

Αἰφνης ὁμως ἐμπρὸς εἰς τὰ κυκλιδώματα τοῦ κήπου ἔρχεται καὶ σταματᾷ πτωχὴ γυνὴ κατὰφορτος. Κρατοῦσα χλωμὸν βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς ὀρχεῶς της καχεκτικὸν κοράσιον, ὠμῶς δακρύουσα εἰς τὴν μητέρα του.

Ἦτο γνωστὴ ἡ πτωχὴ αὐτή. Ἦτο ἡ Ἑλένη, ἡ πρῶην ὑπηρέτριά των.

Εἶχεν ὑπανδρευθῇ πρὸ τριῶν ἐτῶν καὶ εἶχε παραιτηθῇ ἐκ τῆς ἐργασίας της.

Οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν κατέρυθροι ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὰ χεῖλη της ἔτρεμον ἀπὸ τὸ παράπονον.

— Δὲν ὑπάρχει ἐργασία δι' ἐμὲ κυρία, ἔλεγε, ὅπου καὶ ἂν ἐξήτησα. Ὁ σύζυγός μου, μολονότι εἶναι ἐργατικός, δὲν δύναται νὰ εὔρῃ ἐργασίαν καὶ δὲν κατορ-

θώνει νὰ μᾶς φέσῃ οὔτε τεμάχιον ἄρτου. Τὸν ψυχρὸν χειμῶνα διήλθομεν ἄνευ πυρᾶς καὶ ἄνευ θερμοῦ φαγητοῦ. Πολλάκις τὸ χοράσιόν μου κοιμᾶται νηστικόν. Ἡ ἀνεργία μᾶς ἔχει κάμει ἐνδεεῖς. Ὅ,τι καὶ ἂν εἶχομεν, τὸ ἐπωλήσαμεν διὰ νὰ μὴ πεινοῦν τὰ δύο τέκνα μας. Στερούμεθα τῶν πάντων. Ἐντρέπομαι νὰ σᾶς ἐκθέσω τὴν κατάστασίν μας· ἀλλ' ἐπειδὴ γνωρίζω τὴν μεγάλην ψυχὴν σας, ἐτόλμησα νὰ σᾶς ἐνοχλήσω...

ὦ! πόσον περίλυπα ἦσαν τὰ δύο βρέφη τῆς δυστυχοῦς ὑπηρετίας! Τὰ χεῖλη τῶν στεγνὰ μὲ πόσῃ λαχτάρᾳ θὰ ἐπεθύμουν ὀλίγον γάλα καὶ ἄρτον!

*
* *

Ὁ Ντῖνος κατ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο εἶχε μείνει ἀποσβολωμένος. Μὲ τὸν θησαυρὸν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς τὰ δυστυχή

μικρὰ πλάσματα ἤκουε τοὺς συγγινητιχοὺς τούτους λόγους.

Δὲν κρατεῖται ὁ Ντῆνος. Ἔχει συγγινηθῇ ἡ τουφερὰ καρδιά του καὶ δάκρυα ἔχουν πλημμυρίσει τοὺς ὀφθαλμοὺς του. Λαμβάνει ἀμέσως τὴν ἀπόφασιν νὰ

ἀνακουφίσῃ τὸν πόνον τῆς δυστυχοῦς οἰκογενείας. Καὶ εἰς τὴν στιγμὴν θραύει τὸ πῆλινον δοχεῖον μὲ τὸν θησαυρόν, κτυπῶν τοῦτο εἰς τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος καὶ ἀποθέτει ὅλας τὰς οἰκονομίας του εἰς τὰς χεῖρας τῆς πτωχῆς, λέγων:

— «Ἰδικά σου ὅλα. Δι' ἐσὲ τὰ ἀπεταμίευον πτωχῇ

Ἑλένη. Προτιμότερον νὰ στερηθῶ ἐγὼ τὴν ποδοσφαιρικὴν σφαῖραν καὶ τὰς ἀπολαύσεις της, παρὰ αὐτὰ τὰ βρέφη τὸν ἄρτον καὶ τὸ γάλα.

Ἡ μήτηρ του δὲν ἐκρατήθη ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν τῇ ἐπροξένησε τόσον ἡ πτωχὴ Ἑλένη, ὅσον καὶ ἡ εὐγενὴς προῆξις τοῦ υἱοῦ της. Ἐδωκε καὶ αὐτὴ τὰς οἰκονομίας της εἰς τὴν πτωχὴν τέως ὑπηρετρίαν της. Ἐπειτα ἐνηγαλίσθη τὸν υἱὸν της καὶ τὸν ἐφίλησε θερμῶς.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ὁ Ντῖνος, ὅταν ἐξύπνησεν ἑλαφρὸς καὶ ἄνευ ὀνείρων, παρετήρησεν ἐπὶ τῆς κλίνης του ὁλόκληρον ποδοσφαιρικὴν στολὴν, ἀστράπτουσαν.

Ἦτο ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς χριστιανικῆς πράξεώς του ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Λιασενή

Σύλβιος

Χριστιανικὴ καρδιά.

Οἱ κάτοικοι μικρᾶς κομποπόλεως ὑπέφερον τὰ πάνδεινα. Αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι ἀπειτύγγανον πάντοτε ἕνεκα τῆς ἀνομβρίας. Ἐργασίαι δὲ ἄλλαι, ἵνα προσπορισθῶν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ νὰ ζήσουν, δὲν ὑπῆρχον. Ἡ πείνα ἐμάστιζε τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους. Οἱ γεωργοὶ ἰδίως ἐκινδύνευον νὰ ἀποθάνουν ἐκ πείνης. Ἦτο λοιπὸν ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τύχουν βοηθείας ἀπὸ τοὺς εὐποροῦντας κατοίκους τῆς κομποπόλεως. Ὁ ἐφημέριος ὠμίλησεν ἀπὸ τὸν ἄμβωνα πρὸς τοὺς ἐνορίτας του περὶ ἐλεημοσύνης καὶ τοὺς συνεβούλευσε νὰ συνδράμουν τοὺς δυστυχεῖς ἕκαστος κατὰ δύναμιν.

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἱερέως πολλοὶ προσῆλθον συγκινηθέντες καὶ προσέφερον τὸν ὀβολὸν τῶν. Μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησεν ὁ ἱερεὺς καὶ νεάνιδα τυφλήν, πάμπωχον, νὰ ὁδηγῇται πλησίον του καὶ νὰ προσφέρει ποσὸν ἀνώτερον ἀπὸ πάντα ἄλλον.

*
* *

— «Ὁχι κόρη μου, τῇ εἶπεν ὁ ἱερεὺς, ὥς πτωχὴ καὶ ἀόμματος, σὺ ἡ ἰδίᾳ εἶσαι ἀξία ἐλεημοσύνης. Δὲν εἶναι ὀρθὸν σὺ νὰ προσφέρῃς. Ἄν δὲ ἐπιμένῃς νὰ συνδράμῃς, τὸ ἥμισυ μόνον τῆς προσφορᾶς σου δέχομαι, διότι εἶναι μεγάλη ἡ ὀλόκληρος».

— «Εἶναι ἀληθές, πάτερ, ἀπήντησεν ἡ νεάνις, εἶμαι δυστυχὴς τυφλή, ἀλλὰ πτωχὴ δὲν εἶμαι. Εἰς τὸ σχολεῖον τῶν τυφλῶν, ὅπου ἐσπούδασα, ὅταν ἔχασα τὸ φῶς μου, ἔμαθον νὰ πλέξω καλάθια. Τώρα, δόξα τῷ Θεῷ, διὰ τῆς ἐργασίας μου κερδίζω τὰ ἀναγκαῖα εἰς ἐμέ. Ἐργάζομαι εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν νύκτα δὲν μοὶ χρειάζεται φῶς. Ἡ δὲ προσφορά μου εἶναι ἡ οἰκονομία μου ἐκ τοῦ λύχνου. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ τὴν δεχθῆτε. Γνωρίζω πόσον ὑποφέρουν οἱ πτωχοί! Πρὶν μάθω νὰ πλέξω καλάθια, ἐγύριζον νυχθημερόν, ζητοῦσα ἐλεημοσύνην. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὰς περιφρονήσεις τῶν διαβατῶν καὶ τοὺς πικροὺς τῶν λόγους. Μόνον ὁ Θεὸς καὶ ἐγὼ γνωρίζομεν πόσον ἐβασανίσθην κατὰ τὰς ψυχρὰς ἐκείνας νύκτας. Ἡμίγυμνος καὶ ἀνυπόδητος, τρέμουσα καὶ πεινῶσα, διηρχόμην αὐτὰς αὔπνος εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς. Ἡ καρδιά μου κλαίει, ὅσάκις περὶ τῶν πτωχῶν ἀκούω· παρηγορεῖται δὲ καὶ εὐφραίνεται, ὅσάκις δύναμαι νὰ τοῖς προσφέρω μικρὰν βοήθειαν.

Ἄπαντες ἐθαύμασαν τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν τῆς τυφλῆς νεάνιδος. Ὁ δὲ ἱερεὺς, ἐνῶ πάντες ἠπόρουν καὶ ἐθαύμαζον τὴν τυφλήν, ἐφώναξεν :

— « Ἴδού, φίλτατοι ἀδελφοί, διατὶ ὁ Ἰησοῦς μᾶς εἶπεν: ὅτι τῶν πτωχῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν! »

Τὸ παράδειγμα τῆς ἀομμάτου κόρης καὶ οἱ κατανυκτικοὶ τοῦ ἱερέως λόγοι ἔκαμαν τοὺς παρευρεθέντας νὰ συμπαθήσουν τοὺς πτωχοὺς. Ἀμέσως αἱ συνεισφοραὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως ἐξοικονομήθησαν. Ἡὐλόγουν δὲ ὅλοι τοὺς εὐεργέτας των, καὶ πρὸ πάντων τὴν τυφλὴν νεάνίδα.

Διόσκουρῃ

A. Μελῶς

Ἡ τυφλὴ ἀνθοπῶλις.

Ἀγοράσατέ μου τ' ἄνθη !
Τοῦ φωτός μου στερημένη,
ἔρχομαι μακρόθεν ξένη
καὶ τὸν οἶκτόν σας ζητῶ.

Ἄν τὴν γῆν ὠραίαν λέγουν,
σὺ ὁ βλέπων μόνον κρίνε.
Τ' ἄνθη μου καρποί της εἶναι,
τ' ἄνθη ταῦτα ποὺ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι, ἐγὼ κρίνω
ἀπὸ μόνην τὴν ἀφήν των.
Πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των
τὰ συνέλεξα ρωπά.

Τῆς αὐγῆς τὸ πνεῦμα τώρα
ὦ ! θαρρῶ, πὼς μουρμουρίζει,
θαρρῶ τώρα πὼς δροσίζει
τ' ἄνθη μου τὰ χαρωπά.

ὦ ! ἰδέτε τα πῶς λάμπουν !
ἦσαν μοσχομυρισμένα,
εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα,
τῆς καλῆς μητρὸς των γῆς.

Ὅταν ἀπλώνα νὰ ζόγω,
μῦθον ἦτο ἡ γῆ ὅλη
κι' ἔλαμπον οἱ φωτοβόλοι
μαργαριτ αἱ τῆς ἀγῆς.

Γ. Ζαλοκώστας

Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄ καὶ ἡ πτωχὴ χήρα.

Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄ ἦτο πολὺ φιλόπρω-
χος καὶ ἐλεήμων. Οὐδέποτε ἀπέπεμπεν ἄνθρωπον, ὅστις
ἐζήτει παρ' αὐτοῦ ἐλεημοσύνην.

Μίαν ἡμέραν ἦλθεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον πτωχὴ
χήρα. Παρουσιασθεῖσα δὲ ἐνώπιόν του, ἠσπάσθη τὴν
δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τῷ εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν.

— Παναγιώτατε, εἶμαι χήρα πτωχή. Ὁ μονογενὴς
μου υἱός, τὸ μόνον στήριγμά μου, ἡ μόνη ἐλπίς τῆς ζωῆς
μου, εἶναι πολὺ ἄρρωστος. Ἔχω ἀνάγκην ἱατροῦ, φαρ-
μάκων καὶ ὑγιεινῆς τροφῆς. Δὲν ἔχω τὰς δυνάμεις νὰ
τὸν νοσηλεύσω καὶ νὰ τὸν θεραπεύσω. Οὐτε καὶ ἔχω
προστάτην τινὰ εἰς τὸν κόσμον νὰ μὲ συνδράμῃ. Στε-
ροῦμαι τῶν πάντων. Δός μοι ὅ,τι εὐχαριστεῖσαι.

— Δυστυχῶς, ἀδελφή μου, δὲν ἔχω οὔτε ὀβολόν!

Ἡ εὐλαβὴς γυνή, ἡ ὁποία ἐγνώριζε καλῶς πόσον
εὐσπλαχνος ἦτο ὁ Πατριάρχης, εἶπεν:

— «Ἄς ἔχω τουλάχιστον τὴν εὐχὴν σου, Δέσποτά μου. Μοὶ ἀρκεῖ καὶ ἡ εὐλογία σου!»

Ἦσπασθη καὶ πάλιν τὴν χειρὰ του καὶ ἐξῆλθεν.

Ἀλλ' ὁ ἐλεήμων Πατριάρχης ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα, ἐπειδὴ δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ συνδράμῃ τὴν δυστυχίαν τῆς πτωχῆς.

Ἐσκέφθη ὀλίγον, καὶ κατόπιν ἔτρεξε εἰς τὴν θύραν καὶ ἐκάλεσε τὴν πτωχὴν νὰ ἐπιστρέψῃ. Εἶχεν ἐνθυμηθῇ ὅτι ἐφόρει ζώνην πολυτίμον.

Ἀμέσως ἐξέβαλε αὐτὴν ἀπὸ τὴν ὀσφύν του καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὴν εἰς τὴν χήραν, λέγων:

— «Ἄκουσε, ἀδελφή! πάρε τὴν ζώνην αὐτὴν πώλησέ την καὶ ὅ,τι πάρης ἐξόδευσε διὰ τὴν υἰεὶάν τοῦ υἱοῦ σου.

Ἡ πτωχὴ γυνὴ δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα λόγον νὰ λάβῃ τὴν ζώνην τοῦ Πατριάρχου· ἀλλ' ὁ Παναγιώτατος ἔθεσεν αὐτὴν εἰς τὰς χεῖράς της, λέγων:

— «Σοῦ ἀνήκει, ἀδελφή, ἡ ζώνη αὐτή. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην τόσον πολυτίμου ζώνης· μοὶ ἀρκεῖ μία ἀπλὴ δερματίνη ζώνη.

Ὁ Ἀριστείδης.

Ἐὰν ὁ Ἀριστείδης δὲν ἦτο ὁ δίκαιος, ὁ ἐνάρετος καὶ ὁ φιλόπατρις Ἀριστείδης, ἀσφαλῶς ἡ ἐνδοξος μάχη τῶν Πλαταιῶν δὲν θὰ ἔσωζε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐλευθερία, τὰ φῶτα καὶ ὁ πολιτισμὸς τῶν προγόνων μας ἀπὸ τότε θὰ εἶχον χαθῇ διὰ παντός.

Ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀρετῶν του εἶχε καὶ τὴν ἀρετὴν νὰ μὴ εἶναι φίλος τῶν χρημάτων.

Πόσον ἀφιλοχρήματος ἦτο ὁ θαυμάσιος οὗτος Ἕλληνας μᾶς τὸ διαβεβαιώνει τὸ ἀκόλουθον γεγονός:

Ὁ Ξέρξης, ἀναχωρῶν ὥς γνωστὸν κατησχυμένος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀφῆκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν στρατηγὸν τοῦ Μαροδόνιον διὰ νὰ ὑποδουλώσῃ τοὺς ἐλευθέρους Ἑλληνας. Ὁ δὲ Μαροδόνιος, νομίζων ὅτι εὐκολότερον ἦτο νὰ ὑποδουλώσῃ αὐτοὺς διὰ τοῦ χουσίου παρὰ διὰ τῶν ὀπλῶν, ἀπέστειλε πρὸς τοῦτο πρέσβυν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Οἱ δυστυχεῖς Ἀθηναῖοι εἶχον ἐπανακάμψει τότε πένητες καὶ ἄστεγοι εἰς τὴν πατρίδα των, ἡ ὁποία εἶχε τελείως καταστραφῇ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ πρέσβυς τοῦ Μαροδονίου ἐπρότεινε λοιπὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: «ὅτι ὁ Μαροδόνιος εἶναι πρόθυμος νὰ ἀνοικοδομήσῃ δι' ἐξόδων τοῦ ὅλας τὰς κατακαείσας οἰκίας των, καὶ τοὺς κατεστραμμένους ναοὺς των καὶ νὰ τοὺς γάμῃ κυρίους τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐὰν ἤθελον νὰ καταθέσουν τὰ ὄπλα».

Οἱ Σπαρτιάται, γνωρίζοντες πόσον ἀθλία ἦτο ἡ κατάστασις τῶν Ἀθηναίων, ἐφοβήθησαν μήπως ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των ἀποδεχθοῦν οὗτοι τὰς χρηματικὰς προτάσεις τοῦ Μαροδονίου.

Ὅθεν, ἀποστέλλαντες πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, παρεκάλουν τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἀπορρίψουν τὰς Περσικὰς προτάσεις καὶ νὰ ἐξακολουθήσουν ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος.

Τότε ὁ Ἀριστείδης ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν του ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν

Σπαρτιατῶν: Συγχωροῦμεν εἰς τοὺς Πέρσας νὰ νομίζουσιν ὅτι τὰ πάντα δύνανται νὰ ἐξαγορασθοῦν διὰ τῶν χρημάτων· διότι αὐτοί, ὡς βάρβαροι, οὐδὲν πολυτιμότερον τοῦ χρυσίου γνωρίζουν. Ἀλλ' ἀγανακτοῦμεν κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ ὅποιοι, βλέποντες ἡμᾶς δυσστεροῦντας, λησιμονοῦν τὴν Ἑλληνικὴν ἀρετὴν καὶ φιλοτιμίαν. Ἄς πληροφρονηθοῦν λοιπὸν οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅτι οὔτε μὲ ὄλον τὸ χρυσίον τοῦ κόσμου ἠθελόν ποτε πωλήσει οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἄς μάθῃ δὲ καὶ ὁ Μαρδόνιος ὅτι, μόνον ὅταν ὁ ἥλιος παύσῃ νὰ ἀνατέλλῃ, θέλομεν παύσῃ καὶ ἡμεῖς ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐλευθερίας».

Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἡ ἔνδοξος μάχη τῶν Πλαταιῶν συνεζωοτήθη, ὁ Μαρδόνιος κατεστράφη καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐσώθη.

Ἡ ἀφιλοχρηματία λοιπὸν τοῦ Ἀριστείδου καὶ τῶν συμπολιτῶν τοῦ ἐθροιάμβρευσε καὶ διέσωσε τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Φωκίων.

Ὁ Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος οὐδέποτε ἠγάπησε τὸν πλοῦτον. Τοῦναντίον δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐμίσει τοῦτον, ἂν καὶ ἦτο ἀμπτωχος καὶ ἠδύνατο νὰ ἀποκτιήσῃ ὅσον ἠθέλει.

Ἀπόδειξις ἀπὸ τῆς ἀφιλοχρηματίας τοῦ Φωκίωνος εἶναι τὸ ἑξῆς γεγονός:

Ὅταν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τῷ ἀπέστειλεν ἐκατὸν τάλαντα ἵνα δείξῃ πόσον τὸν ἠγάπα καὶ τὸν ἐξετίμα, δὲν τὰ ἐδέχθη, εἰπὼν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ βασιλέως:

— «Διατὶ ἀποστέλλει εἰς ἐμὲ μόνον χρήματα ὁ βα-

σιλεύς, ἐνῶ εἶναι τόσοι ἄλλοι Ἀθηναῖοι πτωχοὶ καὶ ἄξιοι ὑποστηρίξεως :

— « Διότι ἔχει τὴν γνώμην ὅτι σὺ μόνον εἶσαι χρηστός καὶ ἐνάρετος, ἀπήντησαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ βασιλέως ».

— « Ἄς μὲ ἀφήσῃ λοιπόν, προσέθεσεν ὁ Φωκίων, νὰ εἶμαι καὶ νὰ φαίνομαι τοιοῦτος πάντοτε ».

*
* *

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, βλέποντες τὴν μὲν σύζυγόν του ἰδιοχείρως ζυμώνουσαν τὸν ἄρτον, αὐτὸν δὲ τὸν Φωκίωνα ἀντιλοῦντα τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος ἐθαύμασαν τὸν ἄνδρα. Ἐπέμενον δέ, βιάζοντες αὐτόν, νὰ δεχθῇ τὰ χρήματα λέγοντες : « δὲν ἀρμόζει εἰς φίλον τοῦ βασιλέως νὰ ζῇ τόσον ἄθλιον βίον ».

Ὁ Φωκίων, ἰδὼν τότε κατὰ τύχην διαβαίνοντα ἐξεῖθεν γέροντα πενιχρῶς ἐνδεδυμένον, τοὺς ἠρώτησεν ἂν θεωροῦν αὐτὸν χειρότερόν του.

— « Ὁχι », ἀπήντησαν.

— « Καὶ ὅμως, εἶπεν ὁ Φωκίων, ἔχει πολὺ ὀλιγότερα ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἐν τούτοις ζῇ μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ».

Ὁ Φωκίων δὲν ἐδέχθη τὰ χρήματα κατ' οὐδένα τρόπον. Οὕτω ἐφάνη πλουσιώτερος ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις τὰ ἐχάριζεν.

*
* *

Ὁ βασιλεὺς δυσηρεστήθη καὶ ἔγραψεν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ὁποίαν παρεπονεῖτο διὰ τὴν προσβολὴν καὶ τὸν παρεξάλει νὰ δεχθῇ τὴν χρηματικὴν του βοήθειαν.

ἵνα μὴ φανῇ δὲ ὁ Φωκίων ὅτι τὸν περιφρονεῖ ἔντε-
λῶς, τὰ μὲν χρήματα, τὰ ὅποια ἔστειλε καὶ πάλιν ὁ βα-
σιλεύς, δὲν τὰ ἐδέχθη, ἔγραψεν ὅμως ἐπιστολὴν καὶ τὸν
παρεκάλεσε νὰ ἀπολύσῃ πρὸς χάριν τοῦ φιλοσόφους τι-
νάς, τοὺς ὁποίους ἐκράτει αἰχμαλώτους εἰς τὰς Σάρδεις.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἐδέχθη τὴν παράκλησίν του ταύ-
την καὶ τοὺς ἀπέλυσεν ἀμέσως.

Προσέφερε δὲ πάλιν εἰς τὸν Φωκίωνα τέσσαρας
πόλεις καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐκλέξῃ ὅποιανδήποτε
αὐτὸς ᾔθελε, ἵνα ἀπολαμβάνῃ τὰ εἰσοδήματά της καὶ
νὰ ζῇ εὐτυχής. Πλὴν καὶ πάλιν ὁ Φωκίων δὲν ἐδέχθη.

Καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες ἔστελλον εἰς
τὸν Φωκίωνα διάφορα δῶρα, αὐτὸς ὅμως τὰ ἐπέστρεφε.

Οἱ πτερωτοὶ μετανάσται.

Διατὶ ἄραγε ὅλα τὰ μαστο-
φόρα τὰ ἐπλάσεν ὁ Θεὸς διὰ
νὰ ζοῦν καὶ νὰ ἀποθνήσκουν,
εἰς τὰς πατρίδας τῶν ; Διατὶ
δὲν ζητοῦν καὶ αὐτά, ὥς τὰ
πτηνὰ, τὴν εὐτυχίαν, περιπλα-
νώμενα κατ' ἔτος εἰς ξένους
τόπους ; Διατὶ ἄραγε τὰ περισ-
σότερα ἐκ τῶν πτηνῶν δὲν δύ-
νανται νὰ ζήσουν χωρὶς νὰ
ἐπιχειροῦν κατ' ἔτος τὰ ἐναέρια ταξίδια πολλῶν χιλιά-
δων μιλίων ;

Εἰς ἄλλα πτηνὰ πάντοτε εἶναι ἀπαραίτητος ἡ θερ-
μοκρασία τῶν τροπικῶν. Εἰς ἄλλα ἀρκεῖ ἡ θερμοκρα-
τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐν γένει τῆς γραμμῆς ὅλης τῆς βορείου

Ἀφρικῆς ἕως εἰς τὰ ἄκρα τοῦ Μαρόκου. Αὐτὰ ὅλα λοιπὸν τὸ θέρος ζητοῦν τὴν ἰδίαν θερμοκρασίαν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἄλλα τὴν μέσσην καὶ ἄλλα τὴν βορείαν.

Εἰς τὸν τόπον μας μάλιστα πολὺ ὀλίγα εἶναι τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα, ὥς ἡ πέρδιξ, ἡ ἀγρία περιστέρα, τὸ στρουθίον καὶ ὀλίγα ἄλλα, λατρεύουν τὴν μόνιμον ἐστίαν. Διότι σχεδὸν ὅλα τὰ πτηνὰ τὰ ὁποῖα κυνηγοῦνται εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι πτηνὰ τὰ ὁποῖα ἢ ἔρχονται ἀπὸ τὰ βόρεια κλίματα διὰ νὰ διαχειμάσουν ἐδῶ, ἢ διέρχονται ἀπὸ τὸν τόπον μας τὴν ἀνοιξιν διὰ τὰ βορειότερα κλίματα καὶ καταβαίνουν τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου με ἀντίθετον δρομολόγιον.

* *
*

Ἀλλὰ κανεῖς νὰ μὴ ὑποθέσῃ ὅτι τὰ ταξίδια αὐτὰ τοῦ πτερωτοῦ κόσμου γίνονται χωρὶς περιπετείας, χωρὶς κινδύνους, χωρὶς καταστροφάς. Πολλὰς φορὰς πίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ ἐξάντλησιν. Ἄλλοτε ἀποθνήσκουν ἀθρόως ἀπὸ χάλαζαν, καταιγίδας, τυφῶνας, πίπτοντα ἐνίοτε ἐπάνω εἰς τὰ κύματα τῶν θαλασσῶν καὶ ἐνίοτε ἐπάνω εἰς βράχους. Ἄλλοτε πάλιν πίπτουν ὥς πυκνὸν νέφος ἐξηντλημένα, ἐπάνω εἰς τὰ πλοῖα καὶ ζητοῦν νὰ ἀναπαυθοῦν εἰς τὸ κατάστρωμά των, ἢ εἰς τὰς κεφαίας των.

Διὰ μίαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς καταστροφὰς δύναμαι νὰ προσφέρω τὴν μαρτυρίαν μου, ὥς αὐτόπτης μάρτυς.

Εὐρισκόμην ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ Σαλαμῖς ὥς ἀνακριτὴς διὰ τὴν καταδίωξιν ἐνὸς τρομεροῦ ἐγκλήματος πειρατείας. Ἐπλέομεν μεταξὺ Ρόδου καὶ Καρπάθου. Ἦτο ἡ πρωτὴ τῆς 31ης Αὐγούστου ἐνθυμοῦμαι τὴν ἡμέραν, διότι τὴν ἐσημείωσα εἰς τὸ ἡμερολόγιόν μου.

“Ἡμην ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν, ὅτε βλέπω τὸν πηδαλι-
οὔχον κελευστὴν νὰ παρατηρῇ μὲ προσοχὴν τὴν θά-
λασσαν ἐμπρὸς.” Ἐλαβε τὰς διόπτρας καὶ ἀφοῦ παρ-
τήρησε προσεκτικῶς, μοὶ εἶπε :

—Περίεργον! Ἡ θάλασσα εἰς ἀρκετὴν ἔκτασιν
φαίνεται κιτροίνῃ ὥς νὰ εἶναι ἐστρωμένη μὲ κιτρινωμέ-
νον ἄχυρον.

“Ὅταν ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὸ περίεργον τοῦτο μέ-
ρος, ἐπλέομεν διὰ μέσου μυριάδων πνιγμένων ὀρτυκίων.
Οἱ ναῦται, χαίροντες διὰ τὸ εὖρημα, ἔρριψαν δοχεῖα
καὶ ἀνέσυσσαν πολλὰ ἀπὸ αὐτά. Δυστυχῶς ὁμως ἦσαν
ἀκατάλληλα πρὸς βρῶσιν. Εἶχεν ἀρχίσει ἡ σῆψις τῶν
καὶ ἀνέδιδον τρομερὰν δυσοσμίαν εἰς μεγάλην ἔκτασιν.
Τότε ἐνεθυμήθην ὅτι πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν Ρόδον,
ὅπου ἤμεθα ἡγχυροβολημένοι ὅλην τὴν νύκτα, ἔπνεε
σφοδρότατος ἄνεμος μὲ ραγδαίαν βροχὴν.

*
* *

Ἀλλὰ δι’ ἐμὲ τὸ μεγαλύτερον μυστήριον τῆς φύ-
σεως εἰς αὐτὰς τὰς ἀποδημίας τοῦ περρωτοῦ κόσμου,
δὲν εἶναι τόσον τὰ μεγάλα, τὰ δυνατὰ πτηνά.

Μοὶ γεννοῦν ἀπορίαν, οἱ μικροσκοπικοὶ ταξιδιωταὶ
τοῦ ἀέρος, οἱ ὅποιοι κατορθώνουν νὰ διαβαίνουν βουνά,
πεδιάδας καὶ νὰ σχίζουν τὸν ἀέρα, ὑπεράνω τῶν κυμά-
των τῶν θαλασσῶν, χιλιάδων μιλίων. Θαυμάζω τὸ
κατόρθωμα τῶν πτηνῶν αὐτῶν, τὰ ὅποια μολονότι δὲν
εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ ἓν τριαντάφυλλον, κατορθώνουν
ὁμως νὰ ἐκτελοῦν ἐν τόσον μακρυνὸν ταξίδιον.

Πῶς ταξιδεύουν ὁ δρυοζολάπτης, ὁ κοκκινολαίμης,
καὶ τόσα ἄλλα μικρὰ πτηνά, τὰ ὅποια χωροῦν ἐντὸς ἐνὸς
ζαφύρου! Πῶς κατορθώνει ἐπὶ παραδείγματι νὰ ζάμῃ τὸ

ταξίδιον τοῦτο τὸ πρασινοζίτρινον ἐξεῖνο πτηνόν, τὸ ὁποῖον ραμφίζει τὰς ἀκάνθας καὶ εἶναι μικρότερον καὶ ἀπὸ τὸ ἄνθος του!

Καὶ ὁμως καὶ αὐτά, ὥραϊα στολίδια τῶν θάμνων, ὅπου λικνίζονται μὲ τὸ ἐλαφρὸν φύσημα τοῦ ἀέρος, ἄνθη καὶ αὐτὰ ἐπάνω εἰς τὰ ἄνθη, κáμνουν ἀκόπως τὸ ταξίδιον των. Διασχίζουν καὶ αὐτὰ Ἡπείρους, διέρχονται τὰ ὑψηλὰ βουνά, τὰ ἀπέραντα πελάγη μὲ κατάμαυρον οὐρανὸν καὶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν ἀστραπῶν καὶ φθάνουν εἰς τὸ ἄγνωστον τέρας τοῦ δρόμου των, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν, ὀδηγούμενα ἀπὸ τὸ ἔνστικτόν των.

Διασκευή

Ἑμ. Λυκούδης

Ἡ μεγαλοφυχία τοῦ Ἀγίου Διονυσίου.

Ὁ Ἅγιος Διονύσιος ἐγεννήθη εἰς τὴν νῆσον Ζάκυνθον καὶ κατήγετο ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Σιγούρων. Ἐγινε κατόπιν Ἀρχιερεὺς τῆς νήσου Αἰγίνης καί, ἀφοῦ διέμεινεν ἐκεῖ πολλὰ ἔτη, παρητήθη καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν μονὴν Στροφάδων, εἰς μίαν μικρὰν νῆσον εἰς τὰ νότια τῆς Ζακύνθου. Ἐκεῖ ἔμενεν ὡς ἡγούμενος.

Ὁ ἀδελφός του ἦτο τότε διωρισμένος ἄρχων τῆς πόλεως Ζακύνθου. Ζακύνθιός τις ἔχων ἀφορμὴν ἐναντίον του, τὸν ἐφόνευσεν.

Ὁ φονεὺς μετὰ τὴν προᾶξίν του ἐτράπη εἰς φυγὴν καί, φοβούμενος μήπως συλληφθῇ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν οἱ ὅποιοι τὸν κατεδίωζον, ἔφυγε διὰ μικρᾶς λέμβου εἰς τὴν νῆσον, ὅπου ἦτο ἡγούμενος ὁ Ἅγιος, ἀδελφὸς τοῦ φονευθέντος. Ὁ φονεὺς, μὴ γνωρίζων τοῦτο, παρουσιάσθη εἰς τὸν Ἅγιον καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν ζῶσφι διὰ νὰ μὴ συλληφθῇ.

Ὁ Ἅγιος τὸν ἐξουφεν εἰς τὸ ζελλίον του, ὅπου τὸν ἠρώτησε καὶ ἔμαθε, χωρὶς νὰ δείξῃ καθόλου ταραχήν, ὅλας τὰς λεπτομερείας τοῦ φόνου τοῦ ἀδελφοῦ του. Μετ' ὀλίγον ἐφθασαν οἱ στρατιῶται καὶ ἠρώτησαν τὸν Ἅγιον, ἂν εἶχεν ἔλθῃ ἐκεῖ ὁ φονεὺς.

Ὁ Ἅγιος ἀπέκρυψε τὸν φονέα τοῦ ἀδελφοῦ του καί, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ καταδιωκτικοῦ ἀποσπάσματος, συνώδευσε τὸν φονέα μέχρι τῆς παραλίας καὶ διὰ τῆς λέμβου τῆς μονῆς τὸν ἐφυγάδευσεν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν τῆς Ἡλείας. Ἀποχαιρετῶν δὲ αὐτόν, τῷ ἐδήλωσε ποῶς ἦτο καὶ τὸν συνεβούλευσε πατρικῶς.

Ἀληθὲς Χριστιανός.

Ὁ πατήρ τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου ἦτο ἐγκατεστημένος εἰς τὴν Γένουαν δι' ἐμπορικὰς ὑποθέσεις του. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Λάζαρος, διηύθυνε τὸ ἐμπορικὸν κατὰστημα τοῦ πατρὸς του ἐν Ὑδρα.

Ὁ πατήρ του, μετὰ τινα ἔτη, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Γένουαν καὶ ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς ἐν Ὑδρα, ζῶν εὐτυχὴς ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του.

Αἰφνίδιον ὅμως δυστύχημα συνέβη καὶ ἐτάραξε τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας αὐτῆς.

Ἡμέραν τινὰ Ὑδραῖός τις εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κουντουριώτου πάνοπλος καὶ μὲ ἀγρίας διαθέσεις. Πληροφορηθεὶς ὅτι ἐν αὐτῇ ἐκρύπτετο ἄσπονδός τις ἐχθρὸς του, ἠρεῦνα τὴν οἰκίαν, ἵνα τὸν ἀνακαλύψῃ καὶ τὸν ἐκδιζηθῇ ἐπὶ τόπου, φονεύων αὐτόν. Ἄν καὶ αἱ πληροφορίαι του ἦσαν ψευδεῖς, ἐξηκολούθει νὰ ἐρευνᾷ τὴν οἰκίαν παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ὑπηρετῶν τοῦ οἴκου. Ὁ γέρον Κουντουριώτης, ἀπολέσας τὴν ὑπομονήν του, τῷ ἔκαμεν αὐστηρὰς ἐπιπλήξεις. Ἐκμανεῖς δὲ τότε ὁ ἀδιάκριτος οὗτος ὀπλοφόρος καὶ, πιστεύων ὅτι ὁ ἐχθρὸς του ἐκρύπτετο ἐκεῖ παρ' αὐτοῦ, δὲν ἐδίστασε νὰ σύρῃ τὸ πιστόλιόν του καὶ νὰ φονεύσῃ τὸν γέροντα οἰκοδεσπότην.

Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ θύματος, ὁ Λάζαρος καὶ ὁ Γεώργιος, ἐκυνήγησαν τὸν δολοφόνον ἵνα τὸν συλλάβουν. Ἀλλ' ὁ φονεὺς ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ τὴν σύλληψιν καὶ νὰ ἀποδράσῃ ἐκ τῆς νήσου.

*
* *

Μετὰ πολλὰ ἔτη ὁ δολοφόνος, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὰ βάσανα τῆς ξένης, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ὑδραν καὶ προσέφυγεν εἰς τὸν ἱερέα τῆς Ὑδρας. Παρακάλει δὲ

τὸν πνευματικὸν τῆς νήσου νὰ συναντήσῃ τὸν Λάζαρον,
τὸν υἱὸν τοῦ θύματός του καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ τὸν συγ-
χωρήσῃ οὕτως διὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός του.

Ὁ ἱερεὺς ἀνέφερε ταῦτα εἰς τὸν Λάζαρον καὶ τὸν
παραζώλεσε νὰ φανῇ ἀληθινὸς Χριστιανὸς πρὸς τὸν

ἐχθρόν του. Τῷ εἶπε δὲ «ὅτι ὁ Χριστὸς μᾶς ἔδωκε τὴν
ἐντολήν, ὅχι μόνον νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθρούς μας, ἀλλὰ
καὶ νὰ εὐεργετῶμεν ἀκόμη αὐτούς, ὅταν δυστυχοῦν».

— «Δέχομαι, πάτερ, νὰ συγχωρήσω τὸν δολοφόνον τοῦ

ἀειμνήστου πατρός μου μὲ μίαν ὁμῶς συμφωνίαν, νὰ μὴ θελήσῃ ποτὲ νὰ παρουσιασθῇ ἐμπρός μου·.

Ἡ συμφωνία ἐτηρήθη πιστῶς. Ὁ δολοφόνος ἀπέφυγε νὰ ἐμφανίζεται εἰς μέρη ὅπου ἐσύχναζεν ὁ Λαζαρος.

Ἀλλὰ δὲν ἐσταμάτησεν ἕως ἐδῶ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ τοῦ Λαζάρου. Ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος δυστυχεῖ, τῷ ἀπέστειλε καὶ χρηματικὸν βοήθημα. Καὶ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι εἶναι ἀνίκανος πλέον νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ κερδίῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀνέλαβε νὰ τὸν διατρέφῃ καὶ τὸν ἐγηροκόμησεν μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἀγαπᾶτε καὶ τοὺς ἐχθροὺς σας.

Παρουσιάσθη ποτὲ εἰς τὸν πρωταγωνιστὴν τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μας, τὸν Θεόδωρον Κολοκοτρώνην, ἄθλιός τις, Ἑλλήν δυστυχῶς, ἵνα ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν του διὰ μίαν ὑπόθεσίν του. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ὁ φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἥρωος τῆς Ἑπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ὁ δολοφόνος ἔφερε τυλιγμένον εἰς τὸ φέσιόν του, τὸ χρυσοκέντητον κεφαλογόριον τοῦ θύματός του, ὑποθέτων ὅτι ὁ Στρατηγὸς δὲν θὰ τὸ ἀναγνωρίσῃ. Ὁ Κολοκοτρώνης ὁμῶς ἀνεγνώρισεν ἀμέσως αὐτό. Καὶ εἰς τὴν στιγμὴν δάκρυα ἐπλημμύρισαν τοὺς ὀφθαλμούς του, ἔγινε κατακόκκινος ἀπὸ θυμὸν, ἔσφιξε τοὺς γρόνθους του, ἔτριξε καὶ τοὺς ὀδόντας του, ἀλλ' ἐκρατήθη.

Καὶ μήπως εἶχεν ἄδικον! Εἶχεν ἐμπροσθέν του τὸν ἀνάνδρον φονέα τοῦ λατρευτοῦ του ἀδελφοῦ. Ὁ ἄθλιος, τυφλωμένος ἀπὸ τὰ χρυσᾶ φλωρία, τὰ ὅποια τῷ προσέφερον οἱ ἐχθροί, τὸν εἶχε δολοφονήσῃ ἀνάνδρως.

Ἐν τούτοις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποκρύψῃ τὸν πόνον του.
Βαθὺς ἀναστεναγμὸς ἔφυγεν ἀπὸ τὸ στόμα του. Πῶς
νὰ ἐγαλήνευεν ἄλλως ἢ ταραγμένη ψυχὴ του!

Ὁ φονεὺς, φοβούμενος μήπως τὸν ἐκδιζηθῇ ὁ

Στρατηγός, ἔγινεν ὠχρὸς καὶ ἔτρεμε σύσσωμος. Εἶχον
παραλύσει αἱ δυνάμεις του καὶ ἴστατο ἄναυδος.

Ὁ Κολοκοτρώνης ἀντελήφθη τὴν δύσκολον θέσιν

τοῦ ἐπισκέπτου του καὶ διὰ τὸν ἡσυχάσῃ, ἔγινεν αὐ-
τὸς ἡρεμὸς καὶ γαλήνιος.

Ὁ φονεὺς, συνελθὼν, ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπόθεσίν
του καὶ ἐξήγησε τὴν συνδρομὴν του. Ὁ δὲ Κολοκο-
τρώνης ἐδέχθη προθύμως τὸν συνδράμη μὲ ὅλας του
τάς δυνάμεις.

Ἦτο μεσημβρία, ἡ ὥρα τοῦ γεύματος. Ὁ Κολοκο-
τρώνης τὸν ἐκράτησεν εἰς τὸ γεῦμα καὶ τὸν περιεποιήθη
ὥς τὸ ἦτο στενὸς συγγενὴς ἢ φίλος του. Ἡ μήτηρ ὁμῶς
τοῦ Κολοκοτρώνη, ἡ ὁποία ἀνέμενε ἀλλοίαν τὴν συμ-
περιφορὰν τοῦ υἱοῦ της πρὸς τὸν φονέα, δὲν ἐκράτηθη.
Ἰδίως ἐκεῖνο τὸ κεφαλολύριον τοῦ δυστυχοῦς τέκνου
της συνέθλιβε καὶ ἐσπάρασσε τὴν καρδίαν της. Ἐθό-
λωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ της ἀπὸ τὰ δάκρυα, τὴν ἔπνιξαν
καὶ οἱ λυγμοί. Ἐξεμάνη, καὶ μὲ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν
εἶπεν εἰς τὸν υἱὸν της.

— «Καὶ στὸ τραπέζι, υἱέ μου, τὸν φονέα τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου: Αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται!»

— Ἠσύχασε μητέρα! μὴν κάμνῃς ἔτσι! Περιποιη-
μενος τὸν φονέα τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου, κάμνω
τὸ μνημόσυνόν του. Θὰ χαρῇ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀδικοσκοτω-
μένου υἱοῦ σου, ὁ ὁποῖός μοι συνίστα πάντοτε «τὸ
ἀγαπᾷτε καὶ τοὺς ἐχθρούς».

Τί μεγάλη ψυχὴ, ἡ ψυχὴ τοῦ Κολοκοτρώνη!

Προσευχή.

Μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
τὸν Θεὸν εὐχαριστῶ.
Εἰς αὐτὸν ζώην, ὑγείαν,
καὶ τὰ πάντα χρεωστῶ.
Τῶν καλῶν εἶναι πηγὴ,
χάριτας μᾶς χορηγεῖ.

Εἰς τὸν οὐρανὸν θαυμάζω
τόσα σώματα λαμπρά !
Πάλιν εἰς τὴν γῆν κοιτάζω
βλέπω ἔργα θαυμαστά.
Τί σοφός, τί ἀγαθός
εἰς ἡμᾶς εἶν' ὁ Θεός !

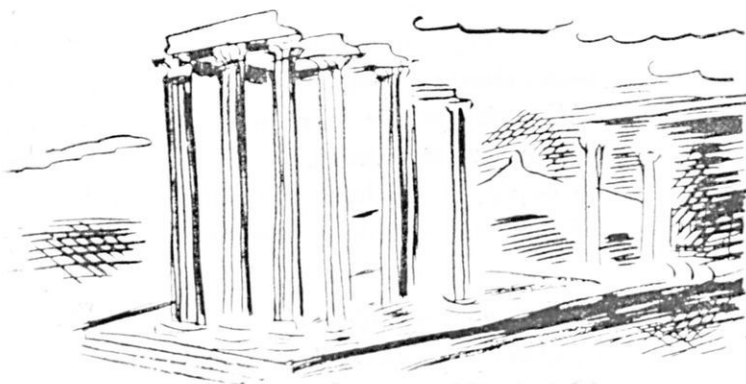
ὦ Θεέ μου, φώτισέ με
ν' ἀγαπῶ τὰς ἀρετὰς !
ὦ Θεέ, ὁδήγησέ με
εἰς τὰς πράξεις τὰς καλὰς !
Λίδε μου Θεὲ χαρὰν
καὶ καρδίαν καθαράν !

Α Βλάχος

Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ αἱ Ἀθῆναι ἐπὶ Ἀδριανού.

Ὅσάκις εὐρίσκομαι εἰς τὸ Ζάππειον, δὲν γνωρίζω
διατὶ θέλω νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ ἑρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ
Ὀλυμπίου Διός. Εἶναι μυστήριον δι' ἐμέ, διατὶ μὲ ἐλ-
κύουν τόσον ἰσχυρῶς οἱ ὑψηλοὶ στῦλοι. Τί γίγαντες,
τί κολοσσοὶ εἶναι, ἀληθῶς οἱ δέκα ἕξ στῦλοι, ὅταν τοὺς
παρατηρῶ μαζρόθεν! Τί ὥραϊα κομψοτεχνήματα φαί-

νονται, ὅταν σταθῶ παρὰ τὴν βάσιν των καὶ ὑψώσω
τοὺς ὀφθαλμούς μου!

Τί θὰ ἦτο λοιπὸν ὁ ναὸς οὗτος ἀκέραιος, ὅταν
ὀλίγα του μόνον λείψανα μᾶς καταπλήσσουν σήμερον
μὲ τὸ μεγαλεῖόν των!

*
* *

Σήμερον σώζονται μόνον δέκα ἕξ κίονες, ἀπὸ τοὺς
ἐκατὸν τέσσαρας τοὺς ὁποίους εἶχε τὸ οἰκοδόμημα.
Φαντάζεσθε τώρα τί ἔκτασιν θὰ κατεῖχεν ὁ κολοσ-

σιαῖος οὗτος ναός, μεγαλύτερος τοῦ ὁποίου δὲν ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἐκτὸς τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος!

Ἐκ τῶν δέκα ἑξ ζιόνων μόνον οἱ δεκαπέντε σώζονται ὁρθιοί. Ὁ δέκατος ἑκτος κατάρκειται, ῥιφθεὶς ὑπὸ σφοδροτάτου ἀνέμου τὴν νύκτα τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 1852. Οἱ σπόνδυλοί του, τὰ τεμάχια δηλαδή ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται, εὐρίσκονται κατὰ γῆς τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου κατὰ σειρὰν, ὅπως ὅταν ῥίπτη κανεὶς στήλῃν νομισμάτων.

Αὐτὴ εἶναι ἡ τελευταία μεταβολὴ ἡ ὁποία ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἔνδοξον ἑρείπιον. Ἀλλὰ καὶ πρὸ αὐτῆς, κατὰ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν αἰώνων, πόσαι ἄλλαι μεταβολαὶ δὲν ἤλλαξαν τὴν ὄψιν του! Οἱ σεισμοὶ καὶ οἱ ἄνεμοι δὲν εἶχον τόσην ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ περίφημον τοῦτο ἔργον τῶν προγόνων μας κατεστράφη δυστυχῶς ἀπὸ χειρὸς ἀνθρώπων. Πολλάκις ἐκάη, ἐσυλήθη, ἐγυμνώθη, ἠκρωτηριάσθη. Εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι βοεβόδας τις τῶν Ἀθηνῶν ἔκαυσε καὶ μετέβαλε εἰς ἄσβεστον ἓνα τῶν ζιόνων, διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ τὸ μέγαρόν του. Ἀλλὰ καὶ πόσας ἄλλας καταστροφὰς δὲν θὰ ὑπέστη ἄραγε τὸ δυστυχὲς τοῦτο μνημεῖον τῆς τέχνης!

Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον περιπετειώδη οἰκοδομήματα. Φαντασθῆτε ὅτι ἐχρησθήσαν ἑξ ὀλόκληροι αἰῶνες διὰ νὰ ἀποπερατωθῇ τὸ ἔργον τοῦτο. Τὰ θεμέλιά του ἐτέθησαν ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ τόπου, ὁ ὁποῖος ἀνέκαθεν ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διός. Μετὰ τὴν ἐξο-

ρίαν τοῦ Ἰππίου ἡ οἰκοδομὴ ἐσταμάτησε. Κατὰ τοὺς Ρωμαῖζοὺς χρόνους ὁ Ἀντίοχος συνέχισε τὸ ἔργον, ἀναθέσας τοῦτο εἰς τὸν Ρωμαῖον ἀρχιτέκτονα Δέκιμον Κοσσούτιον. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιόχου, ἐλλείπει χρημάτων, τὸ οἰκοδόμημα πάλιν ἐγκατελείφθη. Παρῆλθον σχεδὸν τρεῖς αἰῶνες ἀκόμῃ καὶ τὸ ἔργον συνεχίσθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Αὐτὴν τὴν φορὰν ὅμως ἐπερατώθη καὶ τὸ φθινώπωμα τοῦ ἔτους 129 μ.Χ. ἐτελέσθησαν πανηγυρικῶτα τὰ ἐγκαί-
νιά του, παρουσία τοῦ φιλαθηναίου καὶ μεγαλοδώρου αὐτοκράτορος.

Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἦσαν πλέον οἱ Ἀθηναῖοι τῆς μεγάλης ἀρχαίας Ἑλλάδος. Δὲν ἦσαν πλέον ἐλεύθεροι καὶ ὑπερήφανοι. Ἀλλὰ φεῦ! ταπεινοὶ ὑπῆζοσι τῶν Ρωμαίων, ζολαζεύοντες τοὺς ἰσχυροὺς δεσπότας διὰ νὰ λαμβάνουν χάριτας καὶ προ-
νόμια.

Καὶ ὁ ναὸς ἐκεῖνος, ὁ προσορισμένος ἀρχαιόθεν διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Διός, ἀποπερατωθεὶς τόσον ἀργά, ἐπέ-
προτο νὰ γίνῃ καὶ ναὸς τοῦ Ἀδριανοῦ. Οὕτω δέ, παρὰ τὸ ἄγαλμα τοῦ Διός, ἐστήθη καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ ἀποθεω-
θέντος αὐτοκράτορος. Ὁ δὲ ἱερεὺς, ὁ προσφέρων θυσίας καὶ ὕμνους εἰς τὸν ἄνακτα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἔθυσε συγχρόνως καὶ εἰς τὸν νέον θεὸν τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον καὶ πολὺν ἄδικοι νὰ ζολαζεύουν τὸν κατακτητὴν. Διότι ὁ Ρωμαῖος ἐκεῖνος αὐτοκράτωρ ἠγάπησε καὶ εὐηργέτησε τὴν πόλιν τῶν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Μεγαλοπρεπὲς, φιλό-
καλος, γενναιόδωρος ὁ Ἀδριανὸς μετέβαλε τὴν ὄψιν τῶν

ἀρχαίων Ἀθηνῶν καὶ ἔδωκε νέαν αἶγλην καὶ ζωὴν εἰς τὴν ἀθάνατον πόλιν. Αἱ Ἀθῆναι τοῦ Ἀδριανοῦ εἶχον γίνεαι ἐφάμιλλοι τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Περικλέους.

Ἡ παλαιὰ πόλις ἐστολίσθη ὄχι μόνον διὰ νέων οἰκοδομῶν, ἀλλὰ καὶ νέαι συνοικίαι ἰδρύθησαν παρ' αὐτήν. Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἔμελλε νὰ εἶναι τὸ κέντρον τῆς νέας ταύτης συνοικίας, ἢ μᾶλλον τῆς νέας πόλεως. Ἡ μεγάλη αὕτη ἔκτασις, ἡ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ, ἔρημος σχεδὸν ἄλλοτε, ἐκοσμήθη ἤδη διὰ περιστύλων καὶ δένδροφύτων περιπάτων, διὰ ρωμαϊκῶν λουτρῶν καὶ διὰ λαμπρῶν ἐπαύλεων. Τὸ Ἀδριάνειον ὑδραγωγεῖον, ἄλλο μεγαλοπρεπὲς ἔργον, σωζόμενον μέχρι σήμερον, ὕδρευε πλουσίως τὴν συνοικίαν ταύτην, τὴν τερπνὴν καὶ κατὰφυτον. Τὸ παλαιὸν τεῖχος τοῦ Θεμιστοκλέους, τὸ περιβάλλον τὴν ἀρχαίαν πόλιν, κατερρίφθη εἰς ἓν μέρος διὰ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν παλαιάν καὶ ἡ νέα πόλις. Πλησίον δὲ τοῦ τείχους καὶ ἐκεῖ ὅπου κατέληγε μία μεγάλη ὁδὸς ἀπὸ τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Ἀκροπόλεως ἐρχομένη, ἀνιδρύθη ἀπὸς ἡ πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ.

Τὰ ἐρείπια τῆς πύλης ταύτης σώζονται παρὰ τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς. Εἶναι μία μεγάλη ἀψὶς, χαλκόχρους πλέον ἐκ τοῦ χρόνου, ἔχουσα ἄνοιγμα πλάτους ἑξ ἑπτὰ μέτρων. Ἄλλοτε ἐκοσμεῖτο διὰ κιόνων Κορινθιακοῦ ὀρθοῦ, τῶν ὁποίων οἱ στυλοβάται φαίνονται ἀκόμη. Ἀνωθεν τοῦ ἐπιστυλίου, εἶναι μικροὶ κίονες. Οὗτοι σχηματίζουν τρία ἀνοίγματα, ὅμοια μὲ θυρίδας, αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἦσαν κλεισταὶ διὰ λεπτῶν μαρμαρίνων πλακῶν. Τὸ ἐπιστύλιον φέρει ἐπὶ τῆς ὀψεως, ἡ ὁποία βλέπει πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν :

«Αἶδ' εἰς' Ἀθῆναι, Θεσέως ἢ πρὶν πόλις». Δηλαδή: αὐταὶ ἔδω εἶναι αἱ Ἀθῆναι, ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ Θεσέως.

A. KONTOMARH, Ἀναγνώστ. Ε'. Παιδικὸς Θεσαυρός. Ἐκδ. Γ' 1934 3

«Εἰς τὴν ἄλλην δὲ ὄψιν, τὴν ἐστραμμένην πρὸς τὴν νέαν πόλιν, ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφὴ :

«Αἴδ' εἰς' Ἀδριανοῦ καὶ οὐχὶ Θησέως πόλις». Δηλαδή : αὐταὶ ἐδῶ εἶναι αἱ Ἀθηναὶ ὅχι τοῦ Θησέως, ἀλλ' ἡ νέα πόλις τοῦ Ἀδριανοῦ».

*
* *

Ἐστάθην παρὰ τὴν πύλιν τοῦ Ἀδριανοῦ, παρὰ τὸ σύνορον τῶν δύο πόλεων καὶ ἔβλεπον ἅψ' ἑνὸς τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος, ἅψ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐρείπια τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ἐβυθίσθην εἰς ρεμβασμὸν καὶ ἀνέπλασα μὲ τὴν φαντασίαν μου τὰς δύο πόλεις, τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν. Πόλιν τόσον ὥραϊαν καὶ τόσον ἔνδοξον ὥς αἱ Ἀθηναὶ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας πρὸ καὶ μετὰ Χριστὸν δὲν θὰ εἶχεν ἡ ἀρχαιότης ! ἀνεφώνησα ἐνθουσιασθεῖς. Ἀξίζει ἀληθῶς τὸν κόπον νὰ ἐπισκέπτεται τις τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

Διασκευὴ

Γρ. Ξερόπουλος

Ἀδελφικὴ ἀγάπη.

Πόσον εὐτυχεῖς εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, ἔχοντες τοὺς ὡραιότερους μύθους τοῦ κόσμου ! Ἄλλα ἔθνη δὲν ἐκκληρονόμησαν τόσα πολλὰ καὶ ὡραῖα παραμύθια. Μεταξὺ τῶν ὡραίων μύθων, τοὺς ὁποίους μᾶς παρέδωκαν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, εἶναι καὶ ὁ μῦθος τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκου. Ἀξίζει ἀληθῶς τὸν κόπον νὰ τὸν μάθετε μικροὶ μου ἀναγνῶσται :

«Κατὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἐποχὴν βασιλεῖς τῆς Σπάρτης ἦσαν ὁ Τυνδάρεως καὶ ἡ Λήδα. Οὗτοι, ἂν καὶ εἶχον καὶ πλούτη καὶ δόξαν καὶ τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου δὲν ἐστεροῦντο, δὲν ἦσαν εὐτυχεῖς. Ἦσαν ἄτεκνοι καὶ διὰ τοῦτο ἐλυποῦντο πολὺ. Νυχθημερὸν προσηύχοντο εἰς τοὺς Θεοὺς νὰ χαρίσουν εἰς αὐτοὺς ἀπογόνους. Οἱ δὲ θεοὶ εἰσήκουσαν τὴν παράκλησίν των. Ἀπέκτησαν διδύμους υἱοὺς τὸν Κάστορα καὶ Πολυδεύκην.

Τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησιν παρουσιάσθησαν παρὰ τὴν κλίνην τῶν βρεφῶν αἱ Μοῖραι καὶ ὥρισαν τὴν μοῖραν των. Κατὰ τὸν ὀρισμὸν των ὁ μὲν Πολυδεύκης θὰ ἔζη ἀθάνατος εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὁ δὲ Κάστωρ θὰ ἐδοκίμαζε τὸν πόνον τοῦ θανάτου. Ἐχάρισαν ὁμῶς καὶ εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς τὴν σπουδαίαν ἀρετὴν νὰ ἔχουν πάντοτε τρυφερὰν ἀδελφικὴν ἀγάπην.

Τοιοιουτοτρόπως ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης ἔζησαν τοὺς παιδικούς των χρόνους μὲ μεγάλην ἀγάπην. Οὔτε φιλονικία, οὔτε θυμὸς ἐτάραξαν ποτε τὴν ἀγάπην τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν.

Ὅ,τι ἤρεσκεν εἰς τὸν ἓνα, ἦτο ἀρεστὸν καὶ εἰς τὸν ἄλλον. Ὅμοῦ ἔτρωγον, ἔπαιζον καὶ ἐκοιμῶντο. Ἡ χαρὰ ἢ ἡ λύπη τοῦ ἑνὸς ἦτο χαρὰ ἢ λύπη τοῦ ἄλλου. Τόση ἀδελφικὴ ἀγάπη ὑπῆρχε μεταξὺ των ! Οἱ δὲ γονεῖς των ἐχαίροντο καὶ ὑπερηφανεύοντο διότι εἶχον τοιοῦτους υἱούς.

Κατὰ τὴν νεανικὴν των πάλιν ἡλικίαν ἐλάβανον ὁμοῦ μέρος εἰς πᾶσαν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν ἡ Πατρις των ἔκαμε μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς. Ἐφιπποὶ τότε ἐπὶ λευκῶν ἵππων παρουσιάζοντο εἰς τὸν πόλεμον. Ἐμά-

χοντο ὁ εἷς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου. Ὅμοῦ ἐκέρδιζον νίκας λαμπρὰς καὶ ἐξ ἴσου ἐμοιράζοντο τὴν δόξαν καὶ τὰς δάφνας.

*
* *

Ἀλλὰ βάσκανος μοῖρα, φαίνεται ἐφθόνησε τὴν ἀγάπην τῶν ἀδελφῶν. Ὁ Κάστωρ τραυματίζεται θανα-

σίμως εἰς μίαν μάχην, πολεμῶν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀδελφοῦ του, ὡς πάντοτε κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος του.

Ὁ Πολυδεύκης σπεύδει πλησίον τοῦ λατρευτοῦ του ἀδελφοῦ, ἀναλαμβάνει αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ κάμνει τὸ πᾶν ἵνα τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ματαίως ὅμως ἀγωνίζεται, διότι τὸ φονικὸν βέλος ἔχει διαπεράσῃ τὴν καρδίαν τοῦ Καστορος. «Ἀδελφέ μου, Πο-

λυδεύκη μου !» ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ δυστυχοῦς ἀδελφοῦ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐξεψύχει.

*
* *

Ὁ Πολυδεύκης, συντετριμμένος ἀπὸ τὴν λύπην, γονυπετεῖ καί, κλαίων γοερῶς, ἀναφωνεῖ : « ὦ πάτερ τῶν Θεῶν ! λυπηθῆτε τὸν δυστυχῆ Κάστορα ! Εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω, ὦ Ζεῦ, χωρὶς τὸν ἀδελφόν μου ! Ὁ λατρευτός μου Κάστωρ ἀπέθανε, ἄφες νὰ ἀποθάνω καὶ ἐγώ ».

— « Δὲν ἐπιτρέπουν αἱ Μοῖραι νὰ ἀποθάνης », ἀπαντᾷ ὁ Ζεὺς.

— « Ἀλλ' ὦ πάτερ, πῶς νὰ ὑποφέρω τὸν χωρισμὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου ; Ἡ ἀθανασία τὴν ὁποίαν μοὶ ὥρισαν αἱ Μοῖραι, θὰ μοὶ εἶναι διαρκὲς δυστυχία ».

— « Καὶ προτιμᾷς, Πολυδεύκη, εἶπεν ὁ Ζεὺς, ἔκπληκτος, νὰ γηράσῃς καὶ νὰ ἀποθάνῃς ὥς οἱ θνητοί ; Δὲν σοὶ ἀρέσκει ἡ φαιδρὰ νεότης, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃς ἐν τῷ οὐρανῷ, ζῶν μεταξὺ τῶν εὐτυχῶν θεῶν ; »

— « Προτιμῶ, ὦ Ζεῦ, νὰ μετέχω τῆς μοίρας τοῦ ἀδελφοῦ μου. »

— « Τότε θὰ παρακαλέσω τὰς Μοῖρας, εἶπεν ὁ Ζεὺς, νὰ σοὶ ἐπιτρέψουν νὰ παραχωρήσῃς εἰς τὸν Κάστορα τὸ ἥμισυ τῆς ἀθανασίας σου. Καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος θὰ ζῇ, σὺ θὰ μένῃς εἰς τὰ σκοτεινὰ βασίλεια τοῦ Ἅδου, ὅταν δὲ ἐκεῖνος θὰ ἀποθνήσκῃ, σὺ θὰ διαμένῃς εἰς τοὺς φωτεινοὺς θόλους τοῦ οὐρανοῦ ».

— « Δέχομαι », ἀπήντησεν ὁ Πολυδεύκης, ἑξαλλος ἐκ χαρᾶς.

Τοῦτο ἔγινεν. Ἀπέθανον καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ καὶ τοὺς ἐκάλυψεν ἡ γῆ. Καὶ τότε ἀνήρχοντο οἱ δύο ἀδελφοὶ μὲ τὴν σειρὰν ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ βασίλεια τοῦ Ἄδου, εἰς τὸ φῶς.

Ἡ τρυφερὰ αὕτη ἀγάπη τῶν δύο ἀδελφῶν τόσον συνεκίνησε τὸν Δία, ὥστε μετ' ὀλίγον ἀνεβίβασε καὶ τοὺς δύο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ κατέταξεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἀστέρων.

Διὰ τὴν τιμὴν δὲ μάλιστα τούτους περισσότερον ὁ Ζεὺς, ὥρισε νὰ γίνουν οἱ σωτῆρες τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν πλοίων.

Ὅσάκις αἱ θύellai ταράσσουν τὸ πέλαγος, κύματα δὲ τρομερὰ κλυδωνίζουσιν τὰ πλοῖα, ἐμφανίζονται αἴφνης οἱ δύο ἀδελφοί, καταβαίνοντες ὡς ἀστέρες ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ἀμέσως τότε καταπαύουν τὴν ὀρμὴν τῶν ἀνέμων, κάμνουν γαληνιαίαν τὴν θάλασσαν, δεικνύουν εἰς τὸ κινδυνεῦον πλοῖον τὸν δρόμον τῆς πορείας του καὶ σώζουσιν τοὺς κινδυνεύοντας ναυτικούς.

Τὸ ποτήριον μὲ τὰ δάκρυα.

Ὁ Μιλτιάδης, δωδεκαετὲς παιδίον, ἀσθενεῖ βαρέως. Τὸ σῶμά του φλέγεται ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν πυρετὸν ἐπὶ εἰκοσι συνεχεῖς ἡμέρας. Πόσον ἔχει ἀδυνατίσει τὸ δυστυχὲς παιδίον! Ἔχει μαρανθῆ καὶ γλωμιάσει ὡς φύλλον φθινοπώρου.

Τὴν νύκτα τῆς εἰκοστῆς ἡμέρας τῆς ἀσθενείας του ἡ κατάστασις τοῦ Μιλτιάδου ἔχει ἐπιδεινωθῆ. Ἡ ἀσθέ-

νειά του ἔχει φθάσει εἰς τὸ κρίσιμον σημεῖόν της. Ζωὴ ἢ θάνατος τὸν ἀναμένει.

Ἡ μήτηρ του, ἡ δυστυχὴς του μήτηρ, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς θολοὺς ἀπὸ δάκρυα κάθηται παρὰ τὴν κλίνην του ἀπηλπισμένη. Δροσίζει τὴν φλεγομένην ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ κεφαλὴν του καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν πόνον τοῦ Μιλτιάδου της !

Πόσον περιύλπος καὶ συντετριμμένη εἶναι ἡ δυστυχὴς μήτηρ ! Βλέπει τὴν ἀπελπιστικὴν κατάστασιν τοῦ υἱοῦ της καὶ εὐχεται εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐπικαλεῖται τὴν χάριν τῆς Εὐαγγελιστρίας, ὑποσχομένη ἀφιερώματα.

*
* *

Κατὰ τὴν χαραυγὴν αἴφνης ὁ ἀσθενὴς ἀφυπνίζεται ἔντρομος καὶ ἐναγκαλίζεται τὴν μητέρα του ὥς νὰ ζητῇ τὴν προστασίαν της. Ἐπειτα κλίνει τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν γονάτων της, βυθίζεται εἰς βαθὺν ὕπνον καὶ βλέπει ὄνειρον ἀλησμόνητον.

Βλέπει ἐν ὕπνῳ ὅτι ἀνέρχεται εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄγγελος μὲ λαμπρὸν πρόσωπον καὶ ἀστραπτούσας πτέρυγας ἀνοίγει μεγάλην πύλην καὶ τῷ νεύει νὰ εἰσέλθῃ. Ὁ Μιλτιάδης εἰσέρχεται καὶ εὐρίσκεται εἰς εὐρύχωρον δωμάτιον.

Ἀπίστευτα εἶναι ὅλα ὅσα βλέπει ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης. Τὸ πάτωμα εἶναι ἐστρωμένον μὲ πολυτίμους τάπητας, κεντημένους μὲ πραγματικὰ ἀμάραντα καὶ ἄφθαρτα ἄνθη. Οἱ τοῖχοι εἶναι ζωγραφισμένοι μὲ διάφορα πτηνὰ, ἀληθῆ καὶ ταῦτα, τὰ ὅποια ἀκαταπαύστως κελαδοῦν. Ἀπέναντι τῆς πύλης εἶναι θρόνος χρυσοῦς, στολισμένος μὲ χιλιάδας μικροὺς ἀγγέλους ἀπὸ πολυτίμους

λίθους. «Περίεργον ! ἀναφωνεῖ ὁ Μιλτιάδης. Οἱ ἄγγελοι διατί, ὅταν κινοῦν τὰς πτέρυγας των, γεμίζουν τὴν αἴθουσαν μὲ γλυκεῖαν κυματώδη λάμψιν ;»

Εἰς δὲ τὸν θρόνον ;»

Ὡ ! εἰς τὸν θρόνον βλέπει τὸν Θεόν. Τὸ πρόσωπόν του σκορπίζει θεῖον φῶς. Μακρόθεν ἔρχεται ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι ψάλλουν ὕμνους πρὸς τὸν Παντοκράτορα.

Πόσον εἶναι γλυκεῖα καὶ μελωδικὴ ἡ φωνὴ των καὶ πόσον συγκλονίζει τὴν καρδίαν ὁ ὕμνος των ! Ὁ Μιλτιάδης ἄφρονος ἵσταται εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρέθη, χωρὶς νὰ δύναται νὰ κάμῃ βῆμα.

Αἴφνης σιωποῦν οἱ ἄγγελοι, σιωποῦν καὶ τὰ πτηνὰ καὶ γλυκεῖα φωνὴ ἀκούεται ἀπὸ τὸν θρόνον :

*
* *

— «Μιλτιάδη, ἔλθ' ἐπὶ πλησίον μου ! Εἶμαι ὁ πατήρ σου, ὁ Θεός !»

Καὶ τὸ παιδίον πλησιάζει μὲ ἰσχυροὺς κτύπους τῆς καρδίας.

Ἡ λάμψις, τὴν ὁποίαν σκορπίζει τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι ὡς ἡ τοῦ ἡλίου, τὴν ὁποίαν δὲν δύνασαι νὰ ἀτενίσῃς. Ἀντιθέτως ὅσον περισσότερον βλέπεις τὴν λάμψιν αὐτὴν τόσον περισσότερον εὐχαριστοῦνται καὶ γοητεύονται οἱ ὀφθαλμοί σου. Τὸ φῶς ἐκείνο φωτίζει μέχρι τῶν ἐνδομύχων τὴν ψυχὴν καὶ σκορπίζει εὐτυχίαν ἀπερίγραφον.

— «Μιλτιάδη, τέκνον μου, τῷ λέγει πάλιν ἡ φωνή, εἶσαι ἀσθενής, πολὺ ἄρρωστος καὶ κινδυνεύεις νὰ ἀποθάνῃς. Ἀλλὰ βλέπεις τὸ ποτήριον τοῦτο ; — καὶ τῷ ἔδειξε

χρυσοῦν κύπελλον, — ἂν εὐρεθῇ κάποιος νὰ τὸ γεμίσῃ μὲ δάκρυα, δὲν θὰ ἀποθάνῃς».

*
* *

Ὁ Μιλτιάδης τρέμει ἀπὸ συγκίνησιν καὶ φόβον. «Ποῖος θὰ εὐρεθῇ, σκέπτεται, εἰς τὸν κόσμον νὰ κλαύσῃ τόσον πολὺ δι' ἐμέ, ὥστε νὰ πληρώσῃ τὸ ποτήριον καὶ νὰ μὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον; Οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ δυνηθῶ νὰ χύσω τόσα δάκρυα διὰ τὸν ἑαυτόν μου! Δὲν θὰ ἀποφύγω λοιπὸν τὸν θάνατον! Θὰ ἀποθάνω! ὦ! δὲν θέλω νὰ ἀποθάνω! Δὲν θέλω νὰ μὲ κλείσουν ἐντὸς φερέτρου καὶ ἔπειτα μὲ πενθίμους ψαλμοφδίας καὶ θρήνους καὶ κοπετοὺς νὰ μὲ κηδεύσουν καὶ νὰ μὲ ἐνταφιάσουν μεταξὺ χιλιάδων τάφων! ὦ! φοβοῦμαι! φοβοῦμαι πολὺ!»

Κυριεύεται ἀπὸ ἀπελπισίαν καὶ λέγει μὲ πόνον :

«Ἄχ! κανεῖς, κανεῖς δὲν εὐρίσκεται εἰς τὸν κόσμον νὰ μὲ ἀγαπᾷ τόσον πολὺ, ὥστε νὰ μὲ σώσῃ!

*
* *

—Τὸ ποτήριον! Ποῦ εἶναι τὸ ποτήριον; ἀκούεται αἴφνης ἀπελπισ φωνὴ ἀπὸ τὴν πύλην καὶ αὐθωρεὶ ὁρμᾷ εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ θεοῦ θρόνου, ὡς παρὰ φρων μὲ κόμην λυμένην καὶ μὲ ἰκέτιδας τὰς χεῖρας, γυνὴ τις ἢ ὁποία προχωρεῖ μὲ βίαν ἐμπρὸς εἰς τὸν θεῖον θρόνον.

Πόσον συγκινεῖται ὁ Μιλτιάδης ἀκούων τὴν φωνὴν αὐτὴν. Εἶναι γνώριμος εἰς αὐτὸν ἡ φωνὴ αὕτη. Ὑψώνει τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ τοὺς δακρυσμένους ὀφθαλμούς του βλέπει τὴν γυναῖκα αὐτήν.

Εἶναι ἡ μήτηρ του. Ἐχει ἀρπάσει τὸ ποτήριον, τὸ

κρατεῖ εἰς τὰς χειρὰς τῆς καὶ κλαίει, κλαίει. Τὰ δάκρυά τῆς ρέουν ὡς ἀδιάκοπος βροχή. Ἀπὸ ποίαν πηγὴν πηγάζουν ;

Ἀπὸ τὴν μητρικὴν καρδίαν ! Τὸ ποτήριον γεμίζει, ἐκχειλίζει καὶ τὰ δάκρυα ρέουν, ρέουν ἀκόμῃ. Χύνονται ἐπὶ τοῦ τάπητος καὶ τόσον εἶναι θερμὰ ὥστε μαρααίνουν τὰ δροσερὰ ἄνθη τῶν.

Τὰ πτηνὰ τὰ ζωγραφισμένα εἰς τοὺς τοίχους παύουν τὸ μαγευτικόν τῶν ᾄσμα. Οἱ ἄγγελοι τοῦ θρόνου δὲν κινουὺν πλέον τὰς λαμπρὰς πτέρυγας τῶν. Τὰ πάντα μένουں σιωπηλὰ καὶ ἀκίνητα, ὡς νὰ θαυμάζουν τὴν ἀγάπην τῆς μητρὸς.

Ἄλλ' ἡ καρδία τῆς μητρὸς τρέμει, διότι φοβεῖται μήπως τὰ δάκρυα τὰ ὁποῖα ἔχυσε δὲν εἶναι ἀρκετὰ διὰ νὰ σώσουν τὸ τέκνον τῆς. Δίδει τὸ ποτήριον εἰς τὸν Θεόν, γονυπετεῖ καὶ μὲ τὴν σπαρακτικωτέραν φωνὴν τὴν ὁποῖαν μήτηρ οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ἐκβάλῃ, φωνάζει :

— «Τὸ παιδί μου, Θεέ, τὸ παιδί μου !

Σῶσέ μου το καὶ πάρ' τὴ ζωὴ μου !»

— «Τὸ τέκνον σου ἐσώθη, εἶπε μὲ ἀγαθότητα ὁ Θεός, καὶ σὺ θὰ ζήσης διὰ νὰ τὸ χαρῆς ἄνδρα προκομμένον. Τὰ ἀστείρευτα δάκρυά σου τὸ ἐπανάφερον εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ ἀγάπη σου τὸ ἔσωσε».

*
* *

Ἐξαλλος ἐκ χαρᾶς ἡ μήτηρ τοῦ Μιλτιάδου δὲν κρατεῖται. Ὁρμαῖ, ἀρπάζει τὸν Μιλτιάδην εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου. Οἱ δὲ ἄγγελοι παραμερίζουν ἐκ σεβασμοῦ διὰ νὰ διέλθῃ. Καθ' ὁδὸν τὸν σφίγγει ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς, κλαίει ἀπὸ χαρὰν

καὶ βρέχει μὲ τὰ δάκρυά της τὸ ὠχρὸν πρόσωπον τοῦ τέκνου της. Τὸν φιλεῖ, τὸν φιλεῖ, ἀναφωνοῦσα εἰς ἕκαστον φίλημα «χρυσό μου παιδί!».

Ὁ Μιλτιάδης σφίγγει καὶ οὗτος τὴν λατρευτὴν του μητέρα. Κλαίει καὶ οὗτος, διότι δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ ἀποθάνῃ ἡ μήτηρ του. Τὰ δάκρυά του, δάκρυα χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης βρέχουν τὸ πρόσωπόν της. Ἀσπαζόμενος δὲ αὐτὴν «μητέρα μου, χρυσῇ μου μητερούλα!» ψιθυρίζει. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ Μιλτιάδης ἀφυπνίζεται.

*
* *

Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν λαμπρός. Τὰ πτηνὰ ἔψαλλον τὸν ἑωθινὸν ὕμνον των ἐπὶ τῶν δένδρων τοῦ κήπου. Τὰ ἄνθη ἐσκόρπιζον τὰ μῦρά των καὶ εὐωδιάζον τὴν πρωϊνὴν αὖραν.

Μία χρυσῇ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς καὶ ἐξεδίωξε τὸν ὕπνον του. Ὁ Μιλτιάδης εἶχεν ἀκόμη ἐνηγκαλισμένην τὴν μητέρα του.

ὦ! πόσον περίεργον ἦτο τὸ ὄνειρον! Ἄλλ' ὄνειρον, ὄνειρον ἦτο;

Ἄν ἦτο ὄνειρον, διατί, ὅταν ἀφυπνίσθη εἶδεν ὅτι ἡ μήτηρ του τὸν εἶχεν ἐνηγκαλισμένον καὶ ἦτο σκυμμένη ἐπάνω του καὶ τὸν ἔβλεπε μὲ στοργὴν, κλαίουσα, κλαίουσα ὅπως καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Θεοῦ;

Ὁνειρον ἦτο; Λοιπὸν δὲν τὸν ἔσωσαν τὰ δάκρυα τῆς μητρός του; Ἐκινδύνευε ἀκόμη νὰ ἀποθάνῃ;

Καὶ ὅμως, ἡσθάνετο δροσερὸν τὸ σῶμά του, ἐλαφρότερον ὥς νὰ ἔφυγεν ἡ ἀσθένεια ἡ ὁποία τὸ ἐβάρυνε. Καὶ εἶχε τὴν αἴσθησιν ὅτι ἤκουεν ἐνδομύχως γλυκεῖαν φωνὴν ἡ ὁποία τῷ ἐψιθύριζεν: «Ἐθεραπεύθης Μιλτιάδη! Θὰ ζήσης Μιλτιάδη!»

*
* *

Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ θεράπων ἰατρὸς σκεπτικός.
Ἄλλ' ὅταν εἶδε τὸν ἀσθενῆ, τὸν ἐσφυγμομέτρησε καὶ τὸν
ἐξήτασε προσεκτικῶς, ἠπόρησε καὶ ἀνεφώνησεν ἑξαλλος
ἐκ χαρᾶς:

— «Κυρία, κυρία, ὁ υἱός σας ἐσώθη! Ἐγινε
θαῦμα!»

Ἡ μήτηρ ἐνηγκαλίσθη τὸ τέκνον της καὶ δάκρυα
χαρᾶς ἔρρευσαν εἰς τὸ πρόσωπόν του καί, φιλοῦσα αὐ-
τόν, ἀνεφωνεῖ: «Παιδί μου! παιδί μου!»

Τότε ὁ Μιλτιάδης ἐνεθυμήθη τὸ ὄνειρον καὶ τοὺς
λόγους, τοὺς ὁποίους εἶχεν εἶπη ὁ Θεὸς εἰς τὴν μητέ-
ρα του.

«Τὸ τέκνον σου ἐσώθη! Ἡ ἀγάπη σου πρὸς αὐτὸ
τὸ ἔσωσε!».

Ἐναγκαλίζεται καὶ πάλιν τὴν μητέρα του κολλᾷ
τὰ μικρά του χεῖλη εἰς τὰς χεῖρας τῆς μητρός του καὶ
ἐκ βάθους ψυχῆς ἀναφωνεῖ εἰς ἐκείνην, ἡ ὁποία τῷ ἐχά-
ρισε δύο φορές τὴν ζωὴν.

«Εὐχαριστῶ «μανούλα!».

Διασκευή

Ἄρ. Κουρτίδης

Φιλοστοργία πελαργοῦ.

Εἰς χωρίον τῆς Θεσσαλίας, ἐπὶ τῆς στέγης παλαιᾶς
οἰκίας, ὑπῆρχε μεγάλη καὶ ἄτεχνος φωλεά, κατεσκευα-
σμένη ἐκ κλάδων καὶ ξηρῶν χόρτων. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη,
κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνοιξέως, ἔβλεπον οἱ χωρι-
κοὶ ζεῦγος πελαργῶν νὰ ἔρχεται καὶ νὰ ἐγκαθίσταται εἰς

τὴν ἀγαπητὴν τῶν στέγην. Ἰσταντο ἐκεῖ καὶ αἱ δύο ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ποδὸς καὶ ἐκροτάλιζον μὲ τὸ ράμφος τῶν, ὥς νὰ ἐχαιρέτων τὴν ἀγαπητὴν τῶν κατοικίαν, ὅπου εἶχον ἀναθρέψει τόσα τέκνα ἕως τότε.

*
* *

Μίαν πνιγηρὰν ἡμέραν τοῦ θέρους οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἦσαν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἐθέριζον. Αἴφνης ἰσχυροὶ κωδωνισμοὶ ἐκ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας ἀναγγέλλουν κίνδυνον. Μετ' ὀλίγον μία φωνὴ ἀκούεται μυριόστομος.

«Πυρκαϊά! πυρκαϊά!».

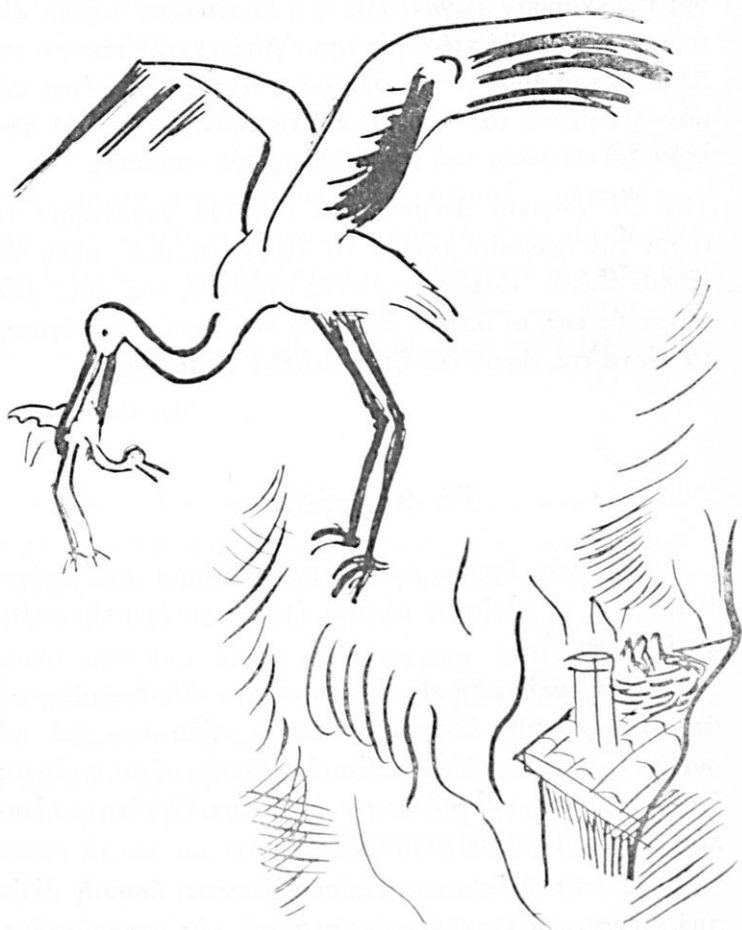
Οἱ χωρικοὶ ἔντρομοι τρέχουν ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ χωρίον, διὰ νὰ σώσουν τὰς οἰκίας τῶν. Ἀλλ' ὅταν φθάσουν εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς, βλέπουν ὅτι μόνον ἡ οἰκία ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ πελαργοὶ εἶχον κτίσει τὴν φωλεάν τῶν, ἔχει περικυκλωθῇ ὑπὸ τῶν φλογῶν. Τότε ὅλοι μὲ μεγίστην προθυμίαν προσπαθοῦν νὰ σώσουν τὴν οἰκίαν ἐκείνην.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι εὐκόλῳν πρᾶγμα. Τὸ πῦρ εἶχε διαδοθῇ. Αἱ φλόγες ἐξήρχοντο ἐκ τῶν παραθύρων καὶ ἡ στέγη ἤρχισε νὰ ἀναφλέγεται.

*
* *

Ἐνῷ δὲ οἱ χωρικοὶ κατεγίνοντο νὰ σώσουν ὅ,τι ἦτο δυνατόν ἐκ τῆς καιομένης οἰκίας, αἴφνης εἰς πελαργὸς ἔρχεται ὀρμητικῶς πετῶν ἐκ τοῦ λειμῶνος καὶ διευθύνεται πρὸς αὐτήν. Εἶναι ἡ μήτηρ τῶν μικρῶν πελαργῶν, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ἐπὶ τῆς στέγης. Οἱ δυστυχεῖς νεοσσοὶ τῶν, περικυκλωμένοι ἀπὸ τὸν καπνὸν καὶ τὰς φλόγας κινδυνεύουν νὰ ἀποθάνουν.

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἔντρομος πετᾷ πέριξ τοῦ κα-
πνοῦ καὶ τῶν φλογῶν. Τέλος λαμβάνει τολμηρὰν ἀπό-

φασιν. Εἰσορμᾷ διὰ μέσου τῶν φλογῶν, καὶ μετ' ὀλίγον
ἐξέρχεται. Κρατεῖ εἰς τὸ ράμφος της μικρὸν πελαργόν,
τὸν ὁποῖον καταθέτει εἰς τὴν ρίζαν ἑνὸς δένδρου. Εὐθὺς
ὕψώνεται πάλιν καὶ εἰσορμᾷ ἐκ νέου εἰς τὰς φλόγας, αἱ

ὅποῖαι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον γίνεαι δυνατώτεραι καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχεται μὲ δεύτερον νεοσσόν. Τώρα αἱ πτέρυγές της ἐκάησαν ὀλίγον, ἀλλ' ἡ φιλόστορφος μήτηρ δὲν ἀνησυχεῖ διὰ τὰς πτέρυγάς της. Ἀφίνει τὸ τέκνον της πλησίον τοῦ πρώτου καὶ ὁρμᾷ ἀκράτητος διὰ τρίτην φοράν διὰ μέσου τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν εἰς τὴν φωλεάν διὰ νὰ σώσῃ καὶ τοὺς ἄλλους δύο νεοσσούς.

Οἱ χωρικοὶ ἀνέμενον μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν νὰ ἴδουν τὴν ἡρωϊκὴν μητέρα νὰ ἐξέρχεται, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐξῆλθε πλέον. Ἐσκέπασε μὲ τὰς πτέρυγάς της τοὺς δύο νεοσσούς της, οἱ ὅποιοι ἐκαίοντο καὶ ἐκάη μὲ τὰ ἀγαπητὰ τέκνα της, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὰ σώσῃ.

Ἄρ. Κουρτίδης

Τὸ κουνάβιον.

Μολονότι ἔχει τὸ μαλακώτερον δέρμα καὶ τρέφεται ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ μέλι, ἐν τούτοις ἔχει τὴν σκληροτέραν ψυχὴν.

Ἐὰν συλληφθῇ εἰς δόκανον δὲν θὰ δειλιάσῃ νὰ ἀποκόψῃ μὲ τοὺς ὀδόντας του τὸν πόδα του διὰ νὰ σωθῇ. Τί σκληρόν ζῶον! Οὐτε ἡ ἀλώπηξ, οὐτε ὁ λύκος ἔχουν τοιαύτην σκληρότητα καὶ τόλμην. Ἀδύνατον λοιπὸν νὰ εὐρεθῇ εἰς δόκανον κουνάβιον.

Ἐπειτα δὲν εἶναι καὶ τόσον ἔξυπνον, ὅσον ἡ ἀλώπηξ. Δὲν γνωρίζει τὰ τεχνάσματα καὶ τὰς πονηρίας της.

Αὕτη, λόγου χάριν, γνωρίζει τὴν μέθοδον τοῦ δόκανου καὶ προφυλάσσεται. Ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὰς ἀμπέλους ἢ πλησιάζει ὀρνιθῶνας, ἐνώνει τοὺς πόδας της ὥστε νὰ τοὺς κάμῃ ἓνα, διὰ νὰ μὴ ἀπλώνωνται εἰς εὐ-

ρὺν χῶρον καὶ πατήσουν ἐπάνω εἰς δόκανον. Ἄλλ' ὅπως περιπατεῖ ἢ μᾶλλον ὅπως πηδᾷ μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας ἠνωμένους, συμβαίνει νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς δόκανον καὶ τότε συλλαμβάνεται καὶ ἀπὸ τοὺς τέσσαρας. Διὰ τοῦτο ὁ λαὸς χρησιμοποιεῖ τὴν παροιμίαν: «ἡ πονηρὴ ἄλεπού πιάνεται κι' ἀπὸ τὰ τέσσερα».

Τὸ κουνάβιον ὅμως, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζει τοιαῦτα τεχνάσματα, περιπατεῖ μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας ἀνοικτούς. Συλλαμβάνεται ἐπομένως ἀπὸ τὸν ἕνα. Δὲν δειλιᾷ ὅμως τότε, οὔτε καὶ ἀπελπίζεται. Ἀμέσως ἀποκόπτει μὲ τοὺς ὀδόντας του τὸν συλληφθέντα πόδα καὶ ἀφίνει ὑγείαν εἰς τὸ δόκανον καὶ εἰς τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ποδός του.

*
* *

Οἱ κουναβοκυνηγοὶ παρητήθησαν πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τὴν μέθοδον τοῦ δοκάνου καὶ τὸ κυνηγοῦν τώρα ὡς ἑξῆς:

Παρακολουθοῦν κατὰ τὸν χειμῶνα τὰ ἴχνη του ἐπὶ τῶν χιόνων καὶ ἀνακαλύπτουν τὴν φωλεάν του, ἢ ὁποία συνήθως εἶναι εἰς κούφωμα δένδρου ἢ ἐν-τὸς σπηλαίου. Οἱ κυνηγοὶ γνωρίζουν ὅτι πάντοτε ἡ φωλεὰ τοῦ ζώου αὐτοῦ ἔχει δύο ἐξόδους καὶ ἔχουν τὸν νοῦν τῶν νὰ μὴ διαφύγῃ. Πρὸς τοῦτο τοποθετοῦν εἰς τὸ στόμιον τῆς μιᾶς ἐξόδου σάκκον ἀνοικτόν. Κατόπιν δὲ ἀνάπτουν ἄχυρα, ράκη... πρὸ τοῦ στομίου τῆς ἄλλης ἐξόδου διὰ νὰ γεμίσουν τὴν φωλεάν μὲ καπνόν.

Τὸ κουνάβιον, κινδυνεῦον νὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν ἀσφυξίαν, σπεύδει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐξοδον καὶ πίπτει ἐντὸς τοῦ σάκκου.

Πολλάκις ἀκόμη παρασύρεται εἰς τὰ τεχνάσματα τῶν κυνηγῶν, ἐπειδὴ, ὡς εἶπον, δὲν ἔχει τὴν εὐφυΐαν τῆς Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ, Ἄναγνωστ. Ε'. Παιδικὸς Θησαυρός. *Εκδ. Γ' 1934 4

άλώπεκος. Τοιούτον τέχνασμα εἶναι ἡ τοποθέτησις κρέατος εἰς μέρη ὅπου συχνάζει τὸ κουνάβιον.

Δὲν εἶναι τοῦτο καθόλου φιλύπολτον ὅπως ἡ ἀλώπηξ. Αὕτη, ὅταν βλέπῃ τοιαύτην ἐτοιμασίαν εἰς μέρος ὑποπτον, ἀπομακρύνεται, λέγουσα :

«Πρέπει νὰ μοῦ βάλετε καὶ κρασί...! Γεῦμα δίχως κρασί δὲν κάμνει ἡ ἀλεποῦ...!

Πολλάκις τὸ κουνάβιον, καταδιωκόμενον χώνεται εἰς τὸ κούφωμα ἐνὸς δένδρου. Ἐὰν ἡ κοιλότης αὕτη τοῦ δένδρου δὲν ἔχει ἄλλην ἐξοδον, ἀναρριχᾶται εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος της. Οἱ κυνηγοὶ τότε ἀνάπτουν πρὸ τῆς εἰσόδου ἄχυρα καὶ τὸ ζῶον κατακρημνίζεται ἀναίσθητον.

*
* *

Ἐπίσης οἱ κυνηγοὶ γνωρίζουν ὅτι κατὰ τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας τοῦ χειμῶνος τὰ κουνάβια ἀνέρχονται εἰς τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῶν ἐλατῶν, ὅπου οἱ σκίουροι συνήθως πλέκουν τὰς φωλεὰς των.

Ἐκδιώκουν τότε τοὺς σκιούρους καὶ ἐξαπλώνονται νὰ ἀπολαύσουν τὴν θαλπωρὴν τοῦ ἡλίου.

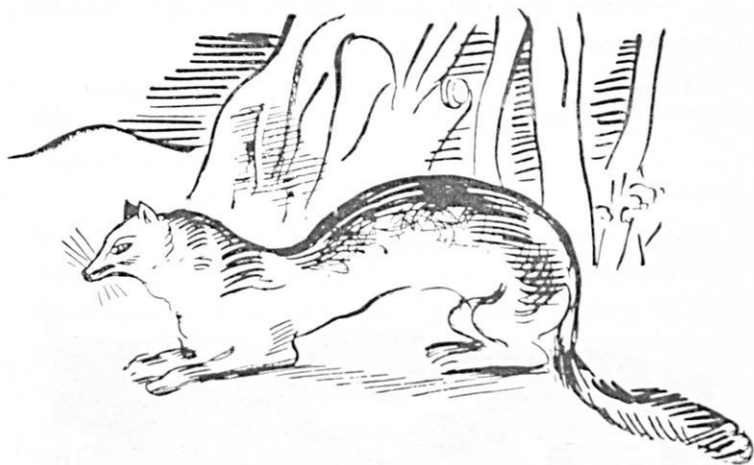
Ἐν τούτοις ὁμως οἱ πρωτόπειροι ἔμποροι κουναβοδερμάτων πολλάκις ἀπατῶνται, ἀγοράζοντες δέρματα σκιούρων ἀντὶ μικρῶν κουναβοδερμάτων.

Ἐχει ἐπίσης ἀναπτυχθῇ τάξις σκύλων εἰδικῶν διὰ τὸ κუნαβοκυνήγιον. Οἱ κუნαβόσχυλοι οὗτοι κυνηγοῦν ἀποκλειστικῶς κουνάβια. Εὐθὺς ὡς ἀνακαλύπτουν τὸ θῦμά των, τὸ καταδιώκουν ἕως ὅτου τὸ ἀναβιάσουν εἰς ἓν δένδρον. Καταλαμβάνουν τότε ἐπὶ καιρὸν θέσιν διὰ νὰ τὸ παρακολουθοῦν καὶ ὑλακτοῦν ἀδιακόπως διὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κυνηγόν.

Πολλοὶ κουναβόσκυλοι εἶναι τόσον ἔμπειροι καὶ ἱκανοί, ὥστε συλλαμβάνουν κουνάβια κατὰ τὸ πῆδημά των ἀπὸ τὰ δένδρα. Προσέχουν δὲ τότε νὰ μὴ χαλάσουν τὸ δέρμα των μὲ τοὺς ὀδόντας των ὥς νὰ γνωρίζουν πόσον πολύτιμον εἶναι τοῦτο.

Τὸ κουνάβιον, ὥς καὶ ἡ ἀλώπηξ, κατὰ τὴν ἄνοιξιν

ἀποβάλλει τὸ ὡραῖον τρίχωμά του μέχρις ἀπογυμνώσεως. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην γίνεται τόσον ἡλίθιον καὶ μωρόν, ὥστε νὰ δύνανται νὰ τὸ συλλάβουν καὶ αὐτὰ τὰ παιδιά ἀκόμη.

Διηγοῦνται δὲ εἰς τὰ ὄρεινὰ χωρία τὸν ἐξῆς σχετικὸν μῦθον : « Μίαν φορὰν ἓν κουνάβιον παρεπονεῖτο εἰς τὴν ἀλώπεκα κατὰ τοῦ Θεοῦ διότι «νερουλιάζει τόσον τὸ

μυαλό των!» τὴν ἀνοιξιν. Ἡ ἀλώπηξ ἐν τῇ πανσοφίᾳ της, συνέστησεν εἰς τὸ κουνάβιον ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ παραπονήται κατὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τούναντίον νὰ τὸν εὐλογῇ καὶ νὰ τὸν δοξάζῃ. Διότι, ἂν ἀφαιρῇ τὸ «μυαλό» των, ταυτοχρόνως ἀφαιρεῖ καὶ τὸ τρίχωμά των. Τοιοῦτοτρόπως δὲ τὰ ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰ μαρτύρια τοῦ κυνηγίου, διότι δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν τὸ ἀποτριχωμένον δέρμα των».

— «Περίεργον! λέγει τὸ κουνάβιον, διὰ τὸ τρίχωμα μᾶς κυνηγοῦν».

— «Διατὶ σὲ κυνηγοῦν νομίζεις; Διὰ νὰ σὲ κάμουν δημογέροντα;» τῷ ἀπήντησεν ἡ ἀλώπηξ!

Διασκευὴ

Στ. Γρανίτσας

Χειμῶν.

Ἐφύσησε πάλιν βορρᾶς μὲ θυμὸν,
καὶ γέρων μᾶς ἦλθε ψυχρὸς ὁ χειμῶν.
Τ' ἀηδόνι τὴν φύσιν, ὡς ποῖν, δὲν ὕμνεϊ,
ἀστολίστος μένει ἢ γῇ καὶ γυμνῇ.

Κελάδημ' ἀφήνει ὁ κόραξ τραχύ,
ὁ βράχος μὲ πένθος κορὰ - κορὰ ἀντηχεῖ.
Τὰ ἄνθη, τὰ φύλλα πεσμένα στὴ γῇ,
ὠχρὰ τὰ σκεπάζει φθορὰ καὶ σιγή,

Παντοῦ ἐρημία, παντοῦ σιωπή,
ἡ φύσις κοιμᾶται, ὠχρὰ σκυθρωπή.

Ἄχ. Παράσχος

Ὁ Τίμιος Σταυρὸς καὶ ὁ Βασιλικός.

Ἡ μήτηρ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἡ Ἑλένη, εἶδεν ἐν ὀνείρῳ, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

— «Ἀδελφή μου Ἑλένη, τῇ εἶπεν ὁ θεάνθρωπος, γνωρίζω πόσον μὲ ἀγαπᾷς καὶ μὲ λατρεύεις. Εἶσαι ἡ προστάτις τῶν Χριστιανῶν. Δὲν καταδιώκονται πλέον ὡς ἄλλοτε οἱ ἀγαπῶντές με. Ἀδελφή Ἑλένη, ὁ Σταυρός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐθυσιάσθην διὰ νὰ σώσω τὸν κόσμον, εἶναι κρυμμένος εἰς τὸν Γολγοθᾶν. Σὺ μόνον, ὡς βασιλομήτωρ, ἔχεις τὴν δύναμιν νὰ Τὸν ἀνακαλύψῃς. Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ εὑρεθῇ. Ἔσο δὲ βεβαία ὅτι ἡ προᾶξις σου αὕτη θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος ἀνὰ τοὺς αἰῶνας».

Ἡ εὐσεβὴς Ἑλένη, ἀφυπνισθεῖσα ἔντρομος, ἠγέρθη ἀμέσως ἐκ τῆς κλίνης της.

«Τὸ ὄνειρον τοῦτο εἶναι ἐναργέστατον· δὲν πρέπει νὰ χρονοτριβῶ· ἀμέσως πρέπει νὰ εὑρεθῇ ὁ Σταυρός», ἐσκέφθη, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς μεγιστᾶνας.

Εἰς τοὺς παρουσιασθέντας δὲ εἰς αὐτὴν μεγιστᾶνας, εἶπε :

«Μεγιστᾶνες, ὅσοι ἐξ ἡμῶν λατρεύετε Ἐκεῖνον, ὅστις διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἐθυσιάσθη, ἐτοιμασθῆτε διὰ τὸ πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα ταξίδιον. Ἐκεῖ εἰς τὸν Γολγοθᾶν εὐρίσκεται ὁ Τίμιος Σταυρὸς τοῦ Σωτηρὸς μας. Δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀφήσωμεν Τοῦτον νὰ σήπεται ἐντὸς τῆς γῆς. Πρέπει νὰ Τὸν εὕρωμεν. Ὡ! πόσον θὰ εὐχαριστηθῇ ὁ Χριστὸς μας, ὅταν ἴδῃ τὸν Σταυρὸν τοῦ ὑψούμενον εἰς τὴν Ἀγίαν Πόλιν !

Ἐμπρός, μεγιστᾶνες, στρατηγοί, ἄνευ χρονοτριβῆς, ἐξοπλίσατε πλοῖα διὰ τὸ μακρυνὸν τοῦτο ταξίδιον».

*
* *

Οἱ προσκεκλημένοι ἐχάρισαν πολὺ διὰ τὴν χαρμόσυνον εἰδησιν καὶ διὰ τὴν τιμητικὴν ἀποστολὴν καὶ ἤρχισαν τὴν ἐτοιμασίαν.

Τὴν ἐπαύριον ἐκκινοῦν μετὰ τὴν βασιλομήτορα πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. Μετὰ πολλὰς δὲ ἡμέρας καὶ κατόπιν πολλῶν ταλαιπωριῶν φθάνουν εἰς τὸν Γολγοθᾶν.

Σκάπτουν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μετὰ ἀργυρᾶς σκαπάνας καὶ πανταχοῦ ἐρευνοῦν τὸ ἔδαφος. Οὐδαμοῦ ὅμως ἀναφαίνεται ὁ Τίμιος Σταυρὸς.

Δὲν ἀπογοητεύονται ὅμως, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν νὰ σκάπτουν καὶ νὰ ἐρευνοῦν τὸ ἔδαφος. Ἡ ἀποτυχία δὲν τοὺς ἀπελπίζει. Ἐξακολουθοῦν τὸ ἔργον των μετ' ἐπιμονῆς, πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνειρον.

Ἀλλ' ὦ! τοῦ θαύματος ! Αἴφνης πάντες αἰσθάνονται ἄρωμα γλυκὺ νὰ σκορπίζεται καὶ νὰ ἀρωματίζῃ τὸν ἀέρα. Πόθεν ὅμως ἔρχεται τὸ ἄρωμα τοῦτο ; Μυστήριον ! Ἐν μόνον ἄνθος χαμηλὸν εὐρίσκεται εἰς τὸ μέρος τοῦτο, τὸ ὁποῖον κινεῖ ὑπὸ τὴν πνοὴν τῆς αὔρας τὰ λευκά ἄνθη του.

Σκύπτουν νὰ ἀντιληφθοῦν ἂν ἐκ τοῦ ἄνθους τοῦτου ἀναδίδεται τὸ ἄρωμα τοῦτο. Ὡ! ναί, τὸ ἄσημον τοῦτο ἄνθος μοσχοβολᾷ! Εἶναι καλὸς οἰωνὸς λέγουν πάντες καὶ χαίρονται.

Ἡ εὐσεβὴς βασιλομήτωρ σπεύδει τότε μὲ εὐλάβειαν καὶ ἀγωνίαν καὶ σκάπτει εἰς τὸν τόπον τοῦ ἄνθους μὲ τὰς ἀβρὰς χειρὰς της. Δὲν ἐξοδεύει ἀδίκως τὰς δυνάμεις της. Εὐρίσκει τὸν Σταυρόν. Πλήρης χαρᾶς γονυπετεῖ πρὸ Αὐτοῦ, Τὸν ἀσπάζεται καὶ τὸν βρέχει μὲ δάκρυα χαρᾶς καὶ συγκινήσεως.

— «Μεγιστᾶνες, μεγάλη ἡ τιμὴ εἰς τὴν ἀποστολήν μας. Ἐγείρατέ Τον καὶ καθαρίσατέ Τον μὲ μῦρα καὶ ροδέλαια» λέγει.

Μὲ εὐλάβειαν τότε πάντες Τὸν ἐγείρουν, Τὸν στήνουν ὀρθιον καὶ Τὸν καθαρίζουν. Ὁ Σταυρὸς βαθμηδὸν ἀστράπτει καὶ σκορπίζει γλυκὺ φῶς, τὸ ὁποῖον εὐφραίνει τὰς καρδίας πάντων.

Τὸ φῶς τοῦτο εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν βασιλομήτορα.

Ὡ! πόσον ὁμοιάζει τοῦτο μὲ τὸ φῶς τοῦ φωτεινοῦ Σταυροῦ μὲ τὰς λέξεις «ἐν τούτῳ νίκα!» Τὸ αὐτὸ φῶς εἶχεν ὁδηγήσει ἄλλοτε τὸν υἱὸν της τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, εἰς τοὺς νικηφόρους πολέμους του.

— «Μεγιστᾶνες, ὁ Σταυρὸς οὗτος πρέπει νὰ γίνῃ τὸ ἱερόν μας λάβαρον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἄνθος δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ μείνῃ ἄσημον. Πρέπει καὶ τοῦτο νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν. Μήπως τοῦτο μὲ τὸ ἄρωμά του δὲν μᾶς ὠδήγησε νὰ εὐρωμεν τὸν Τίμιον Σταυρόν; Εἶναι φυτὸν τοῦ παραδείσου τὸ ἄνθος τοῦτο. Εἰς τὸ ἐξῆς μὲ τὴν γλυκεῖάν του πνοὴν θὰ ἔχῃ προορισμὸν νὰ ραίνῃ τὸν Σταυρόν.

Ἐκτοτε τὸ ἄσημον τοῦτο φυτὸν μὲ τὰ εὖοςμα φύλ-

λα του μένει σεβαστὸν εἰς τοὺς Χριστιανούς. Ἄνευ δὲ αὐτοῦ ἁγιασμός δὲν δύναται νὰ γίνη. Συμβολίζει τὴν Ἀγίαν χάριν. Δικαίως δὲ ὠνομάσθη βασιλικός.

Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐσεβὴς βασιλομήτωρ μεγάλως ἐτιμήθη. Δικαίως οἱ πατέρες τὴν κατέταξαν μετὰ τοῦ υἱοῦ της, τοῦ προστάτου τοῦ Χριστιανισμοῦ, μεταξὺ τῶν Ἀγίων καὶ τιμοῦν τὴν μνήμην καὶ τῶν δύο τὴν 21ην Μαΐου ἐκάστου ἔτους.

Τὸ Ναυτόπουλον.

Πέντε μῆνας τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα τὸ ναυτόπουλον, πέντε ἀκριβῶς μῆνας. ὦ! πόσον ἐπεθύμησε τὴν πατρίδα του! Πόσον τὴν ἐνοστάλγησε!

Ὁ «Ἅγιος Νικόλαος», τὸ ἐμπορικὸν πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὑπηρετεῖ, ἔπλευσε πρὸς τὰς μακρινὰς χώρας, προσωρμίσθη εἰς πολλοὺς λιμένας καὶ τώρα ἐπιστρέφει. Νυχθημερὸν ταξιδεύουν καὶ μόνον οὐρανὸν καὶ θάλασσαν βλέπουν οἱ θαλασσοπόροι. Τὰ ἱστία μὲ τὴν πνοὴν τοῦ ὀρμητικοῦ ἀνέμου ἐξογκοῦνται, οἱ ἱστοὶ βοοῦν, τὰ ἀφρόεντα κύματα κτυποῦν τὸ πλοῖον. Τὸ ναυτόπουλον ὅμως δὲν τρομάζει· διότι εἶναι ἄφοβον, γενναῖον καὶ πρόθυμον. Ἀμα διαταχθῇ ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου, ἀναρριχᾶται εἰς τοὺς ἱστοὺς λύει ἢ δένει τὰ ἱστία.

Δὲν τρομάζει ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὸ ναυτόπουλον, οὔτε καὶ συλλογίζεται τὸν κίνδυνον. Ἐν πρᾶγμα μόνον ἔχει εἰς τὸν νοῦν του, τὴν λατρευτὴν του πατρίδα. ὦ! πόσον τὴν ἐπεθύμησε! Πότε θὰ φθάσῃ!

Ὅταν τελειώσῃ τὰς ἐργασίας του, στηρίζεται ὄρθιον ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ καὶ συλλογίζεται τὴν γλυκεῖάν του

πατρίδα. Παρατηρεῖ μακράν, ὅσον δύναται νὰ φθάσῃ τὸ βλέμμα του. Ἐρευνᾷ μήπως εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὀρίζοντος, ὀπίσω ἀπὸ τὰ νέφη, διακρίνῃ τὴν νῆσόν του, τὸ χωρίον του, ὅπου τὸ περιμένει ἡ χήρα μήτηρ του καὶ οἱ ὄρφανοὶ ἀδελφοί του καὶ πλημυροῦν ἀπὸ δάκρυα οἱ ὀφθαλμοί του.

*
* *

Πέντε μῆνας τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα. ὦ ! πότε τέλος θὰ φθάσῃ; Μὲ πόσῃν λαχτάραν θὰ ἀνάβῃ τὴν μικρὰν κλίμακα τῆς οἰκίας του καὶ θὰ ὀρμήσῃ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρός του καὶ τῶν ἀδελφῶν του! Τὴν δὲ νύκτα, καθήμενος πλησίον τῆς ἐστίας, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ λάμπῃ ἡ πυρά, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τοὺς οἰκείους του, θὰ τοῖς διηγηθῇ εἰς ποῖα μέρη ἐταξίδευσεν, ποῖα καὶ πόσα πράγματα εἶδεν εἰς τοὺς μακρυνοὺς ἐκεῖνους τόπους. Εἶναι πολὺ ὠραῖοι οἱ τόποι ἐκεῖνοι, ἀλλ' ὅχι καὶ διὰ τὸ ναυτόπουλον. Διότι διὰ τὸν ξενητευμένον, ὁ ὁποῖος ἔχει λατρευτοὺς συγγενεῖς ποτὲ δὲν εἶναι ὠραία ἡ ξένη.

Πότε, πότε θὰ φθάσῃ; Βιάζεται νὰ φθάσῃ διὰ πολλοὺς λόγους καὶ περισσότερον δι' ἓνα λόγον. Μὲ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἐκέρδισεν ἔχει ἀγοράσει δι' ὅλους δῶρα: διὰ τὸν ἀδελφόν του ἓν ζευγὸς ὑποδημάτων, διὰ τὸν ἄλλον ὠραῖον πῖλον, διὰ τὴν μικρὰν του ἀδελφὴν χρωματιστὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ διὰ τὴν μητέρα του ὀλίγους πῆχεις ὑφάσματος νὰ ράψῃ νέον φόρεμα. Μὲ πόσῃν χαρὰν θὰ δώσῃ εἰς ἕκαστον τὸ δῶρόν του καὶ μὲ πόσῃν χαρὰν θὰ τὸ παραλάβῃ ἕκαστος!

Ἐπειτα δέ, ἐνῶ ἡ μήτηρ του θὰ τὸν ἀσπάζεται

τρυφερῶς, ἐκεῖνος θὰ ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὸ θυλάκιον τοῦ σάκκου του, δεμένα εἰς ἓνα κόμβον τοῦ μανδηλίου του καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια τοῦ ἐπερίσσευσαν, καὶ θὰ τὰ δώσῃ εἰς τὴν μητέρα του, νὰ ἀγοράσῃ σίτον, κρέας καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται.

*
* *

Ἐνῶ εἰς αὐτὰ ἔχει τὸν νοῦν του τὸ ναυτόπουλον βλέπει πάντοτε ἐμπρὸς πρὸς τὸ ἄκρον τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ὅπου γνωρίζει ὅτι κεῖται τὸ ἀγαπητόν του χωρίον. Καὶ ἰδού, τὰ νέφη τὰ ὅποια τοῦ ἀπέκρυπτον ἕως τώρα τὸ ἄκρον τοῦ ὀρίζοντος, φεύγουν, ἐκδιωκόμενα ἀπὸ τὸν ἄνεμον. Ἴδου διακρίνει τὴν πολυπόθητον ἀκτὴν.

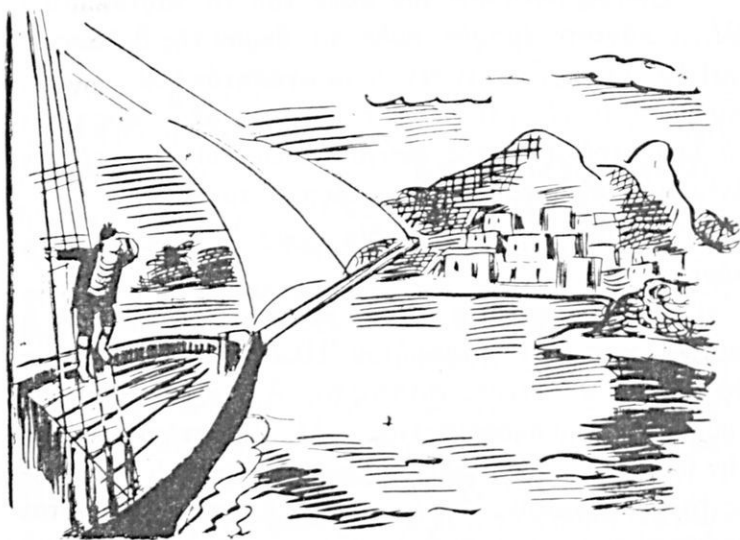
ὦ! πῶς κτυπᾷ ἡ καρδιά του! Ἐφθασαν τέλος πάντων.

Ἴδου, διακρίνεται εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ ἡ κωνικὴ κορυφὴ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ καὶ μετ' ὀλίγον θὰ φανῇ καὶ ὁ λευκὸς ναῖσκος τοῦ Ἀγίου, μὲ τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου του σκορπισμένας πρὸς τὸν κατήφορον ἕως τὴν θάλασσαν. Δὲν βλέπει καμμίαν ἀκόμη ἀπὸ τὰς οἰκίας τὸ ναυτόπουλον. Ἀλλὰ γνωρίζει ὅτι εἶναι ἐκεῖ αὐταὶ ἀπέναντί του καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του προσηλώνονται μὲ προσοχὴν καὶ προσπαθοῦν νὰ τὰς διακρίνουν.

ὦ! πόσον βραδέως νομίζει ὅτι προχωρεῖ τὸ πλοῖον! Ἄς ἡδύνατο τὸ ναυτόπουλον νὰ εἶχε πτέρυγας, ἅς ἡδύνατο νὰ ἦτο γλᾶρος, νὰ ὀρμήσῃ ὡς βέλος ἐπάνω ἀπὸ τὰ κύματα, καὶ νὰ κατευθυνθῇ χωρὶς ἀναπνοὴν πρὸς ἓν λευκὸν σημεῖον, ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν παραλίαν, τὴν ὁποίαν δὲν βλέπει ἀκόμη, ἀλλὰ τὴν μαντεύει, τὴν μαντεύει! Τὸ πλοῖον προχωρεῖ ὁλονέν, προχωρεῖ καὶ ἡ ἀπό-

στασις ἐλαττώνεται. Ὁ ἄνεμος, ὥς νὰ ἐννοῇ τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ μικροῦ, φυσᾷ, φυσᾷ οὖριος μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἐξογκώνει ὅλα τὰ ἱστία καὶ τὸ πλοῖον διασχίζει μὲ ὀρμὴν τὰ ἀφρόεντα κύματα.

Ἴδου ἐφάνη ἡ ἐκκλησία, ἤρχισαν νὰ προβάλλουν τώρα μία-μία, λευκαί, ὥς πρόβατα βόσκοντα εἰς λιβάδιον, αἱ οἰκίαι τοῦ χωρίου του. Δάκρυα ἀναβρῶνουν

ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μικροῦ καὶ θολώνουν τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἴδου! ἰδου! ἐφάνη τώρα καὶ ἡ οἰκία του! Ἴδου ἡ καπνοδόχη, καπνίζουσα ἐλαφρῶς! Ἴδου καὶ ἡ κυπάρισσος, τὴν ὁποίαν ἔχει φυτεύσει ὁ ἀείμνηστος πάππος του! Καὶ τὸ ναυτόπουλον συλλογίζεται: «Ποῦ νὰ εἶναι ἄραγε τὴν ὥραν αὐτὴν οἱ οἰκεῖοί μου; Ἡ μήτηρ μου θὰ ὑφαίνει, καθισμένη εἰς στὸν ἀργαλειὸν ἢ ἂν ἔλαβεν εἶδῃσιν ὅτι ἐμβαίνει εἰς τὸν λιμένα τὸ πλοῖον θὰ

εἶναι εἰς τὸ παράθυρον πρὸς τὴν θάλασσαν». Καὶ τὸ ναυτόπουλον καθαρίζει τοὺς ὀφθαλμούς του, προσηλώνει μὲ λαχτάραν τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας του καὶ προσπαθεῖ νὰ διακρίνῃ.

*
* *

Ἄλλ' ἀπὸ τὴν προσήλωσίν του τὸν ἀποσπᾷ αἴφνης ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ πλοιάρχου. Ἔχουν πλησιάσει πολὺν τώρα καὶ πρέπει νὰ κανονίσουν τὰ ἱστία διὰ νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ταχύτης τοῦ πλοίου. Τὸ ναυτόπουλον καὶ οἱ ἄλλοι ναῦται σκορπίζονται ταχέως εἰς τοὺς ἰστούς καὶ ἀρχίζουν νὰ δένουν τὰ ἱστία. ὦ! ἐπλησίασαν πολὺ! Γκροοοοο . . . ἔρριψαν καὶ τὴν ἄγκυραν.

Μετ' ὀλίγον σύρουν πλησίον εἰς τὸ πλοῖον τὴν λέμβον, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ τὸν «Ἅγιον Νικόλαον», δεμένη μὲ χονδρὸν σχοινίον. Ἐμβαίνει ὁ πλοίαρχος μὲ τρεῖς ναύτας, πηδᾷ τελευταῖον καὶ τὸ ναυτόπουλον εἰς αὐτήν. Κάθεται καὶ κωπηλατεῖ μὲ ὄσπιν δύναμιν ἔχει, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ του διαρκῶς στρέφεται πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὴν παραλίαν, ὅπου ἤρχισαν ἤδη νὰ συναθροίζονται ἄνθρωποι.

ὦ! πῶς ἀνησυχεῖ τώρα! Πῶς κτυπᾷ ἡ καρδιά του, ὥσάν νὰ θέλῃ νὰ σπάσῃ! Ὑγιαίνουν ἄραγε οἱ οἰκεῖοί του; Μήπως ἔπαθε κανεὶς τίποτε; Μήπως εἶναι ἀσθενὴς ἡ μήτηρ του ἢ τις ἀδελφός του; Πῶς ἀνησυχεῖ!

Ἀλλὰ ποία εἶναι μεταξὺ τοῦ πλήθους ἡ μαυροφορημένη ἐκείνη γυνὴ μὲ τὰ τρία παιδάκια, τὰ ὁποῖα φωνάζουν ἀπὸ χαρὰν πλησίον της; ὦ! τοὺς γνωρίζει! τοὺς γνωρίζει! Εἶναι ἡ μήτηρ του, ἡ λατρευτὴ του μήτηρ, εἶναι οἱ ἀδελφοί του, οἱ ἀγαπητοί του ἀδελφοί! Ἡ

λέμβος προσήγγισε πλέον εἰς τὴν ξηράν· ἐξέρχεται ὁ πλοίαρχος, ἐξέρχονται οἱ ναῦται καὶ τὸ ναυτόπουλον ὁρμᾷ ἀκράτητον εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς του καὶ τῶν μικρῶν ἀδελφῶν του.

Διασκευὴ

Ἄρ. Κουρτίδης

Ὁ ναύτης ἐν τρικυμίᾳ.

Μαύρ' ἢ ὄψις τῶν νεφῶν
καὶ ὁ πόντος μαῦρος
ἄγριος λυσσᾷ τυφῶν
νότος πνέει λαῦρος.

Τίς τὸν ναύτην ὁδηγεῖ
ὅπου μειδιᾷ ἡ γῆ ;
Σὺ ὁ Πατήρ,
γενοῦ αὐτοῦ σωτήρ.

Σὺ τῆς κτίσεως Θεὸς
Πλάστα μου ἀπάσης,
Σὺ δεσπότης κραταιὸς
πόντου καὶ θαλάσσης.

Κύριος παντοῦ παρὼν
 τῶν ἀνέμων τῶν καιρῶν,
 Σὺ, ὁ Πατήρ
 γενοῦ αὐτοῦ σωτήρ.

A. Βλάχος

Οἱ δύο δρόμοι.

‘Όσάκις γίνεται λόγος δι’ ὥραϊα παραμύθια, ἐνθυ-
 μοῦμαι πάντοτε τὸν μακαρίτην πάππον μου. Ὡ πόσον
 ἐλάτρευεν ἡμᾶς τοὺς ἐγγόνους του ! Ἡδύνατο νὰ θυσια-
 σθῇ διὰ νὰ μᾶς κάμνη τὰ θελήματά μας.

Κατὰ τὰς χειμερινὰς νύκτας μᾶς συνεκέντρωνε γύ-
 ρω του διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τοὺς μύθους καὶ τὰ ροδοψη-
 μένα κάστανά του.

Ὡ ! οἱ μῦθοι τοῦ πάππου μου ἦσαν ἀνεξάντλητοι
 καὶ πολὺ γοητευτικοί !

Ἐνα δὲ ἀπὸ αὐτοῦς δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ. Ἀξι-
 ζει νὰ τὸν ἀκούσετε καὶ σεῖς, μικροί μου φίλοι. Ἀκού-
 σατέ τον, ὅπως ἀκριβῶς μοὶ τὸν διηγήθη :

*
 * *

«Μίαν φορὰν, ὅταν ἤμην νέος ἐγύριζον δίχως σκο-
 πὸν ἀνὰ τὰ ὄρη. Δὲν γνωρίζω πῶς ἔχασα τὸν δρόμον καὶ
 εὐρέθην εἰς ἔρημον τόπον ἄγριον καὶ ἄγνωστον. Δεξιᾷ
 καὶ ἀριστερᾷ ἔχαινον κρημνοὶ βαθεῖς, ἐμπρὸς ἦτο ἀτε-
 λείωτος ἀνηφορικὸς δρόμος καὶ ὀπίσω κατήφορος.

Κάτω, εἰς τὸ τέλος τοῦ κατηφορικοῦ δρόμου, ἦτο
 ὥραϊος κῆπος πλήρης ἀπὸ εὖοσμα ἄνθη. Ὅταν δὲ ἐφύσα

ἐκεῖθεν ὁ ἄνεμος, ἐγέμιζε τοὺς ρώθωνάς μου μὲ εὐωδίας καὶ τὰ ὠτά μου μὲ μελωδίας πτηνῶν.

Εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος πλησίον τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἔβλεπον μόνον χώματα καὶ βράχους ἀποτόμους καὶ ἤκουον μόνον τοὺς ἀγρίους κρωγμοὺς τῶν ὀρνέων.

Ἐστάθην καὶ ἠπόρουν. Πῶς εὐρέθην ἐκεῖ καὶ πόθεν ἐξεκίνησα δὲν ἐγνώριζον! «Ποῦ νὰ ὑπάγω τώρα; διερωτῶμαι. Δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ εἶναι κορημοί, ἔμπροσθεν κατηφορικὴ ὁδός. Προτιμότερον νὰ ἀκολουθήσω τὸν κατήφορον, λέγω, καὶ ἐκκινῶ».

*
* *

Αἴφνης ἀκούω ὀπισθέν μου φωνάς. Στρέφω τὰ βλέμματα πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ βλέπω νὰ κατέρχωνται πλῆθος ἀπὸ ἀνδρας, γυναῖκας, νέους καὶ γέροντας, ἄλλους κομπῶς ἐνδεδυμένους καὶ ἄλλους ρακενδύτους.

Πάντες οὗτοι ἀκολουθοῦν ὑψηλὴν, ὥραϊαν καὶ λίαν κομπῶς ἐνδεδυμένην νεαρὰν γυναῖκα, μὲ φωνὰς καὶ χειρονομίας. Φαίνονται ὡς νὰ ζητοῦν κάτι παρ' αὐτῆς. Αὕτη δὲ κρατεῖ κάλαθον καί, λαμβάνουσα ἐκεῖθεν διάφορα πράγματα, τὰ σκορπίζει γύρω της. Καὶ τότε ἀκούονται γέλωτες, ἄσματα χαρᾶς ἀπὸ τοὺς μὲν, ἀναστεναγμοὶ δὲ καὶ βλασφημίαι ἀπὸ τοὺς δέ. Ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν τὰς χεῖράς των πλήρεις χρυσῶν φλωρίων, ἄλλοι φοροῦν χρυσᾷ στέμματα εἰς τὰς κεφαλὰς των καὶ αἱ γυναῖκες κομπάζουν διὰ τὰ χρυσᾷ καὶ ἀδαμάντινα στολιδιά των.

Οἱ περισσότεροι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν φυσιογνωμίαν ἐπαιτῶν. Τὰ πρόσωπά των εἶναι χλωμά, οἱ ὀφθαλ-

μοί των κατέρουθροι, τὰ ἐνδύματά των ράκη ἀνεμιζόμενα καὶ αἱ χεῖρές των κεναί.

Τὸ φοβερώτερον ὅμως εἶναι ὅτι, ὅταν ἡ γυνὴ αὕτη σκορπίζη τοὺς θησαυροὺς της, συνωθοῦνται πάντες ἵνα προλάβουν νὰ ἀρπάξουν καὶ τότε ὑβρίζονται, συμπλέκονται καὶ κρημνίζονται εἰς τὰ βάραθρα.

Ποία εἶναι ἡ γυνὴ αὕτη καὶ ποῖοι οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτὴν παράφρονες δὲν δύναμαι νὰ ἀντιληφθῶ.

*
* *

“Ὅταν ὅμως με ἐπλησίασεν αὕτη τὴν ἡρώτησα :

— «Ποῦ πηγαίνει κυρία, ὁ δρόμος οὗτος ;»

Σταματᾷ τότε αὕτη καὶ στρέφει τὸ πρόσωπόν της πρὸς ἐμέ. Τότε βλέπω ὅτι εἶναι τυφλή. Περιέρχον, σκέπτομαι, διατὶ πάντες οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτήν, ἐνῶ ἔχουν ὀφθαλμοὺς καὶ γνωρίζουν ὅτι αὕτη εἶναι τυφλή, τὴν ἀκολουθοῦν :

— «Πρὸς τὴν εὐτυχίαν, μοὶ ἀποκρίνεται ἡ τυφλή, φθάνει ἡ ὁδὸς αὕτη.” Ἀν θέλῃς νὰ τὴν ἀπολαύσῃς, ἀκολούθησέ με».

Σταματῶ τότε καὶ διερωτῶμαι τί πρέπει νὰ πράξω. Ἡ τυφλή με γλυκεῖαν φωνὴν με καλεῖ πάλιν νὰ τὴν ἀκολουθήσω.

Μοὶ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἡ γλυκεῖα καὶ καθαρὰ φωνή της, καὶ τῇ εἶπον.

— «Θέλω νὰ σὲ ἀκολουθήσω, ἀλλ’ ἐκουράσθην νὰ περιπατῶ».

— «Πάρε τὸ χρυσό μου ραβδί», εἶπε, καὶ μοὶ ἔτεινε αὐτό. Ἀλλ’ ἐπειδὴ ἦτο τυφλή, ἀντὶ νὰ δώσῃ

Δ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ, Ἀναγνωστικὸν Ε΄ Παιδικὸς Θησαυρὸς, Ἔκδ. Γ΄ 1934 5

εἰς ἐμὲ τὴν ράβδον, προσέφερε ταύτην εἰς ἄλλον, ὁ ὁποῖος ἀρπάξας αὐτὴν ἔφυγε δρομαίως.

Ἡ θέλησα νὰ εἶπω τὸ λάθος της, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα. Αἶφνης αἰσθάνομαι εἰς τὸν ὄμιόν μου στιβαρὸν χεῖρα νὰ μὲ κρατῇ.

*
* *

Ἐντρομος στρέφομαι καὶ βλέπω ὅτι ἦτο μία ἡλιζιωμένη γυνὴ μὲ πρόσωπον συμπαθητικὸν καὶ ἐνδεδυμένη μὲ ἐργατικὰ ἐνδύματα, ἐκείνη ἢ ὁποία μὲ ἐκράτει στιβαρῶς.

— «Ποῦ πηγαίνεις ;» μοὶ εἶπε μὲ φωνὴν γλυκεῖαν. Ταυτοχρόνως δὲ ἐστράφη πρὸς τὴν τυφλὴν καὶ τὴν ἐπέπληξε.

— «Λὲν σοῦ φθάνουν τόσοι, θέλεις καὶ αὐτόν ;»

— «Ἐγώ, τὸν θέλω, ἢ αὐτός, θέλει νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ ; Ἄν ἐπιθυμῇ νὰ γίνῃ ὁπαδός σου, σοῦ τὸν χαρίζω !»

Ἡ ἡλιζιωμένη γυνὴ στρέφεται τότε πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ λέγει :

— «Διατὶ θέλεις νὰ ἀκολουθήσῃς αὐτήν ; Λὲν παρατηρεῖς τὴν ἀθλίαν κατὰστασιν τῶν ἀκολουθούντων αὐτήν ;»

— «Ἀλλὰ θὰ εὕρω τὴν εὐτυχίαν, ὅταν θὰ φθάσω ἐξεῖ κάτω εἰς τὸν ὠραῖον κῆπον !» ἀποκρίνομαι.

— «Βεβαίως, προσθέτει καὶ ἡ τυφλή, γελῶσα, εἰρωνικῶς. Ἄν σὲ ἀκολουθήσῃ, θὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν τὸν ἀνήφορον. Ἄν πεινάσῃ, θὰ τοῦ προσφέρῃς ὀλίγο ξερὸ μαῦρο ψωμί, καὶ ἂν κουρασθῇ, ἕνα χονδρὸ ραβδί. Καὶ ὅταν κατόπιν ἀγώνων φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ

βουνοῦ, ὅπου κατοικεῖς, θὰ τὸν φιλοξενήσῃς εἰς τὴν ἀχυρίνην καλύβην σου. Ἐνῶ ἐγώ !.. Ἄν θέλῃ, ἄς σὲ ἀκολουθήσῃ !»

*
* *

Παρατηρῶ πότε τὴν νεαρὰν τυφλὴν καὶ πότε τὴν ἐργατικὴν καὶ δὲν τολμῶ νὰ λάβω ἀπόφασιν ποίαν ἐκ τῶν δύο νὰ ἀκολουθήσω. Ὅσον ὅμως βλέπω τὴν ἐργατικὴν, τόσον περισσοτέραν ἐμπιστοσύνην εὐρίσκω εἰς τὸ πρόσωπόν της. Λιστάζω ὅμως νὰ τὴν ἀκολουθήσω, διότι καὶ ἡ νεαρὰ μοὶ φαίνεται εὐτυχισμένη καὶ ὁ δρόμος ὁ ἀνηφορικὸς μὲ τρομάζει. Μὲ ἐλκύει ἐπὶ πλέον καὶ ὁ ὠραῖος ἐξεῖνος κήπος μὲ τὰ εὐώδη ἄνθη καὶ τὰ φιδικὰ πτηνά. «Βεβαίως, σκέπτομαι, ὁ κατήφορος εἶναι εὐχολώτερος καὶ προτιμότερος».

*
* *

Τότε ἡ ἐργατικὴ γυνὴ μὲ παρατηρεῖ ἀνήσυχος, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς θολοὺς ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ μὲ φωνὴν πνιγομένην ἀπὸ τὴν συγκίνησιν, μοὶ φωνάζει :

— «Ὁχι, ὄχι, δὲν θὰ σὲ ἀφήσω νὰ χαθῇς καὶ σύ ! Θέλεις, δὲν θέλεις, ἐγὼ θὰ σὲ προφυλάξω ἀπὸ τὸν κατήφορικὸν δρόμον !»

Καὶ χωρὶς νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ κἄν νὰ σκεφθῶ καὶ νὰ ἀποφασίσω, μὲ ἀρπάζει ταχέως εἰς τὴν ἀγκάλην της καὶ μὲ ἐναγκαλίζεται μὲ μητρικὴν στοργήν.

Ἡ νέα, ἐν τῷ μεταξύ, ἀπηλπίσθη νὰ περιμένη καί, ἀκολουθῶν τὴν ὁδὸν της, ἐστράφη καὶ μοὶ εἶπεν εἰρωνικῶς :

— «Ἀνόητε ! ἀνόητε !»

Οἱ παράφρονες ἔτρεξαν πάλιν ὀπισθὲν τῆς.

—«Ποία εἶναι λοιπὸν ἡ τυφλὴ αὐτὴ ;» ἐρωτῶ τὴν σύννοδόν μου.

—«Λὲν τὴν γνωρίζεις ; καὶ ὅμως ἤθελες νὰ τὴν ἀκολουθήσῃς !»

—«Εἶναι ἡ Τύχη !» μοὶ ἀπαντᾷ.

—«Ἡ Τύχη !» ἀναφωνῶ ὁργίλως καὶ ἀπαλλιάσσομαι βιαίως ἀπὸ τὰς χειρὰς τῆς ἐργατικῆς γυναικός. Τόσον καιρὸν ζητῶ αὐτὴν καὶ τώρα ὅτε ἐπὶ τέλους κατάρθωσα νὰ τὴν εὔρω, γίνεσαι σὺ αἰτία νὰ τὴν χάσω. Ποία εἶσαι σύ ;»

—«Εἶμαι ἡ Ὑπομονή, παιδί μου, μοὶ ἀπαντᾷ μειλιδίως.»

—«Τί καλὰ ἔχεις σὺ νὰ μοῦ δώσῃς ;» τὴν ἐρωτῶ μὲ θυμὸν. Ἐνῶ ἂν ἠκολούθουν αὐτὴν ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν κήπὸν τῆς, θὰ εὕρισκον τὴν εὐτυχίαν.»

—«Ἄκουσε, παιδί μου», μοὶ εἶπε, μειδιῶσα περιλύπως. Ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ σοροπίσω ψευδῇ χαρίσματα τυφλῶς, ὅπως ἡ τύχη. Οὔτε θέλω νὰ ὑποσχεθῶ εἰς κανένα τὴν εὐτυχίαν καὶ νὰ ἀπατήσω αὐτόν. Βεβαίως διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ κουρασθῇς καὶ νὰ ιδρώσῃς πολὺ. Ἐκεῖ δὲν θὰ εὔρῃς κήπους μὲ πτηνὰ καὶ μὲ ἄνθη. Θὰ φιλοξενηθῇς εἰς τὴν πτωχικὴν μου καλύβην καὶ θὰ πλαγιάσῃς εἰς ἀχυρὸν στροφμὴν. Ἀλλ' ὅταν ἐξυπνήσῃς ἀπὸ τὸν γλυκύτατον ὕπνον, θὰ αἰσθανθῇς ἀνακουφισμένον ἑαυτὸν ἀπὸ τὸν κόπον τοῦ ἀνηφόρου. Ἐκεῖ θὰ εὔρῃς ὅσους ἀγροὺς θέ-

λεις νὰ καλλιεργήσης καὶ νὰ κόμης διὰ τῶν χειρῶν σου
κῆπους καλυτέρους ἀπὸ ἐξεῖνον ἐξεῖ εἰς τὸ βάθος τοῦ
κατηφορικοῦ δρόμου, τὸν ὁποῖον τόσον ζηλεύεις. Λιότι
ἂν ἠδύνασο νὰ ἴδῃς τί εἶδους κῆπος εἶναι οὗτος, δὲν
θὰ τὸν ἐξήλθεις ποτέ.

— «Ὅτι καὶ ἂν εἶναι, λέγω μὲ ὁργὴν, εἶναι ὥραϊος!»

*
* *

— «Ἐπιμένεις ἀκόμη εἰς τὴν ιδέαν σου! Κοίταξε
λοιπὸν αὐτὸν καὶ μὲ τὰ ὀμματογυῶλια μου καὶ θὰ
ἀλλάξῃς ἀμέσως γνώμην.»

Τῷ ὄντι ὅλα τὰ πράγματα μὲ τὰς διόπτρας αὐτὰς
μοὶ ἐφάνησαν μεγάλα, ὅταν ἐπλησίασαν εἰς τοὺς ὀφθαλ-
μούς μου. Εἶδον δι' αὐτοῦ καὶ τὸν κῆπον. Μόλις ὅμως
ἔρρηξα ἐν βλέμμα, ἀνεφώνησα ἑντρομος. «Χριστέ μου!
ὁ κῆπος εἶναι γεμάτος ἀπὸ μνήματα!»

Ἀποστρέφω τὸ πρόσωπόν μου ἐκείθεν, γονυπετῶ
ἔμπροσθεν τῆς Ὑπομονῆς καὶ φιλῶ τὰς γεροντικὰς χεῖ-
ράς της ἀπὸ εὐγνωμοσύνην, διότι αὗται δὲν μὲ ἀφῆζαν
νὰ ἀκολουθήσω τὸν δρόμον τῆς Τύχης.

— «Ἐμπρός ἄς ξεκινήσωμε διὰ νὰ εἰμφορέσωμε
νὰ φθάσωμε εἰς τὸν τόπον μου ἐνωρίς», εἶπεν ἀποφασι-
στικῶς ἡ Ὑπομονή! Λιότι ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς δὲν εἶναι
μεγάλη καὶ ὁ χρόνος εἶναι πολῦτιμος».

Ἐκκινούμεν καὶ ἀνερχόμεθα μετὰ κόπου τὸν ἀνη-
φορικὸν δρόμον. Ἀτελείωτος μοὶ φαίνεται ὁ ἀνήφορος.
Ὅσον ἀνέρχομαι ὅμως πρὸς τὴν κορυφὴν, τόσον τὸ θάρο-
ρος μου αὐξάνει. Πλησιάζομεν πλέον εἰς τὴν κορυφὴν. Ὅ-
λίγα βήματα ἀκόμη καὶ θὰ εὐρισκόμεθα ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ
τρέμουν τὰ γόνατά μου. Οἱ πνεύμονές μου ἐργάζονται

ὥς ὁ φουσητήρ τοῦ σιδηρουργοῦ. Ὁ ἰδρῶς περιλούει ὅλον τὸ σῶμά μου. «Θὰ δυνηθῶ νὰ φθάσω ἄραγε ἐγκαίρως»; σκέπτομαι.

Εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἐσταμάτησεν ὁ πάππος τὴν διήγησίν του. Ἡμεῖς οἱ ἑγγονοὶ του ὅμως ἀνεμένομεν ἀνυπομόνως τὸ τέλος τοῦ μύθου. Καὶ ἡ Ἑλένη ἡ μικροτέρα μας, δὲν ἐκρατήθη καὶ ἠρώτησε :

— «Ἐφθασες, παπποῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ;»

Ὁ δὲ πάππος ἥπλωσε τὰς χεῖράς του καὶ θωπεύων τὴν ξανθὴν κόρην τῆς μικρᾶς, εἶπε.

— «Βεβαίως, Ἑλενίτσα ἔφθασα ! Ἄν δὲν ἔφθανα, δὲν θὰ ἦμην ὁ πάππος σας καὶ δὲν θὰ σᾶς διηγούμην τώρα αὐτὸν τὸν μῦθον.

Διασκευή

Γ. Δεσσίνης

«Τὰ καλὰ πόνοις κτῶνται»

Νέος τις, Κλεάνθης ὀνομαζόμενος ἦτο πάμπτωχος καὶ φιλομαθέστατος. Ἐφλέγετο ἀπὸ τὸν πόθον νὰ σπουδάσῃ φιλοσοφίαν. Πῶς ὅμως νὰ κατορθώσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τοιοῦτον πόθον, ἀφοῦ ἦτο τόσο πτωχός ! Μήπως, ἂν δὲν εἰργάζετο, δὲν θὰ ἐστερεῖτο καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου του ! Ἄλλος εἰς τὴν θέσιν του θὰ ἐθεώρει τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην ὡς ὄνειρον ἀπραγματοποιήτον. Αὐτὸς ὅμως ὄχι. «Θέλω νὰ σπουδάσω φιλοσοφίαν, καὶ θὰ δυνηθῶ νὰ σπουδάσω», εἶπε.

Εἰργάσθη εἰς διαφόρους χειρωνακτικὰς ἐργασίας

ἵνα ἐξοικονομήσῃ τὰ ἀπαραίτητα ἔξοδα διὰ τὸ ταξίδιον τοῦ ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ εἰς Ἀθήνας. Καὶ γὰρ τὸ ἔτος 250 πρὸ Χριστοῦ ἔφθανεν εἰς τὴν πόλιν τῶν σοφῶν καὶ ἐλευθέρων ἀνθρώπων.

Ἀμέσως ἐνεγράφη εἰς τὴν σχολὴν τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος καὶ ἐφοῖτα τακτικώτατα. Ὁ δυστυχὴς, μὴ ἔχων χρήματα νὰ ἀγοράζῃ πάπυρον, ἔγραφεν ὅσα παρὰ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τοῦ ἤκουεν ἐπὶ ὀστράκων καὶ ὠμοπλατῶν βοῶν. Ἐνασχολούμενος δὲ εἰς τὴν ἀκρόασιν καὶ μελέτην τῶν μαθημάτων του, ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἔκαμνε οὐδεμίαν ἐργασίαν διὰ νὰ ἐξοικονομῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Πάντες οἱ γνωρίζοντες αὐτὸν ἠπόρουν καὶ διηρωτῶντο : «Περίεργον ! ἔλεγον, πῶς κατορθώνει νὰ ζῇ ὁ πτωχὸς Κλεάνθης ; ποῖος τῷ δίδει χρήματα ; μήπως ζῇ κλέπτων ἢ δι' ἄλλου τινὸς ἀτίμου μέσου ;

Τοιαῦται ὑποψίαι ἤρχισαν νὰ διαδίδωνται εἰς τὰς Ἀθήνας περὶ αὐτοῦ.

Αἱ ὑπόνοιαι αὗται ἔφθασαν καὶ εἰς τὸν Ἀρεῖον Πάγον, τὸ Ἀνώτατον Λικαστήριον τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ δικαστήριον τοῦτο ἔχων μετὰ τῶν ἄλλων χρεῶν τοῦ καθῆκον νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς ἀργούς, προσεκάλεσεν ἐνώπιόν του τὸν ὑποπτον Κλεάνθην διὰ νὰ δικαιολογήσῃ πῶς κατορθώνει νὰ ζῇ τόσα ἔτη ἄνευ ἐργασίας.

Ὁ Κλεάνθης παρουσίασε τότε κηπουροὺς τινας τῶν Ἀθηνῶν πρὸς ὑπεράσπισίν του. Ἐκ τῆς μαρτυρίας δὲ αὐτῶν ἀπεδείχθη ὅτι εἰργάζετο οὗτος τὰς νύκτας εἰς τοὺς κήπους τῶν, ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων καὶ ποτίζων τὰ φυτά.

Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐθαύμασαν καὶ ἐπῆνεσαν τὴν φιλομάθειαν καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ πτωχοῦ Κλεάνθους. Τὸ δὲ ἀκροατήριον ἐχειροκρότησε καὶ συνεχάρη τοῦτον.

Ἐψήφισαν δὲ πρὸς βοήθειάν του χρηματιζόν τι ποσὸν διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀνετώτερον τὰς σπουδὰς του.

Ἐξοτε ὁ Κλεάνθης ἐπωνομάσθη καὶ Φρεάντλης, διότι ἔζη, ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων.

Ὁ Κλεάνθης, παρακολουθήσας ἐπιμελῶς ἐπὶ δέκα ἑννέα ἔτη τὰ μαθήματα τοῦ σοφοῦ Ζήνωνος, ἀπέβη ὁ ἱκανώτερος τῶν μαθητῶν του. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου του διεδέχθη αὐτὸν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας.

Οὕτω ὁ πτωχὸς Κλεάνθης ἐπραγματοποίησε τὸν πόθον του. «Θέλω νὰ σπουδάσω, δύναμαι νὰ σπουδάσω !...» εἶχεν εἶπει εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπραγματοποίησε τὸν πόθον του.

Ζώης Καπλάνης.

Πρὸς δυσμὰς τῶν Ἰωαννίνων δύο ὥρας μακρὰν ἐπὶ ὑψώματος εὐρίσκεται ἓν χωρίον γραφικόν, τὸ Γραμμένον.

Εἰς τὸ Γραμμένον ἐγεννήθη ὁ πατὴρ καὶ εἷς τι γειτονικὸν χωρίον ἢ μήτηρ ἑνὸς παιδίου, τὸ ὁποῖον ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον πολὺ δυστυχές.

Τὸ παιδίον τοῦτο ἐγεννήθη τὸ 1736. Ἦτο βρέφος ἀκόμη εἰς τὸ λίκνον, ὅταν ἀπώλεσε τὴν μητέρα του. Ὁ πατήρ του δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ περιποιῇται ἐπὶ πολὺν καιρὸν, διότι ἀπέθανε καὶ οὗτος. Οὕτω ὁ Ζώης, ὡς ὀνομάζετο τὸ παιδίον τοῦτο, ἔμεινεν ὀρφανὸς καὶ ἀπραστάτευτος.

Εὐτυχῶς εἶχε μίαν συγγενῇ, ἡ ὁποία τὸν περισυγέλεξεν καὶ τὸν ἐπροστάτευσεν ὅσον ἠδύνατο.

*
* *

Ἀλλ' ἡ συγγενὴς του αὕτη ἦτο πτωχὴ καὶ γραῖα

καὶ δὲν εἶχε τὰ μέσα νὰ συντηρήσῃ ἑαυτήν, πολὺ δὲ περισσότερον τὸ ὀρφανόν. Διὰ τοῦτο ὁ Ζώης ἠναγκάσθη ὁπῶς ἐτῶν ἀκόμη νὰ ἐργάζεται.

Ἐμίσθωνε τὸν ὄνον τοῦ γείτονός του καὶ μετέβαι-
 νεν εἰς ἓν δάσος, εἰς τὸ Μεγάλογγον. Ἐκοπτε ἐκεῖ
 καυσόξυλα καὶ τὰ μετέφερεν εἰς τὰ Ἰωάννινα, ὅπου τὰ
 ἐπώλει. Ἡ κοπιώδης δὲ αὕτη ἐργασία τοῦ μικροῦ Ζώη
 ἐλογαριάζετο ἴση μετὰ τῆς ἐργασίας τοῦ ὄνου, διότι τὸ
 κέρδος διενέμετο ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μεταξὺ τοῦ Ζώη καὶ
 τοῦ κυρίου τοῦ ὄνου.

Τὸ δυστυχὲς παιδίον μὲ τὰς μικράς του δυνάμεις
 ἐργάζετο ὑπερανθρώπως, ἵνα κερδίξῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.
 Ἐξησφάλιζεν οὕτω τὸν ἄρτον τὸν ἰδιζόν του καὶ τῆς
 γραΐας συγγενοῦς του.

*
* *

Δυστυχῶς ὅμως ἄλλο κτύπημα βαρὺ τῆς μοίρας ἔ-
 πεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ἡ προστάτινά του ἀπεβίω-
 сен αἴφνης καὶ ἔμεινε πάλιν ὁ δυστυχὴς Ζώης εἰς τοὺς
 πέντε δρόμους. Οὐδένα συγγενῇ εἰς τὸ χωρίον του εἶχε
 νὰ εἴπῃ τὸν πόνον του, τὸ δυστυχὲς παιδίον.

Ποῦ νὰ εὔρῃ τώρα στέγην καὶ περιποίησιν ὁ μι-
 κρὸς Ζώης; Ἐμεινεν ἐπὶ μίαν ὥραν συλλογισμένος μὲ
 τὸ πρόσωπον κοιμημένον ἐντὸς τῶν παλαμῶν του. Ἐ-
 πείτα ἀποτόμως ἐτινάχθη ἐπάνω καὶ ἐψηθύρισε; «Μά-
 λιστα εἰς τὰ Ἰωάννινα!»

Ἦτο ἑσπέρα τοῦ Σαββάτου καὶ παραμονὴ τῆς
 Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅταν εἶχε λάβει τὴν ἀπό-
 φασιν νὰ ξηνητευθῇ.

Ἀμέσως ἐκκινεῖ, βαδίζων σκεπτικὸς καὶ ἀηλπισμέ-
 νος. Ὁ ἥλιος ἔδυε καὶ τὸ λυκόφως παρεχόρει τὴν θέσιν

του εἰς τὸ σκότος, ὅταν ὁ Ζώης ἐπλησίαζε τὴν πόλιν. Καὶ τὰ φῶτα τῆς πόλεως εἶχον ἀνάψει, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν.

Κατευθύνεται εἰς τι πανδοχεῖον ἵνα διανυκτερεύσῃ.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε χρήματα, δὲν γίνεται δεκτὸς ἀπὸ τὸν πανδοχέα.

*
* *

Ὁ Ζώης ἀφήνει τὸ πανδοχεῖον καὶ προχωρεῖ μὲ συντετριμμένην τὴν καρδίαν πρὸς τὸ ἄγνωστον. Ἔχει νυκτώσει καὶ τὰ καταστήματα κλείουν. Εἰς τοὺς δρόμους βασιλεύει ἡσυχία. Ἡ πείνα, ἡ κούρασις, ἡ σκέψις τοῦ τί θὰ ἀπογίνῃ ἄνευ περιποιήσεως, τὸν ὀδηγοῦν εἰς τὴν τύχην. Οὕτω περιπλανᾶται ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἰς τοὺς δρόμους τῆς πόλεως. Κατάκοπος κάθηται εἰς τὰς βαθμίδας ἑνὸς καλλιμαρμάρου μεγάρου. Κατακλίνεται εἰς τὰς εὐρυχώρους βαθμίδας τῆς κλίμακος ἵνα διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ.

Ἄλλὰ ποῦ ὕπνος! Ἀπὸ πρωῒας εἶναι ἄσιτος καὶ πεινᾷ πολύ. Ἐκτὸς τούτου καὶ τὸ πῦχος εἶναι δοιμύ, φουσᾷ δὲ ψυχρὸς καὶ ὁ βορρᾶς καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποκοιμηθῇ.

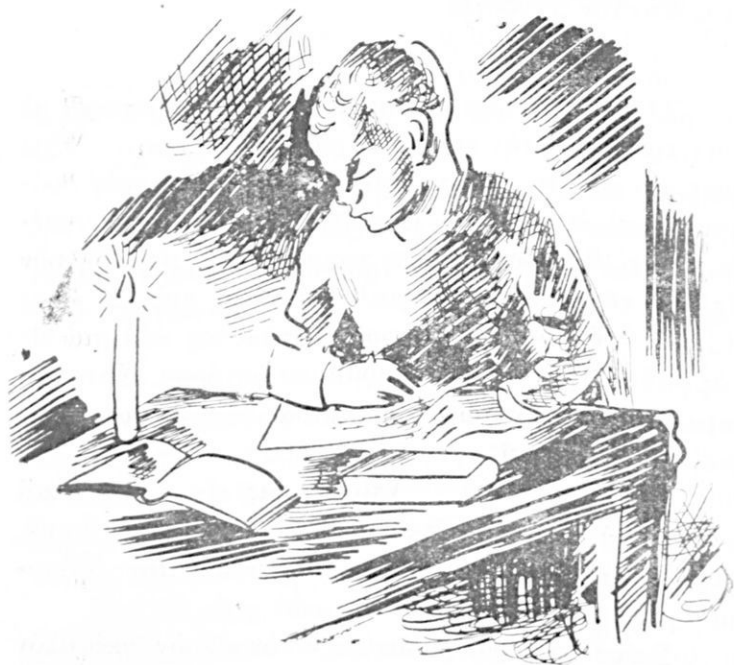
Σκέψεις μαῦραι βασανίζουν τὸν μικρὸν ἐγκέφαλόν του. Σκέπτεται ὅτι εἶναι ἄνευ προστάτου εἰς τὸν κόσμον, ἄνευ ἐλπίδος καὶ κυριεύεται ὑπὸ λύπης. Κλαίει, κλαίει ὁ δυστυχὴς Ζώης καὶ τὰ δάκρυα ὑγραίνουν τὰς παρειάς του. Ἐξηντλημένος ἀπὸ τὴν πορείαν, τὴν πείναν καὶ τὰς σκέψεις, κατὰ τὴν αὐγὴν βυθίζεται εἰς ὕπνον βαθύν.

*
* *

Τὴν πρωῒαν τῆς Κυριακῆς ὁ κύριος τοῦ μεγάρου

ἀνοίγει τὴν θύραν διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καθηλώνεται ὁμως εἰς τὴν θέσιν του, βλέπων πρὸ τῆς θύρας κοιμώμενον ἓν παιδίον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Ἐντρομος ὁ Ζώης ἀφυπνισθεὶς, στρέφει τοὺς μελαγχολικοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην.

— «Πῶς εὐρέθης ἐδῶ, παιδί μου ;» τὸν ἐρωτᾷ μὲ γλυκεῖαν φωνὴν ὁ οἰκοδεσπότης.

«Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του δὲν εἶναι σκληρός. Φαίνεται νὰ εἶναι φιλεὺσπλαχνος ὁ κύριος οὗτος», σκέπτεται ὁ δυστυχὴς Ζώης.

Καὶ τῷ ὄντι ὁ κύριος οὗτος εἶχε συγκινηθῇ, βλέπων τὸν Ζώην γλωμόν, ἰσχνὸν καὶ τρέμοντα ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης. Καλεῖ ἀμέσως τοὺς ὑπηρέτας

του, παραγγέλλει εἰς αὐτοὺς νὰ περιποιηθοῦν τὸν δυστυχὲς πλάσμα, καὶ ἀπέρχεται νὰ παρακολουθήσῃ τὴν μεγάλην δοξολογίαν τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας καλεῖ τὸν Ζώνη καὶ μὲ γλυκὺν τρόπον τῷ ἀπευθύνει διαφόρους ἐρωτήσεις.

Ὁ δὲ Ζώνης ἀπαντᾷ μὲ θάρρος καὶ παρρησίαν.

Ὁ πλούσιος ἐσχημάτισε καλὴν ιδέαν διὰ τὸν νέον.

— « Ἀφοῦ σὲ ἔστειλε ὁ Θεὸς εἰς τὴν οἰκίαν μου, τῷ λέγει, θὰ μείνῃς ἐδῶ. Ἡ ἐργασία σου θὰ εἶναι νὰ βοηθῇς τὸν μάγειρον. Καὶ ὅταν ἐνίστε σὲ ἀποστείλουν διὰ κανὲν θέλημα εἰς τὴν ἀγορὰν νὰ μὴ ἀρνηθῇς ; »

Ὁ πονόητος οὗτος κύριος ἐλέγετο Παναγιώτης Χατζηνίκου.

Μὲ πόσῃ εὐγνωμοσύνην ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν τοῦ εὐεργέτου του καὶ μὲ πόσῃ προθυμίᾳ ἐκτελεῖ πάσας τὰς ἐργασίας ὁ μικρὸς Ζώνης !

Ἔχει ὅμως φλογερὸν μυστικὸν πόθον εἰς τὴν καρδίαν του ὁ Ζώνης. Ἀχ ! πόσον ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ γράμματα !

Κατὰ τὰς νύκτας μετὰ τὸ δεῖπνον, ὅταν δὲν ἔχῃ ἐργασίαν, ἀποσύρεται εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ σκέπτεται.

— « Ἴδου εὐκαιρία νὰ μάθῃς, Ζώνη, ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν ! » λέγει.

Ὁ κύριος τοῦ Ζώνη ἦτο ἔμπορος γουναριζῶν. Ὅταν οἱ πελάται ἠγόραζον γούνας ἀπὸ τὸ μέγα κατάστημα του, ἔδιδον ἐνίστε τὸ δέμα εἰς τὸν Ζώνην ἵνα τὸ μετακομίσῃ εἰς τὰς οἰκίας των καὶ προσέφερον φιλοδώρημά τι εἰς τὸν μικρὸν ὑπηρέτην.

Μὲ τὰ ὀλίγα χοήματα, τὰ ὅποια εἶχε κερδίσει ὁ

Ζώης, σκέπτεται ἀμέσως τὰ γράμματα. Ἀγοράζει ἀναγνωστικόν τι, τὸ ὁποῖον εἶχε τὰς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας καὶ ἔγραφεν ἐν ἀρχῇ. «Σταυρὲ βοήθει!» Ἀγοράζει χαρτὶόν καὶ γραφίδα καὶ κατὰ τὰς νύκτας ἐν τῇ ἐρημίᾳ τοῦ δωματίου του σκυμμένος ἐπὶ τοῦ βιβλίου ἀναγινώσκει ἢ γράφει. Φλέγεται ἀπὸ τὸν πόθον νὰ μάθῃ γράμματα καὶ ἐντὸς ὀλίγου κατορθώνει μὲ τὴν μεγάλην ἐπιμέλειάν του νὰ κάμῃ ἀρετὰς προόδους.

*
* *

Νύκτα τινὰ ὁ Χατζηνίκου ἔχων αὐπνίαν ἐξέρχεται τοῦ δωματίου του καὶ ἐκπληκτος βλέπει φῶς εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν τοῦ Ζώη. Περίεργος κατέρχεται μέχρως αὐτῆς διὰ νὰ μάθῃ διατὶ ἀγρυπνεῖ καὶ κτυπᾷ τὴν θύραν. Ὁ Ζώης ἔντρομος σβύνει ἀμέσως τὸ φῶς καὶ χώνεται εἰς τὴν κλίνην του.

«Κτυπᾷ ἐκ δευτέρου, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀπάντησιν λαμβάνει. Διατάσσει τότε νὰ ἀνοιχθῇ ἡ θύρα. Ὁ μικρὸς ἀνοίγει ἔντρομος καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς θολοὺς ἀπὸ δάκρυα γονυπετεῖ πρὸ τοῦ κυρίου του καὶ ἐξομολογεῖται ὅτι αὐτὸς ἔχει τὴν κανδήλαν ἀνημμένην διὰ νὰ μελετᾷ.

— «Εἶναι πολὺ καλὸ νὰ ἐργάζεται κανεὶς, ἀλλ' ἡρώτησα διὰ νὰ γνωρίζω», τῷ εἶπεν ὁ κύριός του μὲ προσποιητὸν αὐτηρὸν τόνον. Ὁ Χατζηνίκου ὅμως εἶχεν εὐχαριστηθῇ πολὺ. Ἡ ἐπιμέλεια τοῦ παιδίου τὸν εἶχε συγκινήσει βαθέως. Τὴν ἐπομένην δὲ πρῶταν καλεῖ τὸν Ζώην εἰς τὸ γραφεῖόν του καὶ τῷ λέγει.

— «Ζώη, ἀπὸ σήμερον δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπηρετῇς εἰς τὸ μαγειρεῖον. Θὰ εὐρίσκεισαι εἰς τὸ κατὰστημα ὅπου θὰ ἔχῃς ὑπηρεσίαν. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη θὰ

εἶναι ἐλαφρὰ δι' ἐσέ, τὸν ἐπιμελῇ, τὸν φίλεργον καὶ ἀκαταπόνητον, θὰ ἔχῃς καιρὸν καὶ νὰ μελετᾷς».

*
* *

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐξείνους τὸ ἐμπόριον τῶν γουναριζῶν ἀπέδιδε μεγάλα κέρδη. Πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐφόρουν τότε γούνας, ἄλλοι, εὐθηνὰς καὶ ἄλλοι πολυτίμους. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ράπτας τοῦ καταστήματος ὁ Χατζηνίκου ἔδιδεν ἐργασίαν καὶ εἰς τὰς ἐκτὸς τοῦ καταστήματος ραπτορίας. Αὐτὴν τὴν ὑπηρεσίαν ἀναλαμβάνει τώρα ὁ Ζώης.

Φροντίζει δὲ οὗτος νὰ διανέμῃ ἐκάστην Δευτέραν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ραπτορίας τὰ ὑλικά διὰ τὰς γούνας. Τὴν ἐσπέραν δὲ ἐκάστου Σαββάτου συγκεντρώνει τὰς ἀποπερατωθείσας γούνας, πληρώνων τὰ ἐργατικά καὶ χρυτῶν τακτιζοὺς λογαριασμοὺς.

Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἐκτελεῖ μὲ μεγάλην προθυμίαν, ἐπιμελείαν καὶ τάξιν. Ὁ δὲ κύριός του χαίρεται διὰ τοῦτο ἐνδομύχως καὶ ὑπερηφανεύεται, διότι, ἔχει τοιοῦτον ὑπάλληλον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του.

*
* *

Ὁ Ζώης, βλέπων ἐμπρὸς του καθ' ἐκάστην νὰ ράπτουν γούνας, ἐξετάζων καὶ προσέχων ἐπιμελῶς, θέλει νὰ δοκιμάσῃ, ἂν δύναται καὶ αὐτὸς νὰ ράπτῃ. Κατορθώνει νὰ ράψῃ μίαν μὲ μυριάς προσπαθείας καὶ παρουσιάζει καὶ αὐτὴν μετὰ τῶν ἄλλων. Τόσον τελεία εἶναι ἢ ὑπ' αὐτοῦ ραφεῖσα γούνα, ὥστε οὐδεὶς ἀντιλαμβάνεται διαφορὰν τίνα. «Ἰσως νὰ μὴ ἔχῃ διαφορὰν καὶ νὰ εἶναι

καὶ ἡ γούνα αὕτη ραμμένη καλῶς ὥς αἱ ἄλλαι!» σκέπτεται.

Εἶναι ὅμως ἰδική του ἡ ἀμοιβή τῆς ἐργασίας.
 Ἔχει καρδίσει αὐτὴν μὲ τὸν κόπον του.

Μὲ τὸν καρπὸν τοῦτον τοῦ ἰδρωτός του ἀγοράζει ἐν βιβλίον τὸ «ὀχτώηχι» τὸ ὀκτώηχον, τὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἦτο τότε συνήθεια νὰ μελετᾶται ἀπὸ τοὺς μαθητάς, εὐθὺς μετὰ τὸ ἀναγνωστικὸν καὶ μίαν ἀριθμητικὴν. Ἀγοράζει ὅμως καὶ γὰρ ἄλλο... λαμπάδας κηρίνας.

«Νὰ ἀναγινώσκω καὶ νὰ γράφω καὶ ἐνίστε νὰ ράπτω εἶναι ἰδική μου ἐργασία. Δὲν εἶναι ὅμως δίκαιον διὰ τὰς ἐργασίας μου αὐτὰς νὰ ἐξοδεύω τὸ ἔλαιον τοῦ κυρίου μου», σκέπτεται.

Καὶ ὅτε πάντες εἰς τὸ μέγαρον κοιμῶνται, ὁ Ζώης γράφει, ἀναγινώσκει, λῦει ἀριθμητικὰ προβλήματα, ράπτει γούνας διὰ νὰ ἐξοικονομῇ τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, γραφικῆς καὶ φωτιστικῆς ὕλης.

Νύκτα τινὰ ὁ Χατζηνίκου^{***} βλέπει πάλιν φῶς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Ζώη καὶ κτυπᾷ τὴν θύραν νὰ τῷ ἀνοίξῃ. Τώρα ὅμως ὁ Ζώης δὲν σβύνει, ὥς ἄλλοτε, τὸ φῶς, ἀλλ' ἀνοίγει τὴν θύραν ἀμέσως καὶ τῷ λέγει μὲ θάρρος :

— «Κύριε, ἐργάζομαι μὲ ἰδικόν μου φῶς!» λέγει, δεικνύων αὐτῷ τὰς λαμπάδας, τὰς ὁποίας ἔχει ἀγοράσει.

— «Εὖγε, Ζώη! Εἶσαι ἐπιμελὴς καὶ θὰ προσδεύσῃς. Ἀπὸ αὐριον δὲν ἔχεις νὰ ἐκτελῇς οὐδεμίαν οἰκιακὴν ἐργασίαν. Θὰ ἀφοσιωθῇς εἰς τὸ κατὰστημα. Θὰ ἐργάζεσαι ἐλευθέρως ἐκεῖ, ὅπως ἐπιθυμεῖς. Ἀπὸ αὐριον θὰ ἔχῃς καὶ μισθὸν ἀνάλογον μὲ τὴν ἀξίαν, τὸν ζῆλον καὶ τὴν προζολήν σου.

Μόνον εἰς τὰς ἐγωϊστικὰς καρδίας δὲν ὑπάρχει ἡ

εὐγνωμοσύνη. Αἱ εὐγενεῖς ὁμῶς ψυχαὶ ποτὲ δὲν λησμονοῦν τὴν χάριν τὴν ὁποῖαν βλέπουν. Ὁ Ζῶης ἦτο ἀπὸ αὐτὰς τὰς ψυχάς. Μὲ μεγαλυτέραν προσπάθειαν ἀφωσιώθη εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ εὐεργέτου του. Εὐφυής, φίλεργος ὡς ἦτο, ἔμαθε τελείως τὸ ἐμπόριον τῶν γουναρικῶν. Ἐμελέτα, ἐμάνθανε πάντοτε ὅ,τι ἦτο χρήσιμον εἰς τὸ ἐμπόριον.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐτελεῖτο ἐμποροπανήγυρις εἰς τὴν Καστορίαν τῆς Μακεδονίας. Ἔως τότε ὁ Χατζηνίκου ἀπέστελλεν ὡς ἀντιπρόσωπόν του ἓνα γέροντα ὑπάλληλον. Τὴν φορὰν ταύτην ἀπέστειλε τὸν Ζῶην Καπλάνην. Τί διαφορὰ εἰς τὰ κέρδη ἀπὸ ἄλλα ἔτη! Ἦλθον νέοι πελάται, ἔγιναν νέαι ἀγοροπωλησίαι. Μεγάλα ἦσαν καὶ τὰ κέρδη τοῦ Χατζηνίκου. Ἐπειδὴ ὁμῶς οὗτος ἐξετίμα καὶ ἀντήμειβε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀφοσίωσιν, παρεχώρησε μέρος ἐκ τῶν κερδῶν εἰς τὸν Ζῶην.

*
*
*

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Χατζηνίκου προώδευον. Εὐεργέτης καὶ ὑπάλληλος βλέπουν ὅτι τὰ Ἰωάννινα ἦσαν στενὰ διὰ τὸ ἐμπόριόν των. Ἀποφασίζουσιν νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Ἠπειρον καὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὸ Βουκουρέστιον τῆς Βλαχίας.

— « Ζῶη, τῷ λέγει ὁ Χατζηνίκου, ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ, τώρα ἀπέκτησες μερικὰ κεφάλαια τιμίως μὲ τὸν ἰδρωτὰ σου. Τὸ μεγαλύτερον ὁμῶς κεφάλαιόν σου εἶναι ἡ δραστηριότης καὶ ἡ τιμιότης σου. Ἀπὸ σήμερον θὰ εἶσαι συνέταιρος εἰς τὰ κέρδη μου».

Ὁ Ζῶης θέλει νὰ ἀσπασθῇ ἀπὸ εὐγνωμοσύνην τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του, ἀλλ' οὗτος τὸν ἀποτρέπει καὶ τοῦ

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ, Ἀναγνωστικὸν Ε' Παιδικὸς Θησαυρὸς. Ἐκδ. Γ' 1934 6

σφίγγει μὲ στοργὴν τὴν χειρὰ του. Διότι θέλει μὲ τοῦτο νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ μέλλον εἶναι ἴσοι, ὅχι μόνον εἰς τὰ κέρδη, ἀλλ' εἰς ὅλα.

Ὁ Χατζηνίκου ἐγκαθίσταται εἰς τὸ Βουκουρέστιον. Ὁ Ζώης ἀρχίζει τὰ ἐμπορικὰ ταξίδια. Ἀγοράζει, πωλεῖ, πάντοτε ἀποκομίζων κέρδη. Ἐπισκέπτεται τὴν Ρωσίαν, τὴν Λιψίαν, τὴν πόλιν τοῦ μεγάλου ἐμπορίου τῶν γουναρικῶν, καὶ τὴν Βιέννην· τέλος ἐγκαθίσταται εἰς τὴν Μόσχαν.

Μετὰ μακροχρόνιον δὲ παραμονὴν εἰς τὴν Ρωσικὴν μεγαλούπολιν ἐπιστρέφει εἰς τὸ Βουκουρέστιον καὶ παραδίδει μέχρι λεπτοῦ τὰ κέρδη εἰς τὸν κύριόν του.

Εἰς ἐκάστην ἐπιχείρησιν ἐφαίνετο ἡ ἐμπορικὴ εὐφυΐα καὶ ἡ τιμιότης τοῦ Ζώη. Μεγάλα κέρδη ἐκόμιζε εἰς τὴν ἐταιρείαν ὁ Ζώης. Ὅταν δὲ ὁ Χατζηνίκου θέλει νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, διότι μὲ τὴν ἱκανότητά του, ἐτριπλασίασε τὴν περιουσίαν του, ὁ Ζώης λαμβάνει τὴν χειρὰ τοῦ κυρίου του καὶ, ἀσπαζόμενος ταύτην παρὰ τὴν ἀντίρρησίν του, τῷ λέγει :

— «Ἐνθυμεῖσαι, κύριε, τὸν Ζώην, τὸ ἀνθρώπινον ράκος, ὅταν τὸν εὔρες μίαν Κυριακὴν ἔμπροσθεν τῆς θύρας τῆς οἰκίας σου ; Ἦτο πειναλέος καὶ ἔτρεμε ἀπὸ τὸ ψῦχος. Ἦτο ἀπροστάτευτος, ὀρφανὸς καὶ ἔρημος εἰς τὸν κόσμον. Σὺ ἠπλώσες τὴν χειρὰ σου καὶ ἔσωσες τὸν δυστυχῆ Ζώην ἀπὸ βέβαιον θάνατον ἢ κακὸν δρόμον. Εὖρον, κύριε, τροφὴν εἰς τὴν στέγην σου, ἄσυλον περιποίησιν καὶ ἀγάπην πατρικὴν. Ἐγινες ὁ προστάτης μου καὶ ὁ διδάσκαλός μου. Ἡ ἀγαθότης σου καὶ τὸ καλὸν σου παράδειγμα μὲ ἔκαμαν ὅ,τι εἶμαι. Ὅ,τι εἶμαι τὸ ὀφείλω εἰς σέ. Ὅ,τι ἔχω, τὸ ἀπέκτησα ἐξ αἰτίας σου. Σοὶ ἐφάνην πιστός, σοὶ ἔδειξα ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν ; Τοῦτο

ἦτο καθῆκον μου. Ὡς καὶ ὁ σκύλος αἰσθάνεται τὴν καλωσύνην τὴν ὁποῖαν εἶδε, τὴν ἐνθυμεῖται καὶ ἀποδεικνύει εἰς πᾶσαν περίστασιν τὴν εὐγνωμοσύνην του. Πῶς ἡδυνάμην λοιπὸν ἐγὼ νὰ φανῶ ὀλιγώτερον εὐγνώμων ἀπὸ ἓνα σκύλον ;»

*
* *

Οἱ λόγοι οὗτοι συγκινοῦν μέχρι δακρύων τὸν Χατζηνίκου. Ἐγείρεται ἀμέσως, τὸν ἐναγκαλίζεται καί, κλαίων, ψιθυρίζει εἰς τὸν Ζώην :

— « Παιδί μου, παιδί μου, νὰ ἔχῃς τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ! »

Τὴν ἐπομένην δὲ μετὰ τὸ φαγητὸν ὁ Χατζηνίκου, λέγει εἰς τὸν συνέταιρόν του :

— « Ζώη, ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ὁμιλήσωμεν σοβαρὰ διὰ τὰς ἐργασίας μας ».

— « Αἱ ἐργασίαι μας, δόξα τῷ Θεῷ, πηγαίνουν λαμπρά », ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

— « Μάλιστα ! ἀλλ' ὅχι καὶ ἐγώ. Ὅταν προσελήφθης ὡς βοηθὸς μαγείρου εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἦσο μεράκιον καὶ ἐγὼ ἦμην ὥριμος ἀνὴρ. Ἐγὼ πλέον ἐγήρασα, παιδί μου, αἱ τρίχες μου ἐλευκάνθησαν, οἱ πόδες μου δὲν μὲ ὑπακούουν, αἱ χεῖρές μου τρέμουν, οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκουράσθησαν. Πλησιάζω τὰ ὀγδοήκοντα. Νὰ ἐξακολουθήσω νὰ ἐργασθῶ εἶναι ἀδύνατον, Ζώη μου ! »

Ὁ Χατζηνίκου ἐσταμάτησεν ἐδῶ, ἀτενίζων συγκινητικῶς τὸν Ζώην.

— « Καί ; ... » ἠρώτησεν ἀνυπομόνως ὁ Ζώης.

— « Εἶναι ἀνάγκη νὰ διαλύσωμεν τὴν ἐταιρείαν μας. Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν ἐργασίαν μου,

ἔχω περιουσίαν. Δύναμαι νὰ ζήσω, μὴ ἐργαζόμενος τὰ ὑπόλοιπα ἔτη τῆς ζωῆς μου. Ἐγὼ δὲν εἶμαι πλέον δι' ἐργασίαν. Ἐχω μεγάλην ἀνάγκην ἀπὸ ἡσυχίαν.

Ὁ Ζώης εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἐδέχθη.

— «Ἐργάζομαι ἐγὼ καὶ διὰ τοὺς δύο μας», εἶπε.

— «Σὺ πάντοτε ὁμιλεῖς σωφρόνως, ἀλλὰ νὰ σκεφθῇς καλῶς. Δύνασαι νὰ γίνῃς δύο τεμάχια, νὰ εὐρίσκεισαι ταυτοχρόνως εἰς τὸ Βουκουρέστιον καὶ εἰς τὴν Μόσχαν. Τὸ κατάστημα ἐδῶ θέλει τὸν ἄνθρωπόν του. Ἐχω κουρασθῇ πλέον ἐγὼ καὶ δὲν δύναμαι νὰ προσφέρω οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ὑπηρεσίαν.

Ὁ Ζώης τέλος ἐδέχθη μὲ λύπην νὰ διαλύσῃ τὸν συνεταιρισμόν.

*
* *

Λέν ὑπῆρχε μεγάλη ἐργασία εἰς τὸ Βουκουρέστιον καὶ διὰ τοῦτο ἀποχαιρετᾷ τὸν πολὺν προστάτην του, ὡς υἱὸς τὸν πατέρα του. Φεύγει καὶ ἐγκαθίσταται ὀριστικῶς εἰς τὴν Μόσχαν. Ἐκεῖ ἐξακολουθεῖ τὸ ἐμπόριόν του διὰ λογαριασμόν του.

Ὁ Ζώης, μὲ τὴν μεγάλην τάξιν τῶν δοσοληψιῶν του, μὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ τιμιότητά του, ταχέως ἀποκτᾷ μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Μόσχας καὶ εἰς ἄλλας ἐμπορικὰς πόλεις. Κάνει λαμπρὰς ἐργασίας καὶ θησαυρίζει.

Ἦτο πλέον πλούσιος, ὅταν εἶχεν ὑπερβῇ τὸ ἐξηκοστόν.

*
* *

Ἡμέραν τινὰ περιπατῶν χάριν ἀναψυχῆς εἰς τινὰ ἐξοχὴν τῆς Μόσχας, ἐσχέπτετο, ὁμιλῶν μὲ τὸν ἑαυτὸν του, ὅπως συνήθιζε :

«Ζώη, ἐπὶ χρόνους σὺ τὸ ἄστεγον παιδίον εἰργάσθης, ἐβασανίσθη νὰ κερδίσῃς. Ἐκέρδισες ἀρκετὴν περιουσίαν. Ἐσκέφθης ὅμως τί θὰ κάμῃς αὐτὰ τὰ χρήματα; Διατὶ τὰ συνεσώρευσες; Οἰκογένειαν δὲν ἔχεις. Ποῦ θὰ ἀφήσῃς τὴν περιουσίαν σου; Ἀσφαλῶς δὲν θὰ τὴν παραλάβῃς μετὰ θάνατον εἰς τὸν τάφον σου!»

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔμεινε ἐπὶ ὥρας σκεπτικός. Ἦτο ἐν πρόβλημα ἔμπροσθέν του, τοῦ ὁποίου τὴν λύσιν δὲν ἠδύνατο νὰ εὔρῃ ἀμέσως.

Λέγουν ὅτι ὁ Κίμων, ὁ υἱὸς τοῦ Μιλτιάδου, ὅταν ἀπέκτησε περιουσίαν ἐκ τῶν λαφύρων τῶν Περσῶν, ἐνεθυμήθη τὴν πενίαν του, ὅτε ἦτο μικρός. Ἐνεθυμήθη ὅτι ἐστερήθη καὶ τὸν ἄρτον, ὅταν ὁ ἔνδοξος πατήρ του ἦτο ἐγκάθειρκτος εἰς τὰς φυλακάς. Ὅταν δὲ ἔγινε πλούσιος, ἐφόρτωσε τοὺς δούλους του φορέματα καὶ τὰ ἐμοίραζε εἰς ὅσους πτωχοὺς καθ' ὁδὸν συνήντα. Ἦνοιγε ἀκόμη τοὺς κήπους του νὰ εἰσέρχωνται ἔλευθέρως οἱ πολῖται καὶ πρὸ πάντων τὰ παιδία διὰ νὰ φάγουν ὀπωρικά.

Ἡ ψυχὴ τοῦ Ζώη ὠμοίαζε μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ Κίμωνος. Τὸ ἀπροστάτευτον παιδίον τοῦ Γραμμένου ἔγινε ἔμπορος εἰς τὴν Μόσχαν χωρὶς καὶ νὰ τὸ φαντασθῇ. Ἐσκέφθη ὅπως ὁ ἔνδοξος νικητὴς τῆς Μυκάλης.

Ἐνεθυμήθη τοὺς βασανισμένους χρόνους, τοὺς ὁποίους διήλθεν ὡς παῖς, τὸν φλογερὸν του πόθον πρὸς τὰ γράμματα, τὸ πῶς κατώρθωσε νὰ μάθῃ μόνος του γράμματα καὶ ἔδωκε λύσιν εἰς τὸ πρόβλημα.

«Τὰ χρήματα, εἶπε, θὰ τὰ δώσω εἰς τοὺς ὀρφανούς, τοὺς πεινῶντας, τοὺς γυμνοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀγράμματοις. Θὰ κάμω σχολεῖα εἰς τὸν τόπον μου, νὰ σπου-

δάσουν τὰ παιδιά, τὰ ὅποια διφοῦν διὰ γράμματα καὶ δὲν ἔχουν τὰ μέσα ὅπως ἐγὼ τότε...»

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἦτο πλέον ἡσυχος. Ἐκα-
με τὸ σχέδιον τῆς ζωῆς του καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐφαρ-
μόσῃ.

*
* *

Οἱ ἐξαδελφοί, αἱ ἐξαδέλφαι, ὅλοι οἱ συγγενεῖς ἐμυ-
ρίσθησαν, ὥς αἱ γαλαῖ τοὺς ἰχθῦς, τὸν πλούσιον συγ-
γενῇ καὶ ἔσπευσαν μὲ κολακείας, ζητοῦντες βοήθειαν
καὶ ὑποστήριξιν. Οὐτε ἐγνώριζε καὶ ὁ Ζώης αὐ-
τούς, οὐτε τοὺς εἶχεν ἴδῃ ποτέ. Τώρα δὲ ἐζήτουν νὰ
ἀνοίξῃ τὸ ταμεῖόν του καὶ νὰ τοῖς μοιράσῃ τὸ περιε-
χόμενόν του.

Ὁ Ζώης ἦτο πολὺ σόφρων καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ
κάμῃ τοῦτο. «Ἰδικά μου εἶναι τὰ χρήματα; ἐσκέφθη.
Δὲν εἶναι λοιπὸν τῶν ὀρφανῶν, τῶν πεινόντων; Ὅσα
σπαταλήσω ἀλόγως, δὲν τὰ κλέπτω ἀπὸ τοὺς δυστυ-
χεῖς; Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ κάμω!»

Ἐδέχετο σοβαρῶς τοὺς ἐξαδέλφους, ἔδιδε τὰ ναῦλα
των καὶ ὀλίγα χρήματα καὶ τοὺς ἀπεχαιρέτα.

Ὅσοι δὲ ἐζήτουν νὰ περάσουν ἄνευ ἐργασίας τὴν
ζωὴν των μὲ τὰ χρήματα τοῦ Ζώης, ἔφευγον καὶ μὲ χει-
ρας κενάς.

Αὐτοί, εὐλόγως, δὲν ἦσαν καθόλου εὐχαριστημένοι,
καὶ τὸν ἀπεκάλουν φιλάργυρον, «τσιγκούνην!»

*
* *

Ἀλλ' αὐτὸς ὁ φιλάργυρος, ὥς τὸν ἔλεγον, ἔστειλε
χιλιάδας τὰ χρυσᾶ ρούβλια καὶ ἐκτίσθη διδασκῆριον εὐ-

ρύχωρον μὲ ὥραίας εὐρυχώρους αἰθούσας, κατοικίας διδασκάλων καὶ κελλία διὰ τοὺς πτωχοὺς μαθητάς. Παρεκάλεσε τὸν Μέγαν Διδάσκαλον τοῦ Γένους, τὸν σοφὸν Ἀδαμάντιον Κοραῖν νὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τὴν Βιέννην καὶ τοὺς Παρισίους ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ τὰ καλύτερα βιβλία.

Χιλιάδες ἐξώδευσε δι' αὐτὰ ὥς καὶ διὰ τὸ ἀμφιθέατρον τῆς βιβλιοθήκης καὶ διὰ τὸ ἐργαστήριον τῶν πειραμάτων τῆς Φυσικῆς. Κατέθεσεν ἀκόμη χιλιάδας τὰ ρούβλια εἰς τὰς Τραπεζάς, ἵνα ἐκ τῶν τόκων συντηρῇται τὸ Σχολεῖον. Διευθυντὴν δὲ εἰς τὸ μέγα αὐτὸ ἐκπαιδευτήριον διώρισε τὸν Ἀθανάσιον Ψαλίδαν, σοφὸν ἐπιστήμονα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σπουδάσαντα εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ταχέως ἀπέκτησεν ἡ Σχολὴ αὕτη φήμην διὰ τὴν νέαν μέθοδον τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιεῖ κατὰ τὴν διδασκαλίαν.

Καὶ μεγάλοι ἀκόμη κάτοικοι τῶν Ἰωαννίνων παρηκολούθουν τὰ πειράματα τοῦ Ψαλίδα.

Χιλιάδες ρούβλια, ἔστειλεν ἀκόμη ὁ Ζώης διὰ τὰ ὀρφανὰ καὶ τοὺς πτωχοὺς.

Εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἀπέστειλλε κατ' ἔτος βοήθημα διὰ τὰ νοσήλεια τῶν πτωχῶν, βοήθημα ἐτήσιον εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς Πάτμου. Δέκα χιλιάδας ρούβλια ἐδώρησε διὰ τοὺς φυλακισμένους καὶ ἄλλα τόσα διὰ νὰ προικισθοῦν ὀρφανὰ κόραι ἀπὸ τὸ Γραμμένον. Χιλιάδας ἀφῆκε διὰ τοὺς ὀρφανούς καὶ ἀπροστατεύτους !

Ὁ Ζώης εἶχεν ὑπερβῇ τὸ ἐβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του πλέον. Ἦτο κατὰκοπος ἀπὸ τὸν ἀδιάκοπον ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἠσθένησε καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν —τὴν 20 Δεκεμβρίου 1806— ἀπεβίωσεν εἰς τὴν Μόσχαν.

Τὸ Πατριαρχεῖον ἐξέδωκε διὰ τὸν Ζώην Καπλάνην ἐπίσημον «σιγγίλιον» ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τοὺς Πατριάρχας Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ἐν αὐτῷ ἐξιστοροῦνται τὰ ἔργα τοῦ Ζώη Καπλάνη ὡς Χριστιανοῦ καὶ Ἑλλήνος. Ἐντέλλεται δὲ καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων νὰ τελέσῃ μνημόσυνον ὑπὲρ τῆς ἀνα-

παύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ εὐεργέτου τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡμέραν καθ' ἣν εὖρε προστασίαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Χατζηκίνου.

Ἐπὶ τῆς πλακὸς δὲ τοῦ τύμβου του, ἐντὸς τῆς ρωσικῆς μονῆς τῆς Μόσχας Ἑλλήν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐχάραξεν εἰς στίχους ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν.

Οἱ στίχοι αὐτοὶ δὲν εἶναι καλοὶ καὶ ἡ γλῶσσά των πολὺ ἀκατάστατος. Ἐν δίστιχον ὅμως ἀπὸ τὴν ἐπι-

τύμβιον ἐπιγραφὴν, ὅσον ἄτεχνον κἂν εἶναι, δίδει ὀρθὴν ἰδέαν διὰ τὸν Ζώνη Καπλάνην.

«Ὅλην του τὴν κατάστασιν ἔθυσσε μ' εὐκαρδίαν, γιὰ φωτισμὸ πατρίδος του καὶ γιὰ φιλοπτωχίαν».

Καλύτερον ὅμως ἀπὸ πᾶν ἐπίγραμμα θὰ ἦτο ἐὰν ἔγραφον τὰς ὀλίγας ἐκεῖνας λέξεις, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν τὸν Ζώνη Καπλάνην.

«Τὰ πάντα δι' ἄλλους, οὐδένα δὲ δι' αὐτόν».

Ἡ νύξ τῶν Χριστουγέννων.

Ἀνέτελλεν ἡ χαρμόσυνος ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων. Ἐκ βαθείας νυκτὸς οἱ γονεῖς μου, μὲ τοὺς μεγαλυτέρους ἀδελφούς μου εἶχον μεταβῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Μόνον ἡ μάμμη μου καὶ ἐγὼ ἐκεῖνη ἐπειδὴ ἦτο γραῖα καὶ ἐγὼ νήπιον, — ἐμείναμεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἦμεθα πολλὸν περίλυποι, διότι δὲν θὰ ἠκούομεν τὰς γλυκείας ψαλμωδίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν ψαλτῶν καὶ δὲν θὰ ἐβλέπομεν τὴν ἐκκλησίαν φωταγωγημένην. Δὲν ἠδυνήθην νὰ κρατηθῶ ἀπὸ τὴν λύπην μου καὶ ἀνελύθην εἰς δάκρυα. Ἡ καλή μου ὅμως μάμμη, διὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ, μοὶ διηγήθη ὡραῖον διήγημα τὸ ὁποῖον πάντοτε ἐνθυμοῦμαι κατὰ τὴν ἁγίαν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων.

Ἀφοῦ ἐρρόφησε δις τὸ τέϊόν της καὶ μὲ ἐθώπευσεν, ἤρχισε νὰ διηγῇται :

«Ἀνθρώπος τις εἶχεν ἐξέλθει τὸ μεσονύκτιον διὰ νὰ δανεισθῇ ὀλίγον πῦρ. Ἐκτύπα τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν κατὰ σειρὰν καὶ ἔλεγε :

«Καλοί μου χριστιανοί, βοηθήσατέ με. Αὐτὴν τὴν στιγμήν εἵχομεν τοκετόν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ψῦχος εἶναι δοριμὺ καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ θερμανθῇ ἢ λεχῶ καὶ τὸ βρέφος, παρακαλῶ, δώσατέ μοι ὀλίγους ἄνθρακας ἀνημμένους διὰ νὰ ἀνάψω πυράν».

Οὐδεμία ἀπάντησις ἐδόθη εἰς τὴν παράκλησίν του ταύτην. Διότι ἄλλοι ἀπουσίαζον εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἄλλοι, οἱ ἀσθενεῖς καὶ τὰ νήπια, ἐκοιμῶντο βαθέως.

Ὁ δυστυχὴς ἀπηλπισμένος προχωρεῖ, κρούων τὰς οἰκίας, τὰς ὁποίας καθ' ὁδὸν συναντᾷ. Αἴφνης διακρίνει φῶς, λάμψιν καὶ σπεύδει πρὸς τὰ ἐκεῖ, χαίρων. Ὅταν πλησιάσῃ, βλέπει βοσκὸν καθήμενον εἰς τὸ ὑπαιθρον ἐν μέσῳ τῶν προβάτων του καὶ τῶν τριῶν σκύλων του καὶ θερμαινόμενον εἰς τὴν πυράν. Οἱ μανδρόσκυλοί του ἀκούουν τὰ βήματα τοῦ ξένου, τινάσσονται ἐπάνω, ἀνοίγουν τὰ στόματά των, διὰ νὰ ὑλακτῇσουν, ἀλλὰ δὲν δύναται οὐδὲ ἀσθενεσιτάτην καὶ ὑλακτῇ νὰ ἐκβάλουν.

Ὁ ξένος παρατηρεῖ ὅτι οἱ σκύλοι, μὲ τὸς τρίχας τῆς ράχεώς των ἀνωρθωμένας, τοὺς ὀξεῖς ὀδόντας των ἀπειλητικῶς ἐπιδεικνυομένους, ὁρμοῦν ἐναντίον του ἵνα τὸν κατασπαράξουν. Αἰσθάνεται νὰ ἐμπήγνυνται οἱ ὀδόντες των εἰς τὸν μηρόν, εἰς τὸν βραχίονα, εἰς τὸν λαιμόν του. Ἀλλὰ—περίεργον!—οὔτε πόνον ἡσθάνθη, οὔτε καὶ ἀμυχήν τινα ἔπαθεν. Θέλει νὰ προχωρήσῃ ἀκόμη ὁ ξένος διὰ νὰ πλησιάσῃ τὸν βοσκόν, ἀλλὰ δὲν δύναται. Διότι τὰ πρόβατα εἶναι πολὺ πυκνὰ ἐξηπλωμένα καὶ δὲν ἔχουν ἀφήσει δίοδον. Ἀναγκάζεται τότε πατῶν ἐπὶ τῶν προβάτων νὰ πλησιάσῃ τὸν βοσκόν.

Παράξενον ὅμως! Οὐδὲν τῶν προβάτων ἐταράχθη ἢ ἐκινήθη καὶ.

Ὁ βοσκὸς ἦτο κακὸς γέρον. Ἐφέρετο εἰς πάντα

σκληρῶς καὶ ἀγρίως. Ὅταν εἶδε τὸν ξένον νὰ πλησιάζῃ, ἀρπάζει τὴν ποιμενικὴν ρόβδον τοῦ καὶ τὴν ἐκσφενδονίζει κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ξένου. Μόλις ὅμως ἡ ποιμενικὴ ρόβδος ἐγγίζει τὴν κεφαλὴν τοῦ ξένου, εὐθὺς ἀλλάσσει διεύθυνσιν καὶ ἐμπήγνυται εἰς τὴν γῆν.

*
* *

Ὁ ξένος τότε πλησιάζει περισσότερον πρὸς τὸν βοσκὸν καὶ τῷ λέγει ἱκετευτικῶς :

— «Καλέ μου ἄνθρωπε, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δός μοι ὀλίγον πῦρ. Εἴχομεν τοκετὸν καὶ τόσον ἡ λεχὼ, ὅσον καὶ τὸ βρέφος ἔχουν ἀνάγκην θερμάνσεως.

Ὁ βοσκὸς ἦτο ἕτοιμος νὰ τῷ εἴπῃ « ὄχι ! » ὥς συνήθιζε πάντοτε νὰ λέγῃ εἰς τὸν ζητοῦντά τι ἀπ' αὐτόν. Ἀλλ' αὐτὴν τὴν φορὰν ἐσκέφθη φρονιμώτερον. «Οἱ ἄγριοι σκύλοι μου, εἶπε, δὲν ἠμπόδισαν τὸν ξένον. Τὰ πρόβατά μου δὲν ἐταράχθησαν ποσῶς, ὅτε τὰ ἐποδοπάτει οὗτος. Ἡ ποιμενικὴ μου ρόβδος ἥλλαξε διεύθυνσιν, μόλις ἠγγίσε τὴν κεφαλὴν τοῦ, καὶ δὲν τὸν ἐβλάψε. Ὁ ξένος αὐτὸς ἀσφαλῶς θὰ ἔχῃ θεϊὰν δύναμιν. Ἴσως καὶ νὰ εἶναι ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Θεόν.» Ἐδειλίασε λοιπὸν καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀρνηθῇ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ξένον ὀλίγον πῦρ.

— «Πάρε ὅσον θέλεις», τῷ λέγει.

Ἀλλ' ἡ πυρά τοῦ ἦτο σχεδὸν ἐσβεσμένη. Δὲν εἶχε μείνει καύσιμος ὕλη διὰ νὰ τῆς ρίψῃ νὰ ζωηρεύσῃ. Ὀλίγοι μόνον ἄνθρακες ἐρρόδιζον ἐπὶ τῆς τέφρας. Ὁ ξένος δὲν εἶχε οὔτε πύραυρον, οὔτε ἄλλο τι ὄργανον διὰ νὰ μεταφέρῃ τοὺς ροδίζοντας ἄνθρακες.

— «Πάρε ὅσην χρειάζεσαι, ξένε!» τῷ ἐπανσλαμβάνει.

Ὁ ξένος τότε κύπτει λαμβάνει ἐν πρὸς ἐν μὲ τοὺς δακτύλους του τοὺς ἄνθρακες ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ τοὺς ρίπτει εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἐπανωφορίου του. Ἄλλ' ὦ! τοῦ θαύματος! Οἱ ἄνθρακες δὲν ἔκαυσαν οὔτε τὰ δάκτυλα, οὔτε καὶ τὸ ἔνδυμά του.

*
* *

Ὅταν ὁ βοσκὸς εἶδε πάντα ταῦτα μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του ἤρχισε νὰ ἐκπλήσσεται.

«Τί περίεργος εἶναι ἡ νύξ αὕτη!» ἐσκέφθη. «Οἱ σκύλοι δὲν δάκνουν, τὰ πρόβατα δὲν τρομάζουν, ἡ ποιμενικὴ ράβδος μου ἀστοχεῖ καὶ τὸ πῦρ δὲν καίει!» Ἐκάλεσε τὸν ξένον καὶ τὸν ἠρώτησε:

—«Τί νύκτα εἶναι αὕτη, ποῖος εἶσαι σὺ καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι καὶ διατί τὰ πάντα σοὶ φέρονται τόσον συμπαθῶς;»

Ὁ δὲ ξένος τῷ λέγει;

—«Δὲν δύναμαι νὰ σοῦ εἶπω τι, ἀφοῦ δὲν δύνασαι νὰ τὸ ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου».

Ἀποχαιρετῇ τὸν βοσκὸν καὶ ἀναχωρεῖ, σπεύδων νὰ ἀνάψῃ πυρὰν διὰ νὰ θερμάνῃ τὴν λεχῶ καὶ τὸ βρέφος.

*
* *

Ἄλλ' ὁ βοσκὸς τότε ἐσκέφθη ὅτι πρέπει νὰ μάθῃ τί σημαίνουν πάντα ταῦτα πρὶν ἢ χάσῃ τὸν ξένον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἠκολούθησε λοιπὸν τὸν ξένον καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχε σταθμεύσει. Ἐκεῖ εἶδε περίεργα πράγματα. Εἶδεν ὅτι ὁ ξένος δὲν εἶχεν οὔτε κἄν καλύβην, ἀλλ' εἶχε σταθμεύσει εἰς σπήλαιον, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε ἄλλο τι ἐκτὸς ἀπὸ γυμνοὺς καὶ ψυχροὺς βράχους.

Καὶ ὁ βοσκὸς ἐσκέφθη ὅτι τὸ πτωχὸν αὐτὸ βρέ-
φος θὰ ἀπέθνησκε ἐκ τοῦ ψυχούς.

Ἄν καὶ ἦτο σκληρόκαρδος πολὺ, συνεκινήθη. Ἀπεφάσισε νὰ τὸ βοηθήσῃ. Κατεβίβασε ἀπὸ τὸν ὄμῳν του τὸν ποιμενικὸν σάκκον του καί, λαβὼν ἐξ αὐτοῦ μαλακὸν καὶ κατάλευκον πρόβειον δέρμα, ἔδωκε τοῦτο εἰς τὸν ξένον καὶ τῷ εἶπε νὰ τυλίξῃ μὲ αὐτὸ τὸ βρέφος.

*
**

Αὐτοστιγμὴν ἦνοιξαν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βοσκῶ καὶ εἶδε καὶ ἤκουσεν ἑκπληκτος, ὅτι δὲν εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἄλλοτε.

Εἶδεν ὅτι περίξ του ἦσαν μικροὶ ἄγγελοι μὲ ἀργυρᾶς πτέρυγας, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐκράτει ὠραίαν λύραν μὲ χορδὰς. Ἦκουσε τὰ καλλίφωνα ᾠσματὰ των. Ἐφαλλον ὕμνους πρὸς τὴν λεχὼ καὶ πρὸς τὸ βρέφος.

«Σήμερον ἐγεννήθη, ἔφαλλον, ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ λυτρωτὴς τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Τότε ἠνόησεν ὁ βοσκὸς διατὶ τὴν νύκτα ταύτην ὅλα τὰ πράγματα ἦσαν περιχαρῇ καὶ ἡμερα καὶ δὲν ἠθέλον νὰ κάμουν τὸ κακὸν εἰς οὐδέν.

Ἄγγελοι ὑπῆρχον πανταχοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ. Ἐκάθηντο ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἐπὶ τοῦ βοσκῶ, καὶ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον τὸν οὐρανόν, κινουντιες τὰς πτέρυγας των. Πολλοὶ ἦρχοντο εἰς τὸ σπήλαιον καὶ ἴσταντο ἀκίνητοι καὶ ἔβλεπον τὸ βρέφος μὲ τὸ λαμπρὸν καὶ ἀστράπτον πρόσωπον.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο πλήρης ἀπὸ μελωδίας καὶ χαρᾶς. Πάντα δὲ ταῦτα ὁ βοσκὸς ἔβλεπε τώρα ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ σπηλαίου, ἐνῷ καὶ ἄρχῃς τίποτε δὲν ἠδύνατο

νὰ διακρίνη. Ἐχάρη πολύ, διότι ἤνοιξαν οἱ ὀφθαλμοὶ
του. Ἐγονυπέτησε καὶ ἠὺχαρίστηκε τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο.

*
* *

Ἄμα ἐτελείωσεν ἡ μάμμη τὴν διήγησίν της ἀνε-
στέναξε καὶ εἶπε :

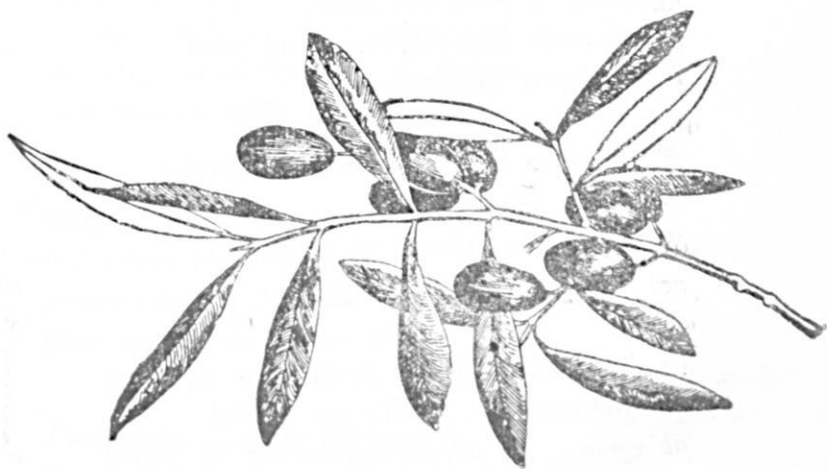
«Αὐτὰ ὅμως τὰ ὁποῖα εἶδεν ὁ βοσκός, δυνάμεθα
καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ ἴδωμεν, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴμεθα καθα-
ροὶ ἀπὸ ἁμαρτίας καὶ ἀληθεῖς Χριστιανοί».

Ἡ μάμμη μου ἔπειτα ἤπλωσε τὰς χεῖράς της ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς μου, μὲ ὑλόγησε καὶ εἶπε :

—«Καὶ σύ, Μαρία μου, πρέπει νὰ ἴδῃς τοὺς ἀγ-
γέλους. Διότι ὅλα ταῦτα εἶναι τόσον ἀληθῆ, ὅσον σὲ
βλέπω καὶ μὲ βλέπεις. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃς καλὴν καρδίαν
καὶ τότε θὰ βλέπῃς πάντοτε τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ».

Διασκευή

Σέλιμα Λάργκελωφ

Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων.

Χριστούγεννα ! Περίχαρα ἢ χαμπάνα
 χοάζει γι' ἡ μάνα στὸ παιδί,
 καὶ τὸ παιδί Χριστούγεννα ! στὴ μάνα
 γι' ὁ κόσμος ὅλος τραγουδεῖ.

Κι' ἡ νύχτα λάμπει ἀπ' τὸ μάγο ἀστέρι,
 ὅπου τοὺς μάγους ὁδηγεῖ.
 Τὸ ἐπουράνιο μυστικὸ τὸ ξέρει
 καὶ χαίρεται οὐρανὸς καὶ γῆ.

... Ἀλλ' ἓνα βογγητὸ βγαίνει ἀπ' τὴ θύρα
 φτωχοῦ σπιτιοῦ ... Μὲς τὴν καρδιά
 μὲ τρώει ... ὁ βόγγος ἔρχεται ἀπ' τὴ χήρα !
 τὴ χήρα μὲ τὰ ὀχτὼ παιδιὰ.

Εἶναι γυνή, παντέρημη, κι' ἐκεῖνα
 πεινοῦν καὶ τρέμουν τὰ φτωχά.
 Δὲ νοιώθ' ἡ μάνα τῇ δικῇ της πείνα,
 ἡ πείνα τοὺς τὴν ξεψυχᾷ.

Ὁ πόνος τὴν καρδιά μου σκάπτει, ἡ λύπη
 μὲ δάκρυα τὴν πλημμυρεῖ,
 καὶ πὰ δὲν φθάνουν ὥς τ' αὐτιά μου οἱ χτύποι
 τῶν Χριστουγέννων γιορτεροί.

Ἐξαφριζὲς λαχτάρες μὲ σπαράζουν.
 Ἄλλη χαμπάνα ἐδῶ ἀντηχεῖ,
 Ἀχ! ἄλλοι χτύποι τῆς καρδιάς μου κρᾶζουν.
 Κλαῖνε καὶ δέρονται οἱ φτωχοί.

Ἀρρώστια, γέμνια, δοφάνια, πείνα, φτώχεια,
 ὦ! σεῖς, ποὺ σφίγγει ἡ συμφορά,
 σὲ σιδερένια ἀρπάγια καὶ σὲ βρόχια,
 μοῦ παίρνετε κάθε χαρά!

Θέλω νὰ φύγω! πέρα σ' ἄλλους τόπους,
 στὴ νύχια τῇ μοναδικῇ.
 μαζονὰ ἀπ' τῇ βοῇ καὶ τοὺς ἀνθρώπους,
 γιὰτ' εἶναι οἱ ἄνθρωποι κακοί.

Γιατὶ στὴν ὥρα τὴν εὐλογημένη,
 ὅπου γεννιέται ἓνας Θεός,

ποιὸς ξέρει ! καταριέται καὶ πεθαίνει
γύρω του ὁλόκληρος λαὸς !

Γιατὶ ὁ Χριστὸς νὰ ζαίῳνται γυρεύει
γι' αὐτὸν καρδιές, ὄχι ζεριά !
Καὶ μὲ σταυροὺς καρτεῖς δὲν τὸν λατρεύει
καὶ γονατίσματα βαριά.

Γιατὶ λατρεύει τὸν Χριστὸ ὅποιος δίνει
γιὰ τὴν πατρίδα τὴ ζωή,
ὅποιος τὸ γυμνωμένο ζουφοντύνει
καὶ τὸν φτωχὸ τὸν ἐλεεῖ,

Ὅποιος τὴν ἀδίκια ξεραυνώνει
καὶ ἀγνὸ τὸ μέτωπο κρατεῖ,
ζι' ἔχει ὁδηγὸ τὴν καλὸσύνῃ μόνη
καὶ ἔχει Θεὸ τὴν ἀρετή.

Θέλω νὰ γύρω πέρα σ' ἄλλους τόπους,
σὲ μιὰν ἄλλῃ γῇ πονετιζή . . !
Μαζρὸνὰ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν ζι' ἀπὸ τοὺς
[ἄνθρωπους
γιατ' εἶναι οἱ ἄνθρωποι κακοί.

Γιατ' εἶναι ὁ κόσμος ἀπορη ἐρημία,
ποὺ μαρτυροῦν οἱ φτωχοί.
Γιατὶ δὲν ἔχω δύναμη καμμία
νὰ ζάμω ἕναν ἐντεχῆ.

Κ. Παλαμᾶς

Ἡ κτίσις τῆς Μασσαλίας.

Μετὰ τὴν κάθοδον τῶν Λωριέων εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα πολλοὶ ἐκ τῶν παλαιῶν κατοίκων αὐτῆς ἐξήτησαν καταφύγιον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος τῶν ἦτο ἄγονον. Γῆ καλλιεργήσιμος δὲν ὑπῆρχε τόση, ὥστε νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς. Πῶς νὰ συντηρηθοῦν λοιπὸν τόσοι νέοι κάτοικοι εἰς χώραν τόσον πτωχὴν! Τότε οἱ Ἴωνες κατέλαβον τὴν Σάμον, τὴν Χίον καθὼς καὶ τὰς ἀπέντατι αὐτῶν Ἀσιατικὰς ἀκτὰς, ὅπου ἴδρυσαν πολλὰς πόλεις. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ἡ Φώκαια, πρὸς βορρᾶν τῆς Σμύρνης.

Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος τῆς Φωκαίας ἦτο πετρώδες καὶ ἄγονον. Μετὰ πολλὰ δὲ ἔτη, ὡς ἦτο φυσικόν, δὲν ἔφθανεν διὰ νὰ ζήσουν ἀπὸ τὴν γεωργίαν οἱ κάτοικοι, διότι ὁλονέν ἐπληθύνοντο. Τότε οἱ Φωκαεῖς ἐξήτησαν νὰ ζήσουν ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ἐγιναν ἀλιεῖς καὶ ἔμποροι.

Κατ' ἀρχὰς ἔπλεον εἰς τὰς γειτονικὰς νήσους μὲ πλοῖα μικρά. Ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ καθημερινή των ζωὴ μὲ τὴν θάλασσαν τοὺς ἔκαμε τολμηροὺς καὶ θαρραλέους. Ἐναυπήγησαν πλοῖα μεγαλύτερα, μικρὰ καὶ ἑλαφρά, διὰ νὰ εἶναι εὐκίνητα καὶ ἤρχισαν τότε νὰ γάμνουν ταξίδια εἰς μακρυνὰς θαλάσσας.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς πλησίον ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Πόντου, τὸ ἐμπόριον ἦτο εἰς χεῖρας τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ Φωκαεῖς ἐξεκίνησαν πρὸς Λυσιμάς, διὰ νὰ κατακτήσουν νέας χώρας. Εἶναι οἱ πρῶτοι Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι

εισῆλθον εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Μετ' ὀλίγον ἐπροχώρησαν περισσότερον καὶ διέπλευσαν τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν καὶ τέλος ἔφθασαν μέχρι τῆς Ἰσπανίας διὰ νὰ ἐμπορευθοῦν τὰ μέταλλά της.

Εἰς τὰ ταξίδια τῶν δὲ αὐτὰ ἴδρουν μικροὺς ἐμπορικοὺς σταθμοὺς εἰς τὰ ἐπικαιρα μέρη. Τοιούτους ἴδρουν εἰς τὴν Σικελίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Κορσικὴν.

Οἱ μικροὶ αὐτοὶ ἐμπορικοὶ σταθμοὶ ἠϋξάνοντο ὅλον ἐν καὶ βαθμυδὸν ἐγίνοντο κῶμαι καὶ πόλεις.

Μίαν φορὰν Φωκαϊκὸν πλοῖον κατελήφθη ὑπὸ τρικυμίας εἰς τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν καὶ ἐξήτησε καταφύγιον πρὸς τὴν ξηράν. Τυχαίως οἱ ναῦται ἀνεκάλυψαν ἀσφαλῆ κόλπον, ἔρημον ἀπὸ ἀνθρώπων, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ροδα νοῦ ποταμοῦ, ὅπου καὶ προσωρμίσθησαν.

Ἡ τρικυμία ἐξηκολούθει καὶ οἱ Φωκαεῖς ἠναγκάσθησαν νὰ μείνουν ἐκεῖ ἀρκετὰς ἡμέρας. Ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν ξηράν καὶ εἶδον τότε ὅτι ὁ τόπος ἦτο θαυμάσιος, τὸ κλίμα ὑγιεινότατον καὶ ἡ χώρα εὐφορωτάτη. Ὁ δὲ ὄρμος, εἰς τὸν ὁπλοῖον εἶχον καταφύγει, ἦτο ἀσφαλέστατος ἀπὸ τοὺς ἀνέμους.

Ἐσκέφθησαν τότε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἰδρύσουν σταθμὸν ἐμπορικὸν εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην θέσιν. Λιότι ὁ λιμὴν οὗτος θὰ ἦτο χρησιμώτατος εἰς αὐτοὺς κατὰ τὰ ταξίδια τῶν, ἐπειδὴ εὐρίσκετο εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τῶν Ἰσπανικῶν καὶ Ἰταλικῶν ἀκτῶν, μὲ τὰς ὁποίας εὐρίσκοντο εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις.

Ἠρώτησαν ποῖοι κατόικουν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Ἔμαθον δὲ ὅτι ἔζων ἐκεῖ αἱ ἀπολίτιστοι φυλαὶ τῶν Αἰγίων, καὶ ὅτι πλησίον τοῦ κόλπου ἦτο ἐγκατεστημένη ἡ φυλὴ τῶν Σαλίων. Οἱ Σάλιοι ἔζων ἐκ τοῦ κυνηγίου καὶ τῆς ἀλιείας. Βασιλεὺς δὲ αὐτῶν ἦτο ὁ Νάνος.

Ὁ κυβερνήτης τότε τοῦ πλοίου, ὅστις ὠνομάζετο Εὐξενος, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Σαλίων γιὰ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ἄδειαν νὰ ἐγκατασταθῶν οἱ Φωκαεῖς εἰς τὸν κόλπον ἐκεῖνον.

Ἐξέλεξεν ὡς συντρόφους του τινὰς ἐκ τῶν ρωμαλεωτέρων ναυτῶν του, ἐφωδιάσθη μὲ πολύτιμα δῶρα διὰ νὰ φιλοδοχήσῃ τὸν ἡγεμόνα καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἔφθασεν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ βασιλέως.

*
* *

Οἱ Σάλιοι κατόικουν εἰς καλύβας μικρὰς καὶ ἀθλίας. Ὑποφερτὴ δὲ ἦτο ὅπωςδήποτε ἡ κατοικία τοῦ ἀρχηγοῦ των.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἐξεπλάγησαν ὅτε εἶδον τοὺς ξένους μεταξὺ των. Ὑπεδέχθησαν δὲ μὲ θαυμασμόν τοὺς ξένους θαλασσοπόρους. Λιότι οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ εἶχον ἐξαιρετὸν φυσιογνωμίαν καὶ παρὰστημα. Τὰ πρόσωπά των ἦσαν ψημένα ὑπὸ τῆς ἄλμης τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου καὶ ἔλαμπον ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ ὅλων ἐστρέφοντο κυρίως πρὸς τὸν Εὐξενον, ὁ ὁποῖος, ὑψηλός, εὐρύστερνος, μόλις τριακονταετὴς ὡς ἦτο, δὲν ὁμοίαζε μὲ ἄνθρωπον, ἀλλὰ μὲ τὸν Φοῖβον Ἀπόλλωνα.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Σαλίων ὑπεδέχθη μὲ ἐγκαρδιότητα τοὺς Ἕλληνας θαλασσοπόρους.

— «Ξένοι, εἶπε πρὸς αὐτούς, καλῶς ὥρίσατε! Ἦλθετε εἰς μίαν εὐτυχῇ ἡμέραν τοῦ βίου μου. Σήμερον ὑπανδρεύω τὴν κόρην μου Πέτταν. Σᾶς προσκαλῶ νὰ λάβετε μέρος εἰς τὸ γαμήλιον δεῖπνον. Θὰ κοιμηθῇτε κατόπιν ἐδῶ καὶ αὔριον θὰ συζητήσωμεν περὶ τῆς προτάσεώς σας νὰ ἐγκατασταθῇτε εἰς τὸν κόλπον μας.

*
* *

Ὁ Νάνος εἶχε καλέσει εἰς τὸ δεῖπνον ὅλους τοὺς

ἐπισημοτέρους νέους τῆς φυλῆς του καὶ τῶν γειτονικῶν φυλῶν, ὅσοι ἦσαν οἱ μνηστήρες τῆς θυγατρὸς του. Διότι —πρᾶγμα περίεργον!— ὁ γαμβρὸς δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐκλεγῆ. Κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Σαλίων εἰς τὸ τέλος τοῦ δείπνου ἐμελλε νὰ παρουσιασθῇ ἡ βασιλόπαις κρατοῦσα δὲ ποτήριον πλήρες οἴνου, θὰ διήρχετο ἔμπροσθεν τῶν μνηστήρων. Ὁ ἐκλεκτὸς δὲ τῆς καρδίας τῆς θᾶ ἦτο ἐκεῖνος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου θὰ ἔσταμάτα καὶ θὰ τῷ προσέφερε τὸ ποτήριον.

Φαντάζεσθε τὴν ἀγωνίαν ὅλων τῶν μνηστήρων ὅσῳ διήρκει ὁ ἀτελείωτος, ὅπως ἐφαίνεται τοῦλάχιστον εἰς αὐτούς, ἐκεῖνος δεῖπνος. Ἡ βασιλόπαις ἦτο ὥραιότατη, ὁ Νάνος ὁ ἡγεμὼν ἰσχυρὸς καὶ ἕκαστος ἐκ τῶν μνηστήρων μὲ φθόνον ἔβλεπε τοὺς παρακαθημένους του. Μόνον ὁ Εὐξενος καὶ οἱ ναῦται του ἦσαν ἡσυχοὶ καὶ κατηνυχαστημένοι ἐκ τῆς καλῆς ὑποδοχῆς τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἀνέμενον μετὰ περιεργείας τὸ ἀποτέλεσμα.

*
* *

Τέλος ἡ κρίσιμος στιγμή ἐφύασε. Ἡ βασιλόπαις παρουσιάσθη εὐθυτενής, κρατοῦσα μὲ χάριν τὸ πλήρες οἴνου ποτήριον. Μὲ ἀφέλειαν πολλὴν προσέβλεπεν ἕκαστον τῶν κεκλημένων, ἀλλὰ δὲν ἔσταμάτα πρὸ οὐδενός.

Αἴφνης ὁμως! —μήπως εἶχεν ἴδει ἄραγε ἀπὸ πρὶν τὸν Εὐξενον ὅταν ἦρχετο, ἢ πρώτην φορὰν τώρα τὸν ἔβλεπεν; — ἐρύθημα ἰσχυρὸν βάπτει τὰς παρειάς τῆς καὶ μὲ βῆμα σταθερὸν προχωρεῖ πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ προσφέρει τὸ ποτήριον.

Ὅλοι ἔμειναν ἐκπληκτοὶ καὶ πρῶτος ἐξ ὅλων ὁ

Εὐξενος καὶ οἱ σύντροφοί του. Ἄλλ' ὁ Νάνος ἔσπευσεν ἀμέσως πρὸς αὐτόν.

— «Ξένε μου, εἶπεν, ἀφοῦ ἡ κόρη μου σὲ ἐξέλεξεν ὡς σύζυγόν της, ἐγὼ δὲν ἔχω παρὰ νὰ τὴν συγχαρῶ διὰ τὴν ἐκλογὴν της. Ἐλθὲ νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ».

Ἐννοεῖται ὅτι κατοπιν τούτου ἡ αἵτησις τῶν Φωκαέων, περὶ ἰδρύσεως ἐμπορικοῦ σταθμοῦ εἰς τὸν κόλπον ἐκεῖνον, ἔγινεν εὐμένεστατα δεκτή. Οἱ ναῦται, ἐπιστρέψαντες μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Φώκαιαν, ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς ἄρχοντας τὸν ἀπροσδόκητον γάμον τοῦ πλοιάρχου των καὶ τὴν εὐμένειαν μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ Νάνος ἐδέχετο τοὺς Φωκαεῖς εἰς τὰ παράλια τῆς χώρας του.

Πλείστοι τότε ἐκ τῶν Φωκαέων ἔσπευσαν νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Οὕτω δὲ ἐσχηματίσθη ἐκεῖ μικρὰ ἀποικία, ἣτις ὠνομάσθη Μασσαλία.

Ἐκεῖ ἐγκατεστάθη καὶ ἔζησε καὶ ὁ Εὐξενος μετὰ τῆς συζύγου του εὐτυχίης, διότι οἱ Θεοὶ τοῦ ἐχάρισαν μετ' ὀλίγον λαμπρὸν υἱόν, τὸν Πρωτόν.

*
* *

Ταῦτα συνέβαινον τὸ 600 π. Χ. Ἐκτοτε ὁ μικρὸς ἐκεῖνος ἐμπορικὸς σταθμὸς, ἐπειδὴ εὐρίσκετο εἰς ἐπὶ καίρον θέσιν ἐν τῇ δυτικῇ Μεσογείᾳ καὶ εἰς ἀσφαλῇ λιμένα προσεῖλκεν ὅλον ἐν περισσοτέροις κατοίκους. Οὕτω δὲ μετ' ὀλίγον ἀνεπτύχθη εἰς πόλιν μεγάλην καὶ πλουσίαν, ἡ ὁποία διετήρησε τὴν ἀκμὴν αὐτῆς μέχρι σήμερον.

Κατὰ τὰ 1900 μ.Χ. οἱ Μασσαλιῶται ἐτέλεσαν λαμπρὰς ἐορτὰς εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἰδρύθη ἡ πατρίς των. Εἶχον παρῆλθει ἀπὸ τότε 2500 ἀκριβῶς ἔτη. Ἀνῆκον τώρα εἰς πόλιν ἐλευθέραν μεγάλου κορά-

τους, μὲ ὑπερπεντακοσίας χιλιάδας κατοίκων. Ἡ παλαιὰ αὐτῶν μητρόπολις, ἡ Φώκαια, δὲν εἶχεν ἀποθάνει καὶ αὐτὴ διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἦτο μικρά, ὑπόδουλος εἰς τοὺς Τούρκους, μόλις ἀριθμοῦσα πέντε χιλιάδας πληθυσμοῦ. Ἀλλ' οἱ Μασσαλιῶται εἶναι εὐγνώμονες πάντοτε πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι ἐκόμισαν κατὰ τοὺς μακρυνοὺς ἐκείνους χρόνους εἰς τὴν πατρίδα των τὰ πρῶτα φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ τὴν τιμητικωτέραν θέσιν εἰς τὰς ἐορτὰς ἐκεῖνας εἶχον φυλάξει διὰ τρεῖς πτωχοὺς δημογέροντας τῆς Φωκαίας, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀποσταλῇ ἀπὸ τὴν μικρὰν τότε μητρόπολιν διὰ νὰ χαιρετήσουν τὴν σημερινὴν μεγάλην ἀποικίαν.

Σήμερον δέ, ἂν ἐπισκεφθῆτε τὸ Μουσεῖον τῆς Μασσαλίας, θὰ σᾶς κάμῃ ἐντύπωσιν μία πελωρία τοιχογραφία. Εἶναι μία εἰκὼν τοῦ πρώτου ἀποικισμοῦ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Μασσαλίαν μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν :
«Μασσαλία, ἀποικία τῶν Ἑλλήνων».

Διασκευὴ

Ἀδ. Ἀδαμαντίου

Τὸ ἀμάρτημά μου.

Ἦμην πολὺ μικρός, ὅτε συνελάμβανον μικρὰ πτηνὰ εἰς τὴν Ηριγόληπον. Εἶχον ἐκλέξει μίαν ὥραϊαν κατοφέρειαν «εἰς τὸ δάσος τοῦ Χριστοῦ».

Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ βουνοῦ ἔχει ὑψηλὰ εἰς τὴν κορυφὴν πολὺ πυκνὰ τὰ πεῦκα καὶ χαμηλότερον εἶναι σκεπασμένον μόνον μὲ θάμνους. Εἰς τὴν ἀπέναντι δὲ πλευράν, εἶναι τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου «τοῦ Κουδουνᾶ».

Πόσον ὥραϊος εἶναι ὁ ὁρίζων πρὸς τὸν κατήφορον,

πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ πρὸς τὴν «Γλῶσσαν!» Ὅποίαν θαυμασίαν θεάν ἔχει ἡ ἀπέναντι χειρσόνησος «ἡ Γλῶσσα» μὲ τοὺς καταπρασίνοὺς ἀμπελῶνας καὶ τοὺς γλοερροὺς ἀγρούς της!

*
* *

Καταλληλότερον μέρος διὰ νὰ συλλάβῃ τις μικρὰ πτηνὰ μὲ παγίδας ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν δὲν εὐρίσκεται.

Ἔσθηνα τὰς παγίδας κατὰ τὴν αὐγὴν εἰς τοὺς ὑψηλότερους κλώνους τῶν χαμοδένδρων, ὥς καὶ εἰς τοὺς πυκνοὺς κλάδους τῶν δένδρων.

Γύρω δὲ ἐτοποθέτουν ἐδῶ ἐκεῖ κλωβία μὲ σπίνους, καρδερίνας φλώρους καὶ πρὸ πάντων μὲ στρουθία καὶ ἀνέμενον.

ὦ! οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ὥραίαν ἐκείνην φύσιν! Μὲ ἐδρόσιζεν ἡ γλυκυτάτη αὔρα τοῦ βουνοῦ καὶ μὲ ἐρέθυε, μυρωμένη ὥς ἦτο ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῶν πεύκων, τῶν θυμαρίων καὶ λοιπῶν μυροβόλων θάμνων. Αἱ πολύχρωμοι χρυσαλλίδες, αἱ μέλισσαι, πετώσαι ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, συνέλεγον τὴν τροφήν των. Τὰ πτηνὰ ἔψαλλον τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν των πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια διαφιλῶς τοῖς ἐχάρισε.

Αἴφνης ἓν σμῆνος πτηνῶν διέρχεται.

«Τσίου, τσίου! Τσίου, τσίου!»

Προσοχή! Τὰ πτηνὰ τῶν κλωβίων προσκαλοῦν τοὺς συντρόφους των. Τὸ σμῆνος ἀνακόπτει τὸν ὁριζικὸν τοῦ δρόμου. Διαγράφει εἰς τὸν ἀέρα ἓνα γῦρον μικρὸν καὶ ἀποτόμως πίπτει ἐπὶ τῶν χαμοδένδρων. ὦ! ἡ χαρὰ μου εἶναι ἀνέκφραστος! Παρακολουθῶ μὲ ἀγωνίαν ἕκαστον κλῶνον, ἕκαστον πτηνὸν καὶ ἐκάστην παγίδα.

Ὅταν τὸ σμήνος ἔφυγεν, ἀφῆκε πολλοὺς τῶν συν-
τροφῶν του εἰς τὰς παγίδας. ὦ ! τὰ δυστυχή πλάσμα-
τα ! Πόσον ἀξιολύπητα ἦσαν ! Ἦνοιγον τὰς πτέρυγας
τῶν καὶ ἐκτύπων μὲ ἀγωνίαν τὸν ἀέρα καὶ τὰ σύρματα.

*
* *

Εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐκκλη-
σιαζόμενην τακτικὰ τὰς Κυριακάς.

Ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἦτο γηράλεος,
λιγνὸς καὶ ἀξιοσέβαστος κληρικός. Μὲ συνεπάθει καὶ μὲ
διώριζε νὰ λέγω τὸν Ἀπόστολον τῆς Κυριακῆς. Ἡ
ἰδιαιτέρα αὐτῇ προτίμησις του εἰς ἐμέ, μὲ ἔκαμνε νὰ
ἀγαπῶ περισσότερον τὸ Μοναστήριον τοῦτο.

Εἰς τὰς δεκαπέντε τοῦ Αὐγούστου ἔπρεπε νὰ μετα-
λάβω καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐξομολογηθῶ. Τὸ Σάββατον
τὸ ἀπόγευμα μετὰ τὸν ἑσπερινὸν μετέβην κατ' εὐθείαν
εἰς τὸν Πνευματικόν.

— «Δὲν γνωρίζεις ἂν ἔκαμες κανὲν ἁμαρτίαν
τέκνον μου ;»

— «Δὲν ἐνθυμοῦμαι, πάτερ».

— «Ἀγαπᾷς τὸν πατέρα σου, τὴν μητέρα σου,
τοὺς ἀδελφοὺς σου ;»

— «Ὅλους».

— «Καὶ ἀκούεις ὅ,τι σοῦ λέγουν ;»

— «Μάλιστα», ἀπήντησα, ἀλλὰ μὲ δυσζολίαν.

— «Ἄλλην ἁμαρτίαν μίπως ἔκαμες τέκνον μου ;»

— «Δὲν γνωρίζω,» πάτερ.

— «Πῶς ! ἐγὼ ὅμως γνωρίζω ὅτι ἔκαμες μίαν».

Ἔγινα κατακόκκινος καὶ κατελίφθην ὑπὸ ζάλης.
Τὸ μικρὸν τραπέζιον, τὸ ὅποῖον ἦτο ἐμπρὸς μου μὲ τὸν
Σταυρὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, μοὶ ἐφαίνοντο θολά.

Ἡ καρδιά μου ἐκτύπα ἰσχυρῶς, ἐσπαρτάριζεν ὡς ἡ τοῦ πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον συλλαμβάνεται εἰς τὴν παγίδα. Ὁ πνευματικὸς μὲ αὐστηρὸν ὕψος ἐξηκολούθησε.

— «Ἐρχεσαι συχνὰ εἰς τὸ βουνὸν καὶ κυνηγεῖς τὰ μικρὰ πτηνά ;»

«Ἐνίοτε ἔρχομαι,» πάτερ.

— «Σὲ εἶδον τρεῖς ἢ τέσσαρας φορὰς νὰ στήνῃς παγίδας καὶ νὰ συλλαμβάνῃς τὰ πτηνὰ τοῦ Ἁγίου Νικολάου».

— «Ποῖα εἶναι τὰ πτηνὰ τοῦ Ἁγίου, Πάτερ ;»

— «Ὅσα ἔρχονται νὰ βοσκήσουν εἰς τὸ δάσος τῆς Μονῆς. Ὁ Ἅγιος ἐπίτηδες τὰ στέλλει νὰ καθαρίσουν τὰ δένδρα τοῦ βουνοῦ ἀπὸ τὰς κάμπας, τοὺς σκώληκας καὶ τὰ ἔντομα τὰ βλαβερά. Τὰ πτηνὰ ἔρχονται ἐδῶ διὰ νὰ μᾶς διασκεδάζουν μὲ τὰ ἄσματά των διὰ νὰ μᾶς προσφέρουν πολυτίμους ὑπηρεσίας. Δὲν ζητοῦν καμμίαν ἀμοιβὴν διὰ τὰς ὑπηρεσίας των αὐτάς. Εἶναι ἀρχετὰ εἰς αὐτὰ τὰ βλαβερά ἔντομα. Δυστυχῶς ὁμως . . . ,—τί κριμα !—εὐρίσκονται ἀνόητα παιδιά καὶ τὰ φονεύουν.

Ἡ τελευταία λέξις ἐκτύπησε πολὺ κακῶς εἰς τὰ ὦτά μου καὶ ἐπλήγωσε τὴν καρδίαν μου. Δὲν ἠδυνήθην νὰ κρατήσω τὰ δάκρυά μου. Μὲ λύπην καὶ πόνον εἶπον εἰς τὸν πνευματικόν :

— «Δὲν τὸ ἐγνώριζον, ἥμαρτον !»

— «Δὲν ἐγνώριζες ; Καὶ δὲν σοὶ τὸ εἶπε εἰς τὸν ὕπνον σου ὁ Ἅγιος Νικόλαος ;»

Ἐκαμα σημεῖον ἀρνήσεως.

— «Τότε σὲ συγχωρῶ ἐκ μέρους του. Τὰ δάκρυά σου εἶναι ἢ καλυτέρα μετάνοια. ἔχεις τὴν ἀδειάν μου νὰ μεταλάβῃς».

Καὶ ὁ πνευματικὸς καλύψας τὴν κεφαλὴν μου μὲ

τὸ ἐπιτραχήλιόν του, ἀνέγνωσε τὴν εὐχὴν τῆς συγχωρήσεως.

Τοὺς αὐστηροὺς τούτους λόγους μετὰ τινα ἔτη ἤκουσα, ὅχι ἐν ὕπνῳ, ἀλλ' ἐν πλήρει ἡμέρᾳ ἀπὸ ἑνα ἄλλον Ἀγίον.

*
* *

Ἡμέραν τινά, εὐρισκόμενος ἐν Γερμανίᾳ, ἐξέδραμον εἰς τὸ Τάραντ, δεκατέσσαρα χιλιόμετρα μακρὰν τῆς πόλεως Δρέσδης. Τρεῖς δασωμένοι λόφοι περιβάλλουν τὸ Τάραντ, καὶ ἐνώνονται εἰς κοινὴν κορυφὴν, ὅπου ὑπάρχουν τὰ ῥεῖπια παλαιοῦ μεσαιωνικοῦ μεγάρου. Τὸ δάσος αὐτὸ δὲν ὁμοιάζει τὰ ἄλλα Γερμανικὰ δάση.

Ὅλα τὰ δένδρα τοῦ δάσους ἦσαν φυτευμένα κατὰ κανονικὰς γραμμὰς μὲ ἐπιμέλειαν καὶ εἶχον τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἐκαστον δένδρον ἔφερε πινακίδα εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο γραμμένον τὸ εἶδος τοῦ δένδρου. Ἐκ τούτου ἠνόησα ὅτι τὸ δάσος τοῦτο ἀνήκεν εἰς τὴν Λασοκομικὴν Σχολὴν τῆς Δρέσδης. Ἀπὸ τὸ βῆθος τοῦ δάσους γέρον καθηγητὴς μὲ κατάλευκον ἔνδυμα, ροδοκόκκινος, ὠμίλει εἰς ἀρκετοὺς μαθητάς, οἱ ὅποιοι τὸν ἠκολούθουν. Ἐπλησίασα τότε καὶ ἐγὼ νὰ ἀκούσω τὴν διδασκαλίαν του.

Ὁ καθηγητὴς ὠμίλει περὶ τῆς σχέσεως τοῦ δάσους καὶ τῆς βροχῆς καὶ ἔλεγε :

«Γνωρίζετε, φίλοι μου, ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα ἔχει ὕδατα πολλὰ εἰς κατὰστασιν ἀτμῶν. Οἱ ὕδρατμοὶ εἶναι σπουδαῖοι διὰ τὸ κλίμα ἐνὸς τόπου. Διότι, ὅσον εἶναι περισσότεροι, τόσον περισσοτέρας ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀπορροφοῦν καὶ κάμνουν τὴν χώραν δροσεράν. Καὶ ἀντιθέτως, ὅσον ὀλίγοι εἶναι οἱ ὕδρατμοὶ τῆς ἀτμοσφαίρας,

τόσον περισσότεραι ἡλιακαὶ ἀκτῖνες διέρχονται καὶ ξηραίνουν τὸν ἀέρα καὶ φλογίζουν τὸν τόπον. Ἡ ὑγρασία τοῦ ἀέρος λοιπὸν κανονίζει τὴν θερμοκρασίαν ἐκάστης χώρας. Γνωρίζετε ἀκόμη τί γίνεται ὅταν ὁ ἀὴρ εἶναι ὑγρὸς καὶ ἡ θερμοκρασία πέσῃ ἀποτόμως. Τότε ἔρχεται ἡ βροχή. Καὶ ἔχομεν τοιοῦτοτρόπως τὸ πρῶτον συμπέρασμα: "Ὅσοι τόποι ἔχουν ὑγρὸν ἀέρα, ἐκεῖνοι εἶναι δροσεροὶ καὶ ἔχουν εὐκόλως βροχάς.

*
**

παρ' Ἀλλὰ φίλοι μου, ποῖοι τόποι ἔχουν δροσερὸν ἀέρα; Ἀπαντᾷ ἡ Φυσική: "Ὅσοι εἶναι δασωμένοι. Διότι τὰ δάση ἐμποδίζουν τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν νὰ τρέξουν ταχέως εἰς τὸν κατήφορον καὶ ἐκτὸς τούτου τὰ φυλλώματά των τὰ σαλισμένα εἰς τὴν γῆν συγκερατοῦν περισσότερα ὕδατα. Τὰ ὕδατα αὐτὰ σὺν τῷ γρόνῳ θὰ γίνουν ὕδατμοί.

Ἐνῶ, ἂν ἡ χώρα εἶναι ἄδενδρος καὶ γαλακρά, τότε βρέχει σπανίως. Καὶ ἂν βρέξῃ, τὰ ὕδατα κατέρχονται ἀμέσως καὶ σχηματίζουν ποταμοὺς προσωρινούς, τοὺς ὀρητικοὺς χειμάρρους, οἱ ὅποιοι καταστρέφουν τὴν χώραν. Ἡ βροχή γίνεται τότε θύελλα. Οὕτω ἔχομεν καὶ δεύτερον συμπέρασμα: "Ὅτι διὰ νὰ συγκερατηθῇ εἰς ἓνα τόπον ἡ ὑγρασία τῆς βροχῆς πρέπει νὰ ὑπάρχουν δάση.

Αἱ ρίζαι τῶν δένδρων ἀπορροφοῦν ἀδιακόπως τὰ ὕδατα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς καὶ τὰ φύλλα των, ὅταν μάλιστα εἶναι βελονωτά, χύνουν ἀδιακόπως εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ὑγρασίαν μεγάλην. Διὰ τοῦτο τὸ δάσος περιζεῖται ὕδατμοῦς καὶ ἔχει ὑγρὸν ἀέρα. Ἐχομεν λοιπὸν καὶ τρίτον συμπέρασμα: "Ὅτι τὰ δάση φέρουν μόνον

των τὴν ὑγρασίαν καί, τὸ σπουδαιότερον, ὅτι δὲν ἀφί-
νουν αὐτὴν νὰ ἐξατμισθῇ ταχέως ἀπὸ τὸν ἥλιον.

Θὰ ἐνθυμεῖσθε ὅσα εἶπον διὰ τὰς θυέλλας, αἱ
ὁποῖαι γίνονται εἰς τὰς φαλακρὰς χώρας. Ἐκεῖ φλογί-
ζει ὁ ἥλιος, διαφᾶ ἡ γυμνὴ γῆ, ἡ ἀνομβρία καίει τὰ
σπαρτὰ καὶ δὲν ὑπάρχουν νέφη. Καί, ἂν σχηματισθοῦν
ὀλίγα, σχορπίζονται ἀμέσως ἀπὸ τοὺς ἀνέμους.

*
* *

Τὸ δάσος ἐξηκολούθησεν ὁ σοφὸς καθηγητὴς εἶναι
ὁ τροφοδότης πάσης χώρας. Αἱ Κυβερνήσεις ὀφείλουν
πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ταμείου των νὰ τὸ περιποιῶνται.
Ἀφίνω τώρα τὰ ξύλα, τὰ ζῶα, τὴν ὑγείαν καὶ τόσα ἄλλα
ἀνεκτίμητα προϊόντα, τὰ ὁποῖα μᾶς παρέχουν τὰ δάση.

Ὡ ! εἶπεν, ὁ σεβάσμιος καθηγητὴς. Ἀπὸ μικρὰ
παιδιά πρέπει νὰ γνωρίζωμεν αὐτὸν τὸν εὐεργέτην μας
καὶ νὰ λατρεύωμεν τὰ ἄνθη, τὰ δένδρα καὶ τὰ δάση.
Νὰ θαυμάζωμεν τὸν κλῶνον, ὅταν φυλλώνεται καὶ
ὅταν ἀνθίζει καὶ νὰ περιποιούμεθα τὰ μικρὰ πτηνὰ,
τὰ ὁποῖα ἔστειλεν ὁ Θεὸς δι' αὐτὰ νὰ τὰ καθαρίζουν
καὶ νὰ στολίζουν. Καὶ ὅμως πόσον ἀχάριστοι εἶναι οἱ
ἄνθρωποι πρὸς αὐτὰ !

Ἐταξίδευσαν πέρυσιν εἰς τὴν Ἀνατολὴν. Ὀλίγον
μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι μία ὠραία νῆ-
σος, ἡ Πρίγκηπος.

Τί φαντάζεσθε ὅτι ἡσθάνθη ἐκεῖ, ὅταν εἶδον ἓνα
πωλητὴν εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς νήσου νὰ πωλῇ κατὰ
δεσμίδας μικρὰ πτηνὰ καὶ μάλιστα ἐμπρὸς εἰς τὴν
Ἀστυνομίαν ; Ἐξωργισμένος τότε ἠρώτησα τυχαίως
διερχόμενον διαβάτην :

— «Ποῦ τὰ ἐφόνευσαν τὰ δυστυχῇ αὐτὰ πλάσματα;»

Καὶ ἐκεῖνος μὲ ἀπάθειαν μεγάλην μοὶ ἀπήντησε :
— «Τὰ συνέλαβον μὲ παγίδας εἰς τὸ βουνόν».

— «ὦ ! τοὺς κακούργους ! . . . ἐξεστόμισεν ὁ καθηγητής».

Ἡ λέξις «κακούργος !» ἐπλήγωσε τὴν καρδίαν μου.

Ἐνῶ ἤκουον μὲ τόσῃν εὐχαρίστησιν τὸν καθηγητήν, αἶφνης ἀπεσβολώθην. Ἡ παιδική μου ἁμαρτία ἦλθε νωπὴ ἐμπρὸς μου. Ἀπὸ το δάσος τοῦ Τάραντ ὁ νοῦς μου ἐταξίδευσεν ἀμέσως εἰς χρόνους παλαιούς, ὅποτε συνέλαμβανον τὰ πτηνὰ εἰς τὸ δάσος τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ ὁ γέρον πνευματικὸς ἦτο ἐμπρὸς μου.

. . . «Ἐσπευσα νὰ φύγω ἀπὸ τὴν νῆσον ἐκείνην, εἶπεν ὁ καθηγητής, ὅπου οἱ ἄνθρωποι μὲ τοιαύτην ἀπάθειαν φονεύουν τοὺς εὐεργέτας των».

Δὲν ἐτόλμησα πλέον νὰ παρακολουθήσω τὴν ὁμιλίαν τοῦ καθηγητοῦ. Ἐβυθίσθην εἰς σκέψεις μελαγχολικάς.

Ἀπὸ μακρὰν ἔβλεπον μόνον ὅτι ὁ καθηγητής συνῆλθεν ἀπὸ τὸν θυμὸν του καὶ ἐξηκολούθησε τὸ μάθημα. Ἀλλ' ἀντήχουν ἀκόμη εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου αἱ λέξεις : «ὦ ! τοὺς κακούργους !»

Ἐκλαψα τότε καὶ μεγάλως ἀκόμη μίαν φορὰν δι' ἐκεῖνο τὸ ἁμάρτημά μου, ἀλλὰ τώρα πλέον μὲ βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχον κάμει. Καὶ ἐνεθυμήθην τὴν κατωφερεῖαν τοῦ βουνοῦ μὲ τὰ χαμαιδενδρά της,

ἐνεθυμήθην τὴν Γλῶσσαν» καὶ τὰς πτηνοπαγίδας μας καὶ τὴν ἀκτὴν τοῦ Ἀγίου Νικολάου. Ἡ ἐξομολόγησίς μου ἐκείνη ἐστάθη ζωηρὰ καὶ συγκινητικὴ εἰς τὴν φαντασίαν μου, ὥσάν νὰ ἦτο ἡ ὥρα ἐκείνη, ὅτε ὁ γέρον πνευματικὸς μὲ τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον μοι ἔλεγε:

«Ἐγὼ γνωρίζω τὴν ἁμαρτίαν τὴν ὁποίαν ἔκαμες...! Δὲν σοὶ τὸ εἶπεν εἰς τὸν ὕπνον σου ὁ Ἅγιος Νικόλαος;»

«Μοὶ τὰ εἶπε βεβαίως, ἀλλ' ἔπειτα ἀπὸ τόσα ἔτη!»

Διασκευή

Π. Βασιλειάδης

Τὸ πολυτιμότερον ἀγαθὸν ἐν τῷ βίῳ.

Δύο παιδιά εἶχον συλλάβει μὲ τὰ δίκτυά των ἀρκετὰ πτηνὰ εἰς τὰ περίχωρα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ ἐκόμιζον εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ τὰ πωλήσουν.

Ἦσαν ὅλα κλεισμένα ἐντὸς μικροῦ κλωβίου καὶ ἠγωνίζοντο ἀπεγνωσμένως πῶς νὰ διαφύγουν διὰ μέσου τῶν συρμάτων. Ἀλλὰ τὰ σύρματα ἦσαν τόσον πυκνὰ καὶ στερεά, ὥστε ἦτο ἐντελῶς ἀδύνατον εἰς αὐτὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν φυλακὴν των. Τὰ κακόμοιρα πτηνὰ ἐσωριάσθησαν τέλος ἡμιθανῆ ἀπὸ τὴν κούρασιν καὶ ἐφώναζον σπαρακτικῶς. Εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Κηφισίας, εἰς τὸ τοίχωμα μιᾶς γεφύρας, ἐσταμάτησαν τὰ δύο παιδιά καὶ ἐκάθισαν διὰ νὰ ἀναπαυθοῦν ὀλίγον.

*
* *

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔτυχε νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς ὁδοῦ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξωτερικὴ

ἐμφάνισις ἐφάνερωνεν ὅτι ἦτο εὖπορος. Περιέργως ὁμῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐφαίνετο ὠχρὸς καὶ δύσθυμος.

Ὅταν ἔφθασεν οὗτος εἰς τὴν γέφυραν, παρετήρησε τὸ κλωβίον μὲ τὰ πτηνὰ καὶ ἐστάθη συλλογισμένος.

— «Πωλεῖτε τὰ πτηνὰ αὐτά; καὶ τί ζητεῖτε διὰ τὸ καθέν ἀπὸ αὐτά;» εἶπεν ἀποτόμως πρὸς τὰ παιδιά μὲ προφορὰν ξενικὴν. Ἦτο προφανῶς οὗτος Ἕλλην ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιά ἀντελήφθησαν ὅτι ἦτο ξένος ὁ ἀγοραστής καὶ ἠθέλησαν νὰ κερδοσκοπήσουν. Ἐνῶ εἶχον σκοπὸν νὰ πωλήσουν τὰ πτηνὰ πρὸς πέντε δραχμὰς ἕκαστον, συνεννοήθησαν δι' ἑνὸς βλέμματος καὶ τὸ μεγαλύτερον ἀπεκρίθη ξηρῶς :

— «Μάλιστα. Δέκα δραχμὰς τὸ καθέν!»

Ἀμέσως ὁ ξένος ἔχωσε τὴν χειρὰ του εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἔσυρε τὸ χρηματοφυλάκιόν του καὶ ἔδωκεν ἓν καινουργὲς δεκάδραχμον εἰς τὸ παιδίον. Κατόπιν ἤνοιξε τὴν θύραν τοῦ κλωβίου ἔλαβεν ἀπαλὰ-ἀπαλὰ ἓν πτηνόν, τὸ ἐθώπευσε καί, ἀφήνων τοῦτο ἐλεύθερον, εἶπε μὲ συγκινητικὴν φωνήν :

— «Πήγαινε νὰ χαρῆς τὴν ἐλευθερίαν σου».

Κατόπιν ἔδωκε δεύτερον, τρίτον, τέταρτον δεκάδραχμον, ἐλευθερώνων ἐκάστοτε ἀπὸ ἓν πτηνόν. Δέκα ἑπτὰ δεκάδραχμα ἔδωκεν ἕως ὅτου ἐλευθερώσῃ καὶ τὰ δέκα ἑπτὰ φυλακισμένα πτηνὰ.

*
* *

Τὰ δύο παιδιά ἐλάβανον τὰ χρήματα δι' ἕκαστον πτηνόν καὶ παρηκολούθουν ἐκστατικῶς τὰς κινήσεις τοῦ ξένου.

Ἐπὶ τέλους τὸ μεγαλύτερον δὲν ἐκρατήθη καὶ ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ :

— «Κύριε, διατί τὰ ἐπληρώσατε τόσον ἀκριβὰ ὅλα αὐτὰ τὰ πτηνά, ἀφοῦ δὲν εἶχετε σκοπὸν νὰ τὰ κρατήσετε ;»

*
* *

— «Θέλετε νὰ τὸ μάθετε ; ἀκούσατε λοιπόν !» Ἐπὶ δύο ὁλόκληρα ἔτη ἔμεινα κλεισμένον εἰς μίαν σκοτεινὴν φυλακὴν, διότι μὲ ἐπρόδωσαν εἰς τὰς τουρκικὰς ἀρχὰς ὅτι ἔχω ἑλληνικὰ φρονήματα καὶ ἐπιδιώκω νὰ ἐλευθερώσω τὴν πατρίδα μου τὴν Ἑπείρον ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας. Ἐπὶ δύο ἔτη δὲν εἶδον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸν οὐρανόν, τὴν ἀνοιξιν μὲ τὰ ἄνθη. Αὐτὰ τὰ μικρὰ πτηνὰ χωρὶς νὰ κάμουν κανὲν κακὸν ἦσαν φυλακισμένα ὅπως ἐγώ. Τὰ ἐλυπήθην· ἠθέλησα νὰ τὰ ἐλευθερώσω καὶ νὰ τὰ κάμω εὐτυχισμένα καὶ τὸ ἔκαμα.

Ὁ Ἑπειρώτης ἔλεγε ταῦτα μὲ τόσῃ συγκίνησιν, ὥστε τὰ παιδιά ἐδάκρυσαν. Καὶ πάλιν συνεννοήθησαν μεταξύ των δι' ἐνὸς βλέμματος καὶ τὸ μεγαλύτερον ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ξένον τὰ δέκα ἐπτὰ δεκάδραχμα, λέγων :

— «Δὲν θέλομεν τὰ χρήματά σας· σᾶς τὰ ἐπιστρέφομεν».

Τοιαύτην αἰσθῆσιν ἔκαμον οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ ξένου εἰς τὰ δύο παιδιά, ὥστε ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν ἔστησαν πλέον τὰ δίκτυά των διὰ νὰ συλλάβουν πτηνά.

Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση.

Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
 κάθε ἀγνὸ λουλουδάκι, κάθε πράσινο φύλλο.
 Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε στήν πλάση
 καὶ πιστότερο φίλο ;

Μὲ ὀλίγο νεράκι, λίγο χῶμα κι' ἀέρα
 ξεφυτρώνουν, βλαστάνουν καὶ τὸν κόσμον στολίζουν,
 καὶ σὲ μᾶς ὅ,τι ἔχουν καὶ σὲ μᾶς νύχτα μέρα
 τὴ ζωὴ τους χαρίζουν.

Ξεκουράζει τὰ μάτια τὸ γλυκὸ τους χρῶμα,
 μεσ' τοῦ ἡλίου τὴ λαύρα μᾶς δροσίζ' ἢ σκιά τους·
 οἱ καρποί τους μᾶς τρέφουν, δίνει σφροῖγος
 στὸ σῶμα τὸ ἀγνὸ ἄρωμά τους.

Ὅταν μέσα στὰ δάση τὸ νερὸ μουρμουρίζει
καὶ γλυκὰ ψιθυρίζει μέσ' στὰ φύλλα ἢ αὖρα,
ἢ θλιμμένη ψυχὴ μας ἀνασαίνει, ἐλπίζει,
δὲν τὰ βλέπει ὅλα μαῦρα.

Ναί ! Μειδιάμα εἶναι τοῦ Θεοῦ τὸ λουλούδι,
π' ὅλο δρόσο καὶ χάρι μέσ' στὸν κῆπον προβάλλει
ὦ ! κανέν ἄλλο πλάσμα, ὦ ! κανένα τραγούδι
δὲν τὸ φθάνει στὰ κάλλη.

Τ' ἄνθη μόνο τὶς λύπες, τὶς χαρές, μᾶς γνωρίζουν.
Στὴ γιορτὴ μας ἐν ἄνθος λέει ἀγάπης τραγούδια
καὶ στοῦ γάμου τὴν ὥρα λεμονιάς μᾶς στολίζουν μυρωμένα
[λουλούδια.

Καὶ ὅταν πάλι τὰ μάτια κουρασμένα μᾶς κλείσουν
ἄνθη πάλι σκεπάζουν τὸ φτωχό μας τὸ σῶμα.
καί, πιστὰ στὴν ἀγάπη, ἄνθη πάλι θ' ἀνθίσουν
στοῦ κορμιοῦ μας τὸ χῶμα.

Κι' ἐνῶ ὅλοι μ' ἀγάπη μᾶς κοιτάζουν δῶ πέρα,
μοναχοὺς εἰς τὸ μνήμα θὰ ἔχουν ἀφήσει,
εἰς τὸν τάφον μας πάνω θὰ θρηνηῖ νύχτα-μέρα
θλιβερὸ κυπαρίσσι.

Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη, ἀγαπᾶτε τὰ δάση,
κάθε ἀγνὸ λουλουδάκι, κάθε πράσινο φύλλο.
Ποῦ καλύτερον ἄλλο θὲ νὰ βρῆτε στὴν πλάση
καὶ πιστότερο φίλο ;

Ν. Χατζιδάκης

Οἱ ἄστακοί

«'Αστακοί! 'Αστακοί! Ζωντανοὶ ἄστακοί!...»

Εἶναι πολὺ φυσικὸν ἐγὼ, ὁ ὁποῖος κατάγομαι ἀπὸ ἄστακοτρόφον νῆσον, νὰ συγκινοῦμαι περισσότερον ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν πλανοδίων πωλητῶν ἄστακῶν. Ἀφήνω τότε τὴν ἐργασίαν μου καὶ σπεύδω πρὸς τὸ παράθυρον νὰ ἀπολαύσω διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὰ θαλασσινὰ τῆς πατρίδος μου.

Καὶ φαντάζομαι τότε ἐγὼ τὸ ἐκλεκτὸν αὐτὸ ὀψάριον ὃχι εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν ἰχθυαγοράν, ἀλλ' εἰς τὴν μοσχοβολοῦσαν ἀκτὴν τῆς νήσου μου, εἰς τὴν πρῶραν ἀλιευτικῷ πλοιαρίου. Βλέπω μὲ τὴν φαντασίαν, διαφόρου ἡλικίας καὶ μεγέθους ἄστακούς: ἐφήβους, νεοσυλλέκτους ἢ γηραιούς στρατάρχας, ὀλόκληρον λόχον. Ὅλοι εἶναι ὀπλισμένοι, ὅλοι μοὶ φαίνονται νὰ ἀναπαύωνται, ὥς νὰ ἦρχοντο ἀπὸ μεγάλα στρατιωτικὰ γυμνάσια ἐπάνω εἰς τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου. Θαυμάζω τοὺς ἀγκυλωτοὺς καὶ γαμψονύχους ἀμετρήτους πόδας των, — δέκα ἕκαστος! —

Ὅλοι εἶναι ὥπλισμένοι μὲ τὸν ἀκανθώδη ὀπλισμόν, τὰ πιστόλια, τὰ μαχαίρια, τὰ γιαταγάνια των ! Καὶ ὅλοι εἶναι θωρακοφόροι, προστατευόμενοι ἀπὸ ἀκανθωτὸν θώρακα, ὁ ὁποῖος περιβάλλει ἰσχυρῶς τὰ νῶτά των, ἀπὸ οὐρὰν ὀστρακοειδῇ καὶ δύο ἀεικινήτους κεραίας ἐμπρός, μακρὰς ὥς δύο δόρατα.

ὦ ! ἐκεῖνος ὁ χρωματισμός των ! Τί μαγεία ! Ὅλοι αἱ εὐγενέστεραι ἀποχρώσεις τοῦ πορφυροῦ !

*
* *

« Ἀστακοί ! Ἀστακοί ! Ζωντανοὶ ἀστακοί ! »

Παρετήρησα ὅτι αἱ φωναὶ αὗται τῶν πλανοδίων πωλητῶν ἀντηχοῦν συνήθως κατὰ Παρασκευήν. Διότι τὴν ἡμέραν αὐτὴν καταπλέει τὸ ἀτμόπλοιον ἀπὸ τὴν Σκῦρον. Εἶναι δὲ ἡ Σκῦρος ἡ κατ' ἐξοχὴν ἀστακοτρόφος νῆσος.

Ἴσως νὰ ὑπῆρχεν ἀρχαῖός τις μῦθος περὶ τῆς γεναλογίας τῶν ἀστακῶν, ὁ ὁποῖος νὰ ἐλησμονήθη. Ἀσφαλῶς ὁ μῦθος οὗτος θὰ ἔλεγεν : « ὅτι ὁ Κίμων καθυποτάξας ποτὲ τὴν νῆσον Σκῦρον ὑπὸ τὴν Ἀθηναϊκὴν κυριαρχίαν, ἐπνίξεν ὅλους τοὺς ἀρχαίους τῆς νήσου κατόικους, τοὺς ἀγρίους Δόλοπας, παραδοθέντας ἐνόπλως εἰς αὐτόν. Ἴσως οἱ Δόλοπες οὗτοι κατὰ τὸν μῦθον νὰ εἶναι οἱ σύγχρονοι ἀστακοί ! » Ἐκεῖθεν θὰ διεδόθη τὸ ὀστρακοδόερμον τοῦτο θαλασσινὸν εἰς ὅλας τὰς Σποράδας, εἰς ὅλας τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τῆς Ἑλλάδος παραλίας.

*
* *

Ἀλλ' εἰς τὴν Σκῦρον ἡ ἀλιεία τῶν ἀστακῶν εἶναι πλουσιωτάτη. Εἰς τὴν ἐρημικὴν ἐκείνην θάλασσαν τῆς

νήσου διαίτῳνται χιλιάδες χιλιάδων ἀστακῶν. Γίνεται δὲ ὡς ἑξῆς ἡ ἀλιεία των :

Οἱ ἀλιεῖς ἔχουν ἐκεῖ ἐπίτηδες δίκτυα δι' ἀστακοὺς μὲ μεγάλας ὀπὰς, διὰ τῶν ὁποίων συλλαμβάνονται τὰ θανμάσια αὐτὰ θαλασσινὰ εὐκολώτατα, ὅταν ἐξέρχονται εἰς βοσκήν. Τὰ δὲ ὄπλα των ἐκεῖνα, τὰ πολλὰ καὶ φοβερά, οἱ γαμφοὶ ὄνυχες καὶ αἱ ἄλλαι ἄκανθαι τοῦ θώρακος των, χρησιμεύουν μόνον διὰ τὴν ἀσφαλεστέραν σύλληψιν των. Τοὺς αἰχμαλώτους των αὐτοὺς τοὺς μεταφέρουν οἱ ἀλιεῖς καὶ τοὺς ρίπτουν εἰς θαλασσίας μάνδρας, τὰς ὁποίας ἐπίτηδες ἔχουν κατασκευάσει εἰς τοὺς πλέον ἡσύχους ὅρους τῆς νήσου, ἵνα διατηρῶνται ζωντανοὶ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀτμοπλοίου. Τότε τοὺς τοποθετοῦν μὲ προσοχήν ἐντὸς καλάθων μεγάλων, τοὺς ὁποίους σκεπάζουν διὰ κλώνων σχοίνων ἢ ἄλλων θάμνων καὶ τοὺς ἀποστέλλουν εἰς Πειραιᾶ.

Ὅσοι τῶν ἀλιέων δὲν ἔχουν μάνδρας, κρεμοῦν εἰς τὴν θάλασσαν αὐτοὺς τοὺς καλάθους τοὺς ἐτοιμοὺς πρὸς ἐξαγωγήν, μέχρι τοῦ κατάπλου τοῦ ἀτμοπλοίου.

*
* *

Περιεργότατον εἶναι τὸ θέαμα, ὅταν ἐντὸς τῆς θαλασσίου μάνδρας, ὅπου φυλάσσονται ἐλεύθεροι οἱ αἰχμάλωτοι ἀστακοί, εἰσχωρήσῃ ὁ ὀκτάπους.

Ὁ ὀκτάπους εἶναι ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς τῶν ἀστακῶν. Αὐτὸς ὁ πάνοπλος, ὁ ἔχων τόσον βαρύτατον ὀπλισμόν, ὁ ἔχων θώρακα ἰσχυρότατον, μὲ ἀναριθμήτους ἀκάνθας, καταλαμβάνεται ἀμέσως ὑπὸ ἀνεξηγήτου φόβου πρὸ τοῦ μαλακοῦ καὶ ἀόπλου ὀκτάποδος. Κάμνει βιαιοτάτας κινήσεις ἐντὸς τῆς θαλασσίου μάνδρας. Ἀναταράσσει τὸ ὕδωρ, κινεῖ ἀπηλπισμένος τοὺς πελωρίους

ἐκείνους μύστακός του καὶ κτυπᾷ ἀδιακόπως τὴν τόσον δεινῶς θωρακισμένην οὐρὰν του. Τόσα δὲ ἄλματα αἰφνίδια κάμνει ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὥστε διὰ ζωηροτάτων τινα γμῶν ἐκτινάσσεται ἔξω εἰς τὴν ξηράν, ὅπως σωθῇ ὁ δυστυχὴς στρατάρχης ! Διότι ὁ εἰσχωρήσας εἰς τὴν μάνδραν φοβερὸς ἐκεῖνος ἐχθρὸς του μὲ τὴν πλαδαράν καὶ ὡς ζύμην μαλακὴν σάρκα του, ἔχει τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ περισφίγγῃ τὸν δυστυχῆ ἄστακὸν μὲ τοὺς πλοκάμους του καὶ νὰ τὸν φονεύῃ ἀπομυζῶν τὰς σάρκας του.

Διασκευή

Α. Μωραϊτίδης

Καλὸν ἀντὶ κακοῦ.

Κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἔζη ἐν Ἀθήναις ἡ Ἀθηναῖς θυγάτηρ τοῦ περιφήμου φιλοσόφου Λεοντίου. Ἡ νέα αὕτη ἦτο ὡραία ὡς Ἀφροδίτη τὸ σῶμα, καὶ ἄγγελος τὴν ψυχὴν.

Μὲ τὰς φροντίδας δὲ τοῦ πατρὸς της εἶχεν ἀποκτήσει μεγάλην μόρφωσιν. Ἐγνώριζε φιλοσοφίαν, εἶχε μελετήσῃ ὅλους τοὺς ποιητάς, ὠμίλει εὐγλώττως καὶ συνήρπαζε τοὺς ἀκροατάς της.

Μὲ τὰ χαρίσματα της ταῦτα ἡ Ἀθηναῖς ἦτο περιζήτητος νύμφη καὶ μάλιστα ἄνευ προικός.

Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ της τὴν ἀπεξένωσεν ἀπὸ τὴν μεγάλην περιουσίαν του. Διὰ διαθήκης του ὅλην τὴν περιουσίαν του ἐκληροδότει εἰς τοὺς δύο υἱούς του, τὸν Οὐλεριανὸν καὶ τὸν Γενέσιον. Δὲν ἦτο δὲ ἄδικος ἡ τοιαύτη ἀπόφασις τοῦ φιλοσόφου. Διότι ἐνόμιζεν ὅτι οἱ υἱοὶ του, μὴ ἔχοντες τὰ προσόντα τῆς θυγατρὸς του, εἶχον ἀνάγκην περιουσίας διὰ νὰ ζήσουν. « Ἡ Ἀθηναῖς

ὅμως, προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα θὰ εὖρη εὐκόλως πλούσιόν τινα ἄρχοντα νὰ τὸν ὑπανδρευθῇ καὶ ἄνευ προικός. Δὲν ἔχει λοιπὸν ἀνάγκην τῆς περιουσίας μου, ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους του ὁ γέρον φιλόσοφος.

*
* *

Ἄλλ' ἢ Ἀθηναῖς εἶχεν ἀνάγκην καὶ μάλιστα μεγάλην ἀνάγκην χρημάτων διὰ νὰ ζῇ μὲ ἀξιοπρέπειαν. Παρεκάλει λοιπὸν τοὺς ἀδελφούς της νὰ παραχωρήσουν μέρος ἀπὸ τὴν πατρικὴν της περιουσίαν. Οὗτοι ὅμως κατ' οὐδένα τρόπον ἐδέχοντο, οὐδὲ ἠθελον καὶ νὰ ἀκούσουν τοιαύτην πρότασιν.

Ἡ Ἀθηναῖς ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ της ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ δικαιοσύνην παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος. Παρεκάλεσε δὲ τὴν θείαν της νὰ τὴν συνοδεύσῃ ἕως τὸ Βυζάντιον. Ἡ δὲ θεία της ἐδέχθη προθύμως νὰ ταξιδεύσῃ μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς της εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Εἰς τὸ Βυζάντιον ἐβασίλευε τότε ὁ Θεοδοσίος. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἦτο ἀνῆλιξ, εἶχεν ἐπίτροπον εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους τὴν μεγαλυτέραν του ἀδελφήν, τὴν Πουλχερίαν, νέαν φρόνιμον καὶ μεγαλόψυχον.

Ἡ Ἀθηναῖς μὲ τὴν θείαν της παρουσιάσθησαν λοιπὸν εἰς τὴν ἀντιβασίλισσαν. Ἡ ὥραιότης, ἡ παράστασις, ἡ εὐγένεια, ἡ εὐφυΐα, αἱ γνώσεις, ἡ εὐγλωττία τῆς Ἀθηναΐδος ἐγοήτευσαν τὴν Πουλχερίαν. Πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν της ἔβλεπε νέαν μὲ τοιαύτην μορφωσιν καὶ τοιαῦτα χαρίσματα ψυχικὰ καὶ σωματικά! Ἐσχέφθη νὰ τὴν κάμῃ συγγενῇ της, ὑπανδρεύουσα αὐτὴν μὲ τὸν ἀδελφόν της.

Τόσῃν καλὴν ἐντύπωσιν ἔκαμεν ἡ Ἀθηναῖς καὶ εἰς

τὸν Θεοδόσιον, ὥστε προθύμως οὗτος ἐδέχθη νὰ τὴν κάμῃ σύντροφον τῆς ζωῆς του.

Πρὸ τῆς στέψεως ἡ Ἀθηναῖς, ἡ ὁποία ἕως τότε ἐλάτρευεν, ὡς ὁ πατὴρ της, τὴν θρησκείαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐβαπτίσθη καὶ μετωνομάσθη Εὐδοκία. Οὕτω ἡ ὀρφανὴ καὶ ἀπροστάτευτος κόρη τῶν Ἀθηνῶν ἔγινεν αὐτοκράτειρα.

*
* *

Ἡ ἀπότομος αὕτη μεταβολή, ἡ ἀλματώδης προαγωγή της δὲν ἥλλαξαν ποσῶς τὸν χαρακτῆρα τῆς Εὐδοκίας. Ἄλλους τὰ μεγαλεῖα τοὺς κάμνουν ὑπερηφάνους, σκληροὺς καὶ ἀδίκους. Ἡ σοφὴ ὁμως καὶ ὠραία Ἑλληνὶς ἔμεινεν ἀμόλυντος ἀπὸ πᾶσαν κακίαν.

Πρώτη φροντίς της ἦτο νὰ διαδώσῃ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα εἰς τὸ Βυζάντιον. Πρὸς τοῦτο συνεκέντρωσε εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοὺς σοφοὺς ἐκείνου τοῦ καιροῦ καὶ τοὺς ἐτίμησε πολὺ.

Εἰς τὴν εὐτυχίαν της δὲν ἐλησμόνησε καὶ τοὺς ἀδελφούς της. Ἄς τὴν εἶχον πικρᾶναι καὶ τῇ συμπεριφερθῇ σκληρῶς.

Ὅταν ἔμαθον οὗτοι ὅτι ἡ ἀδελφή των ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον καὶ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ τοὺς βλάψῃ, ἐκρύπτοντο, φοβούμενοι τὴν ἐκδίκησίν της διὰ τὴν σκληρὰν συμπεριφορὰν των πρὸς αὐτήν. Ἀλλὰ ὁμως εἶχε κατὰ νοῦν ἡ φιλόστοργος ἀδελφή.

Ἔστειλεν ἀμέσως ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἔφερον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

*
* *

Ὅταν οἱ δύο νέοι ἀνέβησαν εἰς τὸ Ἀνάκτορον καὶ

παρουσιάσθησαν ἔμπροσθεν τῆς αὐτοκρατείας, ἀπεσβολώθησαν, βλέποντες αὐτὴν καθημένην ἐπὶ τοῦ θρόνου, φοροῦσαν τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα καὶ κρατοῦσαν βασιλικὸν σκήπτρον. Ἡ καρδιά των ἐκτύπα ἰσχυρῶς καὶ οἱ πόδες των ἔτρεμον. Ἰσταντο ἀμίλητοι μὲ τὴν κεφαλὴν σκυμμένην χωρὶς νὰ τολμοῦν νὰ ὑψώσουν καὶ τοὺς ὀφθαλμούς των διὰ νὰ τὴν ἀτενίσουν.

Ἄλλ' ἡ Εὐδοκία μόλις ἐκράτει τὰ δάκρυα ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως καὶ μὲ φωνὴν τρέμουσαν λέγει εἰς αὐτούς:

— «Εἶμαι ἡ Ἀθηναῖς, ἡ ἀδελφή σας. Μὴ φοβεῖσθε! Δὲν εἶμαι ἐκδικητικὴ ἐγώ. Ἄν σεῖς δὲν ἐφέρεσθε τόσον σκληρῶς εἰς ἐμέ, δὲν θὰ ἠρχόμην καὶ ἐγὼ ἐδῶ, ὅπου τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ ἔγινα αὐτοκράτειρα. Κανεῖς δὲν γνωρίζει τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ. Ἐγὼ πιστεύω ὅτι, ὅσα ἔγιναν καὶ ὅσα ὑπέφερον ἀπὸ σᾶς, ἦτο θέλημα τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν καλὴν μου τύχην».

Λέγουσα ταῦτα κατέβη ἀπὸ τὸν θρόνον, ἐνηγκαλίσθη τοὺς ἀδελφούς της καὶ τοὺς ἠσπάσθη μὲ συγκίνησιν. Εἰς τὴν εὐγενικὴν ψυχὴν της δὲν ἠδύνατο νὰ ριζώσῃ τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐκδίκησις. Συνεχώρησεν αὐτούς, διότι ἡ καρδιά της δὲν ἦτο μνησικάκος, ἀλλ' εὐγενὴς καὶ χριστιανικὴ.

Ἡ Εὐδοκία ἀπένειμε μεγάλα ἀξιώματα εἰς τοὺς ἀδελφούς της. Τὸν Οὐλεριανὸν διώρισε μάγιστρον τοῦ παλατίου καὶ τὸν Γενέσιον γενικὸν διοικητὴν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν.

Χριστιανικαὶ ψυχαί.

Ὁ Χριστόδουλος, ἐργατικὸς καὶ ἀγαθὸς χωρικός, ἦτο τόσον γέρον, ὥστε δὲν ἐνεθυμεῖτο πλέον τὴν ἡλι-

κίαν του. Ἄλλ' ἐὰν ἦσαν ἀμέτρητα τὰ ἔτη του, ἀμέτρητα ἦσαν ἐπίσης καὶ τὰ καλά, ὅσα εἶχε κάμει εἰς τὴν ζωὴν του.

Ὅταν ἦτο νέος ὁ Χριστόδουλος δὲν ἐφείδετο κόπου διὰ νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τοὺς ἄλλους καί, ὅσα ἐκέρδιζεν ἐργαζόμενος, ἤρχουν καὶ δι' αὐτὸν καὶ δι' ὅσους εἶχον τὴν ἀνάγκην του. Ἀλλὰ τώρα αἱ δυνάμεις του ἡσθένησαν, τὸ φῶς του ἐθαμβώθη, αἱ χεῖρές του, αἱ ὁποῖαι ἐργάζοντο καὶ διὰ τοὺς ξένους, ἔτρεμον ὁσάκις ἐκινουῦντο διὰ τὰς ἰδικάς του ἀνάγκας.

Εἶχεν ἓνα μικρὸν ἀγρὸν καὶ ἠλπίζεν ὅτι θὰ κατορθώνῃ νὰ ζῇ ἀπὸ τὸ εἰσόδημά του. Ἀλλ' ἦτο τόσον ὀλίγον τὸ εἰσόδημα τοῦτο !

*
* *

Ὅλοι ἐν τούτοις εἰς τὸ χωρίον εἶχον λησμονήσει τὰς εὐεργεσίας τοῦ γέροντος ἐκτὸς τοῦ Γεωργίου, ἐνὸς νέου, τοῦ ὁποίου ἄλλοτε εἶχε περιποιηθῇ τὸν ἀσθενῆ πατέρα. Ὁ Γεώργιος οὐδέποτε μετέβαινε τὴν πρῶταν εἰς τὴν ἐργασίαν του, ἂν δὲν ἔσφιγγε πρῶτον μὲ τὴν στιβαρὰν χειρὰ του τὴν τρέμουσαν χεῖρα τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος ἀπὸ εὐγνωμοσύνην.

Παρετήρησε λοιπὸν μίαν ἡμέραν τὴν μεγάλην στέρεσιν μὲ τὴν ὁποίαν ἔζη ὁ γέρον. Ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε, διότι ἐγνώριζε πόσον ἦτο οὗτος ὑπερήφανος καὶ ὅτι θὰ προετίμα νὰ στερεῖται τῶν πάντων ἢ νὰ ζητῇ ἐλεημοσύνην.

Ὁ Γεώργιος κατώρθωσε νὰ βοηθήσῃ τὸν γέροντα χωρὶς νὰ τὸν ταπεινώσῃ. Μίαν ἐσπέραν, ὅτε ἐπανήρχετο ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, ἀντελήφθη τὴν θύραν τοῦ ἀνοικτὴν καὶ τὸν γέροντα ἀπουσιάζοντα ἐκ τῆς οἰκίας του.

Εἰσῆλθε καὶ ἐξήτασε τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κατοικίας. Ἀντὶ στρώματος ὁ δυστυχὴς εἶχεν ὀλίγα ἄχυρα σκεπασμένα μὲ ράκη. «Πόσον θὰ ὑποφέρῃ εἰς τὸν ὕπνον του !» ἐσκέφθη ὁ Γεώργιος.

Ἐσπευσεν εἰς τὴν ἰδικήν του οἰκίαν, καὶ παραλαβὼν τὸ μάλλινον μαλακὸν στρῶμα του, τὸ ἀντήλλαξεν μὲ τὴν ἀχυρίνην στρωμνὴν τοῦ γέροντος. «Ἄς ἀλλάξωμεν στρώματα, εἶπε. Δὲν βλέπει σχεδὸν διόλου καὶ δὲν θὰ παρατηρήσῃ τὴν ἀλλαγὴν. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ μαλακὸν στρῶμα· νέος εἶμαι καὶ ὑγίαν ἔχω, μοὶ ἀρκοῦν τὰ ὀλίγα ἄχυρα».

Τὴν πρωτῆαν, ὅταν μετέβη νὰ καλημερίσῃ τὸν γέροντα, ἐκεῖνος εἶπε.

— «Καλημέρα, Γεώργιε, ἐκοιμήθην, υἱέ μου, θαυμάσια ἀπόψε !»

Ἐὰν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος, δὲν εἶχον χάσει σχεδὸν τὸ φῶς, θὰ ἐβλεπον πόση χαρὰ ἐξωγραφήθη εἰς τὴν ὄψιν τοῦ Γεωργίου.

*
* *

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐξηκολούθησαν αἱ ἀλλαγαὶ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ γέροντος, ὅτε ἔλειπεν οὗτος. Ἄλλοτε εἰς τὸ ἐρμάριόν του εὐρίσκετο ὀλόκληρος νωπὸς ἄρτος, ἄλλοτε ἐγεμίζετο ἀπὸ δυναμωτικὸν οἶνον ἡ κενὴ φιάλη του. Καὶ ὅταν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ἀγρόν του, ὁ ἀγρός του ἐν τούτοις εὐρίσκετο καλλιεργημένος.

Ὁ γέρων ἐξεπλήσσετο δι' ὅλα ταῦτα, καὶ ἐλάμβανε θάρρος, διότι μία ἀόρατος χεὶρ τὸν ἐβοήθει. Ἐν τούτοις ἡ κατάστασις του ἐχειροτέρευσε μίαν νύκτα καὶ τὴν πρωτῆαν δὲν εἶχε τὴν δύναμιν οὔτε καὶ νὰ ἐγερθῇ

ἀπὸ τὴν κλίνην του διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν. Ἀλλὰ καὶ τότε ἦλθε καὶ ἐκάθισε πλησίον του καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν ὁ Γεώργιος.

Ὁ γέρον ἀντελήφθη ἄραγε πόθεν προήρχοντο αἱ τόσαι μυστικαὶ εὐεργεσίαι; Ἴσως ὄχι. Ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του ἠπλώσε τρέμουσιν τὴν δεξιάν του καὶ ἔσφιξε τὴν χεῖρα τοῦ νέου καὶ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, παγωμένους πλέον, ἐν δάκρυ ἐκύλισε, δάκρυ εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης, τὸ ὅποιον ἔβρεξε τοὺς δακτύλους τοῦ Γεωργίου.

Πυθέας ὁ Αἰγινήτης.

Περὶ τὰ 430 πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, ὁ στόλος τοῦ Ξέρξου, ἐκπλεύσας ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης, ἀπέστειλε δέκα ταχύπλοα πλοῖα εἰς τὴν Σκιάθον. Εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν ἐστάθμευον τρία πολεμικὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα: ἐν Τροιζήνιον, ἐν Αἰγινήτικόν καὶ ἐν Ἀθηναϊκόν, ἡ προφυλακὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ὁ ὅποιος εὗρίσκετο εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον τῆς Εὐβοίας. Οἱ ἐπὶ τῶν πλοίων τούτων, ἰδόντες τὰ Περσικὰ πλοῖα, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Καὶ τὸ μὲν Τροιζήνιον ἀμέσως διώξαντες, ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι, τὸ δὲ Ἀθηναϊκόν, φεῦγον ἐξώκειλεν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ. Καὶ τὸ μὲν σκάφος ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι, τὸ δὲ πλήρωμά του δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συλλάβουν, διότι ὅταν ἐξώκειλε τὸ πλοῖον, οἱ Ἀθηναῖοι πηδήσαντες εἰς τὴν ξηράν, ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ τὸ Αἰγινήτικόν τὸ ἐκυρίευσαν μετὰ κόπου πολλοῦ, διότι ἐντὸς αὐτοῦ ἦτο ὁ Πυθέας ὁ Αἰγινήτης, ἀνὴρ ἀνδρειότατος.

Ἐνῶ δὲ εἶχεν ἤδη κυριευθῆ τὸ πλοῖον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, αὐτὸς μόνον ἀντεῖχε, λυσσώδως μαχόμενος, μέχρις οὗτου κατεπληγώθη καὶ κατεκόπη. Ὁ ἥρως, ἂν καὶ βαρέως τραυματισμένος καὶ ἡκρωτηριασμένος, δὲν εἶχεν ἀποθάνει, ἀλλ' ἀνέπνεεν εἰσέτι. Οἱ Πέρσαι, θαυμάσαντες τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, ἔσπευσαν νὰ τὸν περιποιηθοῦν. Ἥλειφον τὰς πληγὰς του μὲ διαφόρους ἀλοιφὰς καὶ ἔδενον αὐτὰς μὲ λωρίδας καθαροῦ ὑφάσματος.

Ὅταν δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπεδείκνυνον αὐτὸν εἰς τὸν Περσικὸν στρατὸν ὡς ἄνθρωπον ἐξόχου ἀνδρείας καὶ ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν μὲ μεγάλον σεβασμόν. Τοὺς δὲ ἄλλους, ὅσους συνέλαβον εἰς τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, τοὺς μετεχειρίζοντο ὡς δούλους.

*
* *

Ὁ ἀτρόμητος οὗτος Ἕλληνα ἐλυτρώθη ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Περσῶν κατὰ παράδοξον ὅλως τρόπον.

Κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἡ ὁποία ἔγινεν ὀλίγον ἔπειτα μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο, πλοῖον Αἰγινητικὸν ἐκυρίευσεν τὸ Περσικὸν ἐκεῖνο πλοῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε κυριεύσει ἄλλοτε τὸ Αἰγινητικὸν πλοῖον καὶ εἶχεν αἰχμαλωτίσει τὸν Πυθέαν.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως σωθεὶς ὁ ἀνδρεῖος οὗτος Ἕλληνα, ἦλθεν εἰς τὴν Πατρίδα του τὴν Αἰγίνα, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς του.

Διασκευὴ

Χαρ. Παπαμάρκον

Φιλοπατρία.

Ὁ στρατὸς τοῦ Βασιλείου Βουλγαροκτόνου ἦτο ἑσπυροτοπεδευμένος εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἡμέραν τινὰ ἔφθασεν ἡ εἰδησις ὅτι ἔπαυε πανώλεθρίαν ὁ στρατὸς τοῦ στρατηγοῦ Βοτανειάτου εἰς τὸ στενὸν τοῦ Σιδηροκάστρου. Πολὺν ἔλυπήθη καὶ κατεταράχθη ὁ στρατὸς διὰ τὴν ἀπώλειαν ταύτην. Κατὰ τὴν χαρταυγὴν ἡτοιμάζετο νὰ ἐκκινήσῃ ὁ στρατηγὸς Λαφνομήλης μὲ τὸ στράτευμά του, ἵνα ἀναχαιτίσῃ τὸν προσελαύνοντα Βουλγαρικὸν στρατὸν καὶ σώσῃ τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ τοῦ συναδέλφου του.

Ἡ κακὴ αὕτη εἰδησις κατελύπησε σφόδρα τὸν Αὐτοκράτορα. Ἐκλείσθη εἰς τὴν σκηνὴν του καὶ δὲν ἐδέχετο κανένα ἕως ὅτου συνέλθῃ ἀπὸ τὴν λύπην.

Ἄλλ' ἡ λύπη οὐδέποτε ἐκυρίευσεν ἐπὶ πολὺ τὸν Βασίλειον. Ἡ δυνατὴ του ψυχὴ ἐξεδίωκε τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀποθάρρουνσιν ἀμέσως. Οὐδέποτε ἔχανε τὸ θάρρος του μετὰ τινὰ ἀποτυχίαν· ἀλλὰ μετὰ θάρρους ἐσκέπτετο νὰ εὕρῃ τρόπον νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ ἀτύχημα.

*
* *

Εὐθὺς ὥς συνήλθεν ἐκ τῆς συμφορᾶς ταύτης ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκάλεσε τοὺς στρατηγοὺς εἰς τὴν σκηνὴν του διὰ πολεμικὸν συμβούλιον.

Ἐλήφθη δὲ ἀπόφασις εἰς τὸ συμβούλιον τοῦτο νὰ γίνουν αἱ ἐξῆς ἐνέργειαι ; α') νὰ ἐξακολουθῇ τὴν πολιορκίαν ὁ περικυκλώσας τὴν Στρώμνιτσαν στρατός· β') ὁ βασιλεὺς νὰ κατέλθῃ εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἀξιὸν θέσεις, ἵνα συναντηθῇ καὶ ἐπιτεθῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν· γ') ὅταν δὲ ἀλώθῃ ἡ Στρώμνιτσα νὰ ἐπιστρέψῃ ἐπὶ κεφαλῇς Ὀλοκλήρου τῆς στρατιᾶς του εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Α. ΚΟΥΤΟΜΑΡΗ, Ἀναγνώστεικόν Ε' Παιδικὸς Θησαυρός. Ἐκδ. Γ' 1934 9

Ὁ Λαφνομήλης, ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ πολεμικὸν σχέδιον, παρεζάλεσε τὸν Αὐτοκράτορα νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς μὲ τὸ σῶμά του τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν τῆς στρατιᾶς. Ὁ δὲ βασιλεύς, ἐκτιμῶν πολὺ τὸν στρατηγὸν τοῦτον, ἐδέχθη.

Ἦτο ἕτοιμος λοιπὸν κατὰ τὴν χαρὰν ὁ Λαφνομήλης νὰ φύγῃ μὲ τὸ σῶμά του. Ἐγνώριζεν ὅτι ἡ ἀποστολή του ἦτο ἐπικίνδυνος. Ἀλλ' ἡ καρδιά του ἐπάλλετο ἐκ χαρᾶς, διότι εἶχε κατορθώσει νὰ πείσῃ τὸν Αὐτοκράτορά του νὰ ἀσπασθῇ τὸ σχέδιόν του. Οὕτω δέ, ἂν ἐφονεύετο αὐτός, θὰ ἔδιδε καιρὸν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα νὰ σωθῇ.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ περισσότεροι στρατηγοὶ τοῦ ἐνδόξου Αὐτοκράτορος Βασιλείου!

*
* *

Πρὸ τῆς ἐκκινήσεως ὅμως τοῦ Λαφνομήλη ὁ Αὐτοκράτωρ ὠργάνωσε μνημόσυνον εἰς μνήμην τοῦ Βοτανειάτου καὶ τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων ἐν πολέμῳ στρατιωτῶν του. Συνηθροίσθησαν ἀμέσως πάντες οἱ στρατηγοὶ εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν, ὅπου ἦτο στημένη ἡ Ἁγία Τράπεζα. Ὁ πνευματικὸς τοῦ βασιλέως μὲ συγζητητικὴν φωνὴν ἐμνημόνευσε τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων ὑπὲρ Πατρίδος.

Γονυπετὴς ὁ Βασίλειος πρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ἤκουεν εὐλαβῶς τὰς εὐχὰς καὶ ἐδάχνουν ὁσάκις ἐμνημονεύετο ὁ ἐνδόξως πεσὼν Βοτανειάτης.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ μνημοσύνου ὁ Βασίλειος ἠγέρθη, ἔλαβε τὸν σταυρὸν του καὶ προσεκύνησε τὴν Ἁγίαν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν τῷ προσέφερεν ὁ πνευματικὸς του. Ἐπειτα ἐξῆλθε μετὰ τῶν στρατηγῶν του διὰ

νά ἴδῃ τὸν Λαφνομήλην, ὅστις ἦτο ἕτοιμος νά ἱππεύσῃ τὸν ζέλητά του.

Ὁ Λαφνομήλης μὲ συγγίνῃσιν ἐγονυπέτησεν πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ ἔλαβε τὰς τελευταίας ὁδηγίας του.

*
* *

Αἴφνης ἔφθασε δρομαίως στρατιώτης καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι εἰς τὰς προφυλάξας εὐρέθη Βούλγαρος στρατιώτης λιπόθυμος καὶ τραυματίας.

— «Ὁδηγήσατέ τον ἀμέσως καὶ καλέσατε πάραντα τὸν ἱατρόν. Πρέπει νά περιμένῃς καὶ σύ, Λαφνομήλη, ἵνα λάβῃς πληροφορίας ποῦ εὐρίσκεται ὁ ἐχθρὸς καὶ πόσας καὶ ποίας δυνάμεις ἔχει», διέταξεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

Αὐτοὶ στρατιῶται μετεκόμισαν τὸν αἰχμάλωτον πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀναίσθητον καὶ τὸν ἐξήπλωσαν ἔμπροσθέν του.

Ἦτο ἔφηβος ὁ σύλληφθὲς καὶ τὸ κατημαγμένον πρόσωπόν του ἦτο χλωμόν. Τὰ τραύματά του ὅμως δὲν ἦσαν σοβαρὰ καὶ ἡ λιποθυμία του προήρχετο μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν καὶ τὴν κόπωσιν, ὥς ἐβεβαίωσεν ὁ ἱατρός.

Ἀληθῶς ὁ νέος ταχέως συνήλθε μὲ τὴν μεγάλην περιποίησιν, τὴν ὁποίαν ἔχαμαν κατὰ παραγγελίαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁ Λαφνομήλης, ὅστις ἐγνώριζε τὴν Βουλγαρικὴν ἥρσις νά τὸν ἀναζοῖνῃ.

— «Ποῦ εἶναι ὁ Ἰβράτζης ;»

Ὁ νέος δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νά ὁμιλήσῃ ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν. Μόνον ἔνευσε καταφατικῶς, ὥς νά ἔλεγε, «μάλιστα !»

— «Εἶναι ἐδῶ πλησίον ;» τὸν ἠρώτησε πάλιν ὁ Λαφνομήλης.

— «Ὁχι ! ἐπιθύρῃσεν ἑλληνιστὶ ὁ νέος καὶ προσέθεσε μὲ ζόπον. «Ὁ Αὐγουστος . . . ποῦ εἶναι ;»

Ὁ Λαφνομήλης τότε συνεκινήθη πολὺ καὶ τὸν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— «Εἶσαι Ἕλλην ;» τὸν ἠρώτησε μὲ γλυξεῖαν φωνήν.

— «Ἕλλην !» ἀνεφώνησε καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ. Μεταφέρατέ τον εἰς τὴν σπηνήν μου καὶ περιποιηθῆτέ τον νὰ συνέλθῃ.

Ὁ Λαφνομήλης τὸν μετέφερε καὶ τὸν ἀπέθεσεν εἰς τὴν βασιλικὴν κλίνην. Ὁ δὲ ἰατρὸς ἔλαμε τὸ πᾶν διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὰς δυνάμεις του ὁ νέος.

Ὅταν συνῆλθεν ἐντελῶς ὁ νέος, ἠρώτησε πάλιν.

— «Ποῦ εἶναι ὁ Αὐγουστος ;»

— «Ἐδῶ εἶμαι !» εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

Ἡ δυνατὴ φωνὴ τοῦ Αὐτοκράτορος, ὥς ἐὰν εἶχε δώσει ζωὴν εἰς τὰς φλέβας τοῦ νέου, τὸν ἔλαμε νὰ ἐγερθῇ. Ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν ἠμπόδισε.

— «Ποῖος εἶσαι ;» τὸν ἠρώτησε.

— «Δὲν σᾶς γνωρίζω προσωπικῶς, Λέσποτα, ἄν καὶ παρευρέθην εἰς τὴν μάχην τοῦ Σιδηροκάστρου».

— «Τί ; εἶσαι Βούλγαρος ;» ἐφώναζεν ὁ Λαφνομήλης.

Ὁ νέος ἐμειδίασε.

— «Ὁχι, Εὐστάθιε Λαφνομήλη, δὲν εἶμαι !» ἀπε-
κρίθη. Εἶμαι ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο Ἑλληδοπαίδων τοὺς ὁ-

ποίους κατὰ διαταγὴν σας ὁ Νικητὴς ἀπέστειλε μεταξὺ τῶν Βουλγάρων διὰ νὰ γίνουν κατὰσχοποι.

— «Εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ λαμπροῦ μου Κορνίτου, τοῦ φονευθέντος ὑπὸ τῶν Βουλγάρων εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ;» τὸν ἠρώτησεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

— «Ὁχι, Λέσποτα. Ὁ Κωνσταντῖνος Κορνίτης εὐρίσκεται εἰς τὴν μονὴν τῆς Ἐλεούσης παρὰ τὸν Ἀξιόν, βαρέως τραυματισμένος. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φίλος του, ὁ Μιχαήλ Ἰγερινός.»

— «Καὶ σὲ ἀπέστειλεν ὁ Νικητὴς ;»

— «Μάλιστα, Λέσποτα.»

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ;»

— «Ἀπὸ τὴν μονήν, ὅπου νοσηλεύεται ὁ φίλος μου.»

— «Μένει ἀνοιχτὸς ὁ δρόμος πρὸς τὸν Ἀξιόν ;»

— «Ὁχι, Λέσποτα. Τὰ στενὰ φρουροῦνται. Λιὰ τοῦτο ἤλθον.»

— «Τώρα πρέπει νὰ ἀναπαυθῇς καὶ νὰ ἡσυχάσῃς. Ἀργότερον θὰ σὲ ἐρωτήσω καὶ δι' ἄλλα. Θὰ σὲ χρησιμοποιήσω καὶ δι' ἄλλην ὑπηρεσίαν», εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἐπέρασεν ἀμέσως μὲ τοὺς στρατηγούς του εἰς τὴν ἄλλην σκηνὴν πρὸς σύσκεψιν.

*
* *

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ συμβούλιον, ὁ Δαφνομήλης ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Μιχαήλ. Τὸν εὔρε ἀναξφογονημένον καὶ τὸν ἠρώτησε.

— «Πῶς εὐρέθης εἰς τοιαύτην κατὰστασιν πρὸ τῶν προφυλακῶν μας ;»

— «Ἰνα ἀποφύγω τὴν σύλληψιν ὑπὸ ἐχθρικοῦ ἀποσπάσματος ἀνιχνευτῶν, ἐτράπην εἰς φυγὴν. Ἀλλ' οἱ

ἐχθροὶ ἐτόξευσαν ἐναντίον μου ἐπλήρωσαν τὸν ἀφηνιάσαντα ἵππον μου, ὅστις καὶ πλάζων ἔξαλλος, ἐκρημνίσθη εἰς χαράδραν καὶ ἐφονεύθη».

— «Καὶ σύ;»

— «Ἐγὼ ἐσώθην ὥς ἐκ θαύματος. Μόνον ἐζτύπησα τὴν κεφαλὴν μου, πίπτων ἀπὸ τὸν ἵππον μου καὶ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου. Εἶχον ἀπολέσει πολὺ αἷμα καὶ ἤμην ἄσιτος ἀπὸ προχθές. Ἐσυλλογίζομην καθ' ὁδὸν ὅτι, ἂν δὲν προλάβω, ὁ Αὐτοκράτωρ θὰ πέσῃ εἰς τὴν ἔνεδραν τῶν ἐχθρῶν καὶ ἔτρεχον, ἔτρεχον. Εἰς τὸ τέλος ὁμως δὲν μὲ ὑπῆκουον οἱ πόδες μου καὶ ἐσυρόμην χαμαὶ προχωρῶν πρὸς τὰ φῶτα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Ἄλλο δὲν ἐνθυμοῦμαι».

Διασκευή

II, Δέλτα

Ὁ σκοπός.

Μὲ τὸ χράνος βάρὺ στὸ σκοτιάδι,
μὲ τὴ λόγχη σὲ χέρι θρασύ,
στὴ φωτιά, στὸ βουνὸ στὸ λαγιάδι,
τὴν πατρίδα φυλάττω. «Τίς εἶ;»

Κουρασμένῃ σὲ δάφνη ἀποζάτω
γύρε τώρα, Πατρίδα μου, σὴ,
ἀγρυπνός σου σκοπὸς σὲ φυλάττω
ὥς νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα . . . «Τίς εἶ;»

Θεράνους γαλανὸς ἀπὸ πᾶνω,
τρέμ' ἢ πούλια στὸ πλάγι χροσῇ,
σεντροφία μου τ' ἀηδόνι τὸ πλάνο
τραγουδάει μαζί μου. «Τίς εἶ;»

Τὸν χειμῶνα τὰ ἔλατα γέρονται,
πέφτει χιόνι, βροχὴ περισσὴ,
το κομίες, σποτάδια μὲ δέρονται
πλήν τὰ πνίγ' ἢ φωνή μου. «Τὶς εἶ;»

Στὴ φωτιά τὰ παιδιὰ ξαπλωμένα,
ἄλλω πύζονται, κομῶνται οἱ μισοί !
Κοιμηθῆτε, σποτάδια, κομμένα,
νεχτερεύει τὸ χόρος. «Τὶς εἶ;»

Κοιμισμένη, σὲ δάφνη ἀποζάτω,
γόρε, γόρε Πατρίδα μου, σὲ.
Ἀγροπνός σου σποτὸς σὲ φηλάττω
ὥς νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα. «Τὶς εἶ;»

Ἀγγ. Βλάχος

Μετριοφροσύνη.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, ὁ Βασίλειος ὁ Α' ὁ Μακεδών,
ἐφημίζετο διὰ τὴν τόλμην καὶ τὴν ὀριμητιζότητά του εἰς
τοὺς πολέμους.

Πρὸ χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν ὁ Βασίλειος εἶχεν ἐκ-
στρατεύσει κατὰ τῶν Ἀράβων, τῶν φοβερῶν ἐχθρῶν
τῆς πατρίδος μας.

Κατὰ τινα μάχην πρὸς αὐτοὺς, ὀριμήσας ἀκράτη-
τος εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν, περιεκυκλώθη στενῶς καὶ ἐκιν-
δύνευσεν νὰ αἰχμαλωτισθῇ ἢ νὰ φονευθῇ. Εἰς τὴν κρίσι-
μον ὁμως ἐξείνην στιγμὴν διασχίζει τὰς τάξεις τῶν
ἐχθρῶν μὲ ἀξιοθαύμαστον τόλμην εἰς ἀπλοῦς στρατιώ-
της καὶ σπεύδει πρὸς σωτηρίαν τοῦ βασιλέως του. Οὗτος,
λιπεσὼν μὲ γυμνὸν ἑῖφος κατ' αὐτῶν κατορθώνει νὰ

ἐλευθερώσῃ τὸν Αὐτοκράτορα σῶον καὶ ἀβλαβῇ καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν του.

*
* *

Μετὰ τὸ κατόρθωμα ὅμως τοῦτο ὁ ἀνδρεῖος οὗτος στρατιώτης ἔγινεν ἄφαντος, κρυφθεὶς ἀπὸ μετριοφροσύνην.

Ἄλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε νὰ παρουσιάσουν ἐνώπιόν του τὸν σωτῆρά του.

Μὲ κόπον πολὺν ἀνεῦρον αὐτὸν καὶ τὸν ὠδήγησαν πρὸ τοῦ βασιλέως.

— «Πῶς ὀνομάζεσαι γενναῖέ μου στρατιώτα;» τὸν ἠρώτησεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

— «Θεοφύλακτος, Λέσποτα.»

Εἶσαι πιστὸς καὶ ἀνδρεῖος στρατιώτης. Εἰς τὴν ἀνδρείαν σου ὀφείλω τὴν ζωὴν μου. Ἀνταμείβων τὴν ἀπαράμιλλον γενναιότητά σου καὶ τὴν πολύτιμον ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν προσέφερες εἰς τὸν Αὐτοκράτορά σου, σὲ προβιβάζω εἰς ἀξιωματικόν.

— Λέσποτα, ἀπεzρίθη μὲ μετριοφροσύνην ὁ ἥρωες, δὲν εἶμαι ἱκανὸς ἐγὼ διὰ τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἀξίωμα μὲ τὸ ὁποῖον ἡ αὐτοκρατορικὴ σου γενναιοφροσύνη εὐδοκεῖ νὰ μὲ ἀνταμείψῃ. Ἄλλως τε ὅ,τι ἔπραξα ἦτο καθήκόν μου καὶ ὑποχρέωσίς μου, ἐπιβαλλομένη ἀπὸ τὸν στρατιωτικόν μου ὄρκον. Λέν εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν νὰ λάβω ἀμοιβήν. Ἀρκετὴ καὶ πολύτιμος εἰς ἐμὲ ἀμοιβὴ εἶναι ἡ τιμὴ ὅτι ἔσωσα τὴν ζωὴν τοῦ Αὐτοκράτορός μου».

— «Ὅρθά ὅλα ὅσα λέγεις, ἀποκρίνεται ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβῃς καὶ ἀμοιβήν τινα, ἢ ὁποία νὰ σοῦ ἐνθυμίζῃ τὴν εὐγνωμοσύνην μου.»

— «Τότε, Δέσποτα, παραχωρήσατέ μοι ὀλίγα στρέμματα γῆς, ἵνα ἀποκαταστήσω τὴν πτωχὴν οἰκογένειάν μου.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀμέσως τῷ παρεχώρησε σημαντικὰ χορήματα.

Τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν πατρίδα ἔδειξεν ἀργότερον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοφύλακτου, ὅστις κατόρθωσε διὰ τῆς ἰκανότητός του νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψατα τοῦ Βυζαντίου ἀξιόματα. Ἐγένετο Αὐτοκράτωρ, ὁ γνωστός ὑπὸ τὸ ὄνομα Ρωμανὸς ὁ Α' ὁ Λεκαπηνός.

Οἱ δύο ἐχθροὶ τῶν ἱατρῶν.

Ἡμέραν τινὰ ἐπεσκέφθη δημοτικόν τι σχολεῖον ὁ σχολίατρος διὰ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας τῶν μαθητῶν.

Ἦρχισεν ἀπὸ τὴν πέμπτην τάξιν τὴν ἐργασίαν του. Ἦρθυνα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοὺς μαθητὰς καὶ ἔχαιρετο, βλέπων αὐτοὺς νὰ λάμπουν ἀπὸ καθαριότητα.

καὶ νὰ ἔχουν ροδοχρόους τὰς παρειάς των. Αἶφνης ὁμως οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσταμάτησαν ἐπάνω εἰς μαθητὴν τινα. Μενέλαον καλούμενον, καὶ προσηλώθησαν ἐπ' αὐτοῦ ἐρευνητικῶς.

Ὁ σχολίατρος ἐλυπήθη, βλέπων τὴν ἀθλίαν κατὰστασίν του καί, καλέσας αὐτὸν πλησίον του, τῷ εἶπε:

— «Πῶς κατήντησες, παιδί μου, εἰς αὐτὴν τὴν κατὰστασιν; Λιατὶ εἶσαι ὠχρὸς καὶ κατάρμαυρος; Λιατὶ δὲν λούεσαι; Κοίταξε τὸ πρόσωπόν σου εἰς τὸν καθρέπτην, διὰ νὰ πεισθῇς καὶ σὺ εἰς ποίαν ἀξιοθρήνητον κατὰστασιν εὐρίσκεισαι!»

Ὁ Μενέλαος ἀκίνητος καὶ ἄφωνος ἔβλεπε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὸν καθρέπτην.

— «Εἶναι δυστυχῶς ἐχθρὸς τοῦ ὕδατος ὁ Μενέλαος! προσέθεσε καὶ ὁ διδάσκαλός του. Τί ζῆμα! Τοιοῦτος ἐγκέφαλος νὰ εὐρίσκεται ἐντὸς τοιούτου ρυπαροῦ σώματος!

* * *

Ὁ σχολίατρος ἔμεινεν ὀλίγας στιγμὰς σκεπτικὸς καὶ ἔπειτα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπανωφορίου του ἓν βιβλίον καί, δώσας τοῦτο εἰς τὸν Μενέλαον, τῷ εἶπε νὰ ἀναγνώσῃ ἀπὸ τὴν σελίδα 49. Ὁ δὲ Μενέλαος ἤρχισεν ἀναγινώσκων μὲ βραχνὴν φωνήν:

«Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ἐν Ἰταλίᾳ εἰς ἓν ἵπποδρόμιον ἐπρόκειτο νὰ γίνουν ἀγῶνες πομπῆς ἀρμάτων. Ἰταλὸς τις ἐκ Γενούης, παρακινηθεὶς ἀπὸ τὸ μέγα βραβεῖον τοῦ ἀθλοθέτου, ἐσοφίσθη νὰ παρουσιάσῃ ἐπὶ τοῦ ἀρματός χουσοῦν ἄγαλμα. Πῶς ὁμως ἠδύνατο νὰ ἐξοικονομήσῃ ἐν τόσον πολῦτιμον πρᾶγμα! Οὔτε καιρὸν εἶχε, οὔτε καὶ τόσον χρῆμα διὰ νὰ τὸ ἐφοδιασθῇ.

«Εὖρον, εὖρον, εἶπε μετὰ πολύωρον σκέψιν. Χρυσοῦν ἄγαλμα θὰ γίνῃ ὁ υἱός μου.

Ἐξέδυσεν ἀμέσως τὸν υἱόν του, καὶ ἐκόλλησε ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ σώματός του φύλλα χρυσοχάρτου, καλύψας τοῦτο ἐντελῶς. Μόνον οἱ μικροὶ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ ῥῶθωνες τοῦ παιδίου εἶχον μείνει ἀκάλυπτοι.

«Θαυμάσιον χρυσοῦν ἄγαλμα ! Οὐτε ὁ Πραξιτέλης θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ σμιλεύσῃ ! Ἀσφαλῶς θὰ κερδίσῃ τὸ βραβεῖον ! Πόσον εἶναι εὐτυχὴς ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄρματος τούτου ! ἔλεγον πάντες οἱ ἰδόντες τοῦτο.

Ἐτοποθέτησεν ἔπειτα τὸν υἱόν του ἐπὶ τοῦ ἄρματος καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν παρέλασιν.

Ἐξ ὀλοζλήρου ὥρας διήρκεσεν ἡ πομπὴ τῶν ἄρμάτων. Νικητὴς τοῦ ἀγῶνος, ὥς πολλοὶ εἶχον προῖδει, ἀνεκηρύχθη ὁ ἐκ Γενούης Ἰταλός.

Λυστυχῶς ὁμως ἡ χαρὰ τοῦ νικητοῦ δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Ὁ ἄμοιρος υἱός του, εὐθύς ὥς ἔληξαν οἱ ἀγῶνες, ἐξέπνευσεν ὥς νὰ ἐπλήγῃ ὑπὸ κεραυνοῦ. Ἡ δὲ σπουδαία αὕτη τελετὴ κατέληξεν εἰς κηδείαν.

— «Τὸ κακόμοιρον ! τί νὰ ἔπαθε ἄραγε ; διηρωτῶντο οἱ μαθηταί.

*
* *

— «Ἀναμφιβόλως θὰ ἀπέθανε, διότι ἐσχεπιάσθη ὀλοζλήρον τὸ σῶμά του», κ. ἱατρέ, εἶπεν ἡ Μαρία.

— «Ναί, παιδιά μου, αὐτὸ ἔγινε. Ἀπέθανε τὸ δυστυχὲς παιδίον ἀπὸ ἀσφυξίας. Τὸ χρυσόχαρτον ἠμπόδισε τὴν ἀναπνοήν του, ὥς εἶχεν ἐλευθέρους τοὺς ῥῶθωνας καὶ τὸ στόμα του. Μὴ σᾶς φανῇ τοῦτο περίεργον !

Ὁ ἄνθρωπος, ὥς καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ ζῷα, δὲν ἀναπνέει μόνον μὲ τοὺς ρώθωνας καὶ τὸ στόμα, ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς πόρους τοῦ δέρματος.

Διὰ νὰ ἐξακριβώσετε δὲ ἂν τοῦτο εἶναι ἀληθές, θέσατε ἓνα καθρέπτην πρὸ τῆς παλάμης σας. Θὰ παρατηρήσετε τότε ὅτι ἡ ὕαλος ἐθάμβωσε, διότι ἐπεκράθησαν ἐπ' αὐτῆς ὑγρὰ ἀέρια, τὰ ὅποια ἐξῆλθον ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ δέρματός σας.

Παρατηρήσατε ἀκόμη καὶ μὲ τὸν φαζὸν τὸ δέρμα σας. Βλέπετε εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειάν του ὁπᾶς; Εἶναι οἱ πόροι, ὅπως τοὺς ὀνομάζομεν ἡμεῖς οἱ ἱατροί. Διὰ τῶν πόρων τούτων κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ σῶμά μας ἐκδιώκει ὑγρὰ ἀέρια. Ταῦτα δὲν εἶναι μόνον ἄχρηστα εἰς τὸν ὀργανισμόν μας, ἀλλὰ καὶ βλαβερά. Ἄν δὲν ἐκδιωχθοῦν ἀπὸ τὸν ὀργανισμόν μας θὰ ἀσθενήσωμεν. Κεφαλαλγία, ἀνορεξία, ἐμετοὶ εἶναι τὰ μικρότερα κακά, τὰ ὅποια μᾶς προξενοῦν.

Ὅταν οἱ πόροι εἶναι κλειστοί, ὅπως τοῦ παιδίου, τὸ ὅποῖον ἔγινεν ζωντανὸν ἄγαλμα ἢ τοῦ Μενελάου μὲ τὰς ἀκαθαρσίας, τὰ ἀέρια εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξέλθουν. Καὶ τότε θὰ καταντήσετε ὥσάν αὐτοὺς καὶ σεῖς.

Ὅταν ὅμως καθαρίζομεν τὸ σῶμά μας, ὅχι μόνον δι' ὕδατος, ἀλλὰ καὶ διὰ σάπωνος, οἱ πόροι τοῦ δέρματος εἶναι ἀνοικτοὶ καὶ ἐλευθέρως ἐξέρχονται τὰ βλαβερά ἀέρια ἀπὸ τὸν ὀργανισμόν μας. Ὅταν δὲ μένη ἅπλутον, σχηματίζεται ἐπὶ τοῦ δέρματος στρώμα ἀκαθαρσιῶν, τὸ ὅποῖον φράσσει τοὺς πόρους του. Πόθεν δὲ προέρχεται αὕτη ἡ ἀκαθαρσία; Ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ὀργανισμόν μας. Τὸ δέρμα γίνει διὰ τῶν πόρων τὸ

σημηγμα, λιπος τὸ ὁποῖον ἔχει προσορισμὸν νὰ προστατεύῃ τὸ δέρμα ἀπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον καὶ τὸ δοσιμὸν ψυχρός. Ἀλλὰ τὸ σημηγμα εἶναι κολλητικὸν καὶ συγκρατεῖ τὸν κοινωσιμὸν, τὸν ἰδρωτὰ καὶ σχηματίζει τοιοῦτο τρόπον ἐπὶ τοῦ δερμάτος παχὺ στρώμα ἀκαθαρσιῶν. Θέλετε νὰ ἔχετε ὑγείαν, ἔχετε τοὺς πόρους τοῦ δερμάτος σας ἀνοικτούς διὰ νὰ εὐκολύνετε τὴν ἔξοδον τῶν ἀερίων, δηλαδὴ τὴν ἄδηλον διαπνοήν.

Πόσον ὑγιεινὸν εἶναι νὰ ἔχετε τὸ δέρμα σας καθαρόν, θὰ τὸ ἐννοήσετε ἂν μάθετε καὶ τοῦτο ἀκόμη :

Διὰ τῶν πόρων, μικροὶ μου φίλοι, μετὰ τοῦ ἰδρωτός ἐκδιώκονται καὶ διάφορα ἅλατα βλαβερά. Μὴ σᾶς φανῇ παρὰξενον αὐτό ! Φορέσατε μαῦρον ὑποκάμισον καὶ τρέξατε τόσον ὥστε νὰ ἰδρώσετε καὶ νὰ ποτίσετε μὲ τὸν ἰδρωτὰ σας τὸ ὑποκάμισόν σας. Ἀφήσατε ἔπειτα τὸ ὑποκάμισόν σας εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνώσῃ. Τὸ μαῦρον ὑποκάμισόν σας θὰ ἀσπρίσῃ ἀπὸ τὰ ἅλατα, τὰ ὁποῖα ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ σῶμά σας μὲ τὸν ἰδρωτὰ σας.

Μικροὶ μου φίλοι, ἀγαπᾶτε τὸ ὕδωρ, ἀγαπᾶτε τὸ λουτρόν. Λούεσθε καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους. Ἀγαπᾶτε τὴν θάλασσαν, τὸν ἥλιον, ἐξηπλωμένοι ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον τῆς ἀκτῆς. Ἐχετε πάντοτε τὸ δέρμα σας καθαρόν, τοὺς πόρους σας ἀνοικτούς. Θὰ λάμπετε ἀπὸ ὑγείαν καὶ θὰ ἔχετετε ροδοχρόους τὰς παρειάς σας. Ἐγὼ ὁ σχολιάτρός σας θὰ εἶμαι ἄχρηστος πλέον.

Μάλιστα, φίλοι μου, τὸ λουτρόν, ὁ ἥλιος, τὸ ὑπαιθρον εἶναι οἱ μεγαλύτεροι ἐχθροὶ τῶν ἰατρῶν, εἶπεν ὁ σχολιάτρος, τελειώνων τὸν λόγον του.

Τὴν ἐπομένην ὅλοι οἱ μαθηταὶ τῆς πέμπτης τάξεως ἔμειναν κατὰπληρτοι. Ὁ Μενέλαος, ὁ συμμαθητὴς τῶν, εἶχε γίνεи φίλος τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ σάπωνος. Ἐλάμπεν ὡς ὁ ἥλιος.

Ἐπίσκεψις εἰς μεταλλωρυχεῖον.

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμεν ἡ πρώτη μου ἐπίσκεψις εἰς ἓν μεταλλωρυχεῖον τοῦ Λαυρεΐου.

Εἰσῆλθον ἐντὸς μηχανικοῦ κλωβοῦ μὲ τὸν ὀδηγόν μου, ἵνα κατέλθω εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Ὁ κλωβὸς κατήρχετο βραδέως, ὅπως γίνεται πάντοτε, ὅταν εὐρίσκονται ἐν αὐτῷ ἄνθρωποι.

Κατερχόμενος ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ ἔδαφος ὑποχωρεῖ κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας μου καὶ ζητῶ νὰ κρατηθῶ.

Αἰσθάνομαι ὑγρὸν ψῦχος καὶ ἀκούω κρότον ὕδατων, τὰ ὁποῖα στάζουν ἀπὸ τὰ κάθυγρα τοιχώματα τοῦ φρέατος.

Πρὶν ἀκόμη συνηθίσω εἰς τὸ περιβάλλον αὐτό, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέσμα. Ὁ κλωβὸς σταματᾷ καὶ ὁ ὀδηγός μου μὲ καλεῖ νὰ τὸν ἀκοιλουθήσω. Εὐρέθην εἰς τὸ ἄνοιγμα μιᾶς στοᾶς πλάτειας.

Δέκα περίπου βαγόνια πλήρη εὐρίσκονται ἐκεῖ ἑτοιμα. Δύο ἐργάται εἰσάγουν ἐν βαγόνιον πλήρες μεταλλευμάτων εἰς τὸν κλωβὸν καὶ δίδουν διὰ σχοινίου τὸ σύνθημα τῆς ἐκκινήσεως εἰς τὸν μηχανοδηγὸν τοῦ στομίου. Ὁ κλωβὸς ἐκκινεῖ ἀμέσως.

Εἰσχωρῶ βαθύτερον εἰς τὸ μεταλλεῖον. Διατρέχω κατ' ἀρχὰς στοὰν ἐπιμήκη πλάτους ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου μέτρου καὶ ὕψους δύο. Δὲν διακρίνω τίποτε. Τόσον πυκνὸν εἶναι τὸ σκότος! Ἐν τούτοις προχωρῶ τῇ βοηθείᾳ φανοῦ, ὃ ὁποῖος, καίον ἔλαιον, μόλις δύναται νὰ φωτίζῃ εἰς βάθος δύο μέτρων.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος ἡ στοὰ εἶναι ἐστρωμένη με σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἡμίσεος μέτρου πλάτους. Συναγίζε δὲ ἡ μία στοὰ διαστανρώνεται με ἄλλας στοὰς, ἐπίσης σιδηροστρωμένας. Ποῦ διευθύνονται αἱ στοαὶ αὗται δὲν γνωρίζω. Διότι δὲν δύναμαι νὰ διακρίνω εἰς τὸ βάθος πέραν τῶν δύο μέτρων.

Ἡ στοὰ σὲ μερικὰ σημεῖα εἶναι κτισμένη ἐσωτερικῶς με τοῖχον ἢ ἐπενδυμένη με χονδρὸν κορμὸν δένδρων. Φαίνεται ὅτι τὸ πέτρωμα εἰς τὰ μέρη αὐτὰ δὲν εἶναι στερεὸν καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνουν τὰ προφυλακτικὰ αὐτὰ μέτρα.

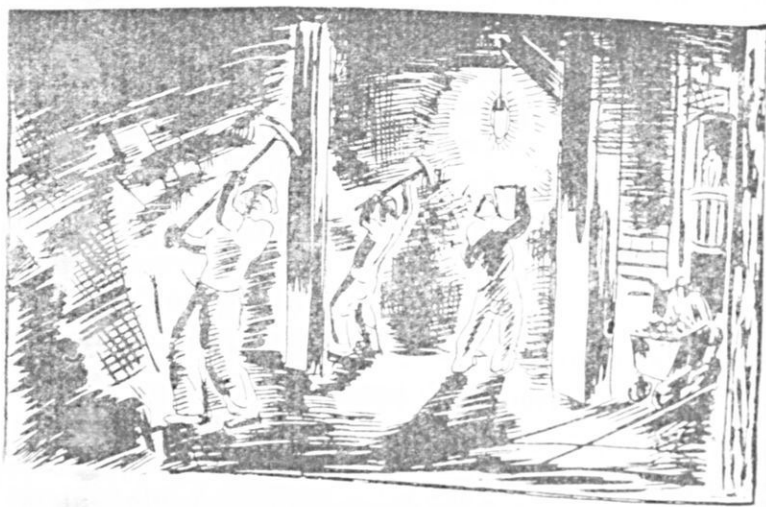
Τέλος φθάνω εἰς τὸ μεταλλεῖον. Ἐμπροσθέν μου εὐρίσκεται ξενόν, ὅμοιον με σπήλαιον. Τέσσαρες ἢ πέντε ἐργάται εὐρίσκονται εἰς αὐτὸ καὶ ἐτοιμάζουν φουρνέλλα. Μολονότι οἱ ὀφθαλμοί μου ἔχουν συνηθίσαι πλέον εἰς τὸ σκότος, μόλις δύναμαι νὰ τοὺς διακρίνω.

Υπάρχουν καὶ φουρνέλλα τελειωμένα. Αὐτὰ θὰ γεμισθοῦν με ἐκρηκτικὴν ὕλην, ἅμα ἀνοιχθοῦν καὶ τὰ ἄλλα. Ὅλα δὲ ὁμοῦ θὰ ἀναφθοῦν εἰς τὸ τέλος τῆς οὐραίου ἐργασίας. Τοιοῦτος εἶναι ὁ κανονισμὸς τῶν μεταλλουργείων.

Τὸ ἐξορυσσόμενον μετάλλευμα εἶναι γαλινίτης, μετάλλευμα μολύβδου ἀργυρούχου, ἔχον λάμψιν ἐντελῶς μεταλλικὴν. Εἰς τὸ ἡμίφως τῶν λαχνιῶν τοῦ μεταλλείου ἡ ἐντύπωσίς μου εἶναι ζωηροτάτη. Τὸ μεταλλεῖον ἔχει μεγάλας διαστάσεις. Ἡ ἐξόρυξις τοῦ μεταλλεύματος ἤρχισεν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ὑψηλότερα μέρη.

*
* *

Ἔπειτα ἀνέρχομαι στοὰν πλαγίαν καὶ φθάνω εἰς ἄλλην, ὁμοίαν περίπου. Ἐδῶ ἐξορύσσεται μετάλλευμα ψευδαργύρου.

Ὁ ἀερισμὸς ἐδῶ εἶναι ἀτελής καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἀσφυκτική. Δύο μόνον ἐργάται μετ' ἡμίγυμνον τὸ σῶμα ἐργάζονται εἰς χώρον περιορισμένον. Ὑγρασία, ὁσμὴ μούχλας καὶ ἀπόπνοια ἰδρωτὸς ἀναμιγνύονται μετὰ τὸν καπνὸν καὶ τὴν δυσοσμίαν τῶν ἐλαιολύχνων καὶ κάμνουν τὴν διαμονὴν πολὺ δυσάρεστον.

Μετ' ὀλίγον συναντῶ ἄλλην ἐργασίαν μεταλλεύματος ψευδαργύρου. Κατέρχομαι ἐν κάθետον σχεδὸν φρέαρ διὰ τριῶν ἀλλεπαλλήλων ξυλίνων κλιμάκων. Εἰς ἐργάτης μόνος εὐρίσκεται ἐδῶ, χωμένος ἑκατὸν καὶ πλεόν μετρα ὑπὸ τὴν γῆν.

Διέρχομαι ἀκολούθως τὸ μέρος τὸ ὁποῖον ἐξεμεταλλεύοντο οἱ ἀρχαῖοι. Μεγάλα κενὰ ὑπάρχουν ἕως σήμερον, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν πόσον ἀνεπτύχθησαν ἄλλοτε αἱ μεταλλευτικαὶ ἐργασίαι εἰς τὸ Λαύρειον. Περιέργον δὲ καὶ ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ἐγνώριζον τὸν ψευδάργυρον, ἂν καὶ πλουσιώτατα μεταλλεύματά του ὑπάρχουν παραπλεύρως εἰς τὰ μολυβδοῦχα.

Ἀνέρχομαι πάλιν εἰς στοὰς ὀριζοντίας καί, ἐνῶ προχωρῶ κρατῶν τὴν λυχνίαν, ἀκούω αἴφνης θόρυβον δαιμονιώδη, ὥσάν νὰ κατακρημνίζονται εἰς τὰ τέταρα μέταλλα καὶ λίθοι. Σταματῶ ἔντρομος. Ὁ ὁδηγός μου μὲ καθησυχάζει, πληροφορῶν με ὅτι ἔρχεται τραῖνον καὶ ὅτι πρέπει νὰ παραμερίσωμεν εἰς ἓν πλατύτερον μέρος τῆς στοᾶς. Παραμερίζομεν καὶ περιμένομεν. Ὁ θόρυβος γίνεται ὁλονὲν μεγαλύτερος. Ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν βάθος τῆς στοᾶς φαίνεται αἴφνης ἐν φῶς κινούμενον. Διακρίνω μετ' ὀλίγον τὸ σῶμα ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ ὀπισθὲν τοῦ ἐν ζῶν. Ὁκτὼ βαγόνια τὸ ἀκολουθοῦν, συρόμενα ὑπὸ ρωμαλέου ἵππου, ὀδηγουμένου ὑπὸ ἐργάτου. Ἐκ τοῦ κυλίματος τῶν τροχῶν καὶ τοῦ τινάγματος τῶν μεταλλικῶν βαγονίων ὁ θόρυβος γίνεται τρομερός. Τὸ τραῖνον ἔχει περάσει, ἀλλ' ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκούω τὴν βοήν του.

*
* *

Προχωρῶ ἀνερχόμενος στοὰς πλαγίας. Συναντῶ μι-

ζῶν διακλάδωσιν τῆς στοᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὁδηγός μου μὲ προσκαλεῖ νὰ εἰσέλθω. Εὐρίσκομαι δέ, χωρὶς καθόλου νὰ τὸ περιμένω, ἐντὸς εὐρυχώρου δωματίου, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει ὡς σταῦλος. Ὁ σταῦλος χωρεῖ δώδεκα ἵππους καὶ ἡμιόνους. Ὅλα χρησιμεύουν διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν βαγονίων καὶ μένουν διαρκῶς κάτω εἰς τὸ μεταλλεῖον. Δύο ἢ τρεῖς φορὰς μόνον τὸ ἔτος ἐξάγονται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ὑπάρχουν δὲ ἀκόμη δύο σταῦλοι ὑπόγειοι. Ἀλλ' ἰδού, ἄλλος κρότος ἀκούεται τώρα, δαιμονιώδης κρότος, ὡς ὁμοβροντία τηλεβόλων.

Τοῦτον ἀκολουθοῦν μετ' ὀλίγον ὁκτὼ κατὰ σειρὰν κρότοι, ὅλοι ἐκκωφαντικοί. Ὁμολογῶ ὅτι ἤρχισα νὰ φοβοῦμαι καὶ νὰ τρέμω καὶ μὲ ἀνησυχίαν φέρω τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὀροφήν. Εἶναι πλέον τὸ τέλος τῆς ὁκταώρου ἐργασίας καὶ ἀνάπτονται τὰ φουρνέλλα. Εὐρίσκομαι τὴν στιγμὴν αὐτὴν πλησίον τῶν μεταλλευμάτων τοῦ μολύβδου. Ἐκεῖ συναντῶ τοὺς ἐργάτας εἰς μίαν πλαγίαν στοάν, εἰς τὴν ὁποίαν προσέφυγον διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὴν ἐκρηξίν τῶν φουρνέλλων.

Καλνὸς πυκνὸς ἔχει ἀναδοθῇ ἀπὸ τὰς ἐκρηκτικὰς ὕλας. Σχεδὸν δὲν βλέπει ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Τὸ φῶς τῶν λιχνίων μόλις διαπερᾷ τὴν νεφελώδη ἀτμόσφαιραν.

Πλησιάζω τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐκραγῇ τὰ φουρνέλλα. Ὅλα ἐπέτυχον τὸν σκοπὸν των. Οἱ νέοι ἐργάται, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀντικαταστήσουν τοὺς ἔως τώρα ἐργασθέντας, θὰ τεμαχίσουν τὰ ἀποκοπέντα πετρώματα καὶ θὰ τὰ φορτώσουν εἰς τὰ βαγόνια καὶ ἔπειτα θὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ ἄνοιγμα νέων φουρνέλλων. Ὄταν δὲ τελειώσουν καὶ οὗτοι τὴν ὁκτάωρον ἐργασίαν των, θὰ τὰ ἀνάψουν καὶ θὰ ἐξέλθουν.

Διατρέχω ἄλλας πάλιν στοάς, πότε ὀριζοντίας καὶ πότε πλαγίας, καὶ αἴφνης βλέπω ἔμπροσθέν μου ἀπεριγράπτως γλυκὺ καὶ ὡραῖον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Εἰσδύει ἀδύνατον τοῦτο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς καὶ φαίνεται ὡς ὕγρὸς χρυσός, χυμένος ἐπάνω εἰς τοὺς μαύρους βράχους τῶν στοῶν. Στρέφομαι πρὸς τὸ φῶς ἀσυνειδήτως· αἰσθάνομαι ὅτι ἀναπνέω καλύτερον καὶ ἐπιταχύνω τὸ βῆμα. Μετ' ὀλίγον φθάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, εἰς χαρωπὴν τοποθεσίαν καταπράσινον ἀπὸ πεῦκα καὶ πλημμυρισμένην ἀπὸ ἥλιον.

Εὐθυμοὶ οἱ ἐργάται εἶναι συγκεντρωμένοι ἐδῶ. Μερικοὶ παραλαμβάνουν τὰ βαγόνια καὶ τὰ ἐκκενώνουν εἰς καταλήλους θέσεις. Ἄλλοι διαλέγουν, ἄλλοι φορτώνουν εἰς μεγάλα βαγόνια τὸ μετάλλευμα, τὸ προωρυσμένον διὰ τὴν καμίνευσιν. Ζωή, κίνησις, θόρυβος ἐπικρατεῖ πανταχοῦ.

Διασκευῇ

Γ. Δοανίδης

Ἡ δύναμις τῆς φιλίας.

Τέσσαρας αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ αἱ Συρακοῦσαι τῆς νήσου Σικελίας εἶχον κυβερνήτην τὸν τύραννον Λυονύσιον. Ὁ τύραννος οὗτος ἦτο ἄδικος κυβερνήτης καὶ πολὺ φιλύποπτος. Ὑποψιάζετο πάντοτε ὅτι πολλοὶ συμπολιταὶ τοῦ συνωμότην ἐναντίον τοῦ διὰ νὰ τὸν ἐκδιώξουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἢ νὰ τὸν φονεύσουν.

Διὰ τοῦτο πολλοὶ συνελαμβάνοντο καὶ ἐρρίπτοντο εἰς τὰς φυλακάς. Ἐκ τούτων οἱ περισσότεροι κατεδικάζοντο εἰς θάνατον καὶ ἐλάχιστοι εἰς ἐξορίαν.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Πρὸς τὸν Διονύσιον εἶχεν ἀναγγελθῆ ὅτι νέος τις, Φιντίας ὀνομαζόμενος, ἐπιβουλεύεται τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ζωὴν του. Συνελήφθη ἀμέσως ὁ ἀτυχὴς οὗτος νέος καὶ καταδικάσθη ὑπὸ τοῦ τυράννου εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

* *
*

Ὁ Φιντίας, ἔχων ἀνάγκην νὰ τακτοποιήσῃ τὰς οἰκογενειακάς του ὑποθέσεις, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν τύραννον ἄδειαν νὰ ἀπουσιάσῃ ἀπὸ τὰς Συρακούσας ἐλὶ δύο ἡμέρας. Ὑπεσχέθη δὲ νὰ ἀφήσῃ ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἄλλον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐδέχετο καὶ νὰ θανατωθῇ, ἂν αὐτὸς κατὰ τὴν ὁρισμένην ἡμέραν δὲν ἦθελεν ἐμφανισθῇ.

Ὁ Διονύσιος, ἐπειδὴ ἦτο πεπεισμένος ὅτι τοιοῦτον ἐγγυητὴν ἦτο ἀδύνατον νὰ εὔρῃ ὁ Φιντίας, ἐδέχθη τὴν παράκλησίν του.

Ὁ Φιντίας δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ εὔρῃ ἐγγυητὴν. Ὁ φίλος του Δάμων μὲ μεγάλην προθυμίαν ἐδέχθη νὰ ἐγγυηθῇ καὶ νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, ἂν ὁ φίλος του δὲν ἐπέστρεφεν ἐντὸς τῆς προθεσμίας.

Ὁ τύραννος ἐξεπλάγη διὰ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Δάμωνος πρὸς τὸν Φιντίαν. Δὲν ἔφερεν ὅμως καμμίαν ἀντίρρησην καὶ ἐξέδωκε τὴν ἄδειαν.

Τοιοιουτρόπως ἀντὶ τοῦ Φιντίου ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Δάμων καὶ ἐδέθη μὲ τὰ σιδηρᾶ δεσμά. Ὁ δὲ Φιντίας ἀπεφυλακίσθη καὶ μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του, ζωμόπολιν κειμένην πλησίον τῶν Συρακουσῶν.

* *
* *

Ὁ Φιντίας, φθάσας εἰς τὴν πατρίδα, τοῦ ἐτακτο-

ποίησε τὰς οἰκογενειακάς του ὑποθέσεις καὶ ἐξεκίνησε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐγκαίρως.

Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν τὸν εὔρε ραγδαιοτάτη βροχή, ἡ ὁποία παρέσυρε καὶ τὴν γέφυραν ἐνὸς ποταμοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο ὑποχρεωμένως νὰ περάσῃ. Ἔνεκα τούτου ἦτο ἀδύνατον νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως τὴν ὠρισμένην ὥραν. Μεγίστη ἀγωνία κατεῖχε τὸν Φιντίαν διὰ τοῦτο. Ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ ὁ τύραννος δὲν θὰ ἀνέβαλλε τὴν ἐκτέλεσιν. Τέλος, ἀπελπισθεὶς, ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμόν. Ἐπάλαισεν ὑπερανθρώπως μὲ τὰ ὀρμητικὰ ὕδατα καὶ κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην ἐξηντλημένος. Καὶ ἄνευ χρονοτριβῆς ἔσπευσε διὰ νὰ προφθάσῃ. Ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε πλέον νὰ δύσῃ. Δὲν ὑπελείποντο διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καταδίκου εἰμὴ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας.

*
* *

Ὁ τύραννος, βλέπων ὅτι ὁ Φιντίας δὲν ἐνεφανίζετο ὠργίσθη πολὺ διὰ τὴν ἀπάτην καὶ διέταξε νὰ ὀδηγηθῇ ἀμέσως ὁ Λάμων εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως τῶν θανατιζῶν ποινῶν.

Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Λάμωνος οὐδὲν σημεῖον λύπης ἢ ἀγανακτήσεως διακρίνει τις. Πάντες ἐκπλήσσονται μὲ τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν εὐθυμίαν του. Προτρέπει τὸν δήμιον νὰ ἐπισπεύσῃ τὸ ἀπαίσιον ἔργον του, διότι ὁ Φιντίας δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον, λέγει. Καὶ ὁ δήμιος ἀμέσως ἀρχίζει τὸ ἔργον του. Ὁ λαὸς ἀγανακτεῖ κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ Φιντίου, βλέπων τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου ἑτοιμον ἤδη νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἀθώου τραχήλου τοῦ Λάμωνος.

Ὁ δὲ τύραννος μειδιᾷ σαρκαστικῶς, ἐμπαίζων τὴν μωρίαν τοῦ Λάμωνος καὶ τὴν ψευδοφιλίαν τοῦ Φιντίου.

Αἴφνης φωνὴ βροντώδης ἀκούεται. «Σταματήσατε, σταματήσατε! Ἔφθασα!» καὶ ἀκολουθοῦν αὐτὴν θορὴν βώδεις κραυγαί· «Ὁ Φιντίας! ὁ Φιντίας!» Ὅλοι στρέφουν τὰ βλέμματα καὶ βλέπουν μὲ ἐκπληξιν ἡμίγυμνον τὸν Φιντίαν νὰ τρέχῃ, ἀσθμαίνων.

Ὁ Φιντίας διασχίζει τὸ πλῆθος, φθάνει ταχέως εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Ἐναγκαλίζεται τὸν Δάμωνα καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν του ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου. Ἀλλ' ὁ Δάμων δὲν ἐννοεῖ νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν, διότι ὁ φίλος του, ὡς λέγει, ἔχει οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις καὶ πρέπει νὰ ζήσῃ· ἐνῷ αὐτός, ἀπηλλαγμένος τῶν οἰκογενειακῶν φροντίδων, εἶναι ὀρθὸν νὰ θυσιασθῇ ἀντ' αὐτοῦ. Ὁ Φιντίας ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀπαίτησίν του, ὁ δὲ Δάμων ἐπιμένει σταθερῶς εἰς τὴν ἄρνησίν του.

*
* * *

Τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο θέαμα συγκινεῖ βαθύτατα τὰς καρδίας τοῦ πλῆθους καὶ δάκρυα συμπαθείας καὶ ἀγάπης πλημμυροῦν τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντων. Συγκινεῖται καὶ αὐτὸς ὁ σκληροκάρδος τύραννος. Θαυμάζει τὴν δύναμιν τῆς φιλίας των, καί, χαρίζων τὴν ζωὴν εἰς τὸν Φιντίαν, ζητεῖ ὡς χάριν νὰ προσλάβουν καὶ αὐτὸν ὡς τρίτον φίλον.

Ἡ φιλία εἰς τὰ ζῶα.

Εἰς μίαν μεγαλούπολιν, εἰς ὥραϊαν ἐξοχικὴν θέσιν ὑπῆρχε θηριοτροφεῖον. Τοῦτο ἦτο περίφημον, διότι εἶχε πλουσίαν συλλογὴν θηρίων. Πανταχόθεν συνέρρεεν ὁ λό-

σμος εἰς τοῦτο διὰ νὰ θαυμάσῃ τὰ θηρία, τὰ ὅποια μόνον ἔξ εἰζόνων ἐγνώριζε. Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ θηριοτροφεῖου ἐδέχετο ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτας διὰ τὸ ἀντίτιμον τοῦ εἰσιτηρίου χρήματα ἢ μικρὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐχρησίμευον ὡς τροφή τῶν θηρίων.

Ξένος τις, ὅστις δὲν εἶχε χρήματα νὰ ἀγοράσῃ εἰσιτήριο, ἐπιθυμῶν δὲ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ θηριοτροφεῖον, προσέφερεν εἰς τὸν θηριοτρόφον, διὰ νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπίσκεψιν, μικρὸν σκύλον. Τὸ μικρὸν τοῦτο ζῶον δὲν ἀνῆκεν εἰς τὸν ξένον, ἀλλ' ἦτο ἀδέσποτον, περιπλανώμενον εἰς τοὺς δρόμους.

Ἀμέσως τὸ δυστυχὲς πλάσμα ὁδηγεῖται εἰς τὸν κλωβὸν τοῦ βασιλέως τῆς ζούγγλας καὶ ῥίπτεται ἐντὸς αὐτοῦ διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόγευμά του.

*
* *

Τὸ κακόμοιρον ζῶον, στρέφει ἱκετευτικῶς τὰ περίλυπα βλέμματά του καὶ ἄφωνον κινεῖ παρακλητικῶς τὴν οὐρὰν του, ὡς νὰ ζητῇ οἶκτον. Ὁ λέων ἀτενίζει καὶ οὗτος τοὺς λάμποντας ὀφθαλμούς του εὐσπλαχνικῶς. Ἐπειτα δὲ συλλαμβάνει τὸ κυνάριον ἀπαλὰ καὶ τὸ στήνει ὀρθιον.

Πόσον τρέμει τὸ κακόμοιρον ἱστάμενον ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν του! Πόσον περιλύπως ἔχει κλίνει τὴν κεφαλὴν του καὶ πόσον ἱκετευτικῶς κινεῖ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας του! «Λυπηθῇτέ με, ἀφήσατέ με νὰ χαρῶ τὴν ζωὴν!» εἶναι φανερὸν ὅτι λέγει μὲ τὴν στάσιν του ταύτην εἰς τὸνλέοντα.

Ἐκεῖνος δὲ παρακολουθεῖ ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ θύματός του μὲ συμπάθειαν, κινῶν τὴν κεφαλὴν πότε ἀριστερᾷ καὶ πότε δεξιᾷ. Εἶναι μεγάλου ψυχος, εὐσπλαχνος

ὁ λέων καὶ χαρίζει τὴν ζωὴν εἰς τὸ θυμὰ του καὶ γίνεται σύντροφός του.

*
* *

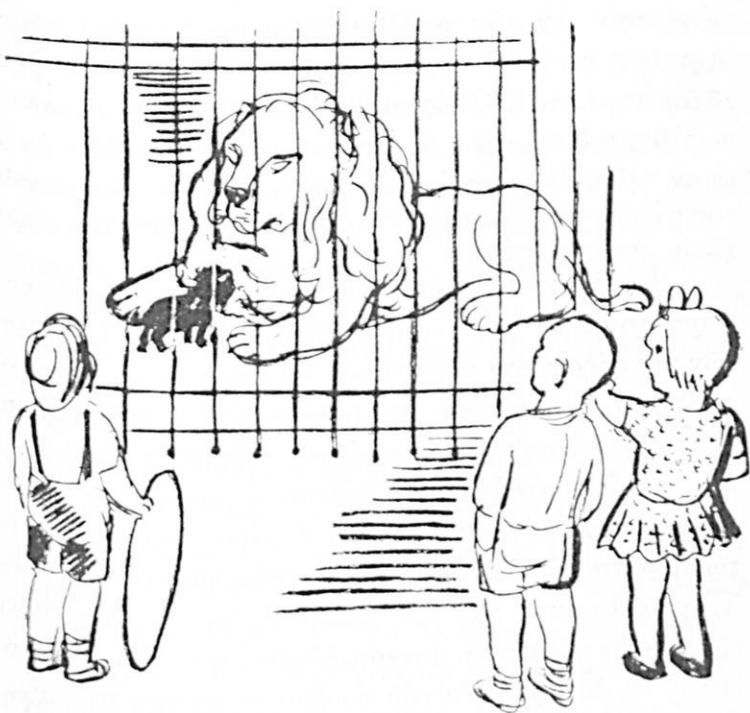
Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ φύλαξ τοῦ θηριοτροφείου ρίπτει εἰς τὸν λέοντα τὸ γεῦμά του, ἐν μέγα τεμάχιον βοείου κρέατος. Ἀμέσως ὁ λέων, — ἀπίστευτον καὶ ὁμως ἀληθές! — χωρίζει ἐν τεμάχιον ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ προσφέρει εἰς τὸν μικρὸν του φίλον. Τὴν ἐσπέραν δέ, ὅταν ἐξαπλώνεται ὁ λέων διὰ νὰ κοιμηθῇ, τὸ κυνάριον κατακλίνεται πλησίον του, ἐναγκαλιζόμενον τὸν λέοντα.

Ὁ λέων δὲν βρυχᾶται πλέον ὥς ἄλλοτε, περιφερόμενος ἐντὸς τοῦ στενοῦ κλωβοῦ του ἀνησυχῶς. Εἶναι ἤρεμος καὶ γαλήνιος. Δὲν στενοχωρεῖται πλέον, διότι ἔχει ἀποκτήσει καλὸν φίλον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του. Ἴσως διὰ τοῦτο νὰ ἐχάρισε τὴν ζωὴν εἰς τὸ θυμὰ του! Τὸ κυνάριον εἶναι κατηχηριστημένον καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὸν μεγαλόψυχον σύντροφόν του. Δὲν ἐννοεῖ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κλωβόν. Οἱ δύο φίλοι τρώγουν ὁμοῦ, ἐξαπλώνονται ὁμοῦ καὶ παίζουν πολλάκις με ἀγάπην διὰ νὰ περάσουν τὴν ὥραν των.

*
* *

Μίαν ἡμέραν εἰς ἐκ τῶν ἐπισκεπτῶν ἀνεγνώρισε τὸ κυνάριον. Ἦτο ὁ Ἄρης του, ὥς ὠνόμαζε τοῦτο, καὶ τὸ εἶχε χάσει πρὸ μηνῶν. Ἀμέσως ζητεῖ ἀπὸ τὸν ιδιοκτήτην τοῦ θηριοτροφείου νὰ τῷ παραδώσῃ, ἀποζημιῶν αὐτὸν διὰ τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἕως τώρα ἔκαμε δι' αὐτό. Ὁ δὲ ιδιοκτήτης δέχεται ἀναντιρρήτως. Ἀλλὰ — περίεργον! οὔτε τὸ κυνάριον θέλει νὰ ἀφήσῃ τὸν κλω-

βὸν καὶ τὸν εὐεργέτην του, οὔτε καὶ ὁ λέων εἶναι δια-
τεθειμένος νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ πάρουν τὸν σύντροφόν του.
Ὅλα τὰ μέσα διέθεσεν ὁ θηριοτρόφος διὰ νὰ ἐξαγάγῃ

τὸ μικρὸν ζῶον ἐκ τοῦ κλωβοῦ, ἀλλὰ ματαίως. Οἱ δύο
φίλοι εἶναι ἀχώριστοι.

Τὸ κυνάριον ἔζησε μετὰ τοῦ εὐεργέτου του ὁλό-
κληρον ἔτος, τρῶγον, κοιμώμενον, παίζον μετ' αὐτοῦ
μὲ μεγάλην σύμπνοιαν.

* *

Τὴν φιλίαν των ὁμως ταύτην, τὴν ἀχώριστον φι-
λίαν των, δυστυχῶς τὴν ἐφθόνησεν ὁ Χάρων.

Ἡμέραν τινὰ ὁ φίλος τοῦ λέοντος ἡσθένησε βαρέως καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἀπέθανε. Πόσον σφοδρὰ εἶναι ἡ λύπη τοῦ δυστυχοῦς λέοντος! Ἐκδηλώνει τὴν συγκίνησίν του, τὸν μέγαν του πόνον παντοιοτρόπως. Ἀρνεῖται νὰ θίξῃ τὸ φαγητόν του καὶ βρυχᾶται, βρυχᾶται περιλύπως. Οἱ βρυχηθμοὶ του δὲν εἶναι οἱ συνήθεις βρυχηθμοί, ἀλλὰ θοῇνοι καὶ κοπετοὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ φίλου του. Ὁσφραίνεται συνεχῶς τὸν μικρόν του φίλον, τὸν θωπεύει, τὸν λείχει καὶ βρυχᾶται, βρυχᾶται ἀπεγνωσμένως.

Ἐξαργιώνεται, μαστιγώνει μὲ τὴν θυσανωτὴν του οὐρὰν τὸ σῶμα του, κινῶν αὐτὴν ἀδιακόπως. Ὁρμᾷ ἐπὶ τῶν κιγκλίδων τοῦ κλωβοῦ καὶ δάκνει αὐτάς. Ζητεῖ νὰ σπάσῃ τὸ πάτωμα διὰ τῶν ὀνύχων του. Πόσον παραρακτικὸν καὶ συγκινητικὸν εἶναι τὸ θέαμα τοῦτο!

Ὁλόκληρον ἡμέραν διήρκεσεν ἡ μανία τοῦ δυστυχοῦς λέοντος. Μόνον κατὰ τὴν ἑσπέραν, κατάκοπος ἐκ τῶν ἀγωνιωδῶν κινήσεων καὶ φωνῶν, ἡσύχασεν ὀλίγον. Ἐξηπλώθη κατὰ γῆς καί, λαβὼν εἰς τὴν ἀγκάλην του τὸν νεκρὸν φίλον του, ἀπεκοιμήθη βογγῶν. Ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ κλωβοῦ τὸ πτώμα τοῦ κυναρίου. Κατ' οὐδένα τρόπον ὁ λέων ἔστειργε νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀφαιρέσουν τὸ πτώμα τοῦ φίλου του.

Ὁ λέων ἔπειτα ἐξηπλώθη ἔλαβεν τὸν νεκρὸν φίλον του μεταξὺ τῶν ποδῶν του καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐπὶ ἕξι ὀλοκλήρους ἡμέρας νηστικός, περίλυπος καὶ δακρύων. Τὴν ἕκτην ἡμέραν, καταβεβλημένος ἀπὸ τὴν μεγάλην λύπην, εὐρέθη νεκρός, ἔχων ἐνηγκαλισμένον τὸν φίλον του.

Τί συγκινητικὴν εἰκόνα παρουσίαζον τὰ πτώματα τῶν δύο φίλων!

Ὁ πρόσκοπος.

Ὁ μικρότερός μου ἀδελφὸς ἠγάπησε τὸν προσκοπισμὸν ἐνωρίτερον ἀπὸ ἐμέ, διότι ἔτυχε νὰ ἔχῃ ἀδελφικοὺς φίλους προσκόπους.

Μόλις δέκα τριῶν ἐτῶν ἦτο, ὅταν ἐφόρεσε διὰ πρώτην φορὰν τὴν προσκοπικὴν στολήν. Μὲ πόσῃν ἀφοσίωσιν εἶχεν ἐπιδιοῦν εἰς τὸν προσκοπισμὸν! Φανερὰ ἦτο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τοὺς τρόπους του, εἰς τὴν ζωὴν του. Πρὶν ἦτο ἄγριος ἀνυπότακτος καὶ ὀλίγον ὀκνηρὸς. Πόση διαφορὰ εἰς ὀλίγον διάστημα! Τώρα ἀφοσιώνεται εἰς τὴν σχολικὴν του ἐργασίαν μὲ μεγάλον ζήλον. Οἱ τρόποι του ἔχουν γίνεи εὐγενικοὶ εἰς ὅλους. Μετὰ τὴν σχολικὴν του ἐργασίαν δὲν θέλει νὰ κάθῃται ἄεργος, νὰ χάνῃ τὸν καιρὸν του. Πάντοτε ἀσχολεῖται μὲ ἐργασίαν τινά. Ἀναγινώσκει ὥραϊα προσκοπικὰ βιβλία. Γράφει τὰς ἐντυπώσεις του ἀπ' ὅλα τὰ ἀξιοπερίεργα γεγονότα. Μανθάνει νὰ δένη κόμβους τὰ σχοινία κατὰ πολλοὺς τρόπους. Ἀσκεῖται εἰς τὸ νὰ συνεννοῖται μὲ σήματα, κινῶν ἐπάνω-κάτω ὀριζοντίως δύο μικρὰς σημαίας. Περιποιεῖται τὸν κήπον, τὰς ὀρνίθας, ὅλα τὰ κατοικίδια ζῷά μας. Ἔχει μάθει νὰ λέγῃ: «Ὁ χρόνος εἶναι χρῆμα! Χρόνου φείδου!» Κατὰ τὰς Κυριακάς δὲ καὶ τὰς ἑορτὰς διημερεύει μὲ τὴν προσκοπικὴν ὁμάδα του εἰς τὰς ὠραιότερας ἐξοχάς.

Ἄν καὶ εἶναι πολὺ μικρὸς, ἔχει ὅμως σκέψεις σοβαρὰς καὶ λογικὰς.

Οἱ γονεῖς μου βλέπουν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀφ' οὗτου ἔχει γίνεи πρόσκοπος καὶ χαίρονται.

Τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν μᾶς ἐπιστοποίησε τὸ ἐξῆς περιστατικόν :

Ἦτο νῦξ ψυχρὰ καὶ βροχερά. Δὲν εἶχε περάσει περισσότερο ἀπὸ ὥραν, ἀφ' ὅτου εἴχομεν κατακλιθῆ. Αἴφνης πυκνοὶ πυροβολισμοὶ καὶ συνεχεῖς κωδωνοκρουσαὶ τῆς γειτονικῆς ἐκκλησίας μᾶς ἀφύπνισαν ἐντρόμους.

Ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος, εἶδομεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν οἰκίαν μας φλόγας καὶ καπνοὺς. Διαβάται δὲ πολλοὶ ἔσπευδον εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀπὸ τὰς φωνὰς των ἠνοήσαμεν ὅτι ἐκαίετο κατάστημα ξυλείας.

Ἐφύσα ἄγριος ὁ βορρᾶς καὶ εὐλόγως θὰ ἐβοήθει νὰ ἀγριεύσῃ ἡ πυρκαϊά. Οἱ καπνοὶ ἐγίνοντο πυκνότεροι καὶ οἱ φλόγες οὐρανομήκεις. Ἦκούοντο οἱ τρυγμοὶ τῶν καιομένων σανίδων. Ἦτο κίνδυνος νὰ μεταδοθῇ τὸ πῦρ καὶ εἰς τὰς παρακειμένας οἰκίας.

Ἀψηφῶν τὸ δριμύ ψῦχος, τὸν ἄγριον ἀέρα, τὴν βροχὴν, τὸν κίνδυνον, σπεύδει ἐνδεδυμένος τὰ προσκοπικά του εἰς τὸ μέρος τῆς πυρκαϊᾶς. «Πρέπει νὰ ἐξέλθω νὰ ἴδω τί γίνεται !» μᾶς εἶπε φεύγων.

Μετὰ δύο ὥρας ἐπιστρέφει κατάκοπος. Τὸν ἀνέμενον, ἀναγινώσκων τερπνόν τι βιβλίον. Τὰ ἐνδύματά του εἶναι κάθυγρα καὶ τὸ ὕδωρ στάζει ἀπὸ αὐτά. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας τῷ ἀπευθύνω διὰ τὴν πυρκαϊάν, μοὶ ἀπαντᾷ ξηρῶς :

— «Ἐσβησε, καὶ αἱ παρακείμεναι οἰκίαι οὐδὲν ἔπαθον».

Ἦλλαξεν ἐνδύματα καὶ μετ' ὀλίγον κατεκλίθη.

Τὴν ἐπομένην ἐμάθομεν ὅτι ὁ μικρὸς μου ἀδελφὸς
εἶχεν ἀρκετὴν δρᾶσιν εἰς τὴν πυρκαϊάν. Εἶχεν ἀνδραγα-

θήσει, ὥς εἶδομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἴδου τί ἐδημοσί-
ευον αὐται :... Ὁ Κωνσταντῖνος Κανέλλης, πρόσκοπος,
13 ἐτῶν, ἔσπευσεν ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ μέρος τῆς πυρ-
καϊᾶς. Ἐβοήθησε τοὺς χωροφύλακας νὰ ἀπομακρυνθοῦν
οἱ περίεργοι καὶ οἱ κακοποιοί. Ἐπεστάτησεν εἰς τὴν με-
ταφορὰν τῶν ἐπίπλων τῶν γειτονικῶν οἰκιῶν. Σπου-
δαίως δὲ συνετέλεσεν εἰς τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρός.

Ἡθελήσαμεν νὰ τὸν ἐπαινέσωμεν κατὰ τὸ γεῦμα
διὰ τὸν ἡρωϊσμόν του καὶ τοὺς ἐπαίνους τῶν ἐφημερί-
δων.

Ἀλλὰ—παράξενον!— ἤλλαξεν ἀποτόμως φυσιο-
γνωμίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἤστραψαν, τὸ πρόσωπόν του
ἔγινε κατέρυθρον καὶ ἐσιώπα. Καὶ τέλος μᾶς παρεκάλε-
σε νὰ μὴ τῷ ὑπενθυμίζωμεν σχετικόν τι μὲ τὴν δραῖσιν
του, διότι τοῦτο τὸν ἐνοχλεῖ πολὺ.

Ἐξεπλάγηνμεν ἀπὸ τὴν μετριοφροσύνην του. Εἰς
τοιαύτην ἡλικίαν, τοιαύτη μετριοφροσύνη!

*
* *

Μετὰ τὸ περιστατικὸν τοῦτο σκέψεις μὲ ἀπλησχύ-
λουν διὰ τὴν δραῖσιν τοῦ ἀδελφοῦ μου. «Νὰ εἶναι τόσο
μικρὸς καὶ νὰ ἔχη τόσον μεγάλας ιδέας! Καὶ ἐγὼ τρία
ἔτη μεγαλύτερός του νὰ μὴ ἐννοῶ τίποτε!»

Ἐνόμιζον τὸν ἑαυτόν μου μικρόν, πολὺ μικρόν ἀ-
πέναντί του. Δὲν ἐκρατήθην καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μοὶ
δώσῃ πληροφορίας διὰ τὴν προσκοπικὴν ὁργάνωσιν.
Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν
λέσχην των.

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀφίξεώς μας ἐκεῖ εἶχον συγ-
κέντρωσιν τακτικὴν. Μὲ παρουσίασεν εἰς τὸν ἀρχηγόν

του, ὅστις εἶχε φυσιογνωμίαν μειλίχιον καὶ εὐγενικήν. Ὁ ἀρχηγός του μὲ ἠρώτησεν, ἂν θέλω νὰ γίνω πρόσκοπος, ἂν ἔχω τὴν ἄδειαν τῆς οἰκογενείας μου πρὸς τοῦτο καὶ ἂν ἔχω ιδέαν περὶ τοῦ προσκοπισμοῦ.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν τῷ ἔδωκα. Ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὅμως ἔγινα πρόσκοπος καὶ ἐνεγράφην εἰς τὴν ομάδα τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Δὲν δύναμαι νὰ μὴ ὁμολογήσω ὅτι ἀπὸ τότε, ἔγινα καὶ ἐγὼ ἄλλος ἄνθρωπος.

Ὁ κόσσυφος.

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι εἰς τὰ πυκνὰ δάση εὐρίσκονται τὰ καλύτερα πτηνά. Τοῦτο εἶναι ἀληθές. Ἀλλοίμονον ὅμως, ἂν ἀπουσίαζεν ἀπὸ αὐτὰ ὁ κόσσυφος. Τὸ δάσος θὰ ἦτο πανήγυρις βωβῶν ἀρχοντοχωριατῶν. Χρώματα καὶ τίποτε ἄλλο δὲν θὰ ἔβλεπες εἰς αὐτό. Ὑπάρχουν μάλιστα μερικὰ πτη-

νά ὡς λ.χ. ὁ δρυοκολάπτης (τσικλιτάρα), ὁ ἔποψ (τσαλαπετεινός) καὶ ὁ συκοφάγος, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν τὰ πολύχρωμα περιοδικά. Ἄν ὅμως ἀνοίξουν τὸ στόμα των νὰ εὐχεσθε νὰ μὴ εἰσθε παρόντες ἐκεῖ. Ὁ Ὑψιστος ἔδωκεν εἰς αὐτὰ τὴν κωμικωτέραν φωνήν.

Μεταξὺ τῶν γελοιογραφιῶν αὐτῶν ζῇ ὁ σεμνὸς κόσσυφος, αὐστηρὸς, σοβαρὸς, μαῦρος ὡς ἔβενος, μὲ τὸ κα-
τακίτρινον ράμφος του ὡς νὰ κρατῇ πίπαν ἐξ ἡλέκ-
τρου. Ἡ σύντροφός του ὅμως δὲν ἔχει οὔτε τὸ πολὺ
μαῦρον τῶν περῶν του, οὔτε καὶ τὸ χρυσοῦν ράμφος
του. Ὁ Θεὸς ἐχάρισεν ὠραιότητα καὶ στιλπνότητα καὶ
φωνὴν μονοπωλιακῶς εἰς τὸν ἀρσενικὸν μόνον κόσσυφον.

Ὅτι εἶναι ἡ ἀμυγδαλῇ εἰς τὸν φυτικὸν κόσμον,
εἶναι αὐτὸς εἰς τὸν περῶτόν. Τὸ λάλημά του θὰ πρω-
τοχαιρετήσῃ τὴν ἀνοιξιν ἕνα δύο μῆνας πρὶν ἀπὸ τὸν
κουῦκκον καὶ τὴν ἀηδόνα. Αὐτὸς ἀρχίζει πρῶτος τὴν πα-
νήγυριν τῆς ἀνοίξεως, πρῶτος λαλεῖ, πρῶτος κτίζει τὴν
φωλεάν του. Τὸ λάλημά του εἶναι ὀλόκληρος συναυλία.
Οὐδὲν ἄλλο πτηνὸν λαλεῖ τόσον περιπαθῶς.

Πάντες οἱ φυσιολάτραι παραδέχονται ὅτι ὁ κόσ-
συφος εἶναι φοβερὸς μῦθος. Οἷονδῆποτε ἄσμα καὶ ἄν
ἀκούσῃ, προσπαθεῖ νὰ τὸ μάθῃ. Τῷ εἶναι ἀδιάφορον,
ἂν ὁ λάρυγξ του εἶναι ἱκανὸς πρὸς τοῦτο. Μοὶ συνέβη
πρὸ τινων ἐτῶν νὰ ἴδω κόσσυφον, συναγωνιζόμενον μὲ
ἕνα ὑπενωμοτάρχην. «Κάτω στοῦ Βάλτου τὰ χωριά...»
ἔφαλλεν αὐτός. «Κάτω στοῦ Βάλτου τὰ χωριά...» ἐσφύρι-
ζε καὶ ὁ κόσσυφος. «Ἐγὼ εἶμαι, ἐγώ, εὐζωνάκι γοργό...»
ἔλεγεν ὁ ἀστυνομικὸς σταθμάρχης ἀπὸ τὸν ἐξώστην
τῆς Ἀστυνομίας. «Ἐγὼ εἶμαι ἐγώ, εὐζωνάκι γοργό...»
ἐπανελάμβανε καὶ ὁ κόσσυφος ἀπὸ τὸ κλωβίον του.

Πότε τὸ πτηνὸν τοῦτο, τὸ ὁποῖον δὲν παύει νὰ σφυρίζῃ, εὐρίσκει τὸν καιρὸν νὰ κτίζει τὴν φωλεάν του, εἶναι μυστήριον! Θαῦμα ὑπομονῆς καὶ τέχνης εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ φωλεά του. Οὐδέποτε δύναται νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ὅτι ἐν ῥάμφος εἶναι δυνατόν νὰ λεπτοουργήσῃ τὸ κανονικὸν ἐκεῖνο πῆλινον κύπελλον. Τί τέχνη οἰκοδομική! Ἐξωθεν εἶναι δεμένον μὲ πολυτρίχια καὶ ρίζας, ἄνωθεν στολισμένον μὲ χαλίκια καὶ ἔσωθεν εἶναι κατάλευκον, ὡς νὰ ἔχῃ ἀσβεστοχρισθῇ, καὶ στρωμένον μὲ φρύγανα καὶ μαλακώτατα πτερὰ καὶ τρίχας.

Τί περίεργον φαινόμενον, εἶναι ἡ τέχνη τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ φωλεαὶ τῶν περισσοτέρων ὀδικῶν πτηνῶν! Μερικαὶ ἀηδόνες ὑφαίνουν τὴν φωλεάν των κρεμαστήν, ὡς αἰώραν ἀπὸ τινος δένδρου. Ἡ δὲ ὑπολαῖς (ποταμίδα) ἐνώνει δύο φύλλα ἐνὸς κλάδου καὶ τὰ συρράπτει πρὸς τὰ κάτω μὲ μεγάλην τέχνην.

Τὰ ἐκλεκτὰ αὐτὰ πτηνὰ εἶναι τραγουδισταὶ θαυμάσιοι, τεχνῖται τέλειοι, θαυμάσιοι οἰκογενειάρχαι, στοργικώτατοι γονεῖς, ἄκακα καὶ μεγαλόψυχα πλάσματα.

Λάβετε τὸν κόπον νὰ ἀναγνώσετε τὴν ἐξῆς ἀφήγησιν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμε φίλος μου λοχαγός:

«Ὅτε διέμενον πρὸ ἐτῶν εἰς Καρπενήσιον ἔνεκα ὑπηρεσίας, εἶχον κόσσυφον ἐν κλωβίῳ. Ἡμέραν τινὰ παιδίον χωρικοῦ μὲ παρακάλεσε καθ' ὁδὸν νὰ ἀγοράσω μικρὸν πτηνόν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀκόμη ἄνευ πτερῶν. Ἐπειδὴ, ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν ἠθέλον νὰ δυσαρεστήσω τὸν μι-

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ. Ἀναγνωστικὸν Ε' Παιδικὸς Ἐθναυρὸς. Ἔκδ. Γ' 1934. 11

κρόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐλυπούμην τὸ ἀτυχὲς αὐτὸ πτηνόν, τὸ ἡγόρασα. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχον ποῦ νὰ τὸ φυλάξω, τὸ ἔθεσα ἐντὸς τοῦ κλωβίου τοῦ κοσσύφου μου. Ὡς ἦτο φυσικόν, περιέμενον νὰ ἴδω αὐτὸν ἀνησυχοῦντα, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὰ πτηνά, ὅταν θέτουν εἰς τὸ κλωβίον αὐτῶν ξένον πτηνόν. Ἀλλὰ μὲ ἐκπλήξιν παρετήρησα ὅτι οὗτος ἐδείκνυεν εὐχαρίστησιν. Ἐπλησίασε μάλιστα τὸ ὄρφανόν, τὸ ἐθώρευσε καὶ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰν του διὰ τὴν παρουσίαν του. Ὅταν δὲ ἔθεσα ὡς τροφήν τοῦ κοσσύφου μου ὀλίγον κρέας, ἀμέσως οὗτος ἔλαβε μερικὰ τεμάχια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸ μικρόν ὄρφανόν.

Τοῦτο δὲ τὰ ἔφαγε μὲ μεγάλην ὄρεξιν, διότι ἐπείνα. Ἐξηκολούθησε δὲ καὶ κατόπιν νὰ τὸ τρέφῃ μὲ στοργήν, μέχρις ὅτου τὸ μικρόν πτηνὸν ἤρχισε νὰ τρώγῃ μόνον του.

Ὅταν δὲ ἐμεγάλωσε καὶ ἐπτερώθη, διέκρινα ὅτι ἦτο ἀηδὼν. Τὸ ὄρφανόν τοῦτο πτηνὸν ἔζησεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν μετὰ τοῦ εὐεργέτου καὶ θετοῦ πατρός του μὲ ἀγάπην καὶ ἀρμονίαν. Ἐφαλλὼν δὲ καὶ τὰ δύο ὁμοῦ, ὡς ἐὰν ἀπετέλουν μουσικὴν συμφωνίαν...»

*
* *

Ἀπὸ τὸν Ἰούλιον καὶ ἔπειτα ὁ κόσσυφος γίνεται πληγὴ τῶν κήπων καὶ τῶν ἀμπέλων. Ὅσοι ὁμως παρηκολούθησαν τὴν ζωὴν τοῦ κοσσύφου λέγουν ὅτι ἡ ζημία τὴν ὁποίαν προξενεῖ τὸ πτηνὸν τοῦτο εἶναι μηδαμινὴ ἔναντι τῶν ὠφελειῶν του. Διότι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα ὁ κόσσυφος καθαρίζει τὴν γῆν ἀπὸ τὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα μόνον αὐτὸς δύναται νὰ εὕρῃ καὶ μὲ τὸ σκληρὸν ράμφος του νὰ τὰ καταστρέψῃ. Ἀλλ' οἱ γεωργοί, οἱ

ὅποιοι δὲν γνωρίζουν πολλὰ πράγματα ἀπὸ γεωργικὴν ἐντομολογίαν, δὲν βλέπουν κατὰ τί τοὺς ὠφελεῖ ἡ συνδρομὴ αὕτη.

«Ὠραίαν συνδρομὴν μᾶς δίδει!» λέγουν οἱ γεωργοί. «Προστατεύει τὰ σῦκα καὶ τὰ σταφύλια ἀπὸ τὰ ἐντομα, διὰ τὰ καταπίνῃ ὁ ἴδιος;»

Διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ἐνίστε ὁ κόσσυφος ὁμοῦ μὲ τὸν συκοφάγον ἀφήνει εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ εἰς τοὺς κήπους μόνον τοὺς φλοιοὺς τῶν σύκων καὶ τὰ στέμφυλα. Ἀλλὰ καὶ τότε εἶναι χαρὰ Θεοῦ ὡς θέαμα! Ἐνῶ ἡ ἀθλία κίσσα καὶ τὰ ἄλλα σταφυλοχαρῇ πτηνὰ φαίνονται ὡς νὰ ἐξῆλθον ἀπὸ τὸν ληνόν, αὐτοὺς εἶναι ὁ ἴδιος ἀξιοπρεπὴς κύριος, λάμπων καὶ ἀστράπτων ὡς νὰ ἔκαμε πρὸ ὀλίγου λουτρόν.

Καὶ μήπως δύναται νὰ ἡσυχάσῃ, ἂν δὲν κάμῃ τὸ καθημερινόν του λουτρόν!

Διασκευὴ

Σ. Γρανίτσας

Τὰ Μετέωρα.

Μετὰ τρίωρον πορείαν εἰς ἀνηφορικὸν δρόμον ἠδυνήθημεν τέλος πάντων νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Εἶναι ὁ πρῶτος βράχος τῶν Μετεώρων ἐδῶ. Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ εἶναι κτισμένη ἡ πρὸς τὴν Καλαμπάκαν μονή. Προχωροῦμεν πρὸς τὴν σιδηρὰν ἐξώθυραν τοῦ ἀσκητικοῦ φρουρίου, διαβαίνοντες ἕνα κρημνόν. Κάτωθέν μας χαίνει ἡ ἄβυσσος, τὸ χάος. Τρόμος καὶ φόβος μᾶς καταλαμβάνει, ὅταν στρέφωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ἐκρούσαμεν τὴν θύραν διὰ νὰ μᾶς ἀνοίξουν. Ἐνεφάνισθη μοναχός τις, ὅστις μᾶς ὑπεδέχθη μὲ εὐγένειαν. Εἰσερχόμεθα ἐντὸς τῆς μονῆς καὶ ἰστάμεθα εἰς τὸ μέσον τῆς εὐρείας αὐλῆς διὰ νὰ θαυμάσωμεν τὰ κύκλω εὐρισκόμενα κελλία.

Εἰς τὴν αὐλὴν μᾶς πλησιάζει μία μικρὰ δορυὰς μὲ σκιρτήματα. Πολλαὶ δὲ χῆνες εὐτραφεῖς, ταραχθεῖσαι φαίνεται ἐκ τῆς παρουσίας μας, τρέπονται εἰς φυγὴν μὲ ἀγρίας κραυγὰς. «Περίεργον! σκέπτομαι, τὰ ἡμερὰ ἐδῶ εἶναι ἄγρια καὶ τὰ ἄγρια ἡμερὰ!»

Ἐπισκεπτόμεθα ὅλα τὰ κελλία καὶ τέλος εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ναὸν τῆς μονῆς, τὸν Ἅγιον Χαράλαμπον. Ὁ ναὸς οὗτος ἔχει κτισθῇ κατὰ τὸν δέκατον ἔκτον αἰῶνα καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀπλότητά του εἶναι μεγαλοπρεπὴς καὶ ὡραῖος.

Ἀνερχόμεθα εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ ἡγουμένου καὶ ὁ πάτερ Δημήτριος, ὅπως ὀνομάζεται οὗτος, μᾶς προσφέρει ἀναψυκτικὰ καὶ πρὸ πάντων διαυγέστατον καὶ ψυχρὸν ὕδωρ ἀπὸ τὴν δεξαμενὴν.

*
* *

Τὸ ἀπόγευμα ἀποχαιρετῶμεν τοὺς φιλοξένους μοναχοὺς καὶ μετὰ ἡμίωρον κοπιώδη πεζοπορίαν φθάνομεν εἰς τὰς ρίζας τοῦ ὑπερυψήλου βράχου, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου, ὡς ἀετοφωλεά, εἶναι κτισμένη ἡ μονὴ τῆς Ἀγίας Τριάδος. Στρέφομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ κυριεύομεθα ὑπὸ τρόμου καὶ φόβου. Ἐχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι θὰ πέσῃ ὁ βράχος ἐπάνω μας καὶ θὰ μᾶς συντρίψῃ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς διακρίνομεν δύο μοναχοὺς.

Λέν ἀντέχω ἐγὼ εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ ἀποφασίζω
νὰ ἀναβῶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Κάμνω τὸν σταυρόν μου

καὶ προχωρῶ. Ἄλλ' ἀμέσως κυριεύομαι ἀπὸ θίγος καὶ
ἵλαγγον, ἀτενίζων πρὸς τὰ κάτω. Σταματῶ διὰ νὰ συν-
έλθω. Ἐπειτα ἐκκινῶ καὶ μετ' ὀλίγον ἀναβαίνω δύο

Ἡ φιλοποίησις ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

κλίμακας, τὴν μίαν ξυλίνην καὶ τὴν ἄλλην σκαλισμένην ἐπὶ τοῦ βράχου.

Ἀναβαίνω καὶ ἄλλην κλίμακα καὶ εἰσέρχομαι εἰς μίαν σχισμὴν τοῦ βράχου, ἣ ὁποία ὁμοιάζει μὲ καπνοδόχον καί, περιελισσομένη ὥς ὄφεις πρὸς τὰ ἄνω, καταλήγει εἰς τὴν αὐλὴν τῆς μονῆς.

* *

Ἐδῶ κάμνω πάλιν τὸν σταυρόν μου. Κίνδυνος θάνατος εἶναι ἡ ἄνοδος ἀπὸ ἐδῶ πρὸς τὰ ἐπάνω. Ἡ ἀναπνοή μου δυσκολεύεται, τρέμω σύσσωμος καὶ ψυχρὸς ἰδρὼς λούει τὸ σῶμά μου. Ἀνέρχομαι μετὰ φόβου Θεοῦ τὴν τριζύουσαν κινητὴν κλίμακα καὶ τέλος φθάνω εἰς τὴν κορυφὴν, ἐξηντλημένος ἀπὸ τὴν κόπωσιν καὶ περυσσότερον ἀπὸ τὸν φόβον.

Μετὰ ἡμίωρον ἀνάπαυσιν, ὅταν συνεκεντρώθησαν καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι μου, ἐκκινουμέν πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Βαβλαάμ. Ἐδῶ εὐρισκόμεθα εἰς πολιτισμένην μονήν. Ὅλα εἶναι ἄνετα, τακτοποιημένα, ὥς καὶ οἱ δρόμοι εἶναι θαυμάσιοι.

Ὁ ἡγούμενος, ὁ πάτερ Ἰάκωβος, εἶναι περιποιητικώτατος. Μᾶς συνοδεύει εἰς ὅλα τὰ ἀξιοθέατα μέρη τῆς μονῆς καὶ μὲ τὸ θεϊόν του μειδίαμα μᾶς πληροφορεῖ δι' ὅλα. Μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὸ σκευοφυλάκιον, ὑγρὸν καὶ ἀποπνικτικὸν ὑπόγειον, ὅπου ἐντὸς κιβωτίου φυλάσσονται ἱστορικὰ ἱερὰ κειμήλια. Θαυμάζομεν μίαν πορφύραν βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος ὀλόχρυσον. Μᾶς περιποιεῖται καὶ αὐτός, προσφέρων ἀναψυκτικὰ καὶ ὕδωρ δροσερώτατον.

* *

Ὁ ἥλιος ἔχει δύσει τώρα ὀπίσω ἀπὸ τὰ Χάσια. Ἀναχωροῦμεν πρὸς τὴν μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως.

Φθάνομεν εἰς τὸν θεοπρεπῆ βράχον, ὅστις δεσπόζει τὸ σύμπλεγμα τῶν βράχων. Φαίνεται ὡς γίγας ὁ βράχος οὗτος ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἄλλους.

Μᾶς τρομάζουν τὰ χαίνοντα στόμια ἀρκετῶν βράχων. Εἶναι σπήλαια ταῦτα, ὅπου κάποτε κατόικουν ἀναχωρηταὶ μοναχοί, οἱ ὅποιοι ἐθεώρουν τὴν ζωὴν ἐντὸς τῶν μοναστηρίων ὡς ἐμπόδιον νὰ κληρονομήσουν τὴν αἰώνιον βασιλείαν.

Ἡ ὄψις τῆς φύσεως εἶναι ἀγρία, σκυθρωπή, τρομερὰ καὶ πρὸ παντὸς εἶναι βωβή. Ὅλα πέριξ εἶναι σιωπηλὰ καὶ γαλήνια. Ἡ κορυφὴ τοῦ Μετεώρου εἶναι σκεπασμένη ὀλόκληρος ἀπὸ νέφη. Ὀλίγον οὐρανὸν βλέπομεν καὶ πολλὰ ὄρεα, διαγράφοντα κύκλους ἄνωθεν τῶν βράχων. Εἶναι οἱ ἀχώριστοι σύντροφοι τῶν μοναχῶν τῶν Μετεώρων τὰ πτηνὰ αὐτά.

Διανυκτερεύομεν εἰς τὴν μονὴν αὐτὴν καὶ φιλοξενούμεθα ἀπὸ τοὺς φιλοξένους μοναχοὺς. Καὶ τὴν ἐπομένην ἐκκινουῦμεν πρὸς τὴν Καλαμπάκαν, ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς περιέρογυ λιθοπόλεως.

Τὸ ὠραιότερον ἔνδυμα.

Ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος λατρεύει τοὺς γονεῖς του, ἀγαπᾷ πολὺ τὰ γράμματα καὶ περισσότερον τὸ κολύμβημα.

ὦ! πόσον ἀγαπᾷ τὴν θάλασσαν!

Αἰσθάνεται μεγάλην χαρὰν, ὅταν τὴν διασχίῃ ὡς δελφίν ἢ ὅταν ἀναπαύεται ὑπτίως, ταλαντευόμενος ἐπὶ τῶν κυματιδίων.

Ἀρέσκεται νὰ παίξῃ ὡς ἰχθὺς μετὰ τὸ ἥσυχον κῆμα,

νὰ καταδύεται εἰς τὸν βυθὸν καὶ νὰ θωπεύῃ τὰ φύκη.
Ἔπειτα νὰ ἀναδύεται, νὰ γεμίζῃ τοὺς πνεύμονάς του
μὲ καθαρὸν ἀέρα καὶ πάλιν νὰ καταδύεται καθεύως τὴν
φορὰν αὐτήν.

Ἀγαπᾷ τὴν θάλασσαν ἀκύμαντον καὶ ταραγμένην.
Δὲν φοβεῖται τὰ κύματα, ἀλλὰ προχωρεῖ ἀφόβως κατ'
ἐπάνω των καὶ τὰ διασχίζει εὐκόλως, ἀδιαφορῶν ἄν
τὸν σκεπάζουν ὁλόκληρον τὰ ἀφρισμένα ὕδατα. Καὶ αὐ-
τά, ὥς νὰ γνωρίζουν, ὥς νὰ θέλουν νὰ παίξουν μὲ αὐ-
τόν, πότε τὸν ἀναβιβάζουν ὑψηλὰ ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν
των καὶ πότε τὸν καταβιβάζουν χαμηλὰ, πολὺ χαμηλὰ.
Κινοῦνται, μυκῶνται ὥς ζωντανὰ ὄντα τὰ κύματα. Ὡς
ἵπποι ἀτίθασσοι φαίνονται εἰς τὸν Κωνσταντῖνον, ὅταν
τὸν ἀναβιβάζουν εἰς τὴν ράχιν των. Ἀλλὰ δὲν δειλιά ὁ
μικρὸς θαλασσόλυκος ἀπὸ αὐτά.

Κινῶν τοὺς βραχίονάς του, λακτίζων τὰ ὕδατα, δι-
ευθύνει τοὺς ἀφρισμένους χαλινούς των.

Ἀγαπᾷ πολὺ τὴν θάλασσαν ὁ Κωνσταντῖνος. Τὸν
λίκνίζει, τὸν νανουρίζει μὲ τὸν ἥσυχον φλοῖσβόν της.
Τῷ δίδει θάρρος μὲ τὸν θυμὸν της καὶ τὸν κάμνει νὰ
αἰσθάνεται δι' αὐτὴν τρυφερὰν ἀγάπην.

Πόσον δροσερὰ εἶναι ἡ αὔρα της! Πόσον εὐχάρι-
στος ἡ ὁσμὴ τῶν φυκῶν της! λέγει.

*
* *

Μίαν Κυριακὴν ὁ Κωνσταντῖνος μετέβη νὰ ἐπισκε-
φθῇ τὴν λατρευτὴν του. Ὅταν φθάνῃ εἰς τὴν ἀκτὴν,
ἀναπνέει μὲ ὅλην τὴν δύναμίν του τὴν αὔραν τοῦ ξε-
φύρου. Βλέπει τὴν θάλασσαν ἡρεμον, γελαστήν, τὰ κύμα-
τα νὰ λείχουν ἡσυχῶς τὴν ἄμμον τῆς ἀκτῆς καὶ τοὺς πό-

δας του, ὥς νὰ τὸν προσκαλοῦν. Ἀμέσως τότε ἐξυπνᾷ εἰς τὴν καρδίαν του ἡ ἐπιθυμία νὰ κολυμβήσῃ.

«Τί ὥραία ἡμέρα διὰ τὸ κολύμβημα!» λέγει.

Ὁ μικρὸς παρατηρεῖ μὲ ἀγάπην τὴν θάλασσαν. Θέλει νὰ ἀπολαύσῃ τὰ χάρδια της. Ἴδου αἰσθάνεται νὰ ἀκούῃ ἄποιαν φωνήν, ἡ ὁποία ἔρχεται ἀπὸ τὴν ψυχὴν του καὶ τὸν παρακινεῖ νὰ κολυμβήσῃ. Ἀλλ' ἔπειτα ἀκούει καὶ ἄλλην φωνήν.

«Μὴ κολυμβᾶς, ἂν μὲ ἀγαπᾷς!»

Ἡ δευτέρα φωνὴ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ἐνδυμασίας του, τὴν ὁποίαν διὰ πρῶτην φορὰν ἔχει ἐνδυθῆ σήμερον. Εἶναι κομψή, ὥραία, κατὰλευκος ἡ ἐνδυμασία του. Τὴν ἔχει ράψει ἡ μήτηρ του μὲ τὰς ἰδικὰς της χεῖρας. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀφήσῃ τοιαύτην ὥραϊαν ἐνδυμασίαν εἰς τὴν ἀκτὴν ἐπὶ τῆς ἀμμου καὶ νὰ διασκεδάξῃ, παίζων μὲ τὴν θάλασσαν.

«Ὁχι! ὄχι! σκέπτεται, δὲν θὰ κολυμβήσω!»

Παρατηρεῖ νὰ λούεται παρὰ τὴν ἀκτὴν παιδίον τι καὶ τὸν ζηλεύει. Ἄν δὲν εἶχε θέλῃσιν δυνατὴν ὁ Κωνσταντῖνος, θὰ ἥλθασσεν ἀμέσως ἀπόφασιν. Ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖνος εἶναι ἀποφασιστικὸς. Προτιμᾷ νὰ καθήσῃ ἐπάνω εἰς καθαρὸν βράχον καὶ νὰ θαυμάξῃ τὴν λατρευτὴν του, τὰ πλοῖα, τὰ ἱστιοφόρα καὶ τὰς λέμβους τοῦ μικροῦ λιμένος τῆς πατρίδος του.

*
* *

Αἰφνης ἀκούει φωνὰς σπαρακτικὰς πλησίον του.

«Ὁ Θεοφάνης πνίγεται. Βοήθει. α. α. α! πνίγεται ὁ Θεοφάνης! Βοήθεια, βοήθει. α. α. α!»

Ὁ Κωνσταντῖνος τινάσσεται ἐπάνω καὶ βλέπει δύο μικροὺς βραχίονας νὰ κτυποῦν ἀπεγνωσμένως τὴν θά-

λασσαν καὶ μίαν κεφαλὴν νὰ βυθίζεται. Εἶναι ὁ Θεοφάνης ὁ κινδυνεύων νὰ πνιγῇ. Ὁ δυστυχὴς εἶχε προχωρήσει πολὺ εἰς τὴν θάλασσαν καί, μὴ γνωρίζων νὰ κολυμβᾷ καλῶς, ἀπέκαμε καὶ τώρα παλαίει μὲ τὰ κύματα. Παιδιά τινὰ τὸν εἶχον ἴδαι κινδυνεύοντα καὶ ἐκραύγαζον.

Ὁ Κωνσταντῖνος παρατηρεῖ πέριξ του. Κανὲν ἄλλο παιδίον δὲν φαίνεται εἰς τὴν θάλασσαν. Καμμία λέμβος δὲν διέρχεται ἐκεῖθεν.

Μετ' ὀλίγον βλέπει πάλιν τὴν κεφαλὴν τοῦ κινδυνεύοντος, τοὺς βραχίονάς του νὰ κτυποῦν πάλιν τὰ ὕδατα μὲ ἀγωνίαν ὥς νὰ θέλουν νὰ κρατηθοῦν ἀπὸ τὸ ὕδωρ. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ στηριχθῇ ὁ Θεοφάνης εἰς τὸ ὕδωρ; Βυθίζεται τὸ δυστυχὲς παιδίον, βυθίζεται.

Δύο ναῦται ὠθοῦν πρὸς τὴν θάλασσαν λέμβον ἐκ τῆς ἀκτῆς καὶ ἕτερος ναύτης σπεύδει νὰ φέρῃ τὰς κόπας. Ἀλλὰ θὰ προφθάσουν; Ἀπὸ τὴν ἀκτὴν ἀκούονται γοεραὶ φωναί:

«Πνίγεται! πνίγεται! χάνεται! τὸ κακόμοιρον!»

*

* *

Ἡ καρδιά τοῦ Κωνσταντίνου κτυπᾷ ἰσχυρῶς. Βλέπει ὅτι δὲν θὰ προφθάσῃ ἡ λέμβος. Ἀκόμη μίαν φορὰν θὰ ἀναβῇ ὁ Θεοφάνης εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων καὶ ἔπειτα θὰ βυθισθῇ καὶ θὰ μείνῃ εἰς τὸν βυθόν, χωρὶς ψυχὴν, σκέπτεται.

Καὶ εἰς τὴν στιγμὴν ἀποφασίζει. Ἐξάγει τὸ καινούργες ἔνδυμά του, τὸ πετᾷ καὶ ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν.

Σχίζει τὴν θάλασσαν ὥς δελφίν. Δὲν αἰσθάνεται νὰ τὸν βαρύνουν τὰ ἐσώρρουχά του. Τὸ πλῆθος, τὸ ὅποιον ἔχει συναθροισθῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀκτὴν ἐκ-

βάλλει γοερὰν κραυγὴν. Ὅλοι φοβοῦνται μήπως ἀντὶ ἐνὸς παιδίου κλαύσουν δύο πνιγμένα καὶ περιμένουν ὅλοι μὲ ἀγωνίαν τὸ ἀποτελεσμα.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἔχει πλησιάσει πλέον εἰς τὸ μέρος τοῦ μικροῦ. Ὁλην τὴν προσοχήν του ἔχει ἐστραμμένην νὰ ἴδῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοφάνους, ἀναδυομένην διὰ τελευταίαν φορὰν. Ἰδοὺ τὴν διακρίνει! Σπεύδει, τὴν ἀρπάζει μὲ δύναμιν καὶ τὴν κρατεῖ ἔξω ἀπὸ τὸ ὕδωρ. Γνωρίζει πῶς πρέπει νὰ ἐνεργῇ κανεῖς, ὅταν θέλῃ νὰ σώσῃ ναυαγόν. Ἐχει τὸν νοῦν του λοιπὸν καὶ αὐτὸς νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸν Θεοφάνην, ὅστις ἐκίνει ἐναγωνίως χεῖρας καὶ πόδας διὰ νὰ τὸν ἐναγκαλισθῇ. Διότι εἶναι κίνδυνος τότε νὰ τὸν παρασύρῃ εἰς τὸν βυθὸν διὰ παντός. Μὲ τὸν ἓνα βραχίονά του λοιπὸν τὸν ὠθεῖ πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ μὲ τὸν ἄλλον κολυμβᾷ. Ὅταν φθάνῃ εἰς τὰ ἀβαθὴ μέρη τῆς θαλάσσης ὁ Κωνσταντῖνος ὀρθώνεται καὶ σύρει τὸν Θεοφάνην πρὸς τὴν ἀκτὴν. Παραδίδει τὸν ναυαγὸν εἰς τοὺς συναθροισθέντας ναυτικούς διὰ νὰ τὸν περιποιηθοῦν καὶ ἀπέρχεται.

*
* *

Οὗτοι ἀμέσως τὸν θέτουν εἰς στάσιν πρηνῇ, ἵνα ἔξεμέσῃ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ τὸ ὁποῖον κατέπιεν. Εἶναι χλωμὸς καὶ δὲν ἀναπνέει. Μὲ ὀλίγας ὁμως τεχνητὰς ἀναπνοάς, αἱ ὁποῖαι ἐγιναν μὲ τὴν κίνησιν τῶν βραχιόνων του ἀρχίζει νὰ ἀναπνέῃ βραδέως εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τέλος κανονικῶς. Ἀνοίγων δὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, βλέπει τὴν μητέρα του, ἣ ὁποία τὸν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ τὸν ἡσπάζετο.

Τότε ἐνθυμοῦνται καὶ τὸν σωτῆρά του. Ἀλλὰ ματαίως τὸν ζητοῦν. Ὁ Κωνσταντῖνος οὐδαμοῦ φαίνεται.

Ἄφου παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀναίσθητον σῶμα τοῦ Θεοφάνους εἶχεν ἀποσυρθῆ. Ἦτο τόσον ζουρασμένος! Ἐμαύριζον οἱ ὀφθαλμοί του, τὰ ὧτά του ἐβούριζον, ἡσθάνετο λιποθυμίαν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του. Ἐκάθισεν, ἀνέπνευ-

σεν, ἀνεπαύθη καί, ὅτε συνῆλθεν, ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματά του καὶ ἐξεκίνησε πρὸς τὴν οἰκίαν του.

Δὲν ἀκολουθεῖ τὸν πλατὺν δρόμον τῆς ἀκτῆς, ὅπου εἶναι τὰ καταστήματα τοῦ χωρίου, ἀν καὶ εἶναι συντομώτερος. Ἀλλ' ἀκολουθεῖ στενοὺς, ἀποκέντρους δρομίσκους. Διότι ἡ καινουργὴς ἐδυμασία του εἶναι εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.

Καθ' ὁδὸν οἱ ἔνοικοι τῶν οἰκιῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας διέρχεται, τὸν βλέπουν μὲ περιφρόνησιν καὶ ψιθυρίζουν:

«Ὁ ἐλεεινός! Θὰ ἔπαιζε φαίνεται καὶ θὰ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν! Κροῖμα εἰς τὴν ωραίαν ἐνδυμασίαν του!

Ὁ Ντῖνος θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὴν πρέπουσαν ἀπάντησιν: «Δὲν ἔπαιζον, ἀλλ' ἔσωσα μίαν ὑπαρξιν!»

Ἄλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Τί τὸν ἔμελε! Ἄς ἔλεγεν ὁ κόσμος ὅ,τι ἤθελε.

Ἀναβαίνει μὲ δυνατοὺς κτύπους τῆς καρδίας τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας του. Συλλογίζεται τί θὰ τῷ ἔλεγεν ἡ μήτηρ του, ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπεν εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν! Ταραχή, λύπη καὶ ἀγωνία ζωγραφίζονται ἀμέσως εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Ὁ Κωνσταντῖνος ὠχρὸς ἀκόμη ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν ἐξάντλησιν τρέχει πρὸς τὴν μητέρα του καὶ τῇ διηγεῖται τὸ συμβάν.

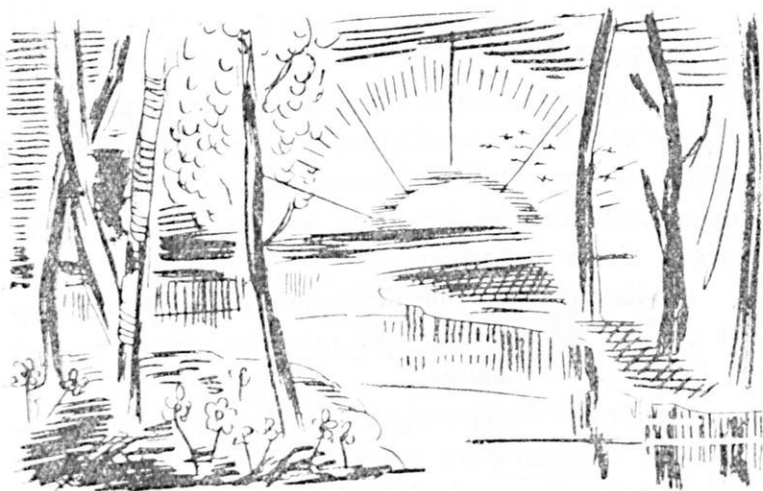
Ἐκείνη δὲ ἀνοίγει τὴν ἀγκάλην της, τὸν ἐναγκαλίζεται καὶ τὸν ἀσπάζεται τρυφερῶς.

«Ἄν ἐπνίγεσο καὶ σύ, παιδί μου;» τῷ εἶπε μὲ τρέμουσαν φωνὴν καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς θολοὺς ἀπὸ τὰ δάκρυα.

Ὁ πατὴρ τοῦ Κωνσταντίνου τὴν ὥραν αὐτὴν ἦτο εἰς τὸ καφενεῖον καὶ εἶχε μάθει τὸ κατόρθωμα τοῦ υἱοῦ του. Ἐσπευσεν εἰς τὴν οἰκίαν του καί, ὅταν εἶδε τὸν υἱόν του, τὸν ἔλαβεν εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ τὸν ἐφίλησε, σπογγίζων ἐν κρυφὸν δάκρυ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς του, οἱ ὁποῖοι σπανίως ἔκλαιον.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο οὐδέποτε λησμονεῖ ὁ Κωνσταντῖνος. Πάντοτε τὸ ἐνθυμεῖται, ὅταν βλέπῃ τὴν λινὴν ἐνδυμασίαν του, τὴν ὁποίαν μὲ στοργὴν ἐφύλαξεν ἀπὸ τότε. Βλέπων αὐτήν, ἐπαναβλέπει μίαν τῶν ὠραιότερων εἰκόνων τῆς ζωῆς του. Αἰσθάνεται εἰς τὰς παρειάς του τοὺς ἀσπασμοὺς τῆς μητρὸς του καὶ τὸ θερμὸν δάκρυ τοῦ πατρὸς του.

Ἀληθῶς, ἡ ἐνδυμασία αὕτη δὲν εἶναι τὸ ὠραιότερον ἔνδυμα ἀπὸ ὅσας ἐφόρεσεν ἕως τώρα ὁ Κωνσταντῖνος;

Τὰ κάλλη τῆς φύσεως.

Ὁ Πλάστης μὲ σοφίαν,
ὁ Πλάστης μὲ στοργήν,
ὥραϊαν θαυμασίαν
ἐποίησε τὴν γῆν.

Καὶ τίς νὰ μὴ θαυμάσῃ
θαλάσσας, ποταμούς,
λειμῶνας, λίμνας, δάση,
κοιλάδας καὶ δρυμούς;

Τὰς ἄκρας τῶν ὀρέων
κοσμεῖ χιὼν λευκὴ
τῶν δένδρων, τῶν ἀνθέων
ἡ ὄψις θελκτικὴ.

Ἀνατολὴ καὶ δύσις,
ἀστέρες εὐλαμπεῖς
εἰκὼν λαμπρὰ ἐπίσης
καὶ μεγαλοπρεπής.

Α. Κατακουζηνός

Ἡ ἀνοιξις ἐπὶ τῶν Θεσσαλικῶν ὀρέων.

Τὴν ἀνοιξιν, ὅταν ἡ χιὼν ἀρχίζῃ νὰ διαλύεται ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῆς Πίνδου, ἀρχίζει ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνησις εἰς τὰς ὑψηλὰς ἐκεῖνας ὄρεινὰς τοποθεσίας. Οἱ κάτοικοι τῶν ὄρεινῶν τούτων χωρίων, μετανα-

στεύουν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ φθινόπωρον καὶ διέρχονται τὸν χειμῶνα ἐντὸς τῆς Θεσσαλικῆς πεδιάδος.

Ὀλίγαι μόνον οἰκογένειαι μένουν ὥς φύλακες ἐντὸς τῶν ὄρεινῶν χωρίων. Ἡ ἀφθόνως πίπτουσα χιὼν τὰς παραχώνει ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας, ἐνίοτε ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους ἐντὸς τῶν μικρῶν, ἀλλὰ στερεῶν οἰκιῶν των. Ἐκεῖ μακρὰν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀπομονωμένα, χωρὶς συγκοινωνίαν, διέρχονται τὸν χειμῶνα παρὰ τὴν θαλπωρὴν τῆς ἐστίας. Ἀδιαφοροῦν διὰ τὸν βορρᾶν, ὅστις μυκᾶται ἔξω. Ὡς νανούρισμα φαίνονται εἰς αὐτοὺς οἱ βόγγοι καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ τῶν ὑπερυψήλων δένδρων ὑπὸ τὸ ἄγριον φύσημα τοῦ ἀνέμου. Περιμένουν μὲ ὑπομονὴν νὰ περάσῃ ὁ χειμὼν καὶ νὰ ἔλθῃ ἡ ἀνοιξίς.

*
* *

Μὲ χαρὰν χαιρετοῦν τὸν αἴθριον οὐρανὸν καὶ τὸν θερμὸν ἥλιον τοῦ Ἀπριλίου. Διαλύεται τότε τὸ παχύτατον στρώμα τῆς χιόνος καὶ ὁ τόπος ἀποκαλύπτεται καὶ ἀρχίζει νὰ γλοῦζῃ.

Ἐντὸς ὀλίγου φθάνουν ἐκ τῆς πεδιάδος καὶ οἱ διαχειμάσαντες εἰς αὐτήν. Ἀμέσως ἐπισκευάζουν οὗτοι καὶ καθαρίζουν τὰς οἰκίας των. Οἱ πέριξ αὐτῶν περιφρακτοὶ χῶροι καλλιεργοῦνται καὶ γίνονται μὲ τὰς πολλὰς περιποιήσεις θαλαροὶ λαχανόκηποι. Ἄλλοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀραβοσίτου, τῶν φασιόλων καὶ τῶν γεωμήλων. Ἡ γεωργία εἰς τὰ βουνὰ δὲν εἶναι πολὺ ἐπικερδὴς ἐργασία. Διότι τὸ κλῆμα εἶναι ψυχρὸν καὶ δι' αὐτὸ τὰ προϊόντα ὠριμάζουν βραδύτατα. Ἐν τούτοις εἰς μερικὸς προσηλίους ὄρεινους τόπους εἰς

μερικὰς κοιλάδας, ὅπου δὲν εἰσχωροῦν οἱ ψυχροὶ ἄνεμοι, οἱ ὄρεινοὶ καλλιμεροῦν μὲ ἐπιμέλειαν τοὺς μικροὺς ἀγρούς των. Τὰ προϊόντα δὲ τῶν ἀγρῶν τούτων μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἀφθόνων ὑδάτων τῶν πηγῶν καὶ ρυάκων γίνονται ἄφθονα καὶ ὑπέρροχα.

*
* *

Πολλοὶ ἀσχολοῦνται καὶ μὲ δασικὰς ἐργασίας καὶ ἀντηχεῖ εἰς τὰ δάση ὁ πέλεκυς τῶν ὑλοτόμων. Οἱ ὑλοτόμοι ὑποτάσσουν ὀρηκτικοὺς ρυάκας καὶ σχηματίζουν ἀφρίζοντας καταρράκτας, ἵνα κινοῦν τὰ νεροπρίονά των. Εἰς ταῦτα πριονίζουν ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τῶν πευκῶν καὶ τῶν ἐλατῶν ὠραίας χονδρὰς σανίδας.

Ἐκ τῶν Θεσσαλικῶν τούτων ὁρέων ὁ περίφημος Ἀχελῷος ποταμὸς (Ἄσπρος) μετακομίζει μὲ τὰ ὀρηκτικὰ ὑδατά του ὀγκώδεις κορμοὺς ξυλείας μέχρι τῶν ἐκβολῶν του. Ἄραγε τὰ οὐρανομήκη ταῦτα δένδρα ἐφαντάζοντο ὅτι οἱ κορμοὶ των θὰ ἐταξίδευόν ποτε ἐπὶ τῶν ἀφρισμένων ὑδάτων τοῦ Ἀχελῷου μέχρι τῆς θαλάσσης τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου; Ἐφαντάζοντο ἄραγε οἱ γίγαντες οὗτοι τῶν δασῶν ὅτι θὰ γίνουν κομψά, καθαρώτατα κιβώτια σταφίδος καὶ θὰ ταξιδεύσουν εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ὡς σταφιδοκιβώτια;

*
* *

Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον στοιχεῖον τοῦ πληθυσμοῦ τῶν βουνῶν εἶναι οἱ βλαχοποιμένες.

Εὐθύς ὡς ὁ ἑαρινὸς ἥλιος διαλύσῃ τὰς χιόνας, φέται ἄφθονος ἡ γλόη καὶ πρασινίζουν αἱ πλαγιαὶ τῶν βουνῶν. Τότε οἱ βλαχοποιμένες ἐγκαταλείπουν τὰς πε-

A. KONTOMARH. Ἀναγνωστικὸν Ε' Παιδικὸς Θησαυρὸς. Ἐκδ. Γ' 1934. 12

διάδας, ὅπου εἶχον διαχειμάσει μὲ τὰ ποιμνιά των καὶ ἀνέρχονται εἰς τὰ βουνά.

Τὸ πρόβατον, τὸ νυσταλέον καὶ ἀποκοιμισμένον τοῦτο ζῶον, ἀλλάσσει καὶ τοῦτο χαρακτηῖρα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς ἀνόδου.

Γίνεται ζωηρότερον καὶ εὐκίνητοτερον. Ὑψώνει τὴν κεφαλὴν του, ἀνοίγει τοὺς ῥόθωνάς του καὶ μὲ λάμποντα βλέμματα στρέφεται πρὸς τὰ βουνά, ὁπόθεν πνέει ἡ ζυφογόνος ἑαριανὴ αὔρα. Τὸ ὑπομονητικὸν καὶ εὐκυβέρνητον τοῦτο ζῶον αἴφνης γίνεται ἰσχυρογνώμον καὶ ἀτίθασσον.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τὰ ποιμνία αὐθορμήτως προχωροῦν πρὸς τὰ ὄρη. Ἐὰν θελήσῃς νὰ ἐμποδίσῃς τὴν πορείαν των, θὰ ἔβλεπες ὅτι ταῦτα εἰς πείσμα τῶν ποιμένων καὶ μανδροσκύλων θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ προχωροῦν πρὸς τὰ ἄνω.

Ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους πολλοὶ δὲν ἔχουν χωρία μὲ μονίμους κατοικίας. Περιφέρονται μὲ τὰ ποιμνιά των ὥς σκηνῖται. Ἐνοικιάζουν ἀπὸ κοινοῦ μεγάλας ὄρεινὰς περιφερείας καὶ ἐκεῖ στήνουν τὴν ἀνοιξιν τὰς σκηνάς των ἢ κατασκευάζουν μικρὰς προχείρους καλύβας μὲ κλάδους.

Τὰς μικρὰς καλύβας των αὐτὰς ὀνομάζουν «κονάκια». Ὅσοι ἔχουν ταξιδεύσει ἀνὰ τὰ ὄρη, βεβαίως γνωρίζουν ἐκ πείρας πόσον φιλόξενοι εἶναι οἱ βλάχοι!

Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ὅσον πτωχοὶ καὶ ἂν εἶναι, θυσιάζουν χάριν τοῦ ξένου τὸν καλύτερον ἀμνόν, προσφέρουν τὸ ὠραιότερον γάλα, τὴν παχυτέραν γιαούρτην, χάριν αὐτοῦ στρώνουν στιβάδα ἀπὸ πυκνόμαλλα θερμὰ σκεπάσματα «τὶς βελέντζες» διὰ τὸν ὕπνον του.

Τὸ Ἔαρ.

Ἴδὸν τὸ ἔαρ ἦλθεν! Ἡ λάλος χελιδὼν
τὴν φωλεάν της πάλιν εἰς τὴν στέγην τὴν ζητεῖ.
Τὸ ρύκτιόν της ἄσμα τονίζ' ἡ ἀηδὼν
καὶ ὁ εὐχαρὶς σπουργίτης εἰς δάση περπατεῖ.

Ἴδὸν τὸ ἔαρ ἦλθεν! Ἡ φύσις μειδιᾷ,
μὲ τάπητα ἀνθέων στολίζεται ἡ γῆ.
Ὁ ρούξ κελαρύζει, φυλλιάζουν τὰ κλαδιά,
κι' ὠραία ἀνατέλλει ὡς ρύμφη ἡ αὐγὴ.

Ἴδὸν τὸ ἔαρ ἦλθεν! Εἰς ἄκρας τῶν βουνῶν
ιδέτε πῶς ὁ γέρον χειμῶν ἀναχωρεῖ!
Ἀκούετε, πῶς ψάλλουν τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν!
Ἀνοίξατε τὰς θύρας, τὸ ἔαρ προχωρεῖ.

Ἴδὸν τὸ ἔαρ ἦλθεν! Ἐλθέ, ἐλθέ ταχύ.
ὦ πόσον ἡ μορφὴ σου μᾶς εἶναι θελκτικὴ!
Εἰς τὴν ἐπάνοδόν σου, ἡ φύσις εὐτυχεῖ,
μὲ μῦρα σὲ στολίζει, μὲ θεία μουσικὴ.

Ν. Ι. Ἰγγλέσης

«Ἔργον οὐδὲν τ' ὄνειδος,
ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος.»

Ἦσαν αἱ ἡμέραι κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Θρασύβουλος, πολεμῶν κατὰ τῶν τριάκοντα τυράννων, εἶχε κυριεύσει τὸν Πειραιᾶ.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ὁ Σωκράτης ἔτυχε νὰ συναντήσῃ καθ' ὁδὸν τὸν φίλον του Ἀρίσταρχον. Ὁ φίλοςόσος ἐξετίμα πολὺ τοῦτον, διότι καὶ πεπαιδευμένος ἦτο καὶ εὐγένειαν εἰς τοὺς τρόπους του εἶχε.

Ὁ Ἀρίσταρχος ἐφαίνετο πολὺ μελαγχολικὸς καὶ περιίλυτος.

Ὁ Σωκράτης, βλέπων τὸν φίλον του καταβεβλημένον, τὸν ἠρώτησε :

— «Τὶ ἔχεις Ἀρίσταρχε; Ἄν μὲ θεωρῇς φίλον σου, πρέπει νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃς τὴν αἰτίαν τῆς λύπης καὶ βαρυνυμίας σου. Ἴσως δυνηθῶ νὰ σοὶ φανῶ ὡφέλιμος!»

— «Μάλιστα, φίλε Σώκρατες, ἀπεκρίθη ὁ νέος. εὐρίσκομαι εἰς μεγάλην στενοχωρίαν. Διότι δὲν ἔχω τὰ μέσα νὰ περιποιῶμαι τοὺς συγγενεῖς μου, οἱ ὁποῖοι προσέφυγον εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου. Οἱ ἄγροί μου ἔξ αἰτίας τοῦ πολέμου ἔχουν μείνει ἀκαλλιέργητοι. Αἱ οἰκίαι μου δὲν μοὶ ἀποδίδουν κανέναν εἰσόδημα ἔξ ἐνοικίων. Ποῦ οἱ ἐνοικιασταὶ διὰ νὰ τὰς ἐκμισθώσω; Ὅλοι οἱ εὐποροῦντες, φοβούμενοι τὰ ἐπακόλουθα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ἀνεχώρησαν εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις.

Θέλω νὰ δανεισθῶ, ἐνεχυριάζων τὰ ἑπιπλά μου, ἀλλ' οὐδεὶς εὐρίσκεται νὰ μὲ δανείσῃ. Εὐκολώτερον δύνασαι σήμερον νὰ εὕρῃς χρήματα εἰς τὰς ὁδοὺς, παρὰ

νὰ δανεισθῇς. Ἀντιλαμβάνεσαι λοιπὸν εἰς ποίαν δύσκολον θέσιν εὐρίσκομαι. Πῶς νὰ μὴ εἶμαι μελαγχολικός, φίλε; Βλέπων τοὺς συγγενεῖς μου νὰ ὑποφέρουν, στερούμενός δὲ καὶ ἐγὼ τῶν μέσων νὰ τοὺς βοηθήσω, κυριεύομαι ὑπὸ ἀπελπισίας».

*
* *

Ὁ Σωκράτης τὸν ἠρώτησε πάλιν:

— Ἀλλ' ὦ Ἀρίσταρχε, πῶς ὁ φίλος μας ὁ Κερά-

μων, ὅστις εἶναι εἰς χειροτέραν κατάστασιν ἀπὸ σέ, κατορθώνει νὰ διάγῃ καλῶς τὰς δυσκόλους ταύτας ἡμέρας; Μήπως καὶ αὐτὸς δὲν φιλοξενεῖ πρόσφυγας συγγενεῖς καὶ μάλιστα περισσοτέρους ἀπὸ σέ; Καὶ ὅμως, ὅχι μόνον δύναται ἀνέτως νὰ τοὺς περιποιητῇ, ἀλλὰ καὶ ἀρκετὰ χρήματα κατὰ μῆνα νὰ ἀποταμιεύῃ ἀπὸ τὰ περισσεύματά του. Σὺ δὲ φοβεῖσαι ὅτι θὰ ἀποθάνῃς ἐκ τῆς πείνης, διότι δὲν ἔχεις εἰσοδήματα, τόσα ὅσα χρειάζον-

ται διὰ νὰ ζήσῃ ἡ οἰκογένειά σου καὶ οἱ προστατευόμενοι ἀπὸ σέ συγγενεῖς σου.

— «Τοῦτο εἶναι ἀληθές», ἀπεκρίθη ὁ Ἀρίσταρχος· ἀλλ' ὁ Κεράμων τρέφει δούλους, ἐνῶ ἐγὼ συντηρῶ ἐλευθέρους ἀνθρώπους».

— «Δὲν εἶναι λοιπὸν λυπηρόν, τῷ λέγει ὁ Σωκράτης, ἐκεῖνος μὲ δούλους συγγενεῖς νὰ ζῇ πλουσιοπαρόχως καὶ σὺ μὲ συγγενεῖς ἐλευθέρους νὰ εἶσαι πτωχός; Οἱ συγγενεῖς σου δὲν γνωρίζουν οὐδεμίαν ἐργασίαν; Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι ὁ Ναυσικίδης μὲ τὴν ἀλευροποιίαν, ὅχι μόνον συντηρεῖ πλουσιοπαρόχως τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ καὶ ἀποταμιεύει. Πολλοὶ δὲ ἄλλοι ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῶν οἰκογενειῶν των κατορθώνουν νὰ εὐποροῦν».

*
* *

— «Δίκαιον ἔχεις, ὦ Σώκρατες. Οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως οὗτοι ἔχουν δούλους συγγενεῖς, οἱ ὅποιοι δὲν θεωροῦν προσβολὴν τὴν χειρωνακτικὴν ἐργασίαν. Ἐνῶ ἐγὼ!.. Πῶς νὰ ἐπιβάλω εἰς τοὺς ἐλευθέρους συγγενεῖς μου νὰ ἐργάζωνται διὰ νὰ κερδίζουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν; Ἡ κοινω-νία μας, ἐὰν τὸ ἀποφασίσουν νὰ ἐργάζωνται, δὲν θὰ τοὺς περιφρονῇ;»

— «Νομίζεις λοιπὸν, φίλε μου, λέγει ὁ Σωκράτης, ὅτι οἱ συγγενεῖς σου, ἐπειδὴ εἶναι ἐλεύθεροι, δὲν πρέπει νὰ ἐργάζωνται; Εἶναι ὀρθὸν νὰ τρώγουν καὶ νὰ κοιμῶνται ἀμερίμνως, ἄνευ ἀσχολίας τινός; Νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ μένουν ἄεργοι; Δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐργάζωνται, ἵνα προσπορισθοῦν τὰ πρὸς τὸ ζῆν; Ἀλλ' ἐπειδὴ μένουν ἄνευ ἐργασίας, οὔτε οὗτοι σὲ ἀγαποῦν, οὔτε καὶ σὺ αὐτούς».

Σὺ νομίζεις ὅτι σὲ ζημιώνουν· καὶ ἐκεῖνοι πάλιν

λυποῦνται, διότι σὲ βλέπουν στενοχωρημένον. Πρέπει νὰ φροντίσης νὰ τοὺς παρακινήσης νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ ἀγαποῦν τὴν ἐργασίαν. Τότε καὶ σὺ θὰ ἀγαπήσης αὐτούς, βλέπων ὅτι σοὶ εἶναι ὠφέλιμοι. Πόσῃν χαρὰν θὰ αἰσθανθοῦν καὶ οὗτοι, ὅταν θὰ βλέπουν ὅτι καὶ σὺ μένεις κατευχαριστημένος ἀπὸ αὐτούς!»

— «Ἐχεις πολὺ δίκαιον, φίλε Σώκρατες, ἀπεκρίθη ὁ Ἀρίσταρχος. Θὰ προσπαθῇσω ἀμέσως νὰ δανεισθῶ χρήματα διὰ νὰ προμηθευθῶ τὰ ἀναγκαῖα ὑλικά διὰ τὰς ἐργασίας τῶν συγγενῶν μου.

*
* *

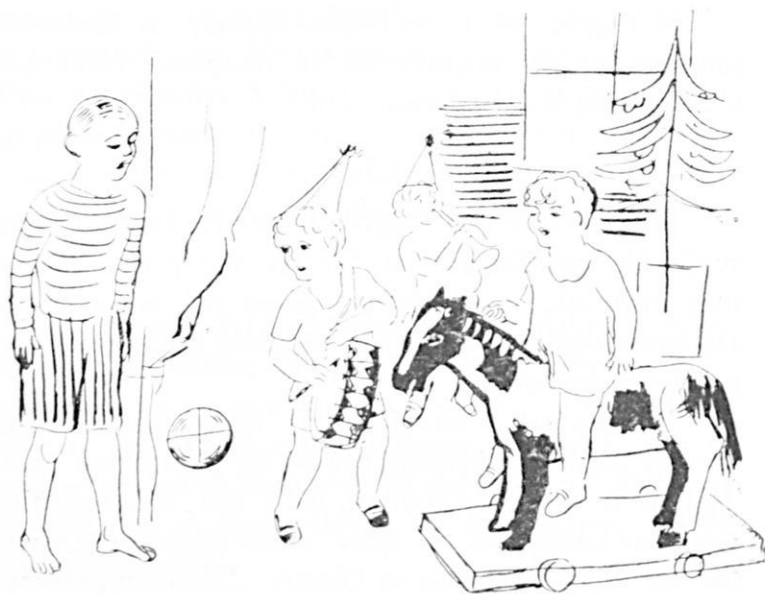
Πράγματι ὁ Ἀρίσταρχος ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν τὴν συμβουλὴν τοῦ Σωκράτους. Εἰς μὲν τὰς γυναῖκας ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του ἠγόρασεν ὑλικά διὰ νὰ ὑφαίνουν κλινοσκεπάσματα, εἰς δὲ τοὺς ἄρρενας εὔρε διαφόρους χρησίμους ἐργασίας.

Ἐκτοτε καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἀριστάρχου ἀνέκτησαν τὴν χαρὰν καὶ ἠγάπων τοῦτον ὡς προστάτην τῶν. Ἠγάπα δὲ καὶ οὗτος τούτους, διότι διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἔξων καλῶς, δὲν τῷ ἦσαν πλέον βάρος καὶ ἐκέρδιζον ὅσα ἐχρειάζοντο διὰ νὰ ζήσουν. Ἦσαν ὑψαριστημένοι καὶ ἠγνωμόνουν πρὸ πάντων τὸν Σωκράτην, διότι ἔδωκε τοιαύτην συμβουλὴν εἰς τὸν Ἀρίσταρχον.

“Ὅταν θέλῃς, δύνασαι.

Ἦτο παραμονὴ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου. Ὁ Γεώργιος, ὁ μικρὸς ὑπηρέτης τοῦ κυρίου Λευκοπούλου, ἦτο πολὺ κουρασμένος σήμερον. Ἐξαιρετικὴ ἦτο ἡ σημερινὴ ἡμέρα καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ τὸ δέον.

Ἐστρωσε καὶ ἐκαθάρισε τὰ μαγειρικὰ σκεύη τῆς οἰκίας ἐπιμελέστερον. Ἐβοήθησε ὅσον ἠδύνατο τὴν οἰκοδέσποιναν εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν γλυκισμάτων. Ἐκόμισεν ἀρχετὰ πινάκια ἐκ τούτων εἰς συγγενεῖς καὶ φίλους τῆς οἰκογενείας. Ἐστρωσε τὴν τράπεζαν καὶ ἐβοήθησεν εἰς τὴν διανομὴν τοῦ λιτοῦ φαγητοῦ τοῦ δείπνου.

Καὶ μετὰ τὸ δείπνον, κατάκοπος ἐκ τῆς ἐργασίας, ἐκάθησε νὰ ἀναπαυθῇ.

ὦ! πόσον εἶναι σκεπτικὸς καὶ μελαγχολικὸς ὁ μικρὸς Γεώργιος! Τὰ χρήματα τὰ ὅποια τῷ ἐφιλοδώρησαν οἱ γνώριμοι τῆς οἰκίας, ὥς ἀμοιβὴν τοῦ διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν γλυκισμάτων, δὲν δύνανται νὰ τὸν χαροποιήσουν.

Οὔτε ὁ ἴδιος γνωρίζει διατὶ εἶναι δύσθυμος. Ἄ-

κούει νὰ σαλπίζουν, νὰ κροτοῦν τὰ τύμπανα, νὰ γελοῦν, νὰ θορυβοῦν τὰ παιδιά τῆς οἰκογενείας, τὰ ὅποια ἔχουν λάβει τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρά των, ἀλλ' ἡ μικρά του καρδιά δὲν χαίρεται.

Ἔχει λάβει καὶ αὐτὸς ὡς δῶρον ἓνα καινουργῇ πῖλον ἀπὸ τὴν κυρίαν του, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν χαροποιεῖ.

Τί ἔχει; Ἐνθυμεῖται τὴν νηπιακὴν του ἡλικίαν καὶ τὴν πατρικὴν του οἰκίαν. Ὁ πατὴρ του, πτωχὸς χωρικός, μὴ δυνάμενος νὰ διαθρέψῃ σύζυγον καὶ τρία τέκνα, τὸν εἶχε τοποθετήσῃ ἀντὶ τριακοσίων δραχμῶν τὸν μῆνα εἰς Ἀθηναῖον καταστηματορχην. Ἡ ἐργασία, τὴν ὁποίαν ἔκαμνε, ἦτο δύσκολος καὶ κοπιώδης καὶ ἡ διατροφή του ὄχι καλή. Πόσον ὑπέφερεν ὁ δυστυχής!

Ὡς νὰ μὴ ἔφθανον αὐτά, ἀλλὰι συμφοραὶ ἐπληξάν τὸν κακόμοιον Γεώργιον.

Μίαν ἡμέραν κάποιος συμπατριώτης του ἔφερε τὴν μαύρην εἰδήσιν ὅτι αἱ δύο μικραὶ ἀδελφαὶ του ἀπέθανον ἐξ εὐλογίας ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος καὶ ὅτι ἡ μήτηρ του ἀπὸ τὴν μεγάλην λύπην τῆς ἦτο βαρέως ἀσθενής.

Λὲν εἶχε προφθάσει νὰ κλαύσῃ τὰς ἀδελφάς του, τὰς ὁποίας τόσον ἠγάπα ὁ πτωχὸς καὶ τοσάκις εἶχε νανουρίσει, ὅταν ἦσαν βρέφη καὶ ἰδοὺ καὶ ἄλλη συμφορὰ τὸν πλήττει. Μανθάνει ὅτι ὁ πατὴρ του ἀπεβίωσεν ἐκ συγκοπῆς καρδίας. «Καὶ ἡ μήτηρ μου τί γίνεται;» ἠρώτησεν ὁ ἀτυχής. Κατάκοιτος εἶναι πάντοτε! τῷ εἶπεν, ὁ συμπατριώτης του.

Λὲν παρῆλθεν πολὺς καιρὸς καὶ εἶδεν αἴφνης πρωτὰν τινὰ τὴν γραιὰν θεῖαν του, τὴν Εὐαγγελίαν. «Κακόμοιρε, τῷ εἶπε, σφίγγουσα τὸν ἀνεψιόν τῆς εἰς τὴν ἀγκάλῃ τῆς καὶ καταφιλοῦσα αὐτὸν «ὄρφανὸν ἀπέμεινες! ἀπέθαγε καὶ ἡ μήτηρ σου!

— «Πρέπει νὰ φύγωμεν τώρα!» προσέθεσεν ἡ γραῖα.

— «Ποῦ θεία; Εἰς τὸ χωρίον;» Καὶ ἐσκίρτησεν ἡ καρδιά τοῦ μικροῦ.

— «Ὁχι παιδί μου! Θὰ ἔλθῃς νὰ καθήσῃς πλησίον μου.» Καί, στραφεῖσα πρὸς τὸν κύριόν του, τῷ εἶπε:

— «Τὸν ἀνεψιόν μου θὰ τὸν παραλάβω. Σοὶ χαρίζω καὶ τὸν μισθόν του».

Ὁ καταστηματάρχης ἐδέχθη τοῦτο ἀναντιρρήτως.

Μετέβησαν εἰς τὴν Κόρινθον, ἵνα ἐκποιήσουν τὴν μικρὰν περιουσίαν των καὶ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Τὰ χρήματα ἦσαν ὀλίγα, ἡ θεία πάμπτωχος καὶ ἡ συντήρησις των πολὺ δύσκολος. «Πῶς νὰ θρέψω καὶ νὰ τραφῶ καὶ ἐγὼ μὲ τὰ ὀλίγα αὐτὰ χρήματα;» ἔλεγεν, ἀναστενάζουσα ἡ θεία τοῦ Γεωργίου. Ἐσκέφθη πολὺ, διότι ἦτο φρόνιμος καὶ νοήμων γυνὴ ἡ κυρία Εὐαγγελία καὶ ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐργασθῇ. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐκείνη μὲν προσελήφθη ὡς ὑπηρέτρια ἐνὸς σχολείου, ὁ δὲ ἀνεψιὸς τῆς ὑπηρετῆς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Λευκοπούλου.

Εἶναι λοιπὸν ὁ Γεώργιος μελαγχολικὸς τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιᾶς, διότι ἐνθυμεῖται τὰ παρελθόντα. Ἐνθυμεῖται τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, τὴν πατρυνὴν του καλύβην, τὸν πατέρα του, τὰ δῶρα τὰ ὅποια τῷ ἔδιδον μὲ τὴν εὐχὴν των τὴν ἡμέραν αὐτήν.

Ἐνθυμεῖται ἀκόμη καὶ τὴν γραῖαν θεϊάν του, ἡ ὅποια ἀπὸ δέκα ἤδη ἡμερῶν κατάκειται ἀσθενὴς ἐν τῷ νοσοκομείῳ.

Ἡ δυστυχὴς γραῖα μίαν βροχερὰν ἐσπέραν τοῦ χειμῶνος εἶχε διαταχθῇ ἀπὸ τὴν διευθύντριαν τοῦ σχολείου νὰ συνοδεύσῃ μίαν μαθήτριάν εἰς τὴν οἰκίαν

της. Καὶ ἡ γραῖα ἐξετέλεσε μὲν τὴν διαταγὴν τῆς διευθύντριας, ἀλλ' ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ πυρετόν.

Ποῖος εἶχεν ὄρεξιν καὶ καιρὸν καὶ τόπον νὰ νοσηλεύσῃ τὴν ἀσθενῆ γραῖαν; Ἐφρόντισαν μόνον καὶ τὴν εἰσήγαγον εἰς ἓν νοσοκομεῖον.

Ὁ Γεώργιος ἐνεθυμήθη ὅτι εἶχε τρεῖς ἡμέρας νὰ ἴδῃ τὴν θεῖαν του Εὐαγγελίαν καί, λαβὼν ἄδειαν μιᾶς ὥρας ἀπὸ τοῦ κυρίου του, τρέχει πρὸς τὸ νοσοκομεῖον.

Θέλει νὰ εὐχηθῇ εἰς τὴν θεϊάν του «τὰ χρόνια πολλά!» διὰ τὸν νέον χρόνον. Αἰσθάνεται δὲ ὁ ἔρνημος καὶ τὴν ἀνάγκην τῶν θερμῶν ἀσπασμῶν τῆς θείας του. Διότι τί ἄλλο ἔχει πλέον εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ τῷ ἐνθυμίσῃ τὸν πατέρα του, τὴν μητέρα του καὶ τὰς ἀδελφάς του, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ φιλήματα καὶ τὰς θωπείας τῆς γραΐας;

Ἡ νύξ τῆς παραμονῆς παρέρχεται ὁλόκληρος καὶ ὁ Γεώργιος δὲν ἔχει ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου του.

— «Τὶ νὰ ἔγινεν ἄραγε ὁ μικρὸς;» διερωτᾶται ὁ κ. Λευκόπουλος.

— «Φοβοῦμαι μήπως παρεσύρθη καὶ χαρτοπαίξει!» προσέθεσε καὶ ἡ κυρία του. Ἄλλ' ὁ μικρὸς ὑπηρέτης δὲν ἔχει τοιαύτας κακὰς συνηθείας.

Διὰ τῶν ὀλίγων χρημάτων του ἀγοράζει ὀλίγα ζαχαρωτὰ διὰ τὴν θεῖαν του. Γνωρίζει ὅτι θὰ ὠφελήσουν εἰς τὸν δυνατὸν βῆχά της καὶ σπεύδει εἰς τὸ νοσοκομεῖον νὰ τῆς τὰ φιλεύσῃ.

— «Πῶς εἶναι;» ἐρωτᾷ τὴν νοσοκόμον, τὴν ὁποίαν συναντᾷ πρὸ τοῦ θαλάμου τῆς θείας του.

— Ἡ θεία σου ἐβάρυνε πολὺ. Ὅλην τὴν ἡμέραν σὲ ἐξήτει ἡ δυστυχής! Τώρα....

Ὁ μικρὸς δὲν ἔχει ὑπομονὴν νὰ ἀκούσῃ ἄλλο. Τρέχει εἰς τὸν θάλαμον τῆς θείας του καὶ ἵσταται πρὸ τῆς κλίνης τῆς, ἄφρονος καὶ τρέμων. Ἡ δυστυχὴς ἔχει ἐστραμμένα καὶ ἀπλανῇ τὰ βλέμματά της πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ δὲν τὸν βλέπει.

— «Ἐγὼ εἶμαι θεία! Ὁ Γεώργιος, θεία! Εἶσαι καλὰ, θεία; Δὲν βήχεις πλέον βλέπω! ἔλεγε καὶ κατεφίλει, δακρῶν τὴν λιπόσαρκον χεῖρά της.

Πράγματι δὲν βήχει πλέον, διότι πνέει τὰ λοίσθια. Αἶφνης, ὡς νὰ τῆς μεταδίδουν θέρμην εἰς τὴν καρδίαν της τὰ δάκρυα τοῦ παιδίου, συνέρχεται καὶ ἀναφωνεῖ, σφίγγουσα τὴν χεῖρα τοῦ ὀρφανοῦ.

— «Καλῶς τον, καλῶς τον! Καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τὸ προσκέφαλόν της μικρὰν δέσμη παλαιῶν κιτρινισμένων ἐγγράφων καί, τείνουσα αὐτὰ πρὸς τὸν Γεώργιον, τῷ λέγει.

— «Πάρε αὐτά, φύλαξέ τα, εἶναι τοῦ παπποῦ σου. Μάθε γράμματα... νὰ τὰ διαβάσῃς μόνος σου!»

Τὴν ἐπομένην περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ Γεώργιος ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου του μὲ τὸ τελευταῖον δῶρον τῆς θείας του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶναι κατακόκκινοι ἀπὸ τὰ δάκρυα.

— «Ποῦ ἦσο χθὲς καθ' ὅλην τὴν νύκτα; Διὰ τὴν κλαίεις;» τὸν ἐρωτᾷ ὁ κύριός του.

— Ἦμην εἰς τὸ νοσοκομεῖον, κύριε, ἀπαντᾷ μὲ φόβον ὁ μικρὸς. «Ἀπέθανεν ἡ θεία μου...»

— «Κακόμοιρο παιδί!... λέγει ὁ κύριός του καί, πλησιάσας αὐτόν, θωπεύει πατρικῶς τὴν κεφαλὴν του.

Ὁ μικρὸς αἰσθάνεται τὴν στιγμὴν ἐκείνην συγκίνησιν. Τῷ φαίνεται ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ πατρὸς του κατῆλθεν

ἀοράτως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ τὸν θωπεύει. Ἡ καρδιά του σκιρτᾷ ἀπὸ ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην. Λαβὼν δὲ θάρορος, λέγει εἰς τὸν κύριόν του :

— «Κύριε, θέλω νὰ σᾶς ζητήσω μίαν χάριν. Θέλω νὰ μὴ μοῦ δίδετε μισθόν...Θέλω νὰ πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον νὰ μάθω γράμματα...καὶ νὰ ἐργάζωμαι, ὅταν ἐν-
καιρῶ».

— «Νὰ μάθῃς γράμματα; Πῶς σοῦ ἦλθεν αὕτη ἡ ἰδέα;»

— «Θέλω νὰ διαβάσω γὰτι ἔγγραφα, τὰ ὅποια μοὶ ἐχάρισεν ἡ ἄμειρος θεία μου.

— «Τί ἔγγραφα; φέρε τα νὰ τὰ διαβάσω ἐγώ!»

Ὁ Γεώργιος ἵσταται ἀμήχανος. Νὰ ἀρνηθῇ εἰς τὸν κύριόν του, ὅστις τὸν τρέφει; Νὰ λησμονήσῃ τὴν ρητὴν παραγγελίαν τῆς θείας του;

— «Κύριε, λέγει τέλος, ἡ τελευταία παραγγελία τῆς θείας μου ἦτο νὰ τὰ διαβάσω μόνος μου!»

«— Συμφωνῶ Γεώργιε. Νὰ φοιτᾷς εἰς τὸ σχολεῖον, παιδί μου.»

Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ Γεώργιος λύει εἰς τὸ δωμάτιόν του τὴν μικρὰν ἐκείνην δέσμην τῶν zitρίνων χαρτίων καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰ γράμματα δὲν ὁμοιάζουν μὲ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχει μάθει εἰς τὸ σχολεῖον. Καταβάλλει μεγάλας προσπάθειας, ἀλλ' οὔτε λέξιν κατορθώνει νὰ ἀναγνώσῃ.

Λένει πάλιν τὰ πολύτιμα χαρτιά του καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀπόπειραν. Κατορθώνει γὰτι περισσότερον αὐτὴν τὴν φορὰν. Συλλαβίζει ἐπιμόνως ὀλίγας λέξεις, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀναγνώσῃ δὲν δύναται. Ὁ γραφικὸς χαρακτὴρ τῶν ἐγγράφων εἶναι πολὺ διαφορετικὸς. Εἰς πολλὰ δὲ μέρη τὸ χρῶμα τῆς μελάνης δὲν διακρίνεται

καὶ εἰς πολλὰ σημεία τὰ ἔγγραφα εἶναι κατεστραμμένα ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν.

Ἡ τρίτη ἀπόπειρα γίνεται μετὰ ἓν ἔτος. Τώρα πλέον εἶναι πολὺ προωδευμένος εἰς τὰ γράμματα. Ὁ Γεώργιος ἀναγινώσκει τὰ πολύτιμα ἔγγραφα καὶ τὰ ἀναγινώσκει ὅλα. Ἐχάραζεν ἡ αὐγή, ὅταν ἐτελείωνε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τελευταίου ἔγγράφου.

Πόσα ὁμως πράγματα δὲν ἔμαθεν αὐτὴν τὴν νύκτα! Εἶναι ἐπίσημα ἔγγραφα τὰ χαρτιά αὐτά, ἀπὸ Στρατηγούς καὶ Κυβερνήτας τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ὁ τόπος αὐτὸς ὅπου ζῆ, ἡ χώρα ὅπου ἔχει γεννηθῆ, ἡ Ἑλλὰς ὁλόκληρος, εἶχε πολεμήσει ἐναντίον Κράτους βαρβάρου καὶ τυραννικοῦ.

Ὁ πάππος του εἶχε πολεμήσει μὲ γενναιότητα καὶ εἶχε μάλιστα φημισθῇ τὸ ὄνομά του. Εἶχε προσφέρει εἰς τὴν Πατρίδα τὸν βραχίονά του, τὴν οἰκίαν του, τὴν ὁποίαν εἶχον καύσει οἱ ἐχθροί, τὴν περιουσίαν του, ἡ ὁποία ἐδαπανήθη διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου. Τὰ παλαιὰ ἔγγραφα ἐμαρτύρουν ὅλα αὐτά.

Στηρίζει ἔπειτα τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τῶν δύο χειρῶν του καὶ βυθίζεται εἰς σκέψεις.

«Ἐγὼ θαυμάσιον οἰκογενειακὸν ὄνομα! Πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ γίνω ἀντάξιός τοῦ πάππου μου. Δὲν πρέπει νὰ μένω ὑπηρέτης. Πρέπει νὰ μάθω γράμματα πολλὰ καὶ νὰ φανῶ καὶ ἐγὼ χρήσιμος εἰς τὴν Πατρίδα μου».

Τοιαύτην ἀπόφασιν λαμβάνει καὶ τὴν ἐκτελεῖ. Μετὰ τρία ἔτη ἀποφοιτᾷ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ προσλαμβάνεται γραφεὺς εἰς ἓν συμβολαιογραφεῖον τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τέσσαρα ἔτη, ἐργαζόμενος καὶ σπουδάζων, ἀποκτᾷ τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Γυμνασίου καὶ ἐγγράφεται εἰς τὴν Ἱατρικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου.

Πρωτεύσας δὲ εἰς τὸν διαγωνισμόν, κερδίζει ὑποτροφίαν ἑξήκοντα δραχμῶν μηνιαίως. Μετά τινα δὲ ἔτη εἶναι ἰατρὸς καὶ ἔξασκει τὸ ἐπάγγελμά του ἐν τῇ πατρίδι του. Δὲν λησμονεῖ τὴν αἰμύνηστον θείαν του. Ἀνακομίσας ἔξ Ἀθηνῶν τὰ ὅστ' αὐτῆς, τὰ θάπτει εἰς τάφον κοινὸν μετὰ τῶν ὁστῶν τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν του.

Ὁφελεῖ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα του μετὰ τὴν ἐπιστήμην του, τὴν χριστιανικὴν του ψυχὴν, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἰατρός.

Διασκευὴ

Ἀγ. Βλάχος

Ἡ δαδοφόρος θεά.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ λιμένος τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐπὶ μικρᾷ νησίδος, ἴσταται μία θεὰ κρατοῦσα δᾶδα. Πελώριον εἶναι τὸ ἀνάστημά της, γλυκὺ τὸ θεῖον πρόσωπόν της καὶ ἐπιβλητικὴ ἡ στάσις της. Διὰ τοῦτο πάντοτε οἱ εἰσπλέοντες εἰς τὸν λιμένα τῆς μεγαλοπόλεως αὐτῆς ἀτενίζουν μετὰ σεβασμοῦ πρὸς αὐτήν.

Ἡ θεὰ αὕτη δὲν εἶναι ἀρχαία θεὰ ἀπὸ τὸ δωδεκάθεον τοῦ Ὀλύμπου. Δὲν εἶναι ἡ Ἥρα, τῆς ὁποίας ἔχει τὴν ἐπιβλητικὴν στάσιν, οὔτε ἡ Ἀθηνᾶ τῆς ὁποίας ἔχει τὴν σεμνότητα. Δὲν εἶναι οὔτε ἡ Ἀφροδίτη, τὴν ὁποίαν ἐνθυμίζει τὸ γλυκὺ πρόσωπόν της. Ἡ θεὰ αὕτη εἶναι νέα θεὰ καὶ ἦλθεν ἐκ Γαλλίας πρὸ ἐτῶν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὸν Νέον Κόσμον. Εἶναι ἡ θεὰ Ἐλευθερία!

*
* *

Διὰ νὰ λάβετε ἰδέαν τῶν κολοσσιαίων διαστάσεων τοῦ χαλκίνου αὐτοῦ ἀγάλματος, μάθετε ὅτι τὸ ἀνάστημά

της είναι 75 μέτρα, ότι τεσσαράζοντα άνθρωποι χωρούν

ἐντὸς τῆς κεφαλῆς της καὶ δώδεκα εἰς τὴν δᾶδα τὴν ὁποῖαν κρατεῖ.

Βαρδόλδης λέγεται ὁ Γάλλος καλλιτέχνης, ὁ ὁποῖος τὴν ἐδημιούργησεν. Ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία τὴν ἐδώρησε πρὸς τὴν Βορειοαμερικανικὴν Συμπολιτείαν κατὰ τὸ 1886, ὅτε ἐώρταζεν αὕτη τὴν ἐκατοστὴν ἐπέτειον τῆς ἀνεξαρτησίας της.

Ἀληθῶς καλύτερον δῶρον δὲν ἠδύνατο νὰ γίνη. Τὸ νεαρὸν τοῦτο κράτος ἠγωνίσθη κατὰ τῆς δουλείας καὶ κατόπιν πολλῶν θυσιῶν ἐκέρδισε τὸ ὡραιότερον δῶρον, τὴν ἐλευθερίαν της.

Κατὰ τὰς νύκτας φῶς ἰσχυρὸν καὶ ἄπλετον, ὥς νὰ εἶναι τεχνητὸς ἥλιος, ἐκπέμπει ἡ δᾶς τῆς θεᾶς καὶ φωτίζει τὸν λιμένα καὶ τὰς ἀκτάς.

ὦ ἐλευθερία! Ἡ θεία σου μορφή προβάλλει ἐκ τῶν κυμάτων γλυκεῖα. Τὸ γλυκὺ φῶς τῆς λαμπάδος σου φωτίζει καὶ χαροποιεῖ τοὺς καταφθάνοντας εἰς τὸν Νέον Κόσμον θαλασπολόρους.

Σὲ προσκυνοῦμεν καὶ σὲ βλέπομεν μετὰ χαρᾶς καὶ σεβασμοῦ, ὦ ἐλευθερία, διότι εἶσαι μήτηρ τῶν ἐλευθέρων λαῶν καὶ ψάλλομεν τὸν ἀθάνατον ὕμνον σου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἰδικὸς μας ἐθνικὸς ὕμνος.

Χαῖρε, ὦ χαῖρε ἐλευθερία!»

Διασκευή

Ρ. Δημητριάδης

Ἡ νύξ τῆς ἀγωνίας.

Μυστικὸς Δεῖπνος! Τί ἀλησμόνητος νύξ! 1934 ἔτη παρῆλθον ἀφ' ὅτου ὁ θεῖος Διδάσκαλος ἐπεθύμησε νὰ ἔορτάσῃ τὸ πατροπαράδοτόν του Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν του. Πάντες εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τι ὑπερῶον

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ, Ἀναγνωστικὸν Ε' Παιδικὸς Θησαυρός. *Εκδ. Γ' 1934 13

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔχοντες εἰς τὸ μέσον τὸν Λιδάσκα-
λὸν των.

Ἦτο ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν Ἀζύμων. Εἰς τὴν τρά-
πεζαν τὴν ἡμέραν ταύτην ἦτο ἀπαραίτητον ἐν πινάκιον
πικρῶν χόρτων διὰ νὰ ἐνθυμίξη τὴν πικρὰν τροφὴν τῶν
Ἰουδαίων εἰς τὴν γῆν τῆς ἐξορίας. Ἀπαραίτητον ἦτο
ἐπίσης καὶ ἐν πινάκιον μὲ γλυκὰ χόρτα διὰ νὰ συμβο-
λίζη ὅτι εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων των φύεται γλυκεῖα
τροφή.

Συμφώνως μὲ τὴν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς ὁ πατήρ,
ἢ ἂν αὐτὸς δὲν ἔζη, ὁ πρεσβύτερος τῆς οἰκογενείας, ἐγί-
νετο ὁ ἀρχηγὸς τοῦ δείπνου. Οὗτος, κάμνων ἀρχὴν τῆς
τελετῆς, ἐλάμβανε ποτήριον οἴνου, ὕψωνε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλεγε μὲ κατάνυξιν :

«Εὐλογῶ σε Ὑψιστε Θεέ, εὐχαριστῶ σε, διότι ἐχά-
ρισες τὸν καρπὸν τοῦτον τῆς ἀμπέλου. Σὲ εὐγνωμονῶ,
διότι μᾶς ἔδωκες ἐορτὰς χαρμοσύνους διὰ νὰ ἐνθυμού-
μεθα τὴν ἀπελευθέρωσίν μας ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν
Αἰγυπτίων.

Κατόπιν ἔπινεν ὀλίγον καὶ ἔδιδε κατὰ σειρὰν εἰς
ὅλην τὴν οἰκογένειαν. Ἔπειτα ἐλάμβανε πικρὰ χόρτα,
τὰ ἐβύθιζεν εἰς ἄλμυρὸν ὕδωρ, ἔτρωγε πρῶτος καὶ ἔπειτα
τὰ προσέφερεν εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους κατὰ σειρὰν ἡλι-
κίας. Τὸ μικρότερον δὲ τέκνον, λαμβάνον τὸ πικρὸν χόρ-
τον ἠρώτα τὸν πατέρα του :

—«Διατὶ πάτερ, ἡ νῦξ αὕτη διαφέρει ἀπὸ τὰς ἄλ-
λας; Διατὶ τὴν ἐσπέραν ταύτην τρώγομεν μόνον ἄζυμα
καὶ πικρὰ χόρτα;»

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας διηγεῖτο τότε εἰς τὰ
τέκνα του τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια ὑπέφερον οἱ πρόγονοί των

εἰς τὴν Αἴγυπτον. Διηγείτο πῶς ἐλυτρώθησαν ἀπὸ τὰ δεινὰ αὐτά, διαβάντες τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν.

Ἐνῷ δὲ αὐτὸς διηγείτο μὲ συγκίνησιν, δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ μετέδιδον τὴν συγκίνησιν εἰς ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του.

Ἔπειτα ὁ πατὴρ ἔλεγε :

— « Λοιπόν, τέκνα μου, πρέπει νὰ εὐχαριστῶμεν, νὰ ὑμνολογῶμεν, νὰ δοξολογῶμεν καὶ νὰ εὐλογῶμεν τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς μᾶς ἔφερε ἀπὸ τὴν δουλείαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἀπὸ τὴν θλίψιν εἰς τὴν χαράν, ἀπὸ τὸ πένθος εἰς τὴν ἐορτήν, ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς.

Τότε δὲ ὅλοι ὁμοῦ ἔψαλλον τὸ « Ἀλληλούϊα » ἀρμονικῶς καὶ τοὺς ὠραίους ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ. Τοιοῦτοτρόπως ἐγίνετο ὁ Δεῖπνος τῆς πρώτης ἡμέρας τῶν ἀζύμων.

*
* *

Τὴν ἀλησμόνητον ταύτην νύκτα ἀρχηγὸς τοῦ Δείπνου εἶναι ὁ Χριστὸς, ὡς πατὴρ περιστοιχιζόμενος ἀπὸ τὰ τέκνα του, τοὺς δώδεκα μαθητάς του.

Τελεῖ ὅλας τὰς ἱερὰς παραδόσεις. Λέγει ὅλας τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς εὐχὰς τὰς πατροπαραδότους μὲ εὐλάβειαν καὶ μελαγχολίαν.

Οἱ μαθηταὶ του δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσουν τί ἔχει καὶ εἶναι τόσον μελαγχολικὸς.

Βυθίζονται καὶ αὐτοὶ εἰς μελαγχολίαν καὶ παρακολουθοῦν τὰς κινήσεις καὶ τοὺς λόγους τοῦ Διδασκάλου των.

Τώρα ὁ Χριστὸς λαμβάνει τεμάχιον ἄρτου καὶ ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανόν. Τὸ πρόσωπόν του λάμπει ὡς ὁ ἥλιος. Ὅτε δὲ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς του εὐλογεῖ τὸν ἄρτον, μία δέσμη ἀπὸ φωτεινὰς ἀκτῖνας

χύνεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν λούει. Ἐπειτα κόπτει τὸν ἡγιασμένον ἄρτον εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ λέγει :

«Λάβετε, φάγετε, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Δηλαδή: δὲν εἶναι ἄρτος οὗτος, ἀλλὰ τὸ σῶμά μου, τὸ ὁποῖον τεμαχίζεται διὰ σᾶς, διὰ νὰ συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι σας.

Οἱ δὲ μαθηταὶ του λαμβάνουν τὸν ἄρτον μὲ τρεμούσας τὰς χεῖρας καὶ κοινωνοῦν μὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπειτα ὁ Χριστὸς λαμβάνει τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου καί, εὐλογῶν αὐτό, λέγει:

«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Δηλαδή: δὲν εἶναι κοινός οἶνος ὁ προσφερόμενος εἰς σᾶς. Ἀλλ' εἶναι τὸ αἷμά μου τῆς θείας, τῆς Καινῆς διαθήκης, τὸ ὁποῖον χύνεται διὰ σᾶς καὶ διὰ μυριάδας ἀνθρώπων, ἵνα συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι σας.

*
* *

Ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς ἐτέλεσεν οὕτω τὴν πρώτην θεῖαν μυσταγωγίαν καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ νὰ στηριχθοῦν οἱ κλονιζόμενοι, διὰ νὰ παρηγορηθοῦν οἱ βασανισμένοι, διὰ νὰ σωθοῦν πάντες οἱ κοινωνοῦντες αὐτήν.

Οἱ ἀγαθοὶ σύντροφοί του, ὅταν κοινωνοῦν καὶ ἀπὸ τὸ ποτήριον, αἰσθάνονται ἑαυτοὺς ἐξαῦλωμένους καὶ ἐξηγνισμένους. Τώρα ἀρχίζουν νὰ ἐννοοῦν καλύτερον τὸν Διδάσκαλόν των. Μόνον μία καρδιά μένει ἀσυγκίνητος καὶ σκληρά. Τὸ πάθος ἔχει πνίξει αὐτήν καὶ δὲν ἀφήνει νὰ τὴν διαπεράσῃ ἔστω καὶ μία θεία ἀκτίς. Εἶναι ὁ προδότης μαθητής. Εἶχε συμφωνήσει μὲ τοὺς Φαρισαίους καὶ

άνέμενε τὴν κατάλληλον στιγμήν. Ὁμίλησε καὶ εἰς αὐτὸν ὁ Χριστός, ἀλλ' ἡ καρδιά του εἶναι ἀπολιθωμένη. Ἠγέρθη ὁ προδότης καὶ ἐξεκίνησε διὰ τὸν σκοπὸν του.

Ὁ Διδάσκαλος ἠγέρθη καὶ αὐτὸς μελαγχολικὸς καὶ ἐξεκίνησε ἀμίλητος πρὸς τὸν χεῖμαρρον τῶν Κέδρων. Ἐβάδιζε σκεπτικός, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ἑνδεκα μαθητάς του. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν λόφον τῶν Ἐλαιῶν, τόπον τὸν ὁποῖον ἠγάπα, ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ προσευχηθῇ, ὅπως συνήθιζε πάντοτε.

— «Καθήσατε ἐδῶ, εἶπε εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ περιμένετε με».

Ὁ ἴδιος δὲ ἀπεσύρθη καὶ ἔμεινε μόνος. Ἐγρονυήτησε καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχεται.

«Πάτερ μου, εἶπε ἃς παρέλθῃ τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμέ. Ἄν ὅμως μὲ τοῦτο πρόκειται νὰ δοξασθῇ τὸ ὄνομά Σου, ἃς γίνῃ τὸ θέλημά Σου».

*
* *

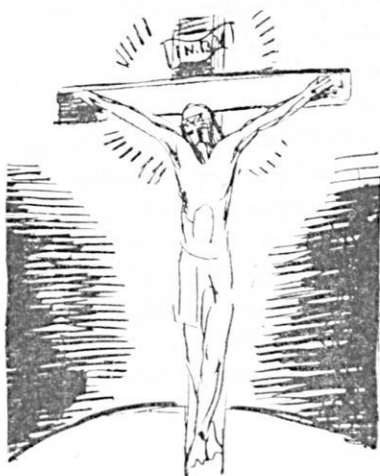
Ἡ νύξ τῆς ἀγωνίας προχωρεῖ. Ἡ σελήνη μόλις εἶχε προβάλλει εἰς τὴν Ἀνατολήν, κατέρυθρος ὥς πηκτὸν αἷμα καὶ ἔρριπτε τὰς ἀργυρᾶς ἀκτῖνας τῆς εἰς τὸ ἰδρωμένον μέτωπον τοῦ Σωτῆρος.

Ἡσυχία καὶ σιωπὴ βασιλεύει πανταχοῦ. Μόνον μία ἀηδὼν ἀπὸ τὸν ἠνθισμένον κλάδον ἐλαίας σκορπίζει γλυκείας μελωδίας. Οἱ ἀπόστολοι κοιμοῦνται. Τίποτε δὲν ἀκούεται. Αἶφνης μακρόθεν ἀκούεται θόρυβος καὶ ὀχλοβοή, ἡ ὁποία ταράσσει τὴν σιωπὴν τῆς νυκτός.

Ἐρχεται ὁ προδότης ἐπὶ κεφαλῇς τῆς σπείρας διὰ νὰ παραδώσῃ μὲ ἓν φίλημα τὸν Διδάσκαλόν του καὶ ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων.

Διασκευή

Π. Φωστίνης
Μητροπολίτης Καρυστίας

Ὁ τυφλὸς πρὸ τοῦ Σταυροῦ

- «Τ' εἶν' ἡ βοή στὸ Γολγοθᾶ πὺν κόσμος τρέχει ἀπάνω;»
 — «Πηγαίνουν νὰ σταυρώσουν δυὸ μαζὺ μὲ κάποιον πλάνο».
 — «Ποιοὶ γὰρ οἱ δυό, πὺν ἐκδικητὴς ὁ Χάρος τοὺς προσ-
 [μένει;»
 — «Κλέφτες, φονιάδες, ἄρπαγες, κακοῦργοι ξακουσμένοι».
 — «Καὶ ποιὸς ὁ πλάνος, πὺν κι' αὐτὸς θὰ σταυρωθῇ μαζὶ
 [τους;»
 — «Τοὺς Φαρισαίους, ρώτησε, εἶναι δουλειὰ δική τους!»
 — «Θὰ πάω νὰ δῶ . . . »

Εἶπα νὰ δῶ κι ἤρθαν στὸ νοῦ μου πάλι
 τὰ χρόνια πὺν ἤμουνα τυφλός. Τυφλός! . . Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι
 δὲν ξέρετε πόσο ἡ ψυχὴ μέσα στὰ στήθη εἶν' ἄδεια,
 ὅταν μὲ μάτια ὀρθάνοιχτα βαδίζη στὰ σκοτιάδια!
 Πῶς τὴ θυμοῦμαι τὴ στιγμή πὺν ἐστάθη αὐτὸς προστά μου
 καὶ μ' ἐσπλαχνίστη, κι' ἔσκυψε πῆρε πηλὸ ἀπὸ χάμου

κι' ἀλείφοντας τὰ μάτια μου μὲ τὸν πηλὸν ἐκεῖνο,
 μοῦ εἶπε νὰ πάω στοῦ Σίλωάμ τὴ στέρα νὰ τὰ πλύνω!..
 "Ὅταν τὸν πρωταντίκρουσα τὸ Φωτοδότη ἐμπρὸς μου,
 στὴν ὄψη του εἶδα ὅλες μαζί τίς ὁμορφιές τοῦ κόσμου.
 Μοσχοβολοῦσε κι ἔλαμπε τὸ κάθε κίνημά του·
 φῶς καὶ τὰ χεῖλη κι' ἡ φωνή, τὰ μάτια κι ἡ ματιά του.
 Στὰ χεῖλη του ἡ παρηγοριά, στὰ μάτια του ἡ ἐλπίδα . . .
 "Ἐστρεψα τότε ὁλόγυρα τὰ δύο μου μάτια κι εἶδα
 κάθε πού ζῇ καὶ πού δὲν ζῇ, κι εἶδα παντοῦ γραμμένη
 τὴν ὄψη του, λές κι ἦτανε καθρέφτης του ἡ οἰκουμένη.
 Φῶς, ἡ ζωή, χαρὰ τὸ φῶς! . . .

"Ἀς πάω νὰ δῶ τὸν πλάνο.

*
 * *

Κατὰ τὸ λόφο ἀπάνω
 κόσμος, περιγελάσματα κι ὀχλοβοή κι ἀντάρα
 χίλιες φωνές σὰν μιὰ φωνή κι ὅλες σὰν μιὰ κατάρα.
 Ποῦ πάει; Σπρώχνει καὶ σπρώχνεται καὶ πνίγεται καὶ
 [πνίγει
 καὶ σταματᾷ προσμένοντας. Παράμερα ξανοίγει
 τρεῖς μαυροφόρες πού κρατοῦν μιὰ λιγοθυμισμένη.
 Θέ νᾶναι μάννα ἢ δύστηχη! Ξάφνω, μὲ μιᾷ σωπαίνει
 τὸ πλῆθος πού ἀνταρδιάζονταν. Γκάπ! γκούπ! καρφώνουν,
 [Κρότοι
 πνιγμένοι μέσ' στὰ βογγητά! Ὑψώνονται οἱ δύο πρῶτοι
 σταυροί· κανεὶς δὲν στρέφεται. Γκάπ! γκούπ! ξανακαρφώ-
 [νουν,
 μιὰ βόγγος δὲν ἀκούγεται. Νά, καὶ τὸν τρίτο ὕψωνουν.

«Πῶς; Σὺ πού μοῦδωκες τὸ φῶς, ἐσένα πλάνο λένε,
 κι ἦταν γραφτὸ στὰ μάτια μου νὰ βλέπουν γιὰ νὰ κλαῖνε;
 Τί νὰ τὰ κάνω καὶ τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ κάλλη;
 Πάρε τὸ φῶς πού μοῦδωκες καὶ τύφλωσέ με πάλι!

Ἰωάν. Πολέμης

Ἡ Ἀνάστασις

Μετὰ τὸ μεσονύκτιον τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶχον συναθροισθῇ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχον τελέσει τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον. Πόσον περὶ λυποὶ φαίνονται ὅλοι διὰ τὸν θάνατον τοῦ Διδασκάλου των! Ἔχουν λάβει ἀπόφασιν, μόλις παύσῃ ὁ θυμὸς τοῦ ὄχλου, νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τιβεριάδος καὶ νὰ ἀναλάβουν πάλιν τὰ ἀλιευτικά των ἔργα.

Δὲν εἶχον ὁμως τὰς αὐτὰς σκέψεις καὶ αἱ ἁγίαι γυναῖκες, αἱ λατρεύουσαι τὸν Χριστόν. Αὗται δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ ἀναστηθῇ ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Εἰς τὰς καρδίας των ἦτο Ἐκεῖνος πλέον βασιλεύς. Ἡγάπων Αὐτὸν ὁλοψύχως. Διὰ τοῦτο εἶχον προμηθευθῇ ἀφ' ἐσπέρας πολύτιμα μῦρα, ἵνα, μεταβαίνοντες εἰς τὸν τάφον Του, ἀλείψουν μὲ μῦρα καὶ μὲ δάκρυα τὸ ἄχραντον σῶμα τοῦ Διδασκάλου των.

*
* *

Ἦτο ἀκόμη νύξ βαθεῖα, ὅτε ἐξεκίνησαν πρὸς τὸν Γολγοθᾶν. Δὲν ἠσθάνθησαν κόπωσιν, ὅτε ἀνέβαινον τὸν ἀνηφορικὸν δρόμον, οὔτε καὶ ἀντελήφθησαν πότε ἔφθασαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν.

Ποία ὁμως ἐκπληξίς τὰς ἀνέμενεν ἐκεῖ! Ὁ τάφος ἦτο ἀνοιχτὸς καὶ κενός. Οἱ στρατιῶται, οἱ φρουροῦντες τοῦτον, εἶχον φύγει. Ἡσυχία καὶ ἐρημία ἐβασίλευεν πανταχοῦ. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσουν τί συνέβαινε. Διηρωτῶντο: Διατὶ ἔλειπε τὸ Σῶμα τοῦ Διδασκάλου των; Μήπως μετέφερον τοῦτον ἀλλαχοῦ; Πᾶσαι τότε ἀνέλυθησαν εἰς δάκρυα καὶ θρήνους.

Ἴδου ὁμως, αἴφνης βλέπουν ἔφηβον, καθήμενον ἐπὶ

τῆς πλατὸς τοῦ τάφου, λευκὰ ἐνδεδυμένον. Ἐθαύμω-

σαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀπὸ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἐξέπεμπεν τὸ σῶμα τοῦ ἐφήβου.

Ἐτρομάξαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὸν τάφον.
— «Μὴ φοβεῖσθε!» λέγει εἰς αὐτὰς μὲ γλυκεῖαν

φωνὴν ὁ ἔφηβος, ὅστις ἦτο ἄγγελος. Ζητεῖτε τὸν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, τὸν ἐσταυρωμένον; Δὲν εἶναι ἐδῶ! Ἀνέστη, ὅπως σᾶς εἶχε προεῖπει.»

Αἱ ἀφελεῖς γυναῖκες δὲν ἠνόησαν τοὺς λόγους τούτους. Ἠσθάνθησαν ὅμως ἀνακούφισιν εἰς τὰς καρδίας των ὡς δρόσον.

Ἦρχισαν νὰ περιφέρωνται ἐπὶ τοῦ λόφου θρηνοῦσαι. Ὅλα τὰ πράγματα ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ εἶναι ἀνεστατωμένα ἐκ τῆς προχθесινῆς ταραχῆς. Οἱ τρεῖς σταυροὶ εἶναι ἀκόμῃ ὑψωμένοι ἐπὶ τοῦ λόφου. Μὲ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ὁμοιάζουν μὲ μαύρους στύλους. Μόνον ὁ μεσαῖος λάμπει, σκορπίζων δέσμην φωτεινῶν ἀκτίνων.

Πλησιάζουν τὸν Σταυρὸν τοῦ Διδασκάλου των καὶ γονυπετοῦν εὐλαβῶς πρὸ αὐτοῦ. Φιλοῦν τὰ παγωμένα αἶματα καὶ θρηνοῦν γοερῶς, κρατοῦσαι εἰς τὰς χεῖρας των τὰ δοχεῖα μετὰ πολὺτιμα μῦρα. Νομίζουν ὅτι τὸν βλέπουν κρεμασμένον, ὅτι ἀκούουν τὸ παράπονόν του.

*
* *

Αἴφνης ὅμως τρομάζουν πάλιν. Διότι ἄγνωστός τις διηλθεν ἐκείθεν, ὡς σκιά εἰς τὸ σκότος καὶ ἐστάθη πλησίον των.

«Χαίρετε!» εἶπε μὲ γλυκεῖαν φωνὴν εἰς αὐτάς, καὶ ἀμέσως ἠρώτησε τὴν Μαγδαληνὴν, ἥτις ἔκλαιε, γοερῶς θρηνοῦσα.

— «Διατὶ κλαίεις Μαγδαληνή; Ποῖον ζητεῖς;»

Ἐκεῖνη ἐνόμισεν ὅτι θὰ εἶναι ὁ κηπουρὸς τοῦ κήπου καὶ θὰ γνωρίζῃ ποῦ μετέφερον τὸ σῶμα τοῦ Διδασκάλου καὶ ἔλαβε θάρρος. Ἀμέσως τὸν ἐπλησίασεν, ἐγονυπέτησε πρὸ αὐτοῦ καὶ ἤρχισε νὰ τὸν παρακαλῇ.

— «Κύριε, τῷ λέγει, ἂν ἀφήρεσες σὺ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, εἰπέ μοι ποῦ τὸ μετέφερες; Θέλω νὰ τὸ παραλάβω. Μὴ μοὶ ἀρνηθῇς τὴν χάριν ταύτην, κύριε. Ἦλθομεν νὰ ἀλείψωμεν μὲ μῦρα τὸ Σῶμά του καὶ δὲν ἐλάβομεν ὑπ' ὅψιν τίποτε, οὔτε τὸ σκότος, οὔτε καὶ τὸν κίνδυνον.

Ὁ ξένος ἐστάθη ἀμίλητος δι' ὀλίγας στιγμὰς καὶ ἔπειτα εἶπε :

— «Μαρία !

— «Διδάσκαλέ μου !» ἐφώναξεν ἔντρομος καὶ χαίρομένη ἡ Μαρία καὶ ἐγονυπέτησαν πᾶσαι αἱ μυροφόροι γυναῖκες πρὸ τοῦ Χριστοῦ.

*
* *

Ἠρῶται αὗται εἶχον ἀξιωθῇ νὰ ἴδουν τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του.

Καὶ μήπως δὲν ταῖς ἤξιζε. Διότι αὗται μόνον τὸν εἶχον ἐννοήσει βαθέως. Μόνον αὗται δὲν τὸν ἐγκατέλειψαν οὔτε στιγμὴν κατὰ τὰς ὥρας τοῦ πόνου του. Καὶ ἔπρεπε πρῶται νὰ ἴδουν καὶ τὴν Ἀνάστασίν του καὶ νὰ διακηρύξουν αὐτὴν εἰς τοὺς μαθητάς του.

Εἶδον λοιπὸν τὸν ἀγαπητὸν των Διδάσκαλον καὶ ἀνεκουφίσθησαν. Τί ταῖς ἔμελε, ἂν τὸν συνέλαβον ὡς κοινὸν κακοῦργον μὲ τὸ προδοτικὸν φίλημα τοῦ Ἰούδα; Τί ἂν τὸν ὠδήγησαν δέσμιον εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Ἄννα καὶ τοῦ Καϊάφα; Τί καὶ ἂν τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον; Τί καὶ ἂν τὸν καθήλωσαν μὲ λύσσαν ἐπὶ τοῦ ξύλου; Τί καὶ ἂν ἐφώναξε τὸ: «Τετέλεσται!» κατὰ τὰς ὁδυνηρὰς στιγμὰς του καὶ ἔγειρε τὴν κεφαλὴν του νεκράν;

Ἐκεῖνος ἀνεστήθη τὴν τρίτην ἡμέραν.

Χιλιάδες στόματα προφέρουν σήμερον τὰς δύο αὐ-

τάς λέξεις: «Χριστὸς Ἀνέστη!» Οὐδεμίᾳ χαρὰ εἰς τὸν κόσμον δὲν ὑπῆρξε τόσον μεγάλη.

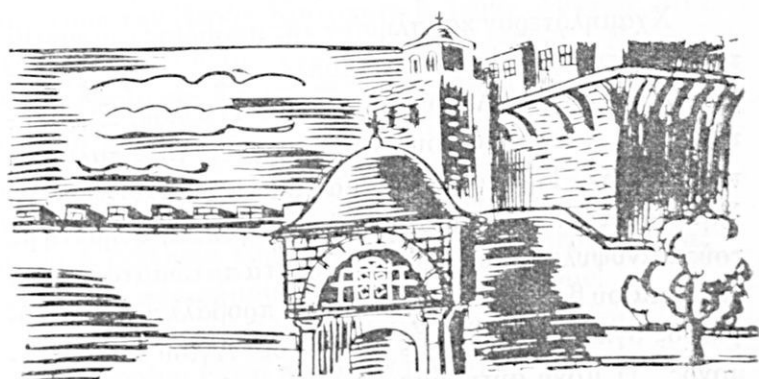
Ὁ μυρωμένος ζέφυρος τῆς ἀνοίξεως σφυρίζει γλυκά. Οἱ διαυγεῖς ρύακες κελαρύζουν. Οἱ ἀνθισμένοι κλάδοι τῶν δένδρων σκορπίζουν τὰ μυρὰ τῶν ἀφθόνως καὶ εὐωδιάζουν τὸν ἀέρα. Αἱ ἀηδόνες πέμπουν γλυκείας μελωδίας πρὸς τὸν Πλάστην. Οἱ ἄνθρωποι σκιρτοῦν ἐκ χαρᾶς καὶ τὰ πάντα ψάλλουν:

«Χριστὸς Ἀνέστη».

Διασκευὴ

Π. Φωστίνης

Μητροπολίτης Καρυστίας

Τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Πέντε φίλοι ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐορτάσωμεν τὸ Πάσχα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Ἐξεκινήσαμεν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην τὴν ἐσπέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἀτμοπλοϊκῶς καὶ τὴν αὐγὴν ἐξυπνήσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Δάφνης. Ἡ μικρὰ αὕτη κωμόπολις εἶναι τὸ ἐπίνειον τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὅποιον

θέαμα παρουσιάζεται ἔμπροσθέν μας τὴν ἐπομένην πρωΐαν! Ἐμπρὸς μας ὀρθώνεται ὁ Ἄθως, βουνόν, τὸ ὁποῖον προβάλλει κατ' εὐθειαν ἀπὸ τὰ κύματα. Εἶναι ἀπότομον τοῦτο, ὑπερήφανον, ὥς νὰ θέλῃ νὰ ὑψωθῇ πρὸς τὸν οὐρανόν.

Καταλήγει δὲ εἰς μίαν κωνοειδῆ κορυφὴν μὲ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὴν τελευταίαν ἄκραν του. Ἀπὸ πλούσιον μανδύαν ἀπὸ καστανέας καλύπτεται ὁλόκληρον. Εἰς τὰς πλευράς του εἶναι διεσκορπισμένα κελιά», «καθίσματα», «καλύβαι», ὅπου πνευματικαὶ οἰκογένηται ἀπὸ ὀλίγους καλογήρους καλλιεργοῦν ὀλίγα στρέμματα ἐλαιῶν καὶ ἀμπέλων.

Χαμηλότερον καὶ πλησίον τῆς παραλίας φαίνονται τὰ μοναστήρια. Ἀπὸ τὸ ἀτμόπλοιον χαιρετίζομεν τὰς μονὰς Γρηγορίου, Διονυσίου, Ἀγίου Παύλου, Ξηροποτάμου, μὲ τοὺς τρούλλους, τοὺς πύργους, τοὺς παλαιοὺς τοίχους των. Τὴν προσοχὴν μας ἰδίως συγκεντρώνει ἡ Σιμωνόπετρα. Εἶναι μία σωστὴ ἀετοφωλιά, στημένῃ μὲ τοὺς πανύψυλους πύργους καὶ τὰ ἐπτὰ πατώματά της ἐπὶ γιγαντιαίου βράχου. Ἀριστερόθεν προβάλλει ὁ ἀκατέργαστος ὄγκος τῆς ρωσικῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος. Ἡ μονὴ αὕτη ὁμοιάζει μὲ φρούριον, στρατῶνα, ἀνάκτορον καὶ μόνον μὲ μοναστήριον δὲν ὁμοιάζει.

*
* *

Εἰς τὴν Δάφνην μᾶς ἀνέμενεν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστασίας μὲ δύο ἡμιόνους καὶ δύο φύλακας.

Ἐξεκινήσαμεν ἀμέσως καὶ διηυθύνθημεν πρὸς τὰς Καρυάς, διὰ νὰ ὑποβάλωμεν τὰ σέβη μας εἰς τὴν Ἱερὰν Σύναξιν καὶ νὰ ἐφοδιασθῶμεν μὲ συστατικὰς ἐπιστολάς. Αἱ Καρυαὶ εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ τὸ ἐμπορικόν

κέντρον τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἶναι μία πόλις ἀπὸ τὰς πλέον περιέργους ὅλου τοῦ κόσμου. Ἀπὸ μακρὰν νομίζει τις ὅτι εἶναι μία πόλις ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι. Οἰκίαι παλαιαὶ καὶ νέαι, πτωχικὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ, ἐμπορικὰ καταστήματα, ἐργαστήρια, φούρνοι, κ.λ.π. Ἀλλ' ὅταν τὴν πλησιάσῃ τις, ἐννοεῖ ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἓνα κόσμον διάφορον, ἄγνωστον καὶ πρωτοφανῆ. Μοναχοὺς συναντᾷ τις πανταχοῦ. Ἀμίλητοι, σοβαροί, ἥσυχοι, σᾶς χαιρετοῦν μὲ τὸ «εὐλογεῖτε».

*
* *

Οἱ εἴκοσιν ἀντιπρόσωποι τῶν κυριωτέρων μονῶν ἀποτελοῦν τὴν Ἱερὰν Κοινότητα ἢ Ἱερὰν Σύναξιν. Μία τετραμελὴς ἐπιτροπὴ ἐξ αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν Ἐπιστάσιαν, ἡ ὁποία καὶ διοικεῖ τὸ Ὄρος. Διότι τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι μιὰ αὐτόνομος πολιτεία ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἐκάστη ἀπὸ τὰς εἴκοσι μονὰς ἔχει ἐδῶ ἰδιαίτερον οἶκημα διὰ τὸν ἀντιπρόσωπόν της. Ἐδῶ εἶναι καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Πρωτάτου μὲ τὰς περισσοτέρας εἰκόνας τοῦ περιφήμου ζωγράφου Πανσελήνου.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐπισκιάζει ἡ ρωσικὴ Σκήτη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου. Εἶναι πελώριον τετράγωνον, σύμπλεγμα μεγάρων μὲ πολυτέλειαν καὶ ζωηρὰ χρώματα, ἀντίθετον πρὸς τὴν ἀπλότητα τοῦ Ὄρους. Κατὰ τὰς ὀλίγας διαθεσίμους ἡμέρας μας ἐπεσκέφθημεν τὸν Ξηροπόταμον, τὸν Κασταμονίτην καὶ τὰς βασιλικὰς μονὰς Βατοπεδίου, Ἰβήρων καὶ Λαύρας, τὸν Ἅγιον Παντελεήμονα καὶ τὴν Ρουμανικὴν σκήτην.

*
* *

Τὸ Βατοπέδιον εἶναι ἡ Εὐρώπη τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

ἔχει καὶ ἠλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν. Οἱ πατέρες του εἶναι οἱ προοδευτικώτεροι καὶ πλουσιώτεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους. Τὰ θαυμάσια προπύλαιά του καὶ τὸ ὕψος καὶ ἡ ἔκτασις τῶν οἰκοδομῶν του ὑπερβαίνουν τὰς ρωσικὰς μονάς. Ἐξωτερικῶς ὁμοιάζει μὲ ὠχυρωμένην πόλιν.

Εἰς τὸ Βατοπέδιον ἐμείναμεν τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως. Ἄν καὶ παρηκολουθήσαμεν τὴν λειτουργίαν πέντε ὁλοκλήρους ὥρας ἐν ὀρθοστασίᾳ καὶ προσευχῇ, δὲν ἡσθάνθημεν οὔτε τὴν παραμικρὰν κόπωσιν.

Εἰς τὸν Ξηροπόταμον συνέβη τι τὸ περίεργον. Μᾶς ἐπέδειξαν σουλτανικὸν φιορμάνιον, κατὰ τὸ ὅποιον Σουλτᾶνός τις φέρεται ὡς ἀνοικοδομήσας τὴν ἡρειπωμένην μονήν, διότι οἱ Ἅγιοι 40 μάρτυρες τὸν ἐβοήθησαν εἰς μίαν ἐκστρατείαν του εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Λαύραν συνεζήσαμεν ὀλίγας ὥρας μὲ τὸν Νικηφόρον Φωκᾶν καὶ τὸν Τσιμισκῆν. Εἰς τὰς δεήσεις των καθ' ἑκάστην μέχρι σήμερον ἐπαναλαμβάνεται ἡ εὐχή: «καὶ ὑπὲρ τῶν Αὐτοκρατόρων ἡμῶν Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τσιμισκῆ»... Εἰς τὸν νάρθηκα ὑπάρχουν δύο εἰκόνες αὐτῶν, ἡ μία πλησίον τῆς ἄλλης. Εἰς πύργος φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Τσιμισκῆ...» Ἡ χαλκίνη πύλη τοῦ καθολικοῦ εἶναι λάφυρον τοῦ Φωκᾶ ἀπὸ ἐν ἀραβικὸν ἀνάκτορον τῆς Κρήτης, καθὼς καὶ τὰ μανουάλια. Διασώζονται ἐν στέμμα τοῦ Τσιμισκῆ, εἰς αὐτοκρατορικὸς σάκκος τοῦ Νικηφόρου, ἐν χειρόγραφον Εὐαγγέλιον μὲ τεραστίους πολυτίμους λίθους, τὸ ὅποιον εἰς τὰς ἐκστρατείας του ἔγραφε καὶ ἀνεγίνωσκε ὁ ἡρωϊκὸς Φωκᾶς, εἰς σταυρὸς τοῦ Τσιμισκῆ καὶ ἄλλα.

*
* *

Μὲ μικρὸν βενζινοκίνητον πλοῖον τῆς Λαύρας περιεπλεύσαμεν τὸ Ἀκρωτήριον τοῦ Ἄθω. Ἀπὸ τὴν ἰδίαν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν τόσον ἐφοβήθη ὁ Ξέρξης, ἀντικρύσαμεν «καλύβας». Εἶναι αὗται ἐντὸς κρημνῶν, ὅπου δυσκολώτατα δύναται τις νὰ μεταβῇ εἴτε ἀπὸ τὴν ξηρὰν, εἴτε ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἰς αὐτὰς ζοῦν οἱ «ἀναχωρηταί», μοναχοὶ χωρισμένοι ἐντελῶς ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον.

Μίαν φορὰν τὴν ἐβδομάδα τοὺς ἐπισκέπτεται ἀπεσταλμένος τῆς μονῆς των καὶ φέρει εἰς αὐτοὺς ξηρὸν ἄρτον καὶ ὕδωρ.

Ὅλοι αἱ μοναὶ ὁμοιάζουν μεταξὺ των, ἐκτὸς τῶν ρωσικῶν κτιρίων, τὰ ὅποια εἶναι ὀγκώδη. Ἀλλὰ καὶ ἐκάστη μονὴ ἔχει διακριτικόν τι. Ἐκάστη τούτων εἶναι καὶ ἐν μουσεῖον μὲ ἀνεκτίμητα κειμήλια: χρυσόβουλα τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Τραπεζοῦντος, φερμάνια τῶν σουλτάνων, ἀφιερωτήρια τῶν τσάρων τῆς Ρωσίας καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Μολδοβλαχίας, εὐαγγέλια καὶ ψαλτήρια ὅλων τῶν ἐποχῶν, ὅλων τῶν σχημάτων, βυζαντινὰ μικρὰ μὲ πολυχρώμους εἰκόνας, ὀγκώδη Ἑλληνικὰ καὶ Γεωργιανὰ καὶ ἐν ἀκόμῃ ὀγκωδέστατον ρωσικόν, τὸ ὁποῖον μόλις δύο ἄνδρες δύνανται νὰ ὑποβαστάξουν. Ὅλα εἶναι φορτωμένα μὲ χρυσόν, ἄργυρον καὶ πολυτίμους λίθους, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀξίζει ὀλόκληρον περιουσίαν.

Ὑπάρχουν ἀκόμῃ μεγάλοι προθῆκαι πλήρεις ἀπὸ σταυροὺς, πολύτιμα μέταλλα, πολυτίμους λίθους, ἀπὸ στέμματα, γλαμύδας καὶ σκῆπτρα αὐτοκρατόρων καὶ πατριαρχῶν ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Λ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ, Ἀναγνώστ. Ε'. Παιδικὸς Θησαυρὸς. *Εκδ. Γ' 1934 14

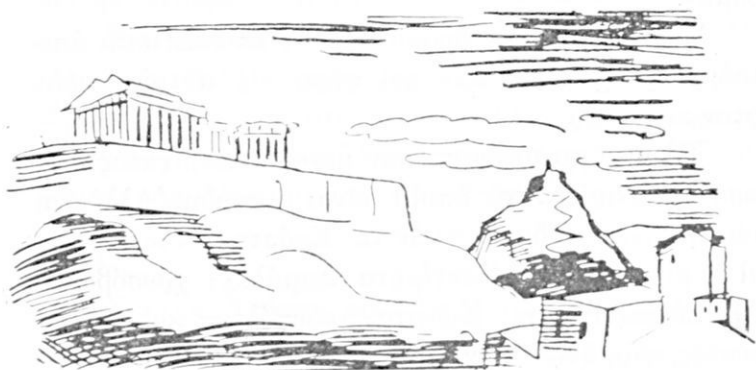
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Βλέπει τις ἐκεῖ ἀκόμη τεμάχια μικρὰ καὶ μεγάλα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, τὴν Τιμίαν Ζώνην τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλα χριστιανικὰ καὶ ἐθνικὰ κειμήλια.

Ἐφύγαμεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Δάφνης μὲ τὴν ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ ωραίας ἐντυπώσεις καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐπανέλθωμεν κάποτε πρὸς μελέτην τῶν πολυτίμων θησαυρῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Διασκευὴ

Γ. Μόδης

Τὸ προσκύνημα τοῦ Βουλγαροκτόνου.

Καθ' ὃν χρόνον οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτιζον πρὸ τοῦ Παρθενῶνος ναὸν ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ρώμην καὶ τὸν αὐτοκράτορα αὐτῆς, εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐγεννᾶτο ἄλλος βασιλεὺς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τὸν ἔστειλε ὁ Θεὸς διὰ νὰ καταρρίψῃ τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν μὲ ὅλους τοὺς ναοὺς καὶ ὅλα τὰ ἀγάλματα τῶν Ἑλληνικῶν Θεῶν.

Ἀφοῦ ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας ὁ Χριστιανισμὸς ἐπάλαισε κατὰ τῆς ἀρχαίας θρησκείας, ἐπὶ τέλους ἀνεγνωρίσθη οὗτος ὡς θρησκεία τοῦ κράτους.

Εἰς τοὺς χρόνους τῶν ἀγώνων τῶν δύο θρησκευμάτων ἐχάθησαν πολλὰ ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Διότι

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

οἱ χριστιανοὶ καὶ πρὸ πάντων οἱ μοναχοί, συνέτριβον τὰ ἀγάλματα τῶν ἀρχαίων θεῶν καὶ πολλάκις κατέστρεφον καὶ αὐτοὺς τοὺς ναοὺς τῶν. Εὐτυχῶς ὅμως τὰ κυριώτερα οἰκοδομήματα τῆς Ἀκροπόλεως δὲν ἐβλάβησαν, ἀλλὰ μετεβλήθησαν εἰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας καὶ οὕτως ἐπροφυλάχθησαν ἀπὸ τὸν φανατισμὸν τῶν χριστιανῶν.

*
* *

Πρῶτος δὲ ἐκ τῶν ναῶν, ὁ ὁποῖος ἀφηρέθη ἀπὸ τοὺς εἰδωλόλατραις καὶ ἀφιερώθη εἰς τὴν Παναγίαν, ἦτο ὁ Παρθενών.

Καὶ ὑπὸ τὴν νέαν μορφήν του ὁ Παρθενὼν ἐξηκολούθησε νὰ εἶναι ὁ ὡραιότερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος ναὸς τῶν Ἀθηνῶν. Αὐτὸς ἦτο ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς πόλεως καὶ ἡ Παναγία, ἡ ὁποία ἐλατρεύετο εἰς αὐτόν, ὠνομάζετο Ἀθηνιώτισσα, ὥς νὰ ἦτο αὐτὴ ἡ κατ' ἐξοχὴν προστάτις τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως ἄλλοτε ἦτο ἡ Ἀθηνᾶ.

Αἱ Ἀθῆναι δὲν ἦσαν πλέον πόλις ἀνεξάρτητος καὶ αὐτόνομος, ἀλλὰ μικρὰ ἐπαρχιακὴ πόλις μεγάλου μοναρχικοῦ κράτους, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα ἦτο ἡ Κωνσταντινούπολις.

Καὶ ὅταν μὲν οἱ βασιλεῖς αὐτῆς ἦσαν ἄνδρες φρόνιμοι, γενναῖοι καὶ δραστήριοι, αἱ ἐπαρχίαι εἶχον τοῦλάχιστον ἀσφάλειαν, εἰρήνην καὶ εὐημερίαν. Ὅταν ὅμως ἦσαν μαλακοὶ ἢ ἡνοχλοῦντο ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, τότε αἱ ἐπαρχίαι ὑπέφερον τὰ πάνδεινα. Ἀταξία ἐπεκράτει τότε πανταχοῦ, διάφοροι βάρβαροι γείτονες εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν καὶ ἐλεηλάτουν

αὐτήν. Πειραταὶ ἔκαμνον ἐπιδρομὰς εἰς τὰς παραλίας καὶ ἥρπαζον ὅ,τι εὗρισκον. Οἱ δυστυχεῖς δὲ κάτοικοι, οἱ ὅποιοι σὺν τῷ χρόνῳ εἶχον γίνεαι ὅλως ἀπόλεμοι, εὗρίσκοντο ἐν ἀπελπισίᾳ.

Αἱ Ἀθῆναι, ὥς ἦτο φυσικόν, ὑπέφερον πολλὰ ἀπὸ διαφόρους ἐχθρούς. Ἡ Ἀκρόπολις σπανίως εἶδε καθ' ὅλην αὐτήν τὴν περίοδον ἡμέρας λαμπράς. Ποῦ αἱ παλαιαὶ ἐκεῖναι περίλαμπροι ἑορταί! Ὡς φευγαλέον ὄνειρον ἦσαν αἱ παλαιαὶ ἐκεῖναι περίλαμπροι τελεταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους. Τὰ Παναθηναῖα—φεῦ!—κατὰ τὰ ὅποια οἱ Ἀθηναῖοι ἐλεύθεροι καὶ ὑπερήφανοι ἀνήρχοντο εἰς τὸν ἱερὸν βράχον, ἵνα προσφέρουν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὸν ἱερὸν πέπλον καὶ τὴν ἐκατόμβην θυσίαν ἦσαν μία ἀνάμνησις εὐτυχῶν ἡμερῶν.

Μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1019 μ. Χ. ἡ Ἀκρόπολις εὗρε τὴν παλαιὰν αἵγλην της. Ἦτο ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Βασίλειος ὁ Β' ἐπεσκέπτετο αὐτήν καὶ ἀνέβαινεν εἰς τὸν Παρθενῶνα διὰ νὰ προσευχηθῇ. Ὁ ἔνδοξος οὗτος βασιλεὺς, κατήρχετο τότε νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ὅπου εὗρίσκετο, μέχρι τῶν Ἀθηνῶν καί, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν νικηφόρων στρατιωτῶν του, ἀνέβη μὲ μεγάλην πομπὴν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Εἰσελθὼν δὲ μετ' εὐλαβείας εἰς τὸν Παρθενῶνα, ἐπροσκύνησε καὶ ἠὺχαρίστησε τὴν Θεοτόκον διὰ τὰς κατὰ τῶν ἐχθρῶν νίκας του. Προσέφερε δὲ εἰς τὸν ναὸν αὐτῆς καὶ πολλὰ πολύτιμα δῶρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μίαν χρυσὴν κανδήλαν. Ἐκ τοῦ Πειραιῶς δὲ ἔπειτα ἀπέπλευσε μὲ τὸν στόλον του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη τοῦ Βασιλείου εἶχε μεγάλην σημασίαν διὰ τὰς Ἀθήνας.

Ἐὰν δὲ ἡ Ἀκρόπολις εἶχε ψυχὴν, ὁλόκληρος θὰ συνεταράσσετο ἐπὶ τῶν θεμελίων της ἐκ χαρᾶς, ὅταν ὁ βασιλεὺς ἐπάτει τὸ ἱερὸν ἔδαφός της.

*
* *

Ὁ Ἕλλην Αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀφοῦ κατέστρεψεν ἓνα τῶν ἐπικινδύνων ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἤρχετο ἐδῶ εἰς τὸ φωτεινότερον κέντρον τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους, νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Παναγίαν καὶ νὰ ἀφιερῶσθαι μέρος τῶν πολυτίμων λαφύρων, τὰ ὅποια εἶχον ἐγκαταλείψει οἱ ἐχθροί.

Ὀλίγα ἔτη πρότερον οἱ ἐχθροὶ εἶχον εἰσδύσει δύο φορὰς μέχρι τῆς Πελοποννήσου, σφάζοντες καὶ λεηλατοῦντες. Καὶ αἱ Ἀθηναὶ εἶδον πλησίον τῆς πόλεώς των τὸν κίνδυνον τῆς τελείας καταστροφῆς. Τώρα οἱ ἐχθροὶ οὗτοι τελείως κατεστράφησαν, ἡ σύζυγος δὲ καὶ αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως αὐτῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπιφανεῖς ἄνδρες τοῦ γένους των ἀπήγοντο αἰχμάλωτοι εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἀλλ' ὥς εἵπομεν, ἡμέρας τοιαύτας δὲν εἶδε πολλὰς ἡ Ἀκρόπολις.

Διασκευή

Χρ. Τσουντας

Αὐτοθυσία.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μέγα ἀτμόπλοιον δια-
σχίζει τὸν ἥσυχον ὠκεανόν, χαράσσον διὰ τῆς ἑλικός του
ἐπάνω εἰς τὰ ἀκύμαντα ὕδατα ἀφρόεντα αὐλακα. Ὁ δὲ
πηδαλιούχος, μεσῆλιξ τις θαλασσόλυκος, ψημένος μὲ τὰς
καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τοὺς ψυχροὺς ἀνέμους καὶ
τὴν ἄλμην τῆς θαλάσσης, κατευθύνει τὴν πορείαν τοῦ
πλοίου.

Ὁ Νικόλαος Μαυροθαλασσίτης, ὅπως ὀνομάζεται
ὁ πηδαλιούχος, δὲν εἶναι μόνον περίφημος ναυτικός,
ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος τίμιος καὶ ἀγαθός, ἀληθὴς Χρι-
στιανός.

Τὸ ἀτμόπλοιον τώρα πλέει ὀλοταχῶς πρὸς τὴν
Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἀπέχει δέκα περίπου μίλια ἐκ τοῦ λι-
μένος της. Πόσον μεγάλη εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ πληρώματος!
Εἶναι ἡ δεκάτη ἡμέρα τοῦ ταξιδίου των. Διέσχισαν τὸν
Εὐξείνιον πόντον, διῆλθον τὰ στενὰ μὲ θαλασσοταραχὴν,
διέπλευσαν τὸ Αἰγαῖον καὶ εὐρίσκονται τώρα πρὸ τοῦ
λιμένος τῆς ἀναπαύσεώς των.

Ὁ πλοίαρχος τοῦ πλοίου, θαλασσόλυκος καὶ αὐτός,
τίμιος καὶ ἀγαθός, ὡς ὁ πηδαλιούχος, ἀνῆλθεν εἰς τὴν
γέφυραν διὰ νὰ ἀγναντεύσῃ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ νὰ
ἀπολαύσῃ τὸ φαντασμαγορικὸν θέαμα τῆς δύσεως τοῦ
ἡλίου.

*
* *

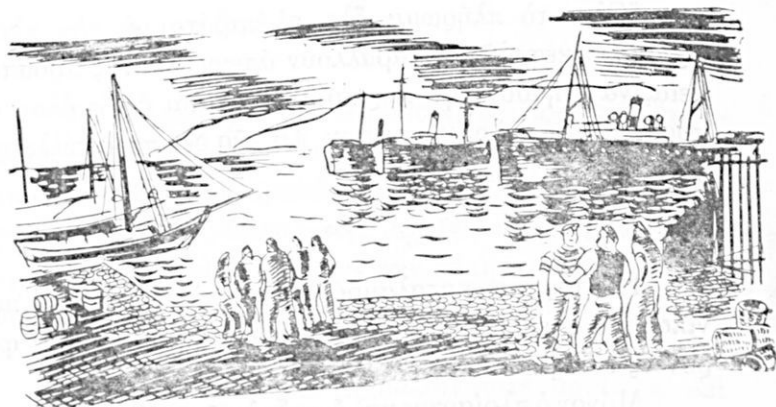
Ἐνῶ δὲ εἶναι ἀπερροφημένος ἀπὸ τὸ ὥραϊον θέα-
μα, αἴφνης αἰσθάνεται ὀσμὴν δυσάρεστον νὰ ἐρεθίζῃ
τοὺς ῥώθωνάς του. Ἐντρομος στρέφει γύρω τὰ βλέμ-
ματά του ἐρευνητικὰ καὶ διακρίνει καπνόν, ἀναδιδό-
μενον ἐκ τῶν ἀποθηκῶν.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἐρωτᾷ ἀνήσυχος τὸν ναύτην τοῦ καταστροφῆματος καὶ ἐκεῖνος τὸν καθησυχάζει. «Θὰ ἀναδίδεται ἀπὸ τὸ μηχανοστάσιον, κ. πλοίαρχε ! τῷ λέγει».

Ἄλλ' ὁ πλοίαρχος δὲν ἐννοεῖ νὰ ἡσυχάσῃ.

— «Τρέξε, παιδί μου, νὰ ἐξακριβώσῃς ἀπὸ ποῦ ἔρχεται ὁ καπνός !»

Ὁ ναύτης σπεύδει καὶ ἐπιστρέφει ἀμέσως καὶ ἀνήσυχος, «κ. πλοίαρχε ἡ πρυμναία ἀποθήκη καίεται !» τὸν πληροφορεῖ.

Ὁ δὲ πλοίαρχος σπεύδει καὶ ἀντιλαμβάνεται τὴν ἔκτασιν τῆς πυρκαϊᾶς.

Σπινθηρές τινες εἶχον πέσει ἐπὶ δεμάτων βαμβακερῶν ὑφασμάτων καὶ μεταδώσει τὸ πῦρ. Οὐδεὶς εἶχεν ἀντιληφθῇ τοῦτο καὶ τώρα τὰ δέματα εἶχον περιφλεγῇ καὶ μεταδώσει τὸ πῦρ εἰς τοὺς γαιάνθρακας.

Τὸ πῦρ ὅλον ἐξαπλώνεται. Εἶναι κίνδυνος νὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὰ ὑπόλοιπα διαμερίσματα τοῦ πλοίου.

Ναῦται, ἐπιβάται, πάντες σπεύδουν νὰ δώσουν χεῖρα βοηθείας διὰ τὴν κατάσβεσιν τῆς πυρκαϊᾶς. Χύνουν,

χύνουν ἀδιακόπως ἄφθονον τὸ ὕδωρ εἰς τὴν φλεγομένην ἀποθήκην.

Αἱ φλόγες διὰ μίαν στιγμὴν ὑποχωροῦν καὶ πάντες ἀνακουφίζονται. Ἄλλ' αἶφνης καὶ πάλιν ἀνατινάσσονται οὐρανομήκεις καὶ λείχουν πᾶν τὸ προστυχόν, μεταδίδουσαι τὸ πῦρ.

Ὅλον τὸ πλήρωμα, ὅλοι οἱ ἐπιβάται μὲ τὸν πλοίαρχον ἐπὶ κεφαλῇς καταβάλλουν ἀπεγνωσμένας προσπαθείας νὰ σβήσουν τὴν πυρκαϊάν. Μάταιαι ὅμως ὅλαι αἱ προσπάθειαι καὶ οἱ κόποι των. Τὸ πῦρ δὲν περιστέλλεται.

*
* *

Πάντες τότε καταλαμβάνονται ὑπὸ φρίκης καὶ πανικοῦ καὶ σπεύδουν πρὸς τὰς λέμβους τῆς σωτηρίας, φέροντες σωσίβια.

Μόνον ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ πηδαλιουῆχος ἐξακολουθοῦν τὸ ἔργον τῆς διασώσεως ἀτάραχοι.

— «Ποῦ εὐρισκόμεθα πηδαλιουῆχε;» ἐρωτᾷ ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ πηδαλιουῆχος τὸν πληροφορεῖ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀτμοπλοίου.

Ὁ δὲ πλοίαρχος διατάσσει.

— «Ἐμπρὸς ὀλοταχῶς πρὸς τὴν ξηράν».

Τὸ πῦρ εἶναι ἀδάμαστον, τῇ βοηθείᾳ δὲ καὶ τοῦ εὐνοϊκοῦ ἀνέμου, ὁ ὁποῖος φυσᾷ ἰσχυρῶς, ἀρχίζει νὰ ἐξαπλώνεται πανταχοῦ.

Ὁλόκληρον τὸ ἀτμόπλοιον τώρα εἶναι κεκαλυμμένον ἀπὸ μαύρους ἀσφυκτικούς καπνούς. Οὐρανομήκεις γλῶσσαι φλογῶν λείχουν τὸ πᾶν. Ὁ κίνδυνος εἶναι ἄφευκτος. Ἐλπίς σωτηρίας δὲν ὑπάρχει πλέον. Πρὸ τοῦ σοβαροῦ κινδύνου ὁ πλοίαρχος διατάσσει νὰ συγκεντρω-

θοῦν τὰ γυναικόπαιδα εἰς τὴν προῶραν. Ἀναρτᾶται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ προωραίου ἱστοῦ τὸ σῆμα κινδύνου. Οἱ ναῦται καταβάλλουν ἀπεγνωσμένας προσπάθειάς νὰ περιστείλουν τὴν πυρκαϊάν, ἀλλ' εἰς μάτην.

*
* *

Ὁ πηδαλιούχος ἴσταται ἀτάραχος πρὸ τοῦ πηδαλίου, περικυκλωμένος ἀπὸ τὰς φλόγας, πνιγόμενος ἀπὸ τοὺς καπνούς, καὶ κατευθύνει τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ξηράν. Τὸ πάτωμα, ὅπου παιεῖ, ἀρχίζει νὰ φλέγεται καὶ νὰ τριζοβολῇ· αἱ φλόγες καίουν τὴν κόμην του· εἶναι κίνδυνος νὰ καῇ ζωντανός, ἀλλ' ἄφοβος ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του.

Στρέφει, στρέφει τὸ πηδάλιον πότε ἀριστερᾷ καὶ πότε δεξιᾷ καὶ κανονίζει τὴν πορείαν τοῦ πλοίου.

Οἱ μηχανικοί, οἱ θερμασταί, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των, ἔχουν διαταχθῇ νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ μηχανοστάσιον. Οἱ ἐπιβάται ἔχουν συγκεντρωθῇ εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ ἐτοιμάζονται νὰ καταβιβάσουν τὰς λέμβους τῆς σωτηρίας. Μόνον ὁ Νικόλαος Μαυροθαλασσίτης ἐξακολουθεῖ παραμένων εἰς τὸ καθήκον του.

Πάντες ἔχουν φορέσει τὰ σωσίβια καὶ οἱ ναυτικοὶ ἀπογυμνώνονται ἀπὸ τὰ ἐνδύματα καὶ ὑποδήματά των διὰ νὰ σωθοῦν ἐν ἀνάγκῃ κολυμβῶντες. Τὸ ἀτμόπλοιον ἔχει πλησιάσει πολὺ τώρα εἰς τὴν ἀκτὴν.

— « Ἐν μίλιον μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν ξηράν! Θάρρος, οὐδεὶς θὰ πάθῃ τι! » φωνάζει ὁ πλοίαρχος, ἐνθαρρύνων τοὺς πάντας.

*
* *

Λέμβοι πολλαὶ τώρα σπεύδουν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν πρὸς βοήθειαν τῶν κινδυνευόντων.

— «Πηδαλιούχε, θάρρος ! Ἄν δυνηθῇς νὰ ἀνθέξῃς εἰς τὸ πηδάλιον πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας ἀκόμη, θὰ σωθῶμεν πάντες», λέγει ὁ πλοίαρχος.

— «Θὰ προσπαθῆσω, κ. πλοίαρχε», ἀπαντᾷ μὲ πνιγμένην φωνὴν οὗτος.

Αἱ φλόγες τὸν ἔχουν περικυκλώσει, ὁ καπνὸς τὸν πνίγει, τὸ σῶμά του πονεῖ ἀπὸ τὰ φοβερὰ ἐγκαύματα, τὸ αἷμά του πλησιάζει νὰ βράσῃ ἀπὸ τὴν μεγάλην θερμοκρασίαν. Καὶ ὅμως, ἀψηφῶν πάντα ταῦτα, περιστρέφει τὸ πηδάλιον. Ἡ δεξιὰ του χεὶρ εἶναι ἀνίκανος πλέον ἀπὸ τὰ ἐγκαύματα νὰ περιστρέφῃ τὸ πηδάλιον. Ἐκτελεῖ τώρα τὸ καθήκον του μὲ τὴν ἀριστεράν. Στρέφει τὸ πηδάλιον, κατευθύνει τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ξηρὰν καὶ τὸ προσαρμόζει εἰς ἀμμόδῃ ἀκτὴν.

Ἀφήνει τελευταῖος τὴν θέσιν του εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν καὶ σπεύδει νὰ σωθῇ.

*
* *

Ἀναίσθητος ἀπὸ τὰ φοβερὰ ἐγκαύματα μεταφέρεται εἰς τὴν ἀκτὴν. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ὁ γενναῖος πηδαλιούχος, διότι χάρις εἰς αὐτὸν οὐδεὶς ἔπαθέ τι.

Τί ἂν τὸ σῶμά του εἶναι παραμορφωμένον ἀπὸ τὰ ἐγκαύματα ; Τί ἂν ὑποφέρῃ ἀπὸ φρικτοὺς πόνους ; Δι' αὐτὸν εἶναι ἀρκετὸν ὅτι ἔσωσε πολλὰς ψυχάς. Δὲν θὰ λυπηθῇ, ἂν θυσιασθῇ ἢ ζωὴ του διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἄλλων.

Ἀλλ' ὁ Ὑψιστος Θεὸς δὲν ἀφήνει νὰ χαθῇ μία

τοιαύτη εὐγενὴς ψυχὴ. Ἐταλαιπωρήθη ἐπὶ δύο ὀλοκλήρους μῆνας εἰς τι νοσοκομεῖον, ἐπάλαψε μὲ τὸν θάνατον καὶ ἐθεραπεύθη τελείως. Ἄν τὸ πρόσωπόν του εἶναι παραμορφωμένον, τὸ δέριμα του εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, τοῦτο δὲν στενοχωρεῖ τὸν Νικόλαον Μαυροθαλασσίτην.

Ὁ ἥρωϊκὸς ναυτικὸς παρεσημοφορήθη διὰ τὴν γενναίαν του προᾶξιν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἔλαβε καὶ χρηματικὸν βραβεῖον ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν. Πάντα ὅμως ταῦτα δὲν τῷ ἔκαμαν σπουδαίαν ἐντύπωσιν.

Ἐκεῖνος βλέπει τὰ ἐγκαύματά του, τὸ παραμορφωμένον πρόσωπόν του, καὶ ψιθυρίζει: «Τί καλύτερον παράσημον δύναται νὰ ἔχη τις ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐγκαύματα!» Καὶ μήπως ἔχει ἄδικον;

Ἀληθῶς δὲν εἶναι ἀκατάλυτον παράσημον μιᾶς γενναίας πράξεως τὰ ἐγκαύματά του;

Ὁ μικρὸς ἥρως.

Ὁ ἀντιναύαρχος Γεώργιος Σαχτούρης κατὰ τὸ 1826, διοικῶν τὴν Β' Ὑδραϊκὴν μοῖραν ἐξήτει εὐκαιρίαν νὰ τροφοδοτήσῃ τὸ πολιορκούμενον Μεσολόγγιον.

Τὴν πρωΐαν τῆς 16ης τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1826 πάντα τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, τῇ βοηθείᾳ τοῦ πνέοντος οὐρίου ἀνέμου, κατορθώνουν νὰ πλησιάσουν εἰς τὸ Βασιλάδι. Ἀμέσως οἱ ἥρωϊκοὶ ναυτικοὶ καταβιβάζουν μεγάλας λέμβους καί, φορτώσαντες αὐτάς μὲ τρόφιμα καὶ πολεμεφόδια, τὰς ρυμουλκοῦν εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν.

Τὴν ἐπομένην ἡ θάλασσα ἐξεμάνη. Ἐφύσα ἄγριος νότιος ἄνεμος. Ἡ τρικυμία ἦτο πρωτοφανής. Αἱ ἄγκυραι ἦσαν ἀνίκανοι νὰ συγκρατήσουν τὴν παράταξιν τῶν πλοίων τῆς Ἑλληνικῆς μοίρας.

Ὁ καιρὸς ὅμως οὗτος ἦτο εὐνοϊκώτατος διὰ τὸν Τουρκικὸν στόλον, ὅστις ἦτο ἠγκυροβολημένος εἰς τὸ βάθος τοῦ Πατραϊκοῦ κόλπου. Τί θαυμάσιος καιρὸς νὰ δράσωμεν ἀποτελεσματικῶς κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου! ἔλεγεν ὁ Τοῦρκος ναύαρχος. Καὶ ἀμέσως διέταξε νὰ ἐκκινήσουν δέκα τρεῖς φρεγάται, ἡ πρωτοπορεία τοῦ στόλου του.

Ὁ Σαχτούρης, ἀντιληφθεὶς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐχθροῦ ὕψωσεν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἰστοῦ τῆς ναυαρχίδος τὸ σῆμα του καὶ ἤρχισε νὰ δίδῃ διαταγάς.

— «Ὁ ἐχθρός!... ἔρχεται ὁ ἐχθρός! Εἰς τὰς θέσεις σας! Ἀρχίσατε πῦρ!».

Τὰ Τουρκικὰ πολεμικά, βοηθούμενα ὑπὸ τοῦ οὐρίου ἀνέμου, ἔπλεον ὀλοταχῶς καὶ ταχέως ἐπλησίασαν τὴν Ἑλληνικὴν μοῖραν.

Οἱ Ἕλληνες, μὴ προφθάσαντες νὰ ἀνελκύσουν τὰς ἀγκύρας των, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποκόψουν αὐτάς.

Ἡ τρικυμία ἐμαίνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον. Τὰ κύματα ἄγρια ὥρμων πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Στερεᾶς καὶ συνετρίβοντο ἐπὶ τῶν βραχιδῶν ἀκτῶν της. Τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα μετὰ δυσκολίας κατώρθωνον νὰ κάμνουν τοὺς ἐλιγμούς των διὰ νὰ ἀντικρούσουν τὸν ἐχθρικὸν στόλον.

Ἡ μάχη ἄρχεται ἀμέσως λυσσωδῶς. Ἡ ναυαρχὴς πρώτη ἐμπλέκεται εἰς τὸν ἀγῶνα, βάλλουσα μὲ τὰ τηλεβόλα της. Ὁ ἀντιναύαρχος Σαχτούρης μὲ τὸ τηλεσκοπίον εἰς τὰς χεῖρας, ἀτάραχος ἐν μέσῳ τῶν ἀξιωματικῶν, παρακολουθεῖ τὸν ἀγῶνα καὶ δίδει τὰς δεούσας διαταγάς.

*
* *

Πυκνὰ νέφη καπνοῦ, προερχόμενα ἀπὸ τὴν πυρίτιδα, κρύπτουν τὴν πρῶραν τῆς ναυαρχίδος. Ὁ ἄνεμος ὁμως ταχέως τὰ παρασύρει καὶ ἐπιτρέπει εἰς τὸν ναυαρχον νὰ ἀντιληφθῇ τὴν ἐπὶ τῆς πρῶρας κατάστασιν. Εἰς ναυτόπαις ἐλκύει τὴν προσοχὴν του καὶ προσηλώνει ἐπ' αὐτοῦ τὰ βλέμματα. Ἰσταται ὀρθιον καὶ ἀτρόμητον τὸ γενναῖον τοῦτο ναυτόπουλον, ἐνῶ πέριξ του συρίζουν αἱ σφαῖραι καὶ μυκῶνται αἱ βόμβαι.

Εἶναι ὁ μικρὸς Ψαριανός, ὁ Νικολῆς Μανιάτης. Κινεῖται ἀενάως, κομίζει ὕδωρ, βόμβας εἰς τοὺς πυροβολητάς, σφαίρας εἰς τοὺς χειριστάς τῶν τρομπονίων.

*
* *

Αἴφνης ἐκ τοῦ κόλπου τῶν Πατρῶν ἐκκινοῦν τέσσαρα ἐχθρικά πυρπολικά σπεύδοντα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ στόλου των. Τὰ Ἑλληνικά πυρπολικά ἐκκινοῦν ἀμέσως καὶ αὐτὰ κατ' αὐτῶν καὶ κατορθώνουν νὰ συλλάβουν ἐν ἑξ αὐτῶν. Ὁ μικρὸς ναυτόπαις βλέπει τὸ κατόρθωμα τοῦτο καὶ ἀλαλάζει ἐκ χαρᾶς. Τρέχει, κινεῖται καὶ φωνάζει εἰς τοὺς πυρπολητάς :

— «Εὐγέ σας ! ἐπάνω των πυρποληταί ! »

Ναῦται τινὲς φωνάζουν τότε εἰς τὸν ἡρωϊκὸν Μανιάτην :

— «Νικολῆ, πρόσεχε ! Θὰ σκοτωθῇς μωρὲ ψίχουλο ! Φυλάξου !

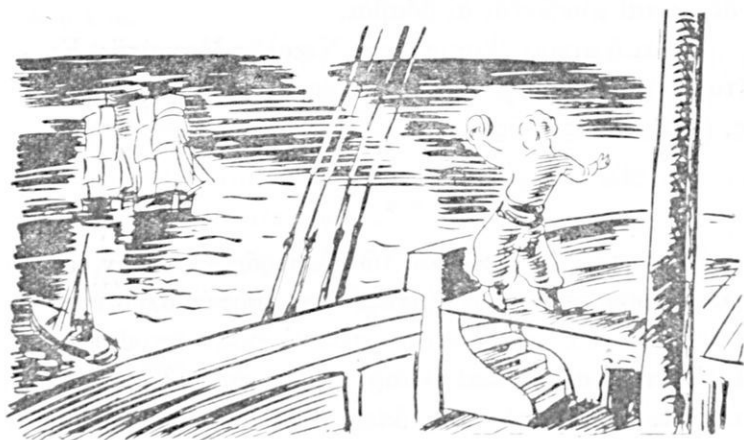
Ἀλλὰ τὸ «ψίχουλο» ἵσταται εἰς τὸ κατάστρωμα ἀτάραχον, κινῶν τὸν ναυτικὸν σκοῦφόν του εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἀλαλάζων.

Τὴν στιγμὴν ὁμως αὐτὴν φοβερὸς βρόντος συγκλο-

νίζει τὴν «Ἀθηνᾶν» καὶ σκορπίζει τὸν θάνατον εἰς τὸ πλήρωμά της. Ἐν τῶν μεγάλων προφραίων τηλεβόλων της ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως διαρρηγνύεται καὶ τραυματίζει ἢ φονεύει πολλοὺς ἐκ τῶν γενναίων ναυτῶν.

Ἐν ἐκ τῶν ἀνατιναχθέντων θραυσμάτων τοῦ τηλεβόλου τραυματίζει βαρέως καὶ «τὸ ψίχουλο», τὸν Νικολῆ Μανιάτην, θραῦσαν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας του.

Ἡ «Ἀθηνᾶ» μετὰ τὸ ἀτύχημα τοῦτο, μὴ δυναμένη

πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν μάχην, ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν παράταξιν, εὐτυχῶς εἰς τὴν κατάλληλον στιγμήν. Διότι τὴν αὐτὴν στιγμήν σχεδὸν ὁ ἀγὼν ἔχει κλίνει ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου. Νικηταὶ ἔχουν ἀναδειχθῇ πλέον οἱ Ἕλληνες. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἀρχίζουν νὰ ὑποχωροῦν ἀτάκτως πρὸς τὸ καταφύγιόν των, εἰς τὸ βάθος τοῦ Πατραϊκοῦ κόλπου.

*
* *

Οἱ ναῦται τῆς «Ἀθηνᾶς» σπεύδουν μετὰ τοῦ ναυάρχου

χου των νὰ περιποιηθοῦν τοὺς τραυματίας καὶ τοὺς νεκροὺς συναδέλφους των.

Ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν εἶχε κάμει εἰς τὸν ναύαρχον ἡ τόλμη τοῦ μικροῦ Μανιάτη κατὰ τὴν ναυμαχίαν. Βλέπων δὲ αὐτὸν τώρα μεταξὺ τῶν βαρέως τραυματισμένων, συγκινεῖται. Γονυπετεῖ πλησίον τοῦ μικροῦ ἥρωος, τὸν λαμβάνει εἰς τὴν ἀγκάλην του καί, θωπεύων αὐτόν, παρηγορεῖ.

Ὁ χειροῦργος ἵσταται καὶ οὗτος παρὰ τὸν αἰμόφυρτον ναυτόπαιδα καὶ μὲ πόνον λέγει πρὸς τὸν ναύαρχον :

— «Δυστυχῶς, ναύαρχέ μου, ὁ ἥρωος θὰ χάσῃ τοὺς πόδας του. Πρέπει νὰ ἀποκοποῦν, διότι εἶναι κίνδυνος νὰ μολυνθῇ ἐκ γαγγραινῆς καὶ νὰ ἀποθάνῃ».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ μικρὸς δὲν ἐννοεῖ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ χάσῃ τοὺς πόδας του, καὶ μὲ ὅσιν δύναμιν ἔχει ἀκόμη, φωνάζει θρηνῶν :

— «Ὁχι ! Ὁχι ! ἰατρέ ! δὲν θέλω νὰ κόψῃς τὰ πόδια μου !»

Καί, ἐναγκαλιζόμενος τοὺς πόδας τοῦ ναυάρχου τὸν παρακαλεῖ, λέγων :

— «Μή, ναύαρχέ μου ! Μὴν ἀφήσῃς νὰ μοῦ κόψῃ ὁ ἰατρὸς τὰ ποδαράκια μου ! Ἄς πεθάνω μαζὶ μὲ αὐτά!»

Ὁ Σαχτούρης συγκινεῖται μέχρι δακρῶν.

— «Ἄς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ μικροῦ !» λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἰατρόν.

Τὴν ἐπομένην δὲ ἀποστέλλει τὸν τραυματίαν ναυτόπαιδα εἰς τοὺς ἐν Ὑδρᾷ συγγενεῖς του μὲ τὴν αὐστηρὰν ἐντολὴν νὰ περιποιηθοῦν τὸν μικρόν, ὥς νὰ πρόκειται δι' ἰδικόν του τέκνον. Ἐκτοτε ὁ Σαχτούρης δὲν εἶχεν ἐπανίδει πλέον, τὸ μικρὸν ναυτόπουλον.

Ἐπέρασαν πολλὰ ἔτη. Ἡ ἐπανάστασις εἶχεν ἐπιτύχει. Ἡ πατρίς μας ἡ Ἑλλάς εἶχεν ἀποκτήσει τὴν ἐλευθερίαν της μὲ τὸ αἷμα τῶν ἀγωνιστῶν της. Οἱ ἀγωνισταὶ τῆς ἐλευθερίας μας ἐγεύοντο τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν των.

Εἰς τὰ 1838 ὁ ἀντιναύαρχος τῆς Ὑδρας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἦτο τὴν ὥρα ἀρχηγὸς τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους μὲ ἔδραν τὸν Πόρον.

Μίαν ὥραϊαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος ὁ ναύαρχος ἐκάθητο εἰς τὸ γραφεῖον του, ἀπολαμβάνων τὴν θαλπωρὴν τοῦ ἡλίου, ὁ ὁποῖος ἐπλημμύρει τὴν αἴθουσαν.

Αἶφνης φθάνουν εἰς τὰ ὄτια του φωναὶ διαπληκτιζομένων ἀνθρώπων εἰς τὸ προαύλιον.

Πολίτης τις, ἐπιμένων νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ναύαρχον εἰς ὥραν μὴ ἐπιτρεπομένην, διεπληκτίζετο μὲ τὸν δίοπον τῆς φρουρᾶς.

— «Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος, ἔλεγε ὁ δίοπος. Ἐχὼ αὐστηρὰς διαταγὰς!»

— «Ἄφυσέ με νὰ μπῶ σοῦ λέω! Εἶμαι παλαιὸς ἀγωνιστὴς ἐγώ! Συνεπολέμησα μὲ τὸν ναύαρχον! Ἐχομε φάγει «μπαρούτι μαζί!» ἔλεγεν ὁ πολίτης.»

— «Τρέξε νὰ ἴδῃς τί τρέχει,» διατάσσει ὁ ναύαρχος τὸν ὑπασπιστὴν του.

Ὁ ὑπασπιστὴς κατέρχεται ἀμέσως εἰς τὸ προαύλιον καὶ μετ' ὀλίγον παρουσιάζει εἰς τὸν ναύαρχον, συνοδευὼν ἓνα νέον ἄνδρα, ζωηρὸν καὶ καλῶς ἐνδεδυμένον.

Ὁ νέος, εὐθύς ὥς εἰσέρχεται εἰς τὸ γραφεῖον, γονυπετεῖ, ἀρπάζει τὴν χεῖρα τοῦ Σαχτούρη καὶ τὴν καταφιλεῖ, δακρύων.

Ὁ δὲ ναύαρχος ἐκπληκτος ἐρωτᾷ.

— « Ἀλλά... ποῖος εἶσαι σὺ καὶ δὲν σὲ γνωρίζω ; »

— « Δὲν μὲ ἐνθυμεῖσαι, ναύαρχέ μου; Εἶμαι ὁ μου-
τος τῆς « Ἀθηνᾶς », πού ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν ναυ-
μαχίαν τοῦ « Κάβο Παπᾶ » ἔξωθεν τῶν Πατρῶν ! »
ἀπαντᾷ. « Σεῖς, ναύαρχέ μου, μὲ ἐσώσατε τότε, διότι δὲν
ἐπειτρέψατε νὰ μοῦ κόψῃ ὁ ἱατρὸς τὰ πόδια μου. Εἰς
τὴν Ὑδραν, εἰς τὸ ἀρχοντικόν σας, μὲ περιεποιήθησαν
καὶ ἐθεραπεύθην. Ἰδέτε με πῶς περιπατῶ ! » εἶπε καὶ
ἔκαμε θριαμβευτικά τινα βήματα ἐντὸς τῆς αἵθουσας.

— « Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, παιδί μου, πού σὲ
βλέπω γερόν, ἀπήντησεν ὁ ναύαρχος. Ποῦ ἦσο τόσον
καιρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ἔρχεσαι τώρα ; »

— « Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Εἶμαι ἐγκατεστημένος ἀπὸ
πολλῶν ἐτῶν ἐκεῖ καὶ ἐμπορεύομαι εἰς τὸ Κάϊρον ».

Καὶ ἀρχίζει νὰ διηγῇ τὴν ἱστορίαν τῆς μετέπει-
τα ζωῆς του : πῶς ἐξενητεύθη, πῶς ἐσχημάτισε περι-
ουσίαν, πῶς ἐπόθησε νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα του καὶ
ἀπεφάσισε νὰ ταξιδεύσῃ.

« Εἶχον μεγάλον πόθον νὰ ἔλθω εἰς τὸν Πόρον νὰ
ἀσπασθῶ τὸ χέρι σας, ναύαρχέ μου ! »

*
* *

Ὁ Σαχτούρης τὸν ἐκράτησεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας πλη-
σίον του καὶ τὸν ἐφιλοξένησε εἰς τὴν ἐν Πόρῳ οἰκίαν του.

Ἐπλησίαζον τὰ Χριστούγεννα. Ὁ ναύαρχος δὲν
ἀφῆκε τὸν παλαιὸν συμπολεμιστὴν του νὰ φύγῃ.

« Θὰ συνορτάσωμεν τὰ Χριστούγεννα », τῷ εἶπε.

Ἀλησμόνητος ἔμεινε εἰς τὸν Νικολῆν Μανιάτην

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ, Ἀναγν. Ε' Παιδικὸς Θησαυρὸς, Ἐκδ. Γ', 1934. 15

ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Γεωργίου Σαχτούρη.

Ὁ ἀγαθὸς ναύαρχος πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ἡρωϊσμοῦ τοῦ μικροῦ Ψαριανοῦ κατὰ τὴν ἀγίαν ταύτην ἡμέραν, εἶχε παραθέσει πλούσιον γεῦμα εἰς ὅλα τὰ πτωχὰ ναυτόπουλα τοὺς μούτσους τοῦ Πόρου.

Ἡμερολόγιον Ναυμαχιῶν.

Λιασσεύη

Γ. Σαχτούρη

Ὁ Κυνέγειρος τοῦ 1823.

Τὸν Μάϊον τοῦ 1823 ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἐπολιόρχει τὴν Ναύπακτον ἀπὸ ξηρᾶς. Δύσκολος ἐπιχείρησις ἦτο ἡ πολιορκία αὕτη. Διότι ἡ πόλις εἶχεν ἰσχυρὰ φρούρια καὶ ἐπὶ πλεόν ὑπερησπίζετο ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου. Ἡ πολιορκία ἐκινδύνευε νὰ ἀποτύχῃ, διότι ὁ Τουρκικὸς στόλος ἠδύνατο νὰ ἐφοδιάζῃ τοὺς πολιορκουμένους μὲ τροφὰς καὶ πολεμεφόδια. Διὰ τοῦτο ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐλευθέρη κυκλοφορία τοῦ Τουρκικοῦ στόλου.

Μοῖρα λοιπὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου εἰσέπλευσεν εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ καὶ βοηθήσῃ τοὺς πολιορκητάς. Ἀλλ' ὁ Τουρκικὸς στόλος δὲν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ὅρμου ἵνα ναυμαχήσῃ. Οὔτε δὲ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἐτόλμα νὰ πλησιάσῃ τὸν ὅρμον τοῦτον, ἵνα ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ τουρκικοῦ, διότι οὗτος ἦτο ἀπρόσβλητος, προστατευόμενος ἀπὸ τὰ τηλεβόλα τοῦ φρουρίου.

*
* *

Οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοί, συσζεφθέντες πρὸς τοῦτο,

ἔκριναν ὅτι μόνον διὰ πυρπολικοῦ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προσβληθῇ ὁ Τουρκικὸς στόλος. Ἀλλὰ μήπως καὶ τοῦτο ἦτο εὐκόλουν; Τὰ πυρπολικά παρεσκευάζοντο ἀπὸ εἰδικοὺς τεχνίτας. Τοιοῦτοι δὲ τεχνῖται ἔτυχε νὰ μὴ εὐρίσκωνται εἰς τὴν μοῖραν ἐκείνην τοῦ στόλου. Τί ἔπρεπε λοιπὸν νὰ κάμουν; Νὰ φύγουν ἄπρακτοι; Ἦτο τοῦτο φρόνιμον;

Κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμήν ἐνεφανίσθη ὁ Σπεταιώτης Γεώργιος Μυριαλῆς καὶ ἐδέχθη νὰ παρασκευάσῃ πυρπολικόν. Οὗτος δὲν ἦτο εἰδικὸς κατασκευαστὴς πυρπολικῶν, ἀλλ' εἶχεν ἰδέαν τινὰ περὶ τούτων, διότι πολλάκις εἶχε παρευρεθῇ κατὰ τὴν κατασκευὴν των.

Συνεσώρευσε λοιπὸν ἐντὸς παλαιοῦ πλοιαρίου εὐφλέκτους ὕλας: οἰνόπνευμα, ρητίνην, πίσσαν καὶ πυρίτιδα. Ἐδέχθη δὲ νὰ εἰσέλθῃ καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ὀπισθεν τοῦ πυρπολικοῦ συρομένην λέμβον καὶ νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ πυρπολικὸν τὴν κατὰλληλον στιγμήν. Ἀλλὰ ποῖος θὰ εἶχε τὴν γενναιότητα νὰ πηδαλιουχήσῃ τὸ πυρπολικὸν καὶ νὰ τὸ προσκολλήσῃ ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου; Ἐχρειάζετο εἰς ἥρως, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ λογαριάζῃ τὸν θάνατον.

Ὁκτακόσιοι περίπου ἦσαν οἱ ναῦται τοῦ στόλου καὶ ὅλοι ὠμίλουν διὰ τὴν μελετωμένην ἐπιχείρησιν. Οὐδεὶς ὅμως ἐφαίνετο ἀποφασισμένος νὰ ζητήσῃ μόνος του τὴν θέσιν τοῦ πυρπολητοῦ. Ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν διετάσσετο, δὲν θὰ ἠρνεῖτο βεβαίως νὰ ὑπακούσῃ. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην ἐπιχείρησιν ὁ ἥρως ἔπρεπε νὰ ἐμφανισθῇ μόνος του.

“Οτε δὲ ὅλοι ἦσαν σζεπτικοί, ὁ Μυριαλῆς φωνάζει:
— Ἐμπρὸς παληκάκια! Μιὰ ζωντανὴ καρδιὰ θέλω
ἀπὸ σᾶς, σύντροφοι! Ζητῶ μιὰ χαλύβδινη ψυχὴ, γιὰ
τὸ πυρπολίζό!”

*
* *

Αἰφνης κατὰ τὴν φοβερὰν ἐξείνῃν στιγμὴν, ἀνα-
πηδᾷ εἰς τὸ μέσον εἰς νεαρὸς ναύτης, εἰκοσιπενταετῆς
περίπου, μὲ μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη. Βαδίζει σταθερῶς
καὶ ἀκλονήτως καὶ τὸ βῆμα του μαρτυρεῖ τὴν ἀποφασι-
στικότητα τῆς καρδίας του καὶ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς
του ἐξακοντίζονται φλόγες.

— «Ἐγώ, ἐγώ! ἀνέκραξε μὲ σταθερὰν φωνήν, ἡ
ὁποία συνεκίνησε πολὺ ὅλους τοὺς παρευρισκομένους
ἀξιωματικούς καὶ ναύτας.

Οἱ πλοίαρχοι πλήρεις χαρᾶς τὸν ἐρωτοῦν ποίαν
ἀμοιβὴν θέλει.

— «Δὲν θέλω ἀμοιβήν», ἀπαντᾷ ὁ ἥρως. Μοὶ ἀρ-
κεῖ ἡ χαρὰ πὺν θὰ δοκιμάσω διὰ τὸ κατόρθωμά μου,
ἂν ζωντανὸς τὸ ἐπιτύχω. Ἐν δὲ ἀποθάνω, ἡ ψυχὴ μου
θὰ εἶναι ἥσυχος διότι ἐξετέλεσα τὸ ἱερώτερον καθήκον
πρὸς τὴν πατρίδα.

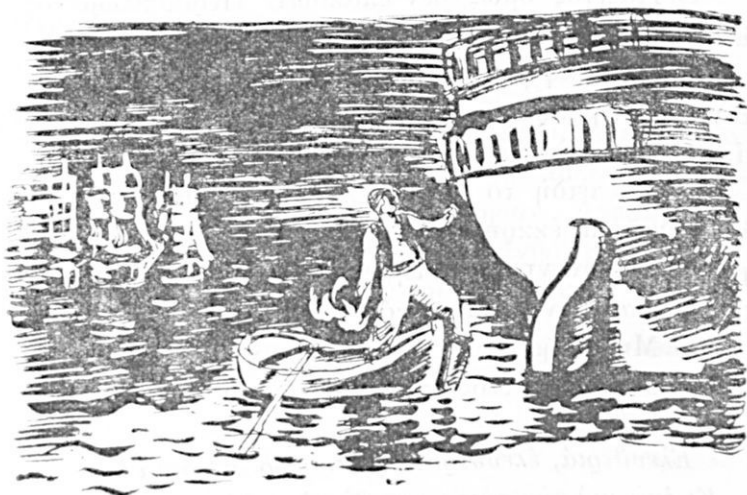
Ὁ νέος οὗτος ὠνομάζετο Γεώργιος Ἀνεμογιάννης
ἢ Παξινός, διότι ἦτο ἀπὸ τοὺς Παξοὺς.

*
* *

Ἦτο μεσονύκτιον τῆς 10ης Ἰουνίου πρὸς τὴν 11ην
τοῦ 1823. Ὁ Παξινὸς κάθηται εἰς τὸ πηδάλιον τοῦ πυρ-

πολιζου, τὸ ὁποῖον μὲ ἠπλωμένα τὰ ἱσπία καὶ οὖρον τὸν ἄνεμον, πλέει πρὸς τὸν Τουρκικὸν στόλον. Ἐπὶ τῆς λέμβου, ἡ ὁποία ἔχει προσδεθῇ εἰς τὸ πυρπολικὸν ἐπιβαίνει ὁ Μυριαλῆς μὲ ἀρκετοὺς ζωηλάτας.

Μετ' ὀλίγον τὰ δύο σκάφη ἐξηφανίσθησαν εἰς τὸ σκότος. Νεζρικὴ σιγῇ ἐπικρατεῖ πανταχοῦ. Ὁ Παξινὸς διευνθύνει σταθερῶς τὸ πυρπολικὸν καὶ μὲ τὸ ἀέτειον

βλέμμα του διακρίνει εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ὡς μελανὰ σημεῖα τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα.

Λυστυχῶς γίνονται ἀντιληπτοὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Πυκναὶ βολαὶ ἀρχίζουν νὰ συρίζουν εἰς τὰ ὦτα τοῦ Παξινοῦ. Ἀλλ' οὗτος ἀπίστος διευνθύνει τὸ πλοῖόν του ὡς νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε. Λυστυχῶς ὁμως ἡ ψυχραιμία τοῦ Μυριαλῆ γλονίζεται. Οὗτος, νομίσας ὅτι δὲν θὰ ἀπέφευγον τὸν θάνατον, ἂν ἐπλησίαζον περισσότερον πρὸς τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα, καταλαμβάνεται ὑπὸ ζάλης καὶ

ρίπτει τὸ πῦρ ἀκαίρως καὶ ἀσκόπως ἐντὸς τοῦ πυρπολικοῦ. Λύει ἔπειτα τὸ σχοινίον, ἵνα ἀπαλλάξῃ τὴν λέμβον ἀπὸ τοῦ πυρπολικῶν καὶ καλεῖ τὸν Παξινὸν νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν λέμβον διὰ νὰ σωθῇ.

Ὁ Παξινὸς ὅμως δὲν ὑπακούει. Περικυκλωμένος ἀπὸ τὰς φλόγας τοῦ πυρπολικοῦ, πυροβολούμενος πανταχόθεν, δὲν ἀφήνει τὸ πηδάλιον. Ἀλλὰ μὲ ὑπεράνθρωπον ἐπιμονὴν προσπαθεῖ νὰ κατευθύνῃ τὸ πυρπολικὸν εἰς τὸ τουρκοικὸν πλοῖον, τὸ ὁποῖον ὁλονὲν πλησιάζει.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πυρπολικὸν εἶχε παρασκευασθῇ ἀμεθόδως, αἱ ἐκκρητικαὶ ὕλαι ἐκαίοντο ταχέως καὶ αἱ φλόγες ἠπλώνοντο πρὸς τὴν πρύμνην καὶ περιέζαιον μὲ τὴν λαύραν τῶν τὸν Παξινόν.

Ὁ Μυριαλῆς τὸν καλεῖ καὶ πάλιν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σκάφος καὶ ἐκεῖνος ἀπαντᾷ:

*« Ἐλευθεριά, ἐλευθεριά ζητᾶτε μοῦρ' ἀδέρφια !
Κι ἐγὼ γιὰ τὴν πίστιν μας θὲ νὰ πεθάνω πρῶτος !
Γιὰ τὴ χροσὴ πατριίδα μας, ἄς μοῦ καὶ ὁ φλόκος ! »*

Αἱ φλόγες ὅμως ἀπλώνονται ὁλονὲν καὶ τὸν ἀναγκάζουν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ κατὰστροφμα. Ἀλλὰ ὁ νεαρὸς Παξινὸς ἦτο ὄχι μόνον ἀτρόμητος, ἀλλὰ καὶ θαυμάσιος πλοηγός. Δὲν ἀπελπίζεται, ἐπιμένει εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ καὶ ἐξακολούθει διοικῶν τὸ πηδάλιον ἀπὸ « τὰ παραξάρτια διὰ παλάγκου ». Τὸ πῦρ ὅμως προχωρεῖ ἄλματωδῶς καὶ ἐκδιώκει αὐτὸν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ. Ἀλλὰ καὶ τότε ὁ Παξινὸς ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ, ἔχων

μόνον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειάν της, ἀγωνίζεται μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸν σκοπὸν τοῦ.

*
* *

Ἄλλ' ἀτυχῶς σπεύδουν τότε αἱ Τουρκαῖα λέμβοι, ἀπωθοῦν τὸ πυρπολικόν, τὸ ὁποῖον ἐκάη ἄνευ τινὸς ἀποτελέσματος καὶ ἀναρπάζουν τὸν ἀτρόμητον πηδαλιούχον.

Οἱ πλοίαρχοι τῆς Ἑλληνικῆς μοίρας προσεπάθησαν νὰ σώσουν τὸν τολμηρὸν αὐτὸν νέον διὰ πλουσίων λύτρων ἢ καὶ ἀνταλλάσσοντες τοῦτον μὲ πολλοὺς αἰχμαλώτους, ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐδέχθησαν. Ἀνεσκολόπισαν τὸν ἥρωα, τὸν ἔψησαν καὶ τὸν ἀνήρτησαν ἔπειτα ἐπὶ μιᾷ τῶν κανονοστοιχιῶν τοῦ φρουρίου.

Διασφενῆ

Θ. Βελιανίτης

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σημερινήν.

Ἐσένα, ποὺ σὲ χαϊδεύει τῆς Λευτεριάς ἡ αὔρα
 περήφανη πρώτη φορά πάνω στὴν Ἀγία Λαύρα,
 ἐσέ, ποὺ χέρι σὲ ὕψωσε τρισάγιο καὶ βροντῆσαν
 ὄχι φωνές, μὰ μὲ τουφεκιές, ὅταν σὲ χαιρετῆσαν
 οἱ τουφεκιές παλικάριων ἐμπρὸς σου ἀντρειωμένα
 γονάτισαν κι' ὠρμιστῆζαν νὰ πέσουν γιὰ σένα,
 ἐσένα, ποὺ σὲ κοίταζαν μάρες, ποὺ σιθὸν χέρι
 βαστοῦσαν βυζανιάρικα καὶ στ' ἄλλο τὸ μαχαίρι
 ἐσέ, ποὺ ὅταν σ' ἀντίκρουσαν οἱ γέροι ξαναγιῶσαν
 καὶ μ' ἄρματα τῇ μέσῃ τους τὴν κουρασμένη ζῶσαν
 ἐσέ, ποιὰ ἀνθρώπινη φωνὴ μπορεῖ νὰ ἱστορήσῃ
 τὴν ξακουσμένη δόξα σου, καὶ νὰ τὴν τραγουδήσῃ ;
 Ἐσὺ δὲν εἶσαι ἀπὸ παιτοῦ λωρίδα καμωμένη.
 Εἶσαι ἀπὸ αἶμα, ἀπὸ καπνοὺς κι' ἀπὸ φωτιά βγαλμένη.
 Ἐσὺ πετοῦσες σὰν αἰτὸς πάνω ἀπὸ ἡρώων κεφάλια,
 πελάγισες σὲ πέλαγα, σὲ κάμπους, σ' ἀερογιάλια
 πάνω ἀπὸ νῆκες ἄμειρες τὸ φλαμπουρό σου ἐστήθη.
 Καὶ πάντα δρόμο σ' ἀνοίγαν μὲς τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη
 τὰ χέρια ποὺ σὲ βάσταγαν, τ' ἀντρειωμένα χέρια,
 γιὰ νὰ ἰδοῦν πολὺ ψηλά, ψηλὰ ἀπὸ τῆς γῆς τὸ χῶμα,
 τόσο ψηλὰ ποὺ τοῦρανοῦ ἐπῆρες πὰ τὸ χῶμα.

Γ. Σημηριώτης

Οἱ νεκροθάπται.

Αἱ πολὺ θερμαὶ χῶραι, ὅπως εἶναι οἱ τόποι οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ, κατοικοῦνται πολὺ ἀραιῶς.

Ὑπάρχουν ὁμως ἐκεῖ πολλὰ ἄγρια ζῶα. Ζοῦν εἰς τὰ δάση ἐλέφαντες τόσον ὑψηλοί, ὅσον ἐν δομάτιον, κάμηλοι, λέοντες, τίγρεις, ἔλαφοι καὶ δορκάδες καὶ εἰς τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς κροκόδειλοι.

Ἐὰν ἀποθάνῃ ἐν τοιοῦτον ζῶον, δὲν ὑπάρχει κανεὶς νὰ τὸ θάψῃ.

Ἀπὸ τὴν σήψιν, ὡς εἶναι φυσικόν, θὰ ἐδηλητηριάξῃτο ὁ πέριξ αὐτῆς καὶ τὰ ἄλλα ζῷα θὰ προσεβάλλοντο ἀπὸ θανατηφόρους ἀσθενείας.

Ὁ πάνσοφος ὁμως δημιουργὸς ἔχει τάξει ἐκεῖ νεκροθάπτας, οἱ ὅποιοι θάπτουν τὰ πτώματα καὶ προλαμβάνεται οὕτω πὺς τὸ κακόν.

Ὁ πρῶτος τοιοῦτος νεκροθάπτης εἶναι ἡ ὕαινα, ἡ ὁποία ἔχει φαιὸν χρῶμα καὶ εἶναι μεγαλυτέρα ἀπὸ μεγαλόσωμον κύναι. Αὕτη ὁσφραίνεται ἀπὸ μακρὰν τὰ θνησιμαῖα καὶ σπεύδει ἐκεῖ. Τρώγει μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ λαιμαργίαν τὰς σηπομένας σάρκας. Ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ὁστᾶ συντρίβει διὰ τῶν ἰσχυροτάτων ὀδόντων της καὶ τὰ καταπίνει.

Εὐχαριστεῖται δὲ εἰς τὴν τοιαύτην τροφήν, ὥς ἡμεῖς εἰς τὸ ψητὸν ἀρνίον καὶ τὰ γλυκίσματα.

Ὁ δεύτερος νεκροθάπτης εἶναι ὁ γύψ, ὅστις εἶναι κατὰ μέγεθος ἴσος μὲ ἰνδιᾶνον.

Ὁ μακρὸς του ἄτριχος λαιμὸς καὶ ἡ γυμνὴ κεφαλὴ του προσδίδουν εἰς αὐτὸν ὄψιν ἀηδῆ.

Οὗτος πετᾷ, κάμνων μεγάλους κύκλους εἰς δυσθεώρητα ὕψη καὶ ἐκεῖθεν κατοπτεύει τὰ ἐν τῇ γῇ.

Μόλις δὲ παρατηρήσῃ θνησιμαῖόν τι, ὥς ἀστραπὴ ἐπιπίπτει ἐπ' αὐτοῦ.

Μάλιστα δὲ λέγουν ὅτι παρακολουθεῖ τὰ ἀσθενῆ καὶ ἐτοιμοθάνατα ζῶα καὶ περιμένει πότε θὰ πέσουν κάτω νεκρά.

Τοιοιτοτρόπως ἡ ὕαινα καὶ ὁ γύψ δὲν ἀφήνουν ἅταφα τὰ ζῶα καὶ τὸν ἀέρα νὰ μολυνθῇ ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῆς σήψεως αὐτῶν.

Εἰς τὴν πατρίδα μας νεκροθάπται εἶναι οἱ κόρακες

καὶ οἱ γῦπες. Καλὸν ὅμως θὰ ἦτο τὸ μεγάλα ζῆα, ὅταν ἀποθνήσκουν, νὰ τὰ θάπτωμεν εἰς τοὺς ἀγρούς μας διὰ νὰ μεταβάλλωνται εἰς κόπρον, ἢ ὁποῖα εἶναι τόσον χρήσιμος εἰς τὰ φυτά.

* *
*

Ἀλλὰ ποῖος θάπτει τοὺς βατράχους, τοὺς ποντικούς, τοὺς ἀσπάλακας καὶ τὰ τοιαῦτα μικρὰ ζῆα; Καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν εἶναι ἱκανὰ νὰ μολύνουν τὸν ἀέρα. Ἐχομεν ὅμως καὶ δι' αὐτοὺς νεκροθάπτας. Ἰδίως εἶναι εἰς κανθαρίσκος, ὀλίγον μικρότερος τῆς μηλολόγνης, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται πάντοτε εἰς τὸ νὰ θάπτη.

Διὰ τοῦτο λέγεται καὶ νεκροπάθης ἢ νεκροφόρος. Μόλις ἀποθάνῃ ἐν καιρῷ θέρους ποντικός τις, ἀμέσως ἀκούεται ὁ βόμβος τῶν νεκροφόρων.

Ὁ νεκροθάπτης οὗτος εἶναι φαιὸς τὸ χροῖμα. Ἡ κεφαλὴ του καὶ τὸ στήθός του εἶναι μαῦρα, καθὼς ἀρμόζει βέβαια εἰς τὸ πένθιμον ἔργον του. Ἀκόμη καὶ ἓνα μέγαν σταυρὸν φέρει ἐπὶ τῶν νώτων του.

* *
*

Ἐντὸς ὀλίγου συναθροίζονται περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ ποντικοῦ ἀρκετοὶ νεκροθάπται. Καὶ ἀμέσως τότε ἀρχίζουν νὰ σκάπτουν μὲ τοὺς ἑξ πόδας των καὶ ἰδίως μὲ τοὺς ἐμπροσθίους, οἱ ὁποῖοι εἶναι βραχεῖς καὶ πλατεῖς ὡς πτυάρια. Σκάπτουν κάτωθεν τοῦ πτώματος ἕως ὅτου βυθισθῇ τοῦτο εἰς ἀρκετὸν βάθος.

Ἐὰν χρεμάσωμεν ἐν πτώμα ποντικοῦ ἐπὶ ράβδου καὶ ἐμπήξωμεν αὐτὴν εἰς τὸ ἔδαφος θὰ μείνῃ ἄταφος ὁ

ποντιζός ; "Οχι ! Οί νεκροθάπται τότε ανασκαλίζουν τὸ ἔδαφος, ὅπου εἶναι ἐμπεγμένη ἡ ράβδος, μέχρις ὅτου αὕτη καταπέσῃ. Ἀμέσως δὲ τότε θέτουν ἐπὶ τοῦ πτώματος τὰ φά των καὶ τὸ θάπτουν ὅπως εἶδομεν.

Ἡ ἐργασία ἐτελείωσεν.

Αἱ κρεατόμυια τότε μὲ τὸν ἰσχυρὸν βόμβον καὶ τὴν ὥραιαν μεταλλικὴν λάμπην των ἔρχονται καὶ αὐταὶ εἰς τὸ θαμμένον πῶμα καὶ θέτουν εἰς αὐτὸ καὶ αὐταὶ τὰ φά των.

Ἐκ τῶν μικρῶν φῶν ἐκκολλάπτονται μετ' ὀλίγας ἡμέρας λευκαὶ κάμπαι, αἱ ὁποῖαι μετὰ μεγάλης λαμαργίας κατατρῶγουν τὰς σάρκας τοῦ πτώματος.

Ἐντὸς ὀλίγου δὲν μένει ἄλλο τι παρὰ τὸ ἀπεξηραμένον δέσμα καὶ τὰ περιφαγωμένα ὅστις τοῦ ποντιζοῦ.

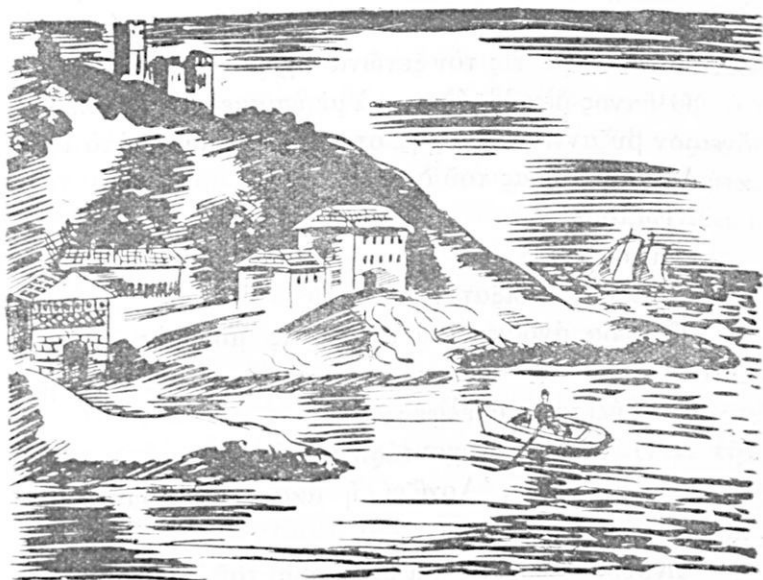
Τότε ἔρχονται αἱ κάμπαι, εἰσδύουν εἰς τὴν γῆν καὶ μεταβάλλονται εἰς χρυσαλλίδας.

Ἐξ αὐτῶν τὸ ἐπόμενον ἔτος θὰ προέλθουν νέα κρεατόμυια καὶ νεκροφόροι, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ἔργον τῶν γονέων των.

Ὁ πάνσοφος Δημιουργὸς ἐτακτοποίησε τὰ πάντα εἰς τὸν κόσμον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τίποτε νὰ μὴ χάνεται. Ὁ νεκρὸς ποντιζὸς ἐξοδεύεται διὰ νὰ παραχθῶν κρεατόμυια καὶ νεκροθάπται, καὶ τὰ ἔντομα πάλιν χρησιμεύουν ὡς τροφή εἰς πολλὰ πτηνά.

Διαδκενή

Χαρ. Παπαμάρκου

Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου.

Ἀφοῦ ἐπισκέφθημεν πολλὰς μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους κατελήξαμεν τέλος εἰς τὴν περίφημον μονὴν τοῦ Βατοπεδίου. Εἶχε νυκτώσει, ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς αὐτὴν καὶ προσεκλήθημεν ἀμέσως εἰς τὸ δεῖπνον.

Κατὰ τὸ δεῖπνον ὁ Ἀρχοντάρης μὲ ἐρωτᾷ ἂν θέλω νὰ παρακολουθήσω τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μεσονυχτίου. Ἐδέχθην τὴν πρόσκλησιν καί, ἐπειδὴ θὰ ἐγειρόμην τὸ μεσονύχτιον, ἀπεσύρθην ἑνωρὶς εἰς τὸ κελλίον μου.

Ἀμφιβάλλω ἂν δύναται τις νὰ εὔρη εἰς τὰ καλύτε-
ρα ξενοδοχεῖα τῶν Ἀθηνῶν δωμάτιον τόσον καλῶς ἐπι-
πλωμένον καὶ τόσον καθαρόν, ὅπως ἦτο τὸ δωμάτιον τὸ
διατεθὲν δι' ἐμὲ εἰς τὸν ξενῶνα τῆς μονῆς Βατοπεδίου.

Ὁ ὕπνος δὲν ἐβράδυνε νὰ μὲ ἐπισκεφθῇ. Ἐβλεπον
ὄνειρον βυζαντινῆς ἐποχῆς, ὅταν ἀφυπνιζόμην ἀπὸ τοὺς
κτύπους τῆς θύρας τοῦωματίου μου.

«Ἐμπρός!»

«Εὐλογεῖτε!»

«Ἐμπρὸς ἀνοίξατε!»

Ἡ θύρα ἀνοίγει καὶ νεαρός τις μοναχὸς ἐμφανί-
ζεται.

«Τί θέλετε... ἀδελφέ;»

—Ὁ Ἅγιος Ἀρχοντάρης σᾶς παρακαλεῖ νὰ ἔλ-
θετε εἰς τὸν ναόν. Ἀρχίζει ἡ ἀκολουθία τῶν παρα-
κλήσεων, μοὶ λέγει.

Ἐνδύομαι ταχέως καὶ ἐξέρχομαι τοῦωματίου μου,
πλήρης χαρᾶς.

*
* *

Εἶναι ἀκόμη νῦν βαθεῖα τόσον σκοτεινὴ, ὥστε δυ-
σκόλως βλέπω νὰ διασχίσω τὰς ἀπεράντους στοᾶς, τὰς
ὁποίας ἔπρεπε νὰ περάσω διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν μεγá-
λην κλίμακα τὴν φέρουσιν εἰς τὸν ναόν. Εὐτυχῶς ἀπὸ
τὰ κελλῖα ἐξήρχοντο ἐκείνην τὴν ὥραν οἱ μοναχοί. Λι-
γηθύνοντο πάντες εἰς τὸν ναὸν ψάλλοντες. Ἀκολου-
θῶν αὐτοὺς, κατορθώνω νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὸν λαβύριν-
θον τῶν διαφόρων στοῶν καὶ διαδρόμων καὶ φθάνω.

Εἰσέρχομαι εἰς τὸν ναόν, βαδίζων ἀχροποδητεί, ἵνα μὴ ταράξω τὴν βαθεῖαν σιγὴν, ἣ ὅποια βασιλεύει ἐντὸς τῆς ἱστορικῆς ἐκκλησίας.

Ὅλοι εἶναι ἄφωνοι καὶ στυμμένοι εἰς τὰ στασίδια των. Ἐστάθην εἰς τὴν θύραν τοῦ νάρθηκος καὶ ἔμεινα ἀρκετὰ λεπτὰ ἀκίνητος. Αἶφνης ἀκούω ἀπὸ τὸ ἱερόν τὴν φωνὴν τοῦ ἱερουργοῦντος ἱερέως, ὁ ὅποιος διὰ μιᾶς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν Θεὸν ἀγγέλλει ὅτι ἀρχίζει ἡ ἑωθινὴ προσευχή.

Ἀρχίζουν εὐθὺς ἀμέσως οἱ καλλίφωνοι χοροὶ τῶν ψαλτῶν νὰ ἀναπέμπουν γλυκυτάτους ὕμνους πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

Ἐπὶ μίαν καὶ πλεον ὥραν ἤκουον μὲ μεγάλην κατάνυξιν τοὺς ὡραίους ὕμνους πρὸς τὴν Παναγίαν, τὴν προστάτριαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Καὶ ὅταν ἡ συγκινητικὴ τελετὴ ἐτερματίσθῃ, δοκιμάζω μεγάλην θλίψιν. Οἱ μοναχοὶ ἀρχίζουν νὰ ἀποσύρωνται εἰς τὰ κελλία των βραδέως. Ἐτοιμάζομαι καὶ ἐγὼ ἐπίσης νὰ ἀποσυρθῶ εἰς τὸν ξενῶνα ἵνα κοιμηθῶ, διότι εἶναι ἀκόμη βαθεῖα νύξ, ὅταν ἀκούω τὸν Ἀρχοντάρην νὰ μὲ καλῇ ἵνα ἐπισκεφθῶ τὰ ἱερὰ κειμήλια.

— «Ἐμπρός! ἀκολουθήσατέ με», μοὶ λέγει, «καὶ θὰ μείνετε ἐκπληκτοὶ ἀπὸ ὅσα θὰ ἴδῃτε».

*
* *

Εἰσῆλθομεν ὁμοῦ εἰς τὸ ἱερόν. Χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἦσαν ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ σκεύη. Μεγάλης, μυθικῆς ἀξίας καὶ ὅλα εἶναι δῶρα καὶ ἀφιερῶματα αὐτοκρατόρων καὶ βασιλισσῶν τοῦ Βυζαντίου. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἱεροῦ βλέπω μίαν ὡραίαν ἀργυροποίκιλον εἰκόνα. Παρα-

πλεύρως στέκεται εἰς μοναχός, ὁ ὁποῖος ἔχει καθήκον νὰ διατηρῇ ἀνημμένην πάντοτε τὴν πρὸ τῆς εἰκόνης λαμπάδα. Ὅταν κουράζεται οὗτος, τὸν ἀντικαθιστᾷ ἄλλος καὶ οὕτω καθέξῃς εἰς τρόπον ὥστε ἡ λαμπὰς αὕτη οὐδέποτε σβύνει.

«Παναγία ἡ Βηματάρισσα», μοὶ λέγει ὁ Ἀρχοντάρης καὶ μοὶ διηγεῖται τὴν ἱστορίαν τῆς εἰκόνης :

«Ὅταν γὰρ ποτε τὸ Ἅγιον Ὅρος κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Ἀραβας καὶ ἐξεδιώχθησαν οἱ μοναχοὶ ἀπὸ τὰς μονάς, εἰς γέροντος μοναχὸς ἔλαβε τὴν εἰκόνα αὐτὴν καὶ τὴν ἔρριπεν ἐντὸς φρέατος μὲ τὴν λαμπάδα ἀνημμένην.

Ἐβδομήκοντα ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τότε. Οἱ Ἀραβες ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ νέοι καλόγηροὶ ἦλθον καὶ κατόκησαν τὰ μοναστήρια. Καὶ ὅταν εἰς ἀπ' αὐτοὺς ἠθέλῃσε νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὸ φρέαρ ὕδωρ, ἐκπληκτοὺς εἶδε νὰ φέγγῃ ἐντὸς τοῦ ὕδατος φῶς. Ἀμέσως ἐκάλεσε καὶ ἄλλους καί, ὅταν κατεβίβασαν μοναχόν τινα ἐντὸς τοῦ φρέατος, εἶδεν οὗτος ὀρθίαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ πρὸ αὐτῆς τὴν λαμπάδα φεγγοβολοῦσαν. Ἐκτοτε ἡ εἰκὼν αὕτη εὐρίσκεται τοποθετημένη εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα καὶ ἡ λαμπὰς τῆς οὐδέποτε σβύνει». Αὕτη εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Παναγίας τῆς Βηματάρισσας.

*
* *

Ἀκολούθως ὁ Ἅγιος Ἀρχοντάρης ἔλαβεν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Βῆμα δύο μικρὰς εἰκόνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡνωμέναι καὶ ἀνοίγουν καὶ κλείουν ὡς βιβλίον.

Ἰδοὺ τὰ «Νινία», μοὶ λέγει, καὶ διηγεῖται τὴν ἱστορίαν των ὡς ἑξῆς :

«Όταν ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Θεοφίλου ὁ διωγμὸς τῶν εἰκόνων ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον, ἡ σύζυγός του ἡ εὐσεβὴς Θεοδώρα, ἡ ὁποία ἐλάτρευε τὰς εἰκόνας, εἶχεν ἐν χροπτῷ τὰς δύο αὐτὰς μικρὰς εἰκόνας εἰς τὰ δωμάτιά της καὶ τὰς προσεκύνει. Ὁ γελωτοποιὸς τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν ἀντελήφθη τυχαίως καὶ κατήγγειλε τὸ γεγονὸς εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις ἀπὸ τὴν σύζυγόν του.

Ἡ εὐσεβὴς Θεοδώρα, φοβούμενη τότε τὴν ὀργὴν του, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του καὶ τοῦ ὠρκίσθη ὅτι αἱ εἰκόνες ἐκεῖναι ἦσαν τὰ «Νινία» της μὲ τὰ ὁποῖα ἔπαιξε κατὰ τὴν παιδικὴν της ἡλικίαν καὶ τὰ ὁποῖα ἔκτοτε κρατεῖ πρὸς ἀνάμνησιν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ τὴν ἐπίστευσε καὶ δὲν ἔρριψεν τὰς ἱερὰς αὐτὰς εἰκόνας εἰς τὸ πῦρ, ὅπως ἔκαμνε διὰ τὰς ἄλλας. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεοφίλου, ἡ διαδεχθεῖσα αὐτὸν σύζυγός του Θεοδώρα ἀνεστήλωσε τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων. Τότε ἔστειλεν εἰς τὴν Μονὴν μας τὰς εἰκόνας της, τὰς ὁποίας ἡμεῖς ἔκτοτε φυλάττομεν θρησκευτικῶς καὶ ὀνομάζομεν «Νινία», ὅπως τὰς ἀπεκάλει καὶ ἡ εὐσεβὴς Θεοδώρα.

Ἐπέρασεν ἀκόμη πολλὴ ὥρα διὰ νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ ναοῦ. Μοὶ ἐπεδείχθη τὴν νύκτα ἐκείνην ὅλος ὁ ἀμύθητος πλοῦτος τῆς ἱστορικῆς Μονῆς. Δὲν ἐθαύμασα τόσον τὸν πλοῦτον, ὅσον ἐθαύμασα τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν μοναχῶν τοῦ Ἀγ. Ὁρους εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὰ ἱερὰ κειμήλια.

Ἀξιῶει ἀληθῶς νὰ ἐπισκέπτεται τις τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Μεταλλικά ὕδατα.

Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Κισσάβου συναντᾷ ξανεῖς ἀφθόνοις πηγάς. Ἡ κοιλὰς τῶν Τεμπῶν εἰς αὐτὰς ὀφείλει ἐν μέρει τὰ κάλλη της.

Μία ἐξ αὐτῶν, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὰς πρὸς τὸ πέλαγος πλευρὰς τοῦ βουνοῦ εἶναι καὶ τὸ «Κόκκινον νερό» τοῦ Τζάγεξι.

Ἡ ὥραιότης τοῦ μέρους τούτου εἶναι ἀπερίγραπτος.

Τὸ ὠνόμασαν «Κόκκινον νερό», ὅχι διότι εἶναι πραγματικῶς ἐρυθρόν, ἀλλὰ διότι εἶναι ἐρυθρὰ ἡ κοίτη τοῦ ρυάκος του. Τὸ δὲ περιεργον εἶναι ὅτι δὲν λαμβάνει τὸ χρῶμα ἀπὸ τὰ συστατικὰ τοῦ ἐδάφους, τὰ ὁποῖα διασχίζει εἰς τὸν δρόμον του. Διότι τὸ χῶμα εἰς τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι κοινὸν καὶ τὰ πετρώματα κοινά. Κοκκινίζει ἡ κοίτη τοῦ ρυάκος ἀπὸ τὰ συστατικὰ τοῦ ὕδατος.

Τὸ ὕδωρ τοῦτο, ἀναβρύον ἀπὸ τὰ βάθη, διαλύει εἰς τὸν δρόμον του μεταλλεύματα σιδήρου καὶ ἀναμιγνύεται μὲ τὰ διαλύματά των.

Καί, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ τὸν ροῦν του, ἐναποθέτει μέρος ἀπὸ τὸν σίδηρον εἰς τὴν κοίτην καὶ τὴν βάπτει. Τὸ ὕδωρ τοῦ Τζάγεξι εἶναι μεταλλικόν, σιδηροῦχον.

* *
*

Τοιαῦτα μεταλλικά ὕδατα ὑπάρχουν εἰς πολλὰ μέρη τῆς γῆς. Ἡ γεῦσις των δὲν εἶναι ἡ συνήθης γεῦσις τοῦ κοινοῦ ὕδατος. Εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν οὐσίαν, τὴν ὁποίαν διέλυσε καὶ διέβρωσε.

Ἄλλα εἶναι ἀλμυρὰ ἢ ὑφάλμυρα, πικρὰ ἢ ὑπόπικρα ὑπόξυνα καὶ ἄλλα ἔχουν ἰδιαιτέραν ὁσμὴν.

Σήμερον γίνεται εὐρυτάτη χρῆσις τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων. Χρησιμοποιεῖ δέ τις ταῦτα ὄχι διὰ τὰ δροσι-
σθῆναι, ἀλλὰ διὰ τὰ θεραπεύσῃ τὴν νόσον ἀπὸ τὴν ὁποίαν
πάσχει.

Μεταλλικὰ ὕδατα ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι πολλά, ὅπως
εἶναι τοῦ Λουτρακίου, τοῦ Τσάγεξι, τὸ ὁποῖον εἶναι
θαυματουργὸν διὰ τοὺς πάσχοντας ἐκ στομαχικῶν πα-
θήσεων καὶ διὰ τοὺς ἀναιμικοὺς.

Ἀπὸ τοὺς χημικοὺς ἔγιναν ἀναλύσεις τῶν μεταλλι-
κῶν ὑδάτων καὶ γνωρίζομεν λεπτομερῶς ποίας οὐσίας
περιέχει καὶ εἰς ποίαν ἀναλογίαν ἐκάστην ἀπὸ αὐτάς.

Συμφώνως μάλιστα μὲ τὰς ἀναλύσεις αὐτάς κατα-
σκευάζονται καὶ τεχνητὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Διαλύομεν
ἐντὸς κοινοῦ ὕδατος ἀνάλογον ποσότητα ἀπὸ τὰ συστα-
τικά, τὰ ὁποῖα περιέχονται εἰς τὰ φυσικὰ μεταλλικὰ
ὑδατα. Τοιαῦτα τεχνητὰ μεταλλικὰ ὕδατα παρασκευά-
ζονται εἰς τὰ ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα τῶν δια-
φόρων πόλεων.

Εἰς τὰς Ἀθήνας π. χ. δύνασθε εἰς τὰ καταστήματα
τῶν Λουτρῶν νὰ ζητήσετε λουτρὸν Αἰδηψοῦ, Ὑπάτης,
Λουτρακίου καὶ λοιπά.

*
* *

Ἐπίσης πολλά ὕδατα ἀναβρύνουν ἀπὸ τὰς πηγὰς
τῶν, περιέχοντα μεγάλην ποσότητα αερίου. Εἶναι ἀε-
ριοῦχα αὐτὰ τὰ ὕδατα. «Τὸ Κόκκινο νερὸ τοῦ Τσάγεξι»
εἶναι αεριοῦχον. Τὸ ὕδωρ Σέλτς ἔχει τὴν πηγὴν του

εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀλλ' εἰς φιάλας κυκλοφορεῖ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Κατασκευάζονται μάλιστα καὶ τεχνητῶς μεγάλαι ποσότητες αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν.

Λοξιμάσατε νὰ ἀνοίξετε μίαν φιάλην Σέλτς καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι, μόλις ἀνοίξῃ, τὸ ὕδωρ θὰ ἀφρίσῃ καὶ θὰ ἐκχειλίσῃ. Ὅπως ὅταν βράζῃ τὸ ὕδωρ ἀνέρχονται εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του φυσαλλίδες ἀπὸ ὑδρατμούς, οὕτω καὶ ἀπὸ τὸ ὕδωρ Σέλτς ἀναδίδονται φυσαλλίδες τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος.

Τὸ ἀέριον τοῦτο ὑπάρχει ἄφθονον εἰς τὴν γῆν ἐλεύθερον ἢ ἠνωμένον μὲ ἄλλα σώματα. Ὅπως πολλαὶ στερεαὶ οὐσίαι διαλύονται εἰς τὸ ὕδωρ, οὕτω διαλύεται καὶ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ἀναβρῦει μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ κάμνει νὰ ἀφρίξῃ.

Καὶ ὁ ἀήρ διαλύεται εἰς τὸ ὕδωρ. Ἄν ὑπάρχει ὕδωρ, τὸ ὅποῖον νὰ μὴ περιέχῃ διαλυμένον ἀέρα. Χωρὶς τὸ ἀέριον αὐτό, τὸ ὕδωρ εἶναι ἀηδὲς κατὰ τὴν πόσιν. Ὁ ἀήρ οὗτος φεύγει ἀπὸ τὸ ὕδωρ, ἐὰν τὸ βράσετε. Πόσον ἀηδὲς καὶ ἄνοστον εἶναι τὸ βρασμένον ὕδωρ!

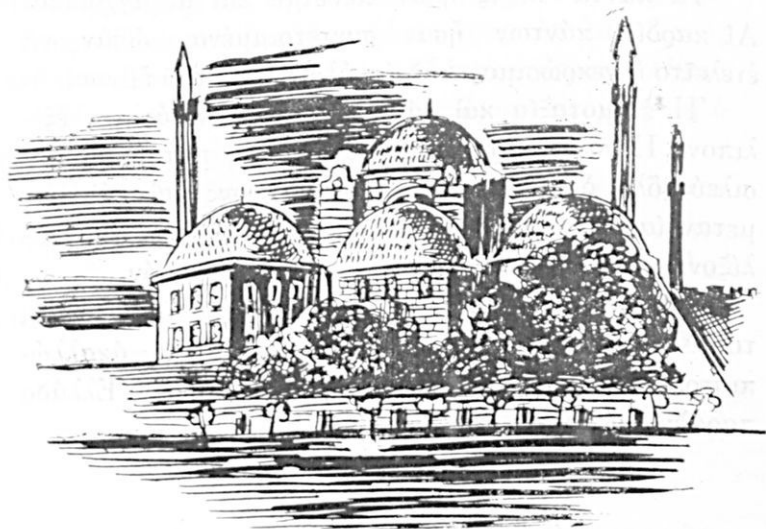
Θέλετε τὸ βρασμένον ὕδωρ νὰ γίνῃ πάλιν πόσιμον, δηλαδὴ εὐγευστον; Ρίψατε αὐτὸ ἀπὸ δοχείου εἰς δοχεῖον ἀφ' ὑψηλοῦ. Ἀναταράσσεται οὕτω τοῦτο καὶ παραλαμβάνει πάλιν ἀέρα.

Ἡ τελευταία τελετὴ εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν.

Πρὶν ἢ τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων παραδοθῇ εἰς τὸ μαρτύριον τῶν τετρακοσίων ἐτῶν, ἰδοὺ τί ἔλαβε χώραν ἐντὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ παρακμάσαντος πλέον Βυζαντινοῦ

κράτους, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, εἶχε χάσει καὶ τὴν τελευταίαν ἐλπίδα νὰ σώσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὸν πολιορκοῦντα αὐτὴν κατακτητὴν. Βλέπων δὲ ὅτι ματαίως ἠγωνίζετο, ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ συνθηκολογήσῃ, παραδίδων τὴν πόλιν μὲ ὄρους, ἀλλὰ νὰ θυσιάσῃ.

Περιέρχεται τὰς ἐπάλξεις καὶ τὰ φρούρια καὶ βεβραίωνεται ὅτι τὰ πάντα ἔχουν ἐν τάξει. Εἰσέρχεται ἔπειτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, συνοδευόμενος ἀπὸ πολλοὺς στρατηγούς καὶ ἱερεῖς. Τὸν ἀκολουθεῖ πλῆθος λαοῦ, ὁ ὁποῖος φωνάζει τό: «Κύριε ἐλέησον!».

*
* *

Ἦτο ὁρθρὸς τῆς Κυριακῆς—29 Μαΐου 1453—ἡ ἀποφράς ἡμέρα τῶν Ἀγίων Πάντων.

Οἱ θρηῖνοι, οἱ γογγυσμοί, αἱ σπαρακτικαὶ φωναὶ τῶν παιδίων ἐσκέπασαν τὰς δεήσεις τῶν διακόνων. Δὲν ἠκούσθησαν εὐκρινῶς αἱ δεήσεις τῶν ἀπὸ τὴν ὥραιαν πύλην, οὔτε καὶ ἡ τελευταία αὐτῶν παράκλησις: «ὑπὲρ τοῦ καθυποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ὀρθοδόξων πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον».

Τὰ πάντα πέριξ ἦσαν πένθιμα καὶ μελαγχολικά. Αἱ καρδίαι πάντων ἦσαν συντετριμμέναι, ὥσάν νὰ ἐτελεῖτο ἡ νεκρώσιμος κηδεῖα ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους.

Ἡ ἐθιμοταξία καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἀνισότητες ἐξέλιπον. Πένητες, ἄρχοντες, μεγιστᾶνες, πατριῖοι, βασιλεύς, ὅλοι ὁμοῦ κύπτουν μέχρις ἐδάφους καὶ κάμνουν μετανοίας. Ἐγείρονται ἔπειτα καὶ ἀδιακρίτως ἐναγκαλίζονται, ἵνα δώσουν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν.

Ὁ πάνσεπτος ναός, τὸ σύμβολον τῆς ὀρθοδοξίας, τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ καύχημα, ἀφώτιστος, ἀκαλλώπιστος, σκυθρωπός, εἰκονίζει τὴν ταλαίπωρον Ἑλλάδα παραδιδομένην εἰς τὴν δουλείαν.

*
* *

Ὅσον ἡ λειτουργία προχωρεῖ πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, τόσον αὐξάνει ἡ βοή, ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ θρηῖνος τοῦ λαοῦ.

Ἐκάστη συλλαβή, ἡ ὁποία ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν ἱερέων κάμνει ἐντύπωσιν νέου βήματος πρὸς τὸν προκείμενον τάφον.

Ἐνθὺ τὸ κοινωνικὸν ψάλλεται, παραμερίζουν τὸν ὄχλον οἱ σωματοφύλακες. Ὁ Κωνσταντῖνος, ἐνδεδυμένος τὰ βασιλικά, πλὴν πενιχρὰ καὶ τετριμμένα ἐνδύματά του, προχωρεῖ πρὸς τὸ Ἅγιον Βῆμα, ἀσκεπής, κατηφής καὶ δακρῦων.

Παύουν οί στεναγμοὶ καὶ ὁ θόρυβος. Εἰς τὸν ἀπέραντον ἐξεῖνον ναὸν δὲν ἀκούεται ἄλλο τι, παρὰ ἡ φωνὴ τοῦ λειτουργοῦ :

«Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε!»

Ὁ Αὐτοκράτωρ προσεύχεται νοερῶς ἐπ' ὀλίγον γονυκλινῆς ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας. Ἐγείρεται ἔπειτα στρέφει πρὸς τὸν λαὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ λυγμοὺς καὶ δάκρυα θερμά, λέγει :

«Χριστιανοί, συγχωρήσατε τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ὁ Θεὸς ἅς συγχωρήσῃ τὰς ἰδικὰς σας!»

Ἐπειτα στρέφει πρὸς τὴν ὡραίαν πύλην καὶ μεταλαμβάνει τὰ ἄχραντα μυστήρια, παραλαβὼν, ὅπως ἦτο ἡ συνήθεια, τὸ ἅγιον ποτήριον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀρχιερέως.

«Συγχωρημένος νὰ εἶσαι! ἀκούεται πανταχόθεν.

*
* *

Ἄγνός τώρα πλέον ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἀποτείνεται πρὸς τοὺς παρευρισκομένους, συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ κοινωνήσουν πάντες, νὰ συλλογισθοῦν ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα νὰ ἀγωνισθοῦν τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα. Ὑποδεικνύει εἰς αὐτοὺς ὅτι, ἂν δὲν κατορθώσουν νὰ σώσουν τὴν Πατρίδα των, ὀφείλουν τοῦλάχιστον, θυσιαζόμενοι, νὰ ἀφήσουν εἰς τοὺς ἀπογόνους των παράδειγμα ἀνδρείας καὶ ἀρετῆς.

Ὁφθαλμοὺς δὲν ἔμεινεν ἀδάκρυτος κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ὥραν, ὅτε ἐκαλοῦντο πάντες εἰς τὴν ὑπερτάτην θυσίαν. «Καὶ ἀπὸ ξύλου ἢ πέτρας ἂν ἦτο ὁ ἄν-

θρῶπος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ θρηνήσῃ» λέγει ὁ ἱστοριογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Φραντζῆς.

Αἶφνης ἤχοι σαλπίγγων διακόπτουν τὴν τραγικὴν σκηνήν.

Αἱ μητέρες ἀποχαιρετοῦν τὰ τέκνα τῶν. Αἱ σύζυγοι ρίπτονται εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν συζύγων τῶν καὶ οἱ τελευταῖοι ἀσπασμοὶ συγγέονται μὲ τὸν γρότον τῶν ξιφῶν καὶ ἀσπίδων.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐκοινώνησαν ὅλοι καὶ ἔδωκαν τὸν ἴδιον ὄρκον πάντες — βασιλεὺς, ἀριστοκρατία, λαὸς καὶ ἱερατεῖον — νὰ ἀποθάνουν διὰ τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν Πατρίδα».

«Συγχώρησόν με ἀδελφέ!» ἐφώναζον οἱ μὲν. «Ὁ Θεὸς ἃς σὲ συγχωρήσῃ!» ἀπεκρίνοντο οἱ δέ.

Τὴν πρωΐαν ἔγινεν ἡ ἔφοδος καὶ ἡ πανένδοξος πόλις ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ὁποίων μέχρι σήμερον παραμένει.

Διασκευὴ

Σ. Ζαμπέλιος

Ὁ Ἐθνικός Ὕμνος.

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερήν,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψιν,
ποὺ μὲ βιά μετράει τὴ γῆ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένα
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά
καὶ σὰν πρῶτα ἀντρειωμένα
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά.

Ἐκεῖ μέσα ἑκατοιχοῦσες
πικραμένα ἐντροπαλῇ
κί' ἓνα στόμα ἑκαστεροῦσες,
«ἔλα πάλι !» νὰ σοῦ εἰπῇ.

Ἄργειε νᾶρθη ἐκεῖνη ἡ μέρα
καὶ ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατὶ τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα
καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

Δυστυχής ! Παρηγορία
μόνη σοῦ ἔμενε νὰ λές
περασμένα μεγαλεῖα
καὶ διηγῶντάς τα νὰ κλαῖς.

Καὶ ἀκαριτέρει καὶ ἀκαριτέρει
φιλελεύθερη λαλιά
ἓνα ἐχτύπασε τ' ἄλλο χέρι
ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά.

Κι' ἔλεες : Πότε, ἄ, πότε βγάνω
τὸ κεφάλι ἀπ' τὴς ἐρημιές ;
καὶ ἀποχρίνουντο ἀπὸ πάνω
κλάψες, ἄλυσες, φωνές !

Τότε ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
μὲς τὰ κλάῃματα θολό,
καὶ εἰς τὸ ροῦχο σου ἔταζε αἶμα
πληθὺς αἶμα ἐλληνικό.

Ναί, ἀλλὰ τώρα ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μ' ὀρμή,
καὶ ἀκατάπαντα γυρεύει
ἢ τὴν νίκη, ἢ τὴν θανή.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένα
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερὰ
καὶ σὰν ποῶτα ἀντριωμένα
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἑλευθεριά !

Δ. Σολωμός

**«Ἐξησεν εἰργάσθῃ καὶ ἠγωνίσθῃ
διὰ τοὺς ἄλλους».**

Γονεῖς δὲν εἶχε πλέον ὁ Ἰωάννης Προκοπίου, οὔτε καὶ συγγενεῖς, οἱ ὁποῖοι νὰ τὸν πονοῦν ὡς τέκνον των. Ἡ μόνη περιουσία, τὴν ὁποίαν ἐκληρονόμησεν ἦτο μία ἀθλία καλύβη. Ἀθλιον ἦτο καὶ τὸ χωρίον, ὅπου ἐγεννήθη, διότι ἐμαστιζέτο ἀπὸ τὰ ἔλη. Οἱ καλλιεργήσιμοι ἀγροὶ ἦσαν σκεπασμένοι τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους ἀπὸ ἔλη καὶ τὰ πέριξ βουνὰ ἦσαν γυμνά.

Ἑργασίαι δὲν ὑπῆρχον, ἡ ἐλαιοκομία ἔκαμνε θραῦσιν καὶ οἱ κάτοικοι ὑπέφερον τὰ πάνδεινα. Τί νὰ ἔκαμε λοιπὸν ὁ ὀρφανὸς καὶ ἀπροστάτευτος Ἰωάννης εἰς τὴν πατρίδα του ; Ἄλλος εἰς τὴν θέσιν τοῦ θὰ ἀπληρῖζετο καὶ θὰ ἐγένετο μοιρολάτρης. Αὐτὸς ὅμως ὄχι. «Θὰ φύγω διὰ τὴν Ἀμερικὴν, νὰ ἐργασθῶ ἐκεῖ, νὰ γίνω πλούσιος νὰ ὠφεληθῶ ἐγὼ καὶ νὰ ὠφελήσω τὴν πατρίδα μου», εἶπε καὶ τὸ ἐξετέλεσε.

* *
*

Σχεδὸν δέκα πέντε ἐτῶν ἦτο, ὅτε ἐγκατέλειψε τὸ χωρίον του διὰ νὰ μεταναστεύσῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Εἰργάσθη μὲ ἐπιμέλειαν καὶ φρόνησιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς γεωργικὰς καὶ κτηνοτροφικὰς ἐργασίας, κατ' ἀρχὰς ὡς ὑπηρέτης, καὶ ἔπειτα διὰ λογαριασμόν του καὶ ἀπέκτησε μεγάλην περιουσίαν.

Εἶχε δημιουργήσει εἰς ἀγροὺς εὐφόρους μὲν, ἀλλὰ ἀκαλλμεργήτους, θαυμάσιον ἀπέραντον κῆπον μὲ μυριάδας ὀπωροφόρων δένδρων, μελισσοτροφεῖον ὑπέρροχον, ὀρνιθοτροφεῖον περίφημον καὶ ἐξαίρετον βουστάσιον καὶ κουνιζλοτροφεῖον. Αἱ εὐγευστοὶ ὀπώραί του, τὸ ἐξαίσιον μέλι του, αἱ ὀρνιθές του, αἱ ἀγελάδες του καὶ οἱ κύνιζλοί του ταχέως ἐφημίσθησαν εἰς ὅλην τὴν Ἀμερικὴν.

Δὲν εἶχεν ἀνάγκην ὁ αὐτοδημιουργητὸς οὗτος Ἑλλήν νὰ διαφημίσῃ τὰ προϊόντα τῶν ἐπιχειρήσεών του διὰ νὰ προσελκύσῃ ἀγοραστὰς. Ἀπρόσκλητοὶ οὗτοι ἔσπευδον εἰς τὸ κτήμά του διὰ νὰ ἐφοδιασθῶν μὲ τὰ προϊόντα τοῦ κτήματός του. Ἀμύθητα ἦσαν καὶ τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα ἀπεκόμιζεν οὗτος ἐκ τῶν ἐπιχειρήσεών του. Δὲν ὠφελήθη μόνον αὐτὸς ἐκ τῆς ἐργασίας του, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ὠφέλησε. Τὸ κτήμά του ἔγινε πρότυπον καὶ ὑπόδειγμα διὰ τοὺς ἄλλους κηπουροὺς καὶ κτηνοτρόφους. Πάντες ἔσπευδον νὰ ἐπισκεφθῶν τοῦτο καὶ νὰ ὠφελήθων ἀπὸ τὴν πείραν τοῦ Ἰωάννου Προζοπίου.

*
* *

Εἰς τὴν ξένην διαμένων, οὐδέποτε ἔλησμόνησε τὴν γενέτειράν του, τὸ ἄθλιον χωρίον του. Κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς ἀπέστειλε τακτικῶς μεγάλα χορηματικὰ ποσὰ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος τῆς γενετείρας του, ἵνα τὰ διανείμῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τὰ ὀρφανά.

“Όταν δὲ ὁ διδάσκαλος τοῦ χωρίου του, διεκτραγωδῶν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τοῦ διδακτηρίου τοῦ χωρίου του, ἐξήτησε τὴν συνδρομὴν του, ἀμέσως οὗτος ἀπέστειλε μέγα ποσὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἐπίπλωσιν νέου διδακτηρίου.

Τριάζοντα ὁλόκληρα ἔτη εἶχον παρέλθῃ ἀφ’ ὅτου εἶχεν ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἄν καὶ ἔζη ἀνέτως εἰς τὴν θετὴν του πατρίδα, ἐργαζόμενος καὶ θησαυρίζων, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ἀπὸ ὅλους, δὲν ἦτο εὐτυχής. Ἐνοσταλγῇ τὸ ἄθλιον χωρίον του, τὴν γενέτειράν του καὶ ἓνα πόθον εἶχε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτήν.

Πρωῖαν τινὰ ἠγγέρθη ἀπὸ τὴν κλίνην του μελαγχολικὸς καὶ δύσθυμος καὶ ἐβυθίσθη εἰς σκέψιν.

Εἶχε νοσταλγῇσαι πολὺ ὁ δυστυχὴς τὴν γενέτειράν του. «Πλούτη ἀπέκτησα, δόξα τῷ Θεῷ, ἐσκέπτετο, εὐργάσθην καὶ ἐδημιούργησα, ὠφελήθην καὶ ὠφέλησα τὸν τόπον αὐτόν. Δὲν εἶμαι γέρον ἀκόμη. Πρέπει τώρα νὰ ὠφελήσω καὶ τοὺς ὁμοχωρίους μου, οἱ ὅποιοι ζοῦν ἄθλιον βίον καὶ εἶναι πολὺ καθυστερημένοι εἰς ὅλα. Πρέπει νὰ μεταβάλω καὶ τὸ ἄθλιον χωρίον μου εἰς μικράν Ἀμερικὴν. Μήπως εἶναι ἀδύνατον, εἶναι ὄνειρον τοῦτο; Μήπως δὲν ἔχει ἐδάφη πλούσια, τὰ ὅποια σήπονται ὑπὸ τὰ ἔλη».

*
* *

Καὶ εἰς τὴν στιγμὴν λαμβάνει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Πωλεῖ λοιπὸν ὅλην τὴν περιουσίαν του, ἐνθυλακώνει μυριάδας τὰ δολλάρια καὶ μὲ τὸ πρῶτον ἀτιμόπλοιον ἐπανακάμπτει εἰς τὴν λατρευτὴν του Ἑλλάδα.

Ὅταν πατῇ τὸν πόδα εἰς τὴν ἑλληνικὴν γῆν, αἰσθάνεται ρῖγος εἰς τὸ σῶμά του ἀπὸ τὴν συγκίνησιν καὶ δάκρυα ἀναβρῶνουν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Λέν κρατεῖται πλέον ᾠονυπετεῖ καί, δακρύων, φιλεῖ τὸ ἱερόν γῶμα τῆς λατρευτῆς του Πατρίδος.

Εἰς τὸ χωρίον του ἀνακουφίζει τοὺς πάσχοντας ὁμοχώριους του, σχορπίζων ὡς ἄγγελος παρηγορίας τὰ πλοῦτή του εἰς τοὺς πτωχοὺς, τὰ ὀρφανὰ καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰ ὀρφανά.

Ἀναπαύεται ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας, ζῶν μὲ τὰς παιδικὰς του ἀναμνήσεις· καὶ μίαν Δευτέραν κάμνει τὸν σταυρόν του καὶ ἀρχίζει τὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ κάμῃ, ὅταν ἐπανέκαμπτε ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν.

Ἀγοράζει ἀπέραντον κτῆμα, οὐδέποτε μέχρη τοῦδε καλλιεργηθέν, πλησίον τῆς λίμνης τοῦ χωρίου του.

*
* *

Οἱ ὁμοχώριοί του, ὅταν μανθάνουν τὴν ἀγορὰν αὐτήν, ἐλξεινολογοῦν καὶ εἰρωνεύονται τὸν Ἰωάννην Προκοπίου, διότι ἀπέκτησε τοιοῦτον ἄθλιον κτῆμα. «Κοῖμα εἰς τὰ δύο ἑκατομμύρια! ἔλεγον. Διὰ καλλιέργειαν εἶναι ἄχρηστον. Διότι τὸ πεδινὸν μὲν μέρος του κατ' ὅλον τὸν χειμῶνα εἶναι σκεπασμένον ἀπὸ ὕδατα, τὸ δὲ ὄρεινόν μόνον ἀγριόδενδρα ἔχει! Διὰ θερινὸν λειβάδιον μόνον δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ! Οὔτε μὲν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τοκίζει τὰ χρήματά του! Μόνον δολλάρια φέρουν αὐτοὶ οἱ μετανάσται ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν· τὸν νοῦν των ἀφήνουν ἐκεῖ! ἔλεγον εἰρωνικῶς.

Λέν εἶχον ὅμως δίκαιον οἱ ὁμοχώριοί του. Ὁ Ἰωάν-

νης Προσοπίου ὁμοῦ μὲ τὰ δολλάρια εἶχε φέρει καὶ νοῦν καὶ μάλιστα δεκάκις ἰσχυρότερον ἀπὸ τὸν ἰδικόν των.

Πρὶν ὑπογράψῃ τὰ συμβόλαια, πολλάκις ἔχει ἐπισκεφθῇ τὸ ἄγονον, ὡς ἔλεγον αὐτὸ κτῆμα. Πόσον πλοῦτον ἔκρυπτον τὰ ἀγριόδενδρα καὶ πόσον γόνιμον ἦτο τὸ ἔλος, μόνον αὐτὸς ἦτο εἰς θέσιν νὰ τὸ διακρίνῃ. Περισσότερα ἀπὸ πεντήκοντα χιλιάδας ἄγρια δένδρα ἔχει μετρήσει κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὸ κτῆμα τοῦτο. Ἡ δὲ λίμνη, ἡ ὁποία ἔκαμνε τώρα ἄγονον τὸ ἔδαφος τοῦ πεδινοῦ μέρους τοῦ κτήματος, πόσον εὐεργετικὴ ἦτο, αὐτὸς μόνον ἐγνώριζε.

Μήπως καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο κτῆμά του, τὸ ὁποῖον ἐπώλησε δὲν ἦτο τοιοῦτον, ὅτε ἤρχισε τὴν ἐργασίαν του; Δὲν ἦτο καὶ αὐτὸ ἔλος καὶ τὸ μετέβαλε μὲ τὴν ἐργασίαν του εἰς γήϊνον παράδεισον;

*
* *

Ἀδιαφορεῖ διὰ τὰς εἰρωνείας τῶν ὁμοχωρίων του καὶ ἀρχίζει ἀμέσως τὴν ἐργασίαν μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ζῆλον. Ἐξασφαλίζει πρῶτον τὸ κτῆμά του ἀπὸ τὰς ἀγροζημιᾶς, περιφράξας τοῦτο δι' ἀκανθωτοῦ συρματοπλέγματος. Δὲν εἶναι δυνατόν πλέον τώρα νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ κτῆμά του οὔτε καὶ τὰ μικρὰ ζῶα. Ἀνοίγει τάφρον εἰς τὸ μέσον τοῦ πεδινοῦ μέρους καὶ διοχετεύει τὰ πλημμυροῦντα τοῦτο ὕδατα εἰς τὴν λίμνην. Εἰς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τοῦ κτήματός του ἀνεγείρει τεραστίαν δεξαμενὴν. Ἐγκαθιστᾷ ἀτμοκίνητον ἀντλίαν παρὰ τὴν λίμνην, τόσον ἰσχυρὰν ὥστε νὰ δύναται ἐντὸς μιᾶς ὥρας νὰ γεμίξῃ τὴν δεξαμενὴν. Ἐμβολιάζει ὅλα τὰ ἀγριόδενδρα δι' ἐνοφθαλμισμού καὶ ξεντρισμοῦ δι' ἐμβολίων

ἢ κεντραδίων ἀπὸ συγγενῇ ὁπωροφόρα δένδρα. Τὸ κτήμά του τώρα, ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τὰς ἀγροζημίας καὶ τὰ ἔλη, ἀρδευόμενον κατὰ βούλησιν, εἶναι κατάλληλον δι' ὅλας τὰς γεωργικὰς καὶ κτηνοτροφικὰς ἐργασίας, τὰς ὁποίας σχεδιάζει νὰ κάμῃ.

Καλλιεργεῖ ἀπέραντον λαχανόκηπον καὶ τεχνητὸν λειβάδιον διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ χλωρὰν τροφήν διὰ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἰδρῦει βουστάσιον μὲ περιφήμους ἐλβετικὰς ἀγελάδας, κονιζλοτροφεῖον μὲ μεγαλοσώμους κονιζλους καὶ πτηνοτροφεῖον μὲ διάφορα εἶδη πολυτόκων ὀρνίθων. Τὸ κτήμά του συνωρεύετο μὲ βουνὸν γυμνὸν μὲν, ἀλλὰ κατὰσπαρτον ἀπὸ θυμάρια καὶ ἄλλους ἀρωματιзоὺς θάμνους. «Διατὶ νὰ χάνεται ὁ πλοῦτος, τὸν ὁποῖον κρύπτουν οἱ θάμνοι οὗτοι;» σκέπτεται. Καὶ τοποθετεῖ εἰς ὑπήνεμον μέρος τοῦ κτήματός του πεντακοσίας κυψέλας. Φυτεύει κατὰ χιλιάδας τὰ μωρεόδενδρα καὶ ἐπιδίδεται καὶ εἰς τὴν μεταξοσκωληκοτροφίαν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιμελοῦς καὶ φρονίμου ἐργασίας του δὲν ἀργοῦν νὰ φανοῦν. Ἀληθῶς ἐθαυματούργησεν ὁ ὑπέροχος οὗτος Ἕλλην.

Δὲν εἶχον παρέλθῃ τρία ἔτη καὶ τὸ ἄθλιον αὐτὸ κτήμα ἔγινεν ἀληθῆς γήϊνος παράδεισος.

Ἀμύθητα εἶναι καὶ τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα ἀποκομίζει ἐκ τῶν ὁπωροφόρων δένδρων, ἐκ τοῦ λαχανοκήπου, τῶν ἀγελάδων, τῶν κονιζλῶν, τῶν ὀρνίθων, τῶν μελισσῶν καὶ τῶν μεταξοσκωλήκων. Ὁ θησαυρὸς ρέει καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἀδιάκοπος καὶ ἀστείρευτος. Οἱ ὁμοχώριοί του, βλέποντες τὸ θαῦμα, μένουν ἐμβρόν-

τητοι καὶ τρίβουν τοὺς ὀφθαλμούς των, μὴ πιστεύοντες εἰς ὅσα βλέπουν. Ὅταν δὲ ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὸ κτῆμα τοῦ κ. Προκοπίου εἰς τὸ χωρίον των, ἀκούονται νὰ μονολογοῦν : « Ἡμεῖς δὲν εἶχομεν νοῦν, ὅχι αὐτός ! ».

Τὸ κτῆμα τοῦ Προκοπίου σὺν τῷ χρόνῳ βελτιώνεται καὶ ἀποβαίνει ἀληθινὸς γήϊνος παράδεισος. Ἀποδίδει εἰς τὸν κύριόν του ἐτήσιον εἰσόδημα διπλάσιον τῶν ὅσων ἔχει ἐξοδεύσει διὰ νὰ γίνῃ τὸ ἄθλιον τοῦτο κτῆμα προσοδοφόρον.

*
* *

« Πρέπει νὰ μεταβάλω καὶ τὸ ἄθλιον χωρίον μου εἰς μικρὰν Ἀμερικὴν » εἶχεν εἶπει, ὅταν ἐγκατέλειπε τὴν Ἀμερικὴν.

Καὶ δὲν ἀφῆκεν ἀνεκτέλεστον τὴν ἀπόφασίν του ταύτην. Ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιήσῃ μὲ τὰ δολλάρια του τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην. Τώρα ὅμως, ὅτε μετέβαλε τὴν κόλασιν εἰς παράδεισον, εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὴν ἐκτελέσῃ.

Δολλάρια πολλὰ ἔχει, ἔσοδα μεγάλα ἀπὸ τὸ κτῆμά του ἀποκομίζει, τί δυσκολίαν ἔχει νὰ μεταβάλῃ τὸ χωρίον του εἰς μικρὰν Ἀμερικὴν ! Ἀμέσως ἀρχίζει τὴν θαυματουργὸν ἐργασίαν του. Τὸ χωρίον του, ὑδροεὐμένον μέχρι τοῦδε ἀπὸ τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα τῆς λίμνης, ὑπέφερεν ἀπὸ τῦφον καὶ ἀπὸ ἄλλας νόσους.

Ἀνεγείρει δεξαμενὴν εἰς τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τοῦ χωρίου καὶ δι' αἰμοκινήτου ἀντλίας μεταφέρει τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς λίμνης εἰς τὴν δεξαμενὴν, διυλισμένον καὶ καθαρὸν. Διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ δὲ καὶ τὰς οἰκοκυρὰς ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς μεταφορᾶς τοῦ ὕδατος, διανέμει τοῦτο δι' ὑδροσωλήνων εἰς τὰς οἰκίας των. Τὸ χωρίον του δὲν

εἶχε βατοὺς δρομούς. Φροντίζει διὰ τὴν ρυμοτομίαν του, κατασκευάζει νέας ὁδοὺς στρωμένας καὶ στολισμένας διὰ δένδροστοιχιῶν. Ἡλεκτροφωτίζει τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς οἰκίας. Οἱ μικροὶ του ὁμοχώριοι ἔχουν ἅπλετον τώρα καὶ ὑγιεινὸν φῶς διὰ τὰς νυκτερινὰς μελέτας των. Τακτοποιεῖ τὴν λίμνην οὕτως ὥστε νὰ μὴ πλημμυρῇ πλέον καὶ μεταβάλλῃ τοὺς ἀγρούς των χωρικῶν εἰς ἔλη. Δενδροφυτεύει τοὺς πέριξ γυμνοὺς λόφους. Ἰδρύει νυκτερινὴν σχολὴν διὰ νὰ μορφωθοῦν ὅσοι δὲν εἶχον τὴν τύχην νὰ μάθουν γράμματα. Ἀποστέλλει τοὺς ἐπιμελεστέρους μαθητὰς πρὸς ἀνωτέρας σπουδὰς εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀναλαμβάνων νὰ πληρώνη τὴν διατροφήν καὶ τὰ δίδακτρά των μέχρι πέρατος των σπουδῶν των.

Ἰδρύει νοσοκομεῖον, καλλωπίζει τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰς πλατείας. Ὡς ἄγγελος παρηγορίας σκορπίζει τὰ πλούτη του εἰς τοὺς πάσχοντας.

Τὸ χωρίον του ἔχει γίναι ἀγνώριστον τώρα. Ἐχει πολιτισμόν. Πόσον διαφέρει ἀπὸ τὰ πέριξ χωρία; Λάμπει ὡς λαμπρὸς ἀστὴρ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους.

Ἦτο ἄθλιον χωρίον καὶ ἀληθῶς ἔγινε μικρὰ Ἀμερικὴ. Τὸ θαῦμα ὀφείλεται εἰς τὴν θέλησιν, τὴν ἐργασίαν, τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐπιμονὴν ἐνὸς ἀσήμεου τέκνου της, τοῦ ὀρφανοῦ Ἰωάννου Προκοπίου.

Ζῶν εὐτυχὴς ἐν μέσῳ των ὁμοχωρίων του ὁ θαυμάσιος οὗτος Ἕλλην καὶ ὦν πανευτυχής, διότι ἐξετέλεσε τὸν πόθον του, ἔφθασεν εἰς τὸ ἐνενηχοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του.

Ἐξημέρωνεν τὸ Πάσχα, ὅταν παρέδιδεν ὁ ὑπέρροχος οὗτος ἄνθρωπος τὴν χριστιανικὴν του ψυχὴν.

Σύσσωμον τὸ χωρίον ἐκήδευσεν μὲ συγκίνησιν τὸν εὐεργέτην του καὶ ἐπένθησε τὴν ἀπώλειάν του.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον δὲν λησμονεῖ τὴν πατρίδα του. Ἐξακολουθεῖ νὰ σκορπίζῃ δαψιλῶς τὰς εὐεργεσίας του. Ὅταν ἐδημοσιεύθῃ ἡ διαθήκη του, πάντες ἔμειναν ἐμβρόντητοι. Ἐλάχιστα ἐκκληροδότες εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν του. Τὰ πάντα ἀφιέρωνεν εἰς τὴν πατρίδα του. Τὸ κτῆμά του, ὁ γήϊνος αὐτοῦ παράδεισος, ὠρίζετο νὰ γίνῃ γεωργικὴ καὶ κτηνοτροφικὴ σχολή, συντηρουμένη διὰ τῶν τόκων τῶν ἐκ δέκα πέντε ἐκατομμυρίων δραχμῶν καταθέσεών του εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Δέκα ἐκατομμύρια ἐκκληροδότες εἰς τὴν κοινότητα, τὸ σχολεῖον καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Ἄλλα πέντε ἐκατομμύρια διὰ τὴν προστασίαν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ὀρφανῶν.

Ἀληθῶς, τί ὑπέροχος, τί χριστιανικὴ ψυχὴ ὑπῆρχεν εἰς τὰ στήθη τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Προκοπίου!

Οἱ ὁμοχώριοί του δέ, εὐγνωμονοῦντες τὸν μεγάλον πατριώτην καὶ εὐεργέτην, τῷ ἀνήγειραν δι' ἐράνων ἀγαλμα μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν:

«Ἰωάννης Προκοπίου. Ἐξησεν, εἰργάσθη καὶ ἠγωνίσθη διὰ τοὺς ἄλλους. Αἰωνία ἡ μνήμη του!»

Ἡ Πατρίς.

Μῆν' πράσινοι παρτοῦ δὲν εἶν' οἱ κάμποι ;

κι ἡ θάλασσα δὲν εἶνε γαλανή ;

Παρτοῦ ὁ ἴδιος ἥλιος μὴ δὲ λάμπῃ ;

Ἰδιοὶ παρτοῦ δὲν εἶν' οἱ οὐρανοί ;

Γιατὶ κανεῖς ὅταν ξενητευθῇ

ἀφοῦ στήν ἴδια γῇ παρτοῦ πλανᾶται,

γιατὶ μιὰ μόνῃ γῇ γωνιὰ ποθεῖ ;

γιατί, ὅπου κι ἂν πάῃ, τὴ θυμᾶται ;

Ἰωάννης Βαρβάκης.

«Τὰ πάντα δι' ἄλλους,

τίποιε δι' ἑαυτόν».

Ἐγεννήθη εἰς τὰ ἔνδοξα Ψαρὰ τὸ 1745. Ἐκ μικρᾶς ἡλικίας προσελήφθη ὡς ἀπλοῦς ναυτόπαις εἰς τὸ πλοῖον τοῦ πατρὸς του καὶ ἐταξίδευσεν εἰς πολλὰς χώρας. Γράμματα δὲν εἶχε μάθει εἰς τὴν πατρίδα του, διότι σχολεῖα εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐποχὴν τῆς δουλείας, δὲν ὑπῆρχον. Τὰ δὲ ὀλίγα γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐγνώριζε, μόνος του ἄνευ διδασκάλου, εἶχε μάθει. Ὅσakis δὲν εἶχε ἐργασίαν ἀνεγίνωσκε, διότι ὁ μικρὸς Ἰωάννης, ἂν καὶ ἦτο υἱὸς πλοιοκτήτου, εἰργάζετο ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ναῦται. Εἰς τὸ πλοῖον τοῦ πατρὸς του ἐγέμισαν αἱ χεῖρές του ἀπὸ ρόζους. Ὁ πατήρ του ἐπίτηδες τῷ ἐπέβαλλε νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ τὸν συνηθίσῃ εἰς τὴν σκληραγωγίαν καὶ νὰ τὸν ἐξοικειώσῃ μὲ τὴν θάλασσαν. Ἐχαιρε δέ, βλέπων νὰ ἐπιτυγχάνῃ ὁ σκοπὸς του. Ὁ υἱὸς του εἶχεν ἀποκτήσει χαλύβδινον σῶμα καὶ ἄκαμπτον θέλησιν.

*
*
*

Δὲν ἐφοβεῖτο ὁ Ἰωάννης τὴν τριζυμίαν. Εἶχε γίνοι πρᾶγματι θαλασσόλυκος. Ἐταξίδευσεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὴν Ἀζοφικὴν καὶ τὴν Μεσόγειον. Εἰς τὰ ταξίδια του ταῦτα, τὰ ὁποῖα πολλάκις ἦσαν ἐπικίνδυνα, ἀπέκτησε ναυτικὴν πείραν σπανίαν. Ὅταν δὲ ἐνηλικιώθη ἠγόρασε μὲ τὰς οἰκονομίας του ἰδικόν του πλοῖον.

Ὁ Βαρβάκης ἔγινε περίφημος πλοίαρχος. Δὲν ὁμοίᾳ-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ξεν οὗτος τοὺς ἄλλους πλοιάρχους. Ἐκτὸς τῆς ναυτικῆς
πεύρας του εἶχε καὶ ἐμπορικὴν ἰδιοφυΐαν. Ἦτο τιμιώτα-
τος εἰς τὰς συναλλαγὰς του. Πάντες δὲ οἱ ἔχοντες μετ'
αὐτοῦ δοσοληψίας τὸν ἐλάτρευον ὡς φίλον, ὡς τίμιον
ἐμπορον καὶ γεναῖον ναυτικόν.

*
* *

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἡ Πατρίς μας ἦτο δού-
λη τῆς παλαιᾶς Τουρκίας, ἡ ὁποία ἐκυβερνᾶτο τότε
τυραννικῶς.

Οἱ Ἕλληνες δὲν ὥριζον περιουσίαν. Ὁ πρῶτος Πα-
λαιότουρκος ἠδύνατο νὰ ἀρπάξῃ βιαίως ὅ,τι πολύτιμον
εἶχε, χωρὶς νὰ φοβῆται τοὺς νόμους, οὐδὲ τὸν Θεόν.

Θάνατος σὲ ἀνέμενε, ἂν ἀπεφάσιζες νὰ διαμαρτυ-
ρηθῇς διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς περιουσίας σου. Λὲν ἐχαιρέ-
τησες τὸν Ἀγᾶν μὲ «τεμενᾶ» καὶ μὲ τὸ : «πολλὰ τὰ ἔτη
σας, Ἀγᾶ μου!» ἠρονήθης νὰ ἐκτελέσῃς τὴν διαταγὴν
του, διὰ «ψύλλον πῆδημα» τέλος πάντων, ἐδέξοσο ἀ-
γρίως χωρὶς νὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθῇς
ἢ νὰ ζητήσῃς δικαιοσύνην.

Τοιαύτη ἦτο ἡ ζωὴ τῶν προγόνων μας τὴν ἐποχὴν
τῆς δουλείας. Ζωὴ μαρτυρικὴ, ἀθλία, τυραννημένη
ζωή!

Κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοὺς αὐτοκράτειρα τῆς
Ρωσίας ἦτο ἡ Αἰκατερίνη, ἡ ὁποία ἐλυπεῖτο πολὺ
διὰ τὰ βάσανα τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐξήτει εὐκαι-
ρίαν νὰ τοὺς ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν
Παλαιοτούρκων.

Πρὸς τοῦτο ἔστειλε πράκτορας εἰς τὴν Πελοπόν-

νησον διὰ νὰ ἐξεγείρουν «τοὺς ραγιαδες» εἰς ἐπανάστασιν.

«³ Ἦθεν ἡ ὥρα νὰ ἐλευθερωθῇ ὁ Χριστιανισμός. Ἐσήμανεν ἡ ὥρα νὰ ἀναστήσετε τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν. Εἶναι προσταγὴ τοῦ Θεοῦ νὰ στήσετε πάλιν τὸν στρατὸν εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν», ἐκήρυτον οἱ πράκτορες οὗτοι.

Οἱ Ἕλληνες, αἰσθάνονται ἐνθουσιασμὸν καὶ πατριωτικὸν ῥῖγος. Εἰς τὰς καρδίας των ἡ ἐλπίς ὅτι θὰ ἐλευθερωθοῦν ἐξυπνᾷ καὶ ἀναπτέρεται.

Ὅτε δὲ ἔφθασεν ἡ εἰδησις ὅτι ὁ Ρωσσιζὸς στόλος καταπλέει πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ὕδατα, τότε ὀλόκληρος ἡ Ἑλλὰς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον συγκλονίζεται, ὥς νὰ ἠλεκτρίσθῃ.

* *
*

Τὴν χειροτεραν δουλείαν ὑποφέρουν οἱ Ψαριανοί. Ἡ λύσσα τῶν Παλαιοτούρκων ἐκσπᾷ κατ' αὐτῶν· διότι οὗτοι, ἐπειδὴ ἦσαν ἐνεργητικοὶ καὶ εὐφυεῖς ναυτικοί, εἶχον θησαυρίσει καὶ τὰ πλοῦτῃ των διήγειρον τὴν ἀρπακτικὴν των ὄρεξιν.

Πρῶτοι οἱ Ψαριανοὶ ὑψώνουν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ δὲ Βαρβάκης ἀπὸ τοὺς πρώτους μετασκευάζει τὸ ἐμπορικὸν τοῦ πλοῖον εἰς πολεμικόν. Τρόμον καὶ φόβον ἐμπνέει τὸ πολεμικὸν τοῦ Βαρβάκη εἰς τὰ Τουρκικὰ πλοῖα, τὰ πλέοντα τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Δὲν διψᾷ ἀπὸ αἷμα, δὲν βυθίζει πλοῖα ὁ Βαρβάκης διὰ νὰ πνίξῃ ἀνθρώπους. Κυνηγεῖ, καταδιώκει τὰ Τουρκικὰ πλοῖα διὰ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς των καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ὁμοθρήσκους του ἀπὸ δουλείαν ἀφόρητον.

“Ὅσον φοβερός εἶναι κατὰ τὰς ναυμαχίας, τόσον εὐγενὴς καὶ μεγαλόψυχος εἶναι πρὸς τοὺς ἡττημένους καὶ φιλάνθρωπος πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους.

“Ὅταν συλλαμβάνῃ αἰχμαλώτους τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος του, οὐδέποτε τοὺς φονεῦει ὅπως ἐγίνετο κατὰ τοὺς χρόνους ἐξείνους. Ἀλλὰ τοὺς περιποιεῖται, ὥς νὰ ἦσαν συγγενεῖς του. Δὲν τοὺς ἀφήνει νηστικούς καὶ διψασμένους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ φαγητόν του πολλάκις προσφέρει εἰς αὐτούς.

Εἰς τὰ στήθη του ὁ Βαρβάκης κρύπτει ἡρωϊκὴν καρδίαν, γενναίαν ψυχὴν, πλήρη ἀπὸ ἀγάπην πρὸς ἐχθρὸν καὶ φίλον. Εἶναι γενναῖος, ὅταν εἶναι ἀνάγκη, καὶ ἄκακον πρόβατον ἐμπρὸς εἰς ἄοπλον αἰχμαλώτον, παραδοθέντα εἰς αὐτόν. Ἀδιαφορεῖ, ἂν οὗτος εἶναι ἐχθρὸς καὶ μάλιστα τύραννός του. Ἀκούσατε καὶ θαυμάσατε τὸν φιλάνθρωπον αὐτὸν πολέμιστήν :

Μετὰ μίαν ναυμαχίαν καὶ πολεμικὴν ἐπιχείρησιν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχε συλλάβει πολλοὺς αἰχμαλώτους, ἔπλεε πρὸς τὴν Χίον. Ὁ ἄνεμος ἦτο οὖριος καὶ τὸ καταδρομικόν του διέσχιζεν ὥς δελφὴν τὴν θάλασσαν. Ὁ Βαρβάκης ἀνεπαύετο εἰς τὸν θάλαμόν του. Αἶφνης ἀκούει φωνὰς καὶ πολὺν θόρυβον εἰς τὸ κατάστροφμα. Ὑποθέτει ὅτι ἐχθρικόν τι πλοῖον θὰ ἐνεφανίσθῃ καὶ τινάσσεται ἐπάνω. Ἀπὸ τὴν γέφυραν ἐρευνᾷ τὸν ὁρίζοντα, ἀλλ’ οὐδαμοῦ διακρίνει τι. Στρέφει καὶ τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ κατάστροφμα καὶ βλέπει φοβερὸν θέαμα.

“Ὅλοι οἱ γενναῖοί του ναυτικοί, ὠπλισμένοι μὲ φονικὰ ὅπλα, εἶναι ἑτοιμοὶ νὰ ἐξοντώσουν τοὺς σιδηροδεσμίους αἰχμαλώτους.

«Βοήθεια! βοήθεια. α.α! Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!»
 ἔχετεύουν οἱ δυστυχεῖς αἰχμάλωτοι, γονυπετεῖς πρὸ τῶν
 ποδῶν τοῦ πληρώματος.

Ὁ Βαρβάκης σπεύδει καὶ ἐπιβλητικὸς τοὺς διατάσσει.
 — «Μὴ τολμήσῃ κανεῖς καὶ θέσῃ χεῖρα ἐπὶ τῶν αἰχ-
 μάλωτων!» ἀντηχεῖ βροντώδης ἡ φωνή του. Εἰς τὸ
 πλοῖόν μου, ναῦται καὶ αἰχμάλωτοι φίλοι καὶ ἐχθροί.
 Τοῦρκοι καὶ Ἕλληνες εἶναι σεβαστοὶ καὶ ἴσοι».

Οἱ ναῦται ἀμέσως μένουν ἀκίνητοι καὶ ἄφωνοι. Ἡ
 ἐπιβλητικὴ ὄψις τοῦ πλοιάρχου τῶν εἶχε παραλύσει τὰς
 χεῖράς των, αἱ ὁποῖαι ἐκράτουν τὰ φονικὰ ὅπλα.

— «Ἐντροπή! Αἷσχος! Εἶναι ἀνδρισμὸς νὰ χαλά-
 σετε ἀόπλους ἀνθρώπους παραδομένους εἰς τὰς χεῖράς
 σας; Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι δὲν εἶναι πλέον ἐχθροί μας.
 Ἦσαν ἐχθροί μας ἕως τὴν στιγμὴν ποὺ ἐκράτουν τὰ
 ὅπλα ἐναντίον μας.

Ἄν τοὺς ἀποβιβάσω εἰς τὴν ἀκτὴν μιᾶς τῶν νήσων
 τοῦ Αἰγαίου καὶ λύσω τὰ δεσμά των καὶ τοὺς ὀπλίσω,
 τότε μόνον ἔχετε τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον νὰ πολε-
 μήσετε κατ' αὐτῶν. Τώρα ὅμως εἶναι ἄνθρωποι καὶ
 ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζοῦν ὅπως καὶ σεῖς!»

*
* *

Τὸ καταδρομικὸν τοῦ Βαρβάκη εἶναι πολὺ μικρὸν
 καὶ ὥπλισμένον μὲ πυροβόλα μικροῦ διαμετρήματος.
 Τὰ ἐχθρικὰ πολεμικὰ εἶναι γίγαντες ἐμπρὸς εἰς τὸ νάν-
 νον καταδρομικόν του. Ἐχουν πολυάριθμον πλήρωμα,
 πολλὰ καὶ ἰσχυρὰ πυροβόλα, δυνάμενα νὰ βάλλουν ἐκ
 μεγάλης ἀποστάσεως.

Πῶς νὰ ἀντιπαραταχθῇ λοιπὸν ὁ Βαρβάκης κατὰ
 τῶν πλωτῶν ἐκείνων θηρίων; Πῶς νὰ συνάψῃ ναυμα-

χίαν ἐκ τοῦ συστάδην; Μόνον μὲ αἰφνιδιαστικὰς ἐπιθέσεις, λίαν τολμηρὰς καὶ ἐπικινδύνους, κατώρθωσεν ἐνίστε καὶ νὰ βλάπτῃ.

— «Δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὰ πολεμήσω ὅπως πρέπει μὲ ἄνισα ὄπλα. Πρέπει νὰ ἀντιζαταστήσω τὸ «βρίκιόν μου μὲ πολεμικόν, ἐφάμιλλον τῶν ἐχθρικῶν», σκέπτεται.

Πωλεῖ λοιπὸν τὸ βρίκιόν του, ἐκποιεῖ καὶ ὅλην του τὴν περιουσίαν καὶ ἀγοράζει μέγα τρικάταρτον πολεμικὸν καὶ τὸ ἐξοπλίζει μὲ τεράστια πυροβόλα.

Εἶναι ἀνέκφραστος ἡ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Ψαριανῶν, ὅταν «ἡ Φριγαδέλα», ὅπως ὠνόμασε τὸ νέον του πολεμικόν, ἀγκυροβολεῖ εἰς τὸν λιμένα τῆς πατρίδος του. Εἶναι γυτὴ, ὡραία καὶ φοβερά ἡ Φριγαδέλα τὸ καύχημα τῶν συμπολεμιστῶν του.

Μεγάλα σχέδια ἔχει κατὰ νοῦν ὁ Βαρβάκης νὰ ἐκτελέσῃ μὲ τὸ ἰσχυρὸν τοῦτο πολεμικόν του. Ἄλλ' ἄλλαι μὲν αἱ βουλὰὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ ὁ Θεὸς κελεύει.

Αἰφνης ἐν θλιβερόν γεγονὸς καταποντίζει εἰς τὸν βυθὸν ὅλα τὰ μεγάλα σχέδια τοῦ Βαρβάκη. Ἡ Αἰκατερίνη ὑπογράφει εἰρήνην μὲ τὴν Τουρκίαν καὶ ὁ πολέμος παύει.

Τί νὰ κάμῃ τώρα ὁ θαλασσομάχος; Ἐμπορικὰ ταξίδια; Τὸ ὑπερήφανον τριῦστιον πλοῖόν του δὲν εἶναι προωρισμένον δι' εἰρηνικὰ ἔργα. Εἶναι πολεμικὸν ἰσχυρόν, ἀκατάλληλον ὅμως νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἐμπορικόν.

Σκέπτεται ὁ δυστυχὴς Βαρβάκης μὲ πόνον νὰ πωλήσῃ τὴν Φριγαδέλαν του εἰς τοὺς Ρώσους καὶ ἐκκινεῖ πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Διασχίζει τὸ Αἶγαϊον πέ-

λαγος ἄνευ ἐπεισοδίου τινος καὶ διαπλέει τὰ στενὰ τοῦ Ἑλλησπόντου.

Εὐθὺς ὡς πληροφορεῖται ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ὅτι εἰς τὴν Προποντίδα πλέει τόσον μέγα σκάφος ὀπλισμένον ὡς πολεμικὸν καὶ μὲ πλοίαρχον μάλιστα τὸν Βαρβάκην, τὸν περιβόητον ἐπαναστάτην, δίδει ἀμέσως αὐστηροτάτην διαταγὴν νὰ κατασχεθῇ τὸ πλοῖον καὶ νὰ συλληφθῇ ὁ ἐπαναστάτης.

Ὁ Βαρβάκης κατορθώνει νὰ δραπετεύσῃ καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Ρωσικὴν Πρεσβείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' ἡ Φριγαδέλα του, ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ ἀτυχὴς Φριγαδέλα του, ρυμουλκεῖται ὡς λάφυρον εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον καὶ παραδίδεται εἰς τὸν ναύσταθμον.

Ὁ δυστυχὴς Βαρβάκης χάνει τὸ πλοῖόν του, χάνει καὶ ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του. Ὁβολὸν δὲν ἔχει πλέον. Ἀλλ' ἐλπίζει εἰς τὸν Θεόν, τὸν προστάτην τῶν κατεστραμμένων.

Εἰς τὴν Ρωσικὴν πρεσβείαν ὁ Βαρβάκης συναντᾷ Ρώσους ἀξιωματικούς, τοὺς ὁποίους εἶχε γνωρίσει κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ πολέμου εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Οὗτοι, ἐπειδὴ ἠγάπων καὶ εἶχον μεγάλην ἐκτίμησιν εἰς τὸν Βαρβάκην, τὸν ἀνδρεῖον συναγωνιστὴν τῶν, τὸν συμβουλεύουν νὰ ζητήσῃ σωτηρίαν, προσφεύγων εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν προστασίαν τῆς Αὐτοκρατείας.

Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ ἄσυλόν του, χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθοῦν οἱ κατάσκοποι, οἱ ὁποῖοι ἐφύλασσον νυχθημερὸν τὴν πρεσβείαν; Ποῦ νὰ εὔρῃ πλοῖον πιστόν, τὸ ὁποῖον νὰ δεχθῇ νὰ τὸν παραλάβῃ; Πῶς δὲ

νὰ πληρώσῃ τὸν ναυλὸν του, ἀφοῦ δὲν ἔχει οὐδὲ ὀβολόν;

Ὁ Βαρβάκης δανείζεται ὀλίγα χρήματα ἀπὸ τοὺς συναγωνιστὰς του Ρώσους ἀξιωματικοὺς καὶ κατορθώνει, μετημφισμένος εἰς Ρῶσσον ἀξιωματικόν, νὰ δραπετεύσῃ εἰς Ὁδησσόν.

* *
*

Πῶς νὰ μεταβῇ ὁμως τώρα εἰς τὴν Πετρούπολιν, τὴν πρωτεύουσαν, ἵνα ζητήσῃ προστασίαν ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορίαν; Ὁ Ψαριανὸς δὲν δειλιά. Ἐπιχειρεῖ κάτι τὸ πρωτάκουστον καὶ ἡρωϊκόν, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ τὴν ἀκαμπτὸν θέλησίν του. Ἀπὸ τὴν Ὁδησσὸν ἕως τὴν Πετρούπολιν ἡ ἀπόστασις εἶναι πεντήχοντα ἡμερῶν πορείας. Ἄν ἡμεῖς εὐρισκώμεθα εἰς παρομοίαν θέσιν, ἀσφαλῶς θὰ ἐδυσκολεψώμεθα· ἀλλ' ὁ Ψαριανὸς δὲν δειλιά, δὲν ἀπελπίζεται. «Θὰ μεταβῶ πεζὸς» εἶπε καὶ τὸ ἔκαμε. Ἐξεκίνησε μάλιστα εἰς τὴν Πετρούπολιν ἀνυπόδητος διὰ νὰ μὴ χαλάσῃ τὰ ὑποδήματά του.

Διέρχεται χωρία, πόλεις, ἀπεράντους πεδιάδας, διαπερᾷ δάση πυκνά, ποταμούς, τρέμων ἀπὸ τὸ ψῦχος, τὴν πείναν καὶ τὸν φόβον νὰ κατασπαραχθῇ ἀπὸ λύκους.

Λέν ἀπαγορευτεῖται ὁμως, δὲν χάνει τὴν πίστιν του εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Βαδίζει ἡμέρας, ἑβδομάδας, μῆνας καὶ φθάνει μὲ τὰ πέλματα τῶν ποδῶν του καθημαγμένα καὶ μὲ κατερορακωμένα ἐνδύματα. Ποῦ; Ἀπὸ τὴν Ὁδησσὸν εἰς τὴν Πετρούπολιν!

Ὅλα τὰ δεινὰ τῆς πρωτακούστου ταύτης πορείας τὰ ἐνίκησε ἡ χαλύβδινος θέλησίς του.

Εἰς τὴν Πετρούπολιν οὐδένα γνωρίζει ὁ Βαρβάκης.

Ἔχει μόνον πληροφορίας ὅτι ζοῦν εἰς τὴν μεγαλόπολιν ταύτην ἄρχετοὶ Ἕλληνας.

Ὅταν συναντᾷ τοὺς εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν διαμένοντας ὁμογενεῖς, εὐρίσκεται εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Οὗτοι ἐκ πρώτης ὄψεως νομίζουν ὅτι εἶναι ἐπαίτης. Ἀλλάζουν ὁμῶς ιδέαν, ὅταν λέγει εἰς αὐτοὺς ποῖος εἶναι καὶ διατὶ ἦλθε. Τότε τὸν δανείζουν, ἄλλοι φορέματα, ἄλλοι ὑποδήματα καὶ πολλοὶ χρήματα. Πῶς ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ ἀνάκτορον μὲ τοιαύτην ἀθλίαν περιβολήν;

Κατὰ κακὴν του τύχην ὁμῶς ἡ Αὐτοκράτειρα ἀπουσίαζεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Διέμενε κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας χάριν ἀναφυγῆς εἰς τὰ ἐξοχικὰ ἀνάκτορά της.

Ἐκκινεῖ ἕως ἐκεῖ πεζὸς διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἀναφοράν του εἰς τὴν Αὐτοκράτειραν.

Ὅλον τὸν δρόμον τοῦτον τὸν ἔκαμε ἀνυπόδητος, διὰ νὰ μὴ χαλάσουν τὰ ὑποδήματά του. Παραδίδει τὴν ἀναφοράν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς αὐλῆς καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν Πειρούπολιν, ἀναμένων ἀπάντησιν. Ἀλλ' ἡ ἀπάντησις δὲν ἔρχεται, μολονότι παρέρχονται δύο ἑβδομάδες.

Μεταβαίνει διὰ δευτέραν φορὰν, δίδει ἄλλην ἀναφοράν, ἐπιστρέφει καὶ ἀναμένει ἀπάντησιν πάλιν, ἀλλὰ ματαίως. Ἔδωκε καὶ τρίτην ἀναφοράν ἰδιοχείρως καὶ ἀναμένει, ἀναμένει. Μάταιος ὁμῶς ὁ κόπος του! Καὶ ἡ τρίτη ἀναφορά του εἶχε τὴν αὐτὴν τύχην τῶν δύο προηγουμένων.

Ἡ χαλύβδιнос ὑπομονὴ τοῦ Βαρβάκη δὲν ἀντέχει

πλέον. Γίνεται ἔξω φρενῶν διὰ τὴν ἀναλγησίαν τῆς Αὐτοκρατείας.

Τὸν πνίγει ὁ πόνος καὶ μίαν ἡμέραν ἐκσπᾶ ἡ ἀγανάκτησίς του εἰς ἓν καφενεῖον, ὅπου ἐσύχναζον καὶ ἄνθρωποι τῆς Αὐλῆς. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του ἀρχίζει νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ ὀμιλῇ δια τὴν ἀσπλαχνίαν τῆς Αὐτοκρατείας.

«Δὲν εἶναι ὀρθόν, φωνάζει νὰ ἀφήσῃ μία Αὐτοκράτειρα νὰ καταστραφῶ ἐγώ, ὅστις ἐπολέμησα ὑπὸ τὴν σημαίαν της καὶ ἡγωνίσθην διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Χριστιανῶν!»

Εἰς τὸ καφενεῖον ἦσαν παρόντες τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ δύο αὐλιχοί, ὁ εἰς ὑψηλὸς καὶ ξανθὸς καὶ ὁ ἕτερος Ἑλλήν, μετρίου ἀναστήματος, μελαχροινός.

Ὁ Ρῶσος πληροφορεῖται, διερμηνεύοντος τοῦ Ἑλλήνος, τὰ βάσανα τοῦ Βαρβάκη καταλεπτῶς καὶ ἀναλαμβάνει νὰ τὸν παρουσιάσῃ εἰς τὴν Αὐτοκράτειραν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Βαρβάκης παρουσιάζεται εἰς τὰ ἀνάκτορα. Μόλις γνωρίζει τὸ ὄνομά του, γίνεται ἀμέσως δεκτὸς καὶ ὀδηγεῖται εἰς τὸν ὑπασπιστὴν τῆς Αἰκατερίνης. Μετ' ὀλίγον εἰσάγεται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου εἰς ἀκρόασιν.

Ὁ Βαρβάκης, ὅταν εὐρέθῃ εἰς τὴν μεγάλην ταύτην αἴθουσαν, ἐκπλήσσεται, καὶ ξαλίζεται. Ἡ πολυτέλεια τῆς αἰθούσης ταύτης ἦτο ἀπερίγραπτος. Ἡ αἴθουσα ἥστραπτεν ἀπὸ χρυσόν, μέταξαν καὶ πολύτιμα μέταλλα. Ἐφ' ὑψηλοῦ χρυσοῦ θρόνου ἐκάθητο ἡ Αὐτοκράτειρα, φέρουσα στέμμια ἀδαμαντοκόλλητον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της. Πλησίον της ἵστατο ὁ ὑψηλὸς καὶ ξανθὸς

κύριος, τὸν ὁποῖον εἶχε συναντήσῃ εἰς τὸ καφενεῖον, ἀλλ' ὅχι μὲ πολιτικὴν ἐνδυμασίαν. Ἐδῶ ἦτο ἐνδεδυμένος τὴν μεγάλην στολὴν στρατηγοῦ καὶ εἶχε τὸ στηθος του κατὰφορτον ἀπὸ πολλὰ παράσημα. Ὁ κύριος οὗτος ἦτο, ὡς ἔμαθεν ἔπειτα, ὁ Ποτέμκιν ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Αὐτοκρατείας.

Ὁ Βαρβάκης, ὅστις οὐδέποτε εἶχε δοκιμάσει τὸν φόβον, τὴν στιγμὴν ταύτην ἤρχισε νὰ τρέμῃ. Ἐνθυμεῖται τοὺς πικροὺς λόγους τοὺς ὁποῖους εἶχεν ἐξστομίσῃ εἰς τὸ καφενεῖον διὰ τὴν Αὐτοκρατείαν καὶ βλέπει τὴν Αἰκατερίνην εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μαντεύσῃ τί ἰδέαν ἔχει δι' αὐτόν.

«Λὲν φαίνεται θυμωμένη, σκέπτεται, διότι μὲ βλέπει μὲ συμπάθειαν!» καὶ ἐνθαρρύνεται.

Ἐπειτα αὐλικὸς τις τὸν πλησιάζει καὶ τῷ λέγει.

— «Ἡ Μεγαλειότης τῆς σὲ διατάσσει νὰ ἀναφέρῃς χωρὶς φόβον τὸν πόνον σου», ἀκούει εἰς ἄπταιστον Ἑλληνικὴν.

Ὁ Βαρβάκης, ἐν συγκινήσει, ἀρχίζει τότε νὰ ἐξιστορῇ τοὺς ἀγῶνάς του, τοὺς κινδύνους του, ἀνακοινῶναι τὰ σχέδιά του, ὁμιλεῖ διὰ τὸ βρῖκιόν του, τὴν Φριγαδέλαν του, τὴν πεζοπορίαν του, δι' ὅλα λεπτομερῶς. Ἐνῶ δὲ ὁμιλεῖ ἡ φωνὴ του τρέμει, ὁ πόνος τῆς καρδίας του ἐκχειλίζει καὶ δάκρυα ἀναβρῶνουν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Ἡ Αὐτοκράτειρα τὸν παρηγορεῖ μὲ ὀλίγας λέξεις καὶ τὸν ἐνθαρρύνει.

— «Μὴ λυπεῖσαι! Ἐγὼ θὰ θὰ φροντίσω δι' ἐσέ! Εἶσαι ἄξιος τῆς προστασίας μου!» τῷ λέγει.

Ἀμέσως τὴν ἐπομένην λαμβάνει ὁ Βαρβάκης ἀπὸ

τὸν ὑπασπιστὴν αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν μὲ χίλια χρυσᾶ νομίσματα διὰ τὰς πρώτας ἀνάγκας του.

Αἰ' αὐτῆς ἡ Αὐτοκράτειρα τῷ παρεχόμενῳ τὸ προνόμιον νὰ ἀλιεύῃ εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν ἀτελῶς.

*
* *

Πλήρης χαρᾶς ὁ Βαρβάκης διὰ τὴν ἀλλαγὴν τῆς τύχης, ἐπιστρέφει τὰ δανεικά, ἀγοράζει ἀλιευτικὰ ἐργαλεῖα, κάμνει τὸν σταυρόν του καὶ ἐκκινεῖ διὰ τὸ Ἀστραχάν.

Ἡ ἀπέραντος Κασπία θάλασσα εἶναι περίφημος διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ ἐκλεκτὸν εἶδος τῶν ἰχθύων της. Ἀλλ' ἡ ἀλιεία εὐρίσκετο τότε εἰς πρωτόγονον κατὰστασιν. Οἱ κάτοικοι τῶν παραλίων, ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ἡμιβάρβαροι, ἠλίευσον μὲ πρωτόγονα πλοιάρια καὶ δίχτυα. Ἐταρίχευον τοὺς ἰχθεῖς ἀθλίως καὶ μικρὰ ποσὰ μόνον ἔστελλον πρὸς πώλησιν εἰς τὰς παραλίους πόλεις ἢ κόμας.

Ὁ Βαρβάκης μεταβάλλει ἄρδην τὴν ἀθλίαν αὐτὴν κατὰστασιν τῆς ἀλιείας. Μὲ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὸ ἐπιχειρηματικὸν του πνεῦμα, τὴν ἰσχυράν του θέλησιν δημιουργεῖ βιομηχανίαν ταρίχευμένων ἰχθύων. Ἐπιτυγχάνει τὴν συντήρησιν τούτων εἰς βαρέλλια καὶ τοὺς ἀποστέλλει εἰς μακρυνὰ μέρη. Μεγάλια κέρδη, ἀμύθητα, ἀποκομίζει ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης καὶ θήσανοιζει. Τὸ περίφημον μαῦρον χαβιάριον, τὸ ὁποῖον στολίζει τὰς ἡγεμονικὰς τραπέζας, πρῶτος ὁ Βαρβάκης τὸ ἐκμεταλλεύεται.

Ὁ Βαρβάκης ἐπιμελεῖται τὴν ταρίχευσιν τῆς περιφήμου νηστευσίμου ταύτης τροφῆς καὶ τὴν διαδίδει εἰς τὴν Εὐρώπην.

Μὲ τὰ μελάγα κέρδη, τὰ ὁποῖα ἀποχομίζει ἐκ τῆς νέας βιομηχανίας καὶ τὸ ἐμπόριον, ἀγοράζει ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τρεῖς νησίδας ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης. Εἰς αὐτὰς δὲ ἐγκαθιστᾷ ἀλιευτικούς σταθμούς καὶ κέντρα ἰχθυοβιομηχανίας.

*
* *

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ κοινωνικὴ κατάστασις εἰς τὴν Ρωσίαν δὲν ἦτο καλὴ. Δύο ἦσαν αἱ κοινωνικαὶ τάξεις, οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ δουλὸπάροικοι. Οἱ μεγάλοι γαιοκτήμονες, οἵτινες ὥριζαν τόπον ὡς περιουσίαν τῶν ἴσων πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς Πελοποννήσου καὶ οἱ δούλοι οἱ ὁποῖοι δὲν ὥριζον οὔτε καλύβην. Οἱ τελευταῖοι εἰργάζοντο εἰς τὸ κτήμα τοῦ κυρίου τῶν, ἀμειβόμενοι τόσον, ὅσον τοῖς ἔφθανε διὰ νὰ ζοῦν ἵνα μὴ ἀποθάνουν.

Οἱ δουλὸπάροικοι οὗτοι οὐδέποτε ἠδύναντο νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν, ἐπειδὴ ἦσαν τέκνα δούλων. Ἐπωλοῦντο ἢ ἠγοράζοντο οὗτοι μετὰ τῶν κτημάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἐδούλευον. Τὸ κακὸν τοῦτο ἀργότερον κατὰ τὸ 1863 ἔπαυσε καὶ οἱ δούλοι ἀνέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν τῶν.

Καὶ οἱ ἐργάται λοιπόν, οἱ ὁποῖοι εἰργάζοντο ὡς ἀλιεῖς εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Βαοβάκη, ἦσαν δούλοι. Ἀλλ' ἡ εὐγενὴς ψυχὴ τοῦ Βαοβάκη δὲν ἠνείχετο νὰ ἔχῃ δούλους ἐργάτας.

Ἐχάρισε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ τοὺς ἀπὸ πᾶν ἄλλου ἀπὸ τὸ φοβερὸν ἀνθρωποεμπόριον.

Ὁ μεγαλόψυχος ὑπερασπιστὴς τῶν ἀλλοθρήσκων αἰχμαλώτων τοῦ πολέμου εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ βασανιστὴς τῶν χριστιανῶν τῆς Κασπίας :

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἐβοήθησε καὶ τὰ πλούτη του ἡῤξανον ὅλονέν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν λησμονεῖ τὸν Θεὸν καὶ τὰς ἀγαθοεργίας.

Ἐνθυμεῖται ὅτι, ὅταν ποτὲ εἶχε κινδυνεύσει νὰ κατασυντριβῇ ἡ Φριγαδέλα του, ὅτε τὸ καθεῖλκυνον ἀπὸ τὸ ναυπηγεῖον εἰς τὴν θάλασσαν, εἶχε τάξει νὰ προσφέρῃ ἐν εὐθέτῳ καιρῷ ἀφιέρωμά τι εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον τὸν πολιοῦχον ἅγιον τῶν Ψαρῶν. Ἡ ἀφιέρωσίς του αὕτη δὲν εἶχε πραγματοποιηθῇ ἕως τώρα, διότι ἦτο πτωχός. Ἀλλὰ τὸ τάξιμον τοῦτο ἔζη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Βαρβάκη.

Τώρα δέ, ὅτε εἶναι πλούσιος, ἀπέστειλεν εἰς τὰ Ψαρὰ μικρὸν χρυσοῦν βρῖκιον, πιστὸν ἀντίτυπον τῆς Φριγαδέλας του μὲ ὅλα τὰ ἐξαρτήματά της καὶ ὥπλισμένον μὲ εἴκοσιν ἑξ πυροβόλα. Τὸ ἀφιέρωμα τοῦτο ἐκρέματο ἐμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου μέχρι τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν. Τί περίεργος ὁμως σύμπτωσις! Ἦτο γραπτὸν φαίνεται ἡ Φριγαδέλα του νὰ πέσῃ δύο φορὰς εἰς ἐλθρικὰς χεῖρας.

*
* *

Ἐνθυμεῖται ἀκόμη ὁ Βαρβάκης ὅτι ἀρκετοὶ Ψαριανοὶ εἶναι πάμπτωχοι καὶ ἀποφασίζει νὰ τοὺς ἀποκαταστήσῃ. Δι' ἕκαστον τούτων ἀγοράζει πεντήκοντα στρέμματα ἀγροῦ καὶ τοὺς κτίζει καὶ ἀπὸ μίαν οἰκίαν. Εἰς ἄλλους δέκα ἐργάτας προσφέρει δωρεὰν ἀνὰ ἓν ἀλιευτικὸν πλοιάριον μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα, ἵνα ἀλιεύουν μὲ ἰδικὰ τῶν πλοῖα πλέον.

Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ. Ἄναγ. Ε' Παιδικὸς Θησαυρός. Ἐκδ. Γ' 1934. 18

Δὲν λησιμονεῖ καὶ τὸν τόπον ὅπου ἐπλούτυνε. Ἄνε-
γείρει κωδωνοστάσια ἐκκλήσιων, ἐκκλησίας, νοσοκομεῖα.
κατασκευάζει γεφύρας. Καὶ τὸ σπουδαιότερον ἀνοίγει
διώρυγας καὶ ἀποξηραίνει θανατηφόρα ἔλη. Εἰς τὸ κέν-
τρον τῆς πόλεως Ἀστραχάν ἦτο στενὸν καὶ ἐπίμηκες
ἔλος, σκορπίζον μiasματικὰς ἀναθυμιάσεις καὶ δυσωδίας.
Εἰς τὰ καταπράσινα ὕδατά του ἐνεφώλευεν ὁ κώνωψ
ὁ ἀνωφελής, ὁ μεταδίδων τὴν ἐλονοσίαν.

Ὁ Μέγας Πέτρος καὶ ἡ Αἰκατερίνη ἡ Μεγάλη δὲν
ἠδυνήθησαν νὰ ἀποξηράνουν τὸ ἔλος τοῦτο. Ὁ Βαρ-
βάκης ὅμως μὲ τὴν εὐφυΐαν του ἐπιτυχάνει νὰ ἐκτε-
λέσῃ ὅ,τι δὲν κατώρθωσαν αὐτοκράτορες. Ἐμβαθύνει
τὸ ἔλος, ἀνοίγει διώρυγας καὶ ρίπτει τὰ ὕδατά του εἰς
τὸν Βόλγαν καὶ εἰς ἓνα παραπόταμόν του. Δενδροφυ-
τεῖται ἔπειτα τὰς δύο ὄχθας του καὶ τὰς στολίζει μὲ κή-
πους καὶ ἄλση καὶ περίπτερα.

Διὰ τὰς ἀγαθοεργίας του δὲ αὐτὰς ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς
Αὐτοκρατείας καὶ ὠνομάσθη αὐλικὸς σύμβουλος καὶ
ἀρχηγὸς τῶν εὐγενῶν τοῦ Ἀστραχάν.

Ὁ Βαρβάκης δὲν λησιμονεῖ καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς του,
οἱ ὅποιοι ἔζων εἰς τὴν Ρωσίαν.

Λόγοι ὑγείας τὸν εἶχον ἀναγκάσει νὰ μετοικίσῃ
εἰς τὸ Ταϊγάνιον τῆς Ἀζοφικῆς. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην
ἦσαν ἐγκατεστημένοι πολλοὶ Ἕλληνες, ἔμποροι, τεχνί-
ται καὶ βιομήχανοι. Οὗτοι δὲν ἐγνώριζον τὴν Ρω-
σικὴν γλῶσσαν καὶ ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ ἐκκλησιά-

ζωνται εἰς Ρωσικὰς ἐκκλησίας. Ὁ Βαρβάκης κτίζει ἀμέσως ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου οἱ ὁμογενεῖς μας ἤκουον μὲ συγκίνησιν τὴν θεῖαν λειτουργίαν εἰς τὴν μητροικὴν των γλῶσσαν.

Πέριξ τῆς ἐκκλησίας κτίζει ἄλλα κτίρια καὶ μεταβάλλει ταύτην εἰς μοναστήριον. Ἀφοῦ δὲ διακοσμεῖ τὴν μονὴν ταύτην πλουσίως καὶ τὴν προικίζει μὲ πολλὰ προσοδοφόρα κτήματα, τὴν ἀφιερώνει τέλος εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον.

Ἰδρύνει Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰς ὅλας τὰς πόλεις, ὅπου ὑπῆρχον ἑλληνικαὶ παροικίαι διὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται ἑλληνοπρεπῶς οἱ μικροὶ τοῦ ὁμοεθνεῖς.

Ἀποστέλλει μεγάλα ποσὰ εἰς τὸν Θεόδωρον Ράλλον ἔμπορον τῆς Βιέννης διὰ νὰ βοηθῇ πτωχοὺς σπουδαστὰς καὶ ἐκδότας ἑλληνικῶν περιοδικῶν καὶ βιβλίων.

Δὲν λησμονεῖ τὴν γειτονικὴν νῆσον τῆς πατρίδος του τὴν Χίον. Ἐνισχύει μὲ μεγάλα ποσὰ τὸ σχολεῖον καὶ τὸ νοσοκομεῖόν της.

*
* *

Εἰς τὸ Ταϊγάνιον προσκαλεῖ καὶ τὴν μητέρα του καὶ τοὺς στενοὺς συγγενεῖς του. Ἡ εὐσεβὴς Ψαριανὴ ἐγκαθίσταται εἰς τὸ μέγαρον τοῦ υἱοῦ της, δοξάζουσα τὸν Θεόν, διότι τῷ ἐχάρισε πλοῦτη καὶ νοῦν διὰ νὰ χρησιμοποιῇ καλῶς ταῦτα. Μανθάνει ὅλας τὰς ἀγαθοεργίας τοῦ υἱοῦ της καὶ εὐχαριστεῖται ἡ εὐγενὴς ψυχὴ της.

Ἡ εὐλαβὴς Ψαριανὴ δυστυχῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς της χάνει τὸ φῶς της καὶ τυφλὴ φορεῖ τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα. Ἀφοῦ δὲ λαμβάνει καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ Πατριάρχου ἐν Κωνσταντινουπόλει κατέρχεται εἰς Χίον, ὅπου κλείεται εἰς τι μοναστήριον.

Αὐτὸς ἦτο ὁ ἱερὸς δεσμός, ὁ συνδέων τὸν Βαρβάκην μὲ τὴν Χίον.

Κατὰ τὰς σφαγὰς τῆς Χίου παρ' ὀλίγον νὰ κατε-
κρεουργεῖτο ἡ μήτηρ του, ἂν δὲν ἔσπευδον οἱ Ψαρια-
νοὶ νὰ τὴν σώσουν.

*
* *

Ὅταν τὸ 1821 ἤρχισεν ἡ ἐπανάστασις, ὁ Βαρβάκης ἦτο πολὺ γέρον. Αὐστυχῶς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ προ-
σφέρει τὸ αἷμά του διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀγαπη-
τῆς του πατρίδος. Ἀλλ' ἂν δὲν ἦτο εἰς θέσιν διὰ τοιαύ-
τας θυσίας, εἶχεν ὅμως τὰ μέσα νὰ τὴν βοηθήσῃ οἰ-
κονομικῶς, νὰ θυσιάσῃ δι' αὐτὴν τὰ πλούτη του. Ἴδου
αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὸν ἱερὸν
ἀγῶνα τοῦ Ἑθνους.

Στρατολογεῖ ὅλους τοὺς ἀξιωμαχοὺς Ἑλλήνας τῆς
Ἀζοφικῆς, τοὺς ἐφοδιάζει μὲ ὅπλα, πολεμefόδια, χρή-
ματα καὶ τὸ σπουδαιότερον μὲ πατριωτικὸν ἐνθουσια-
σμόν καὶ τοὺς ἀποστέλλει νὰ πολεμήσουν μὲ τὸν Ὑψη-
λάντην.

Ἀπὸ τὰς Ἑλληνικὰς χώρας τὰς πυρποληθεῖσας καὶ
ληηλατηθεῖσας σύρονται εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν κατὰ μι-
χιλιάδας γυναῖκες, παρθένοι καὶ παιδιά διὰ νὰ πωλη-
θοῦν εἰς τὰ σκλαβοπάζα. Ποῖος θὰ φροντίσῃ νὰ λυ-
τρωθοῦν οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ὁμοεθνεῖς μας; Ποῖος ἄλ-
λος ἀπὸ τὸν Βαρβάκην; Συνεννοεῖται κορυφαίως μὲ τὸν
Πατριάρχην καὶ διαθέτει μυριάδας τὰ ρούβλια πρὸς
ἐξαγορὰν τῶν αἰχμαλώτων.

*
* *

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ἔχει γίνῃ πολεμικὸν
μέτωπον, δὲν ὑπάρχουν χεῖρες διὰ τὸ ἄροτρον καὶ

τὴν σκαπάνην, ἀλλὰ καὶ ὅπου τυχὸν γίνῃ καλλιέργεια σιτηρῶν, πρὶν ἔλθῃ ὁ θερισμός, θὰ προλάβουν τὰ ἐχθρικά στίφη νὰ καύσουν τὰ στάχυα. «Χρήματα δὲν ὑπάρχουν, δυστυχία καὶ πείνα βασανίζει τοὺς πολέμιστάς!» σκέπτεται, δακρύων ὁ Βαοβράκης. Καὶ εἰς τὴν στιγμὴν ἀποστέλλει εἰς τοὺς πεινῶντας ὁλόκληρα φορτία σίτου καὶ ἄλλων τροφίμων.

*
* *

Ὅτε δὲ φθάνει ἡ θλιβερὰ εἰδησις τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν, ὁ Βαοβράκης εὐρίσκεται εἰς Βιέννην. Ἡ ἡρωϊκὴ νῆσος εἶχε τελείως καταστραφῇ. Τότε πλέον οὔτε τὸ ἐμπόριόν του ἐν Ρωσίᾳ, οὔτε αἱ δυσκολίαι τοῦ ταξιδίου, οὔτε τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη τῆς ἡλικίας του, δὲν δύνανται νὰ κρατήσουν τὸν Βαοβράκην. Ἀμέσως ἐκκινεῖ πρὸς τὴν Τεργέστην, φορτώνει ὁλόκληρα πλοῖα μὲ ἐνδύματα καὶ μὲ τροφὰς καὶ διευθύνεται εἰς τὸν τόπον τῆς πανωλεθρίας.

Ἀλλὰ τὰ Ψαρά, ἡ φιλότατη του πατρίς, εἶναι ἔρημα. Μαυρισμένα ἀπὸ τὸν ἐμπρησμόν, αἵματωμένα ἀπὸ τὰς σφαγὰς προβάλλουν τὰ ἐρεῖπια τῶν ἐνδόξων Ψαρῶν. Ὁ Βαοβράκης ἀποβιβάζεται εἰς Μονεμβασίαν, ὅπου εἶχον προσφύγει οἱ ἐναπομείναντες συμπατριῶταί του.

Πόσον σπαρακτικὸν εἶναι τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του! Γυναῖκες καὶ παιδιά περιπλανῶνται εἰς τὰς ἀκτὰς ρακένδυτα, πεινῶντα καὶ θρηνοῦντα διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν συγγενῶν τῶν καὶ τῆς πατρίδος τῶν. Θρηνοῦν ἄλλοι ἀδελφὸν σφαγέντα, ἄλλοι υἱὸν ἀπολεσθέντα, ἄλλοι σύζυγον αἰχμαλωτισθεῖσαν.

Μοιράζει τροφάς, ἐνδύματα καὶ χρήματα. Ὡς ἄγγελος παρηγορίας παρουσιάζεται εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν συμπατριωτῶν του καὶ σκορπίζει πλουσιοπαρόχως διὰ τῶν εὐσπλαχνικῶν χειρῶν του ὅ,τι ἔχει.

Δὲν προσφέρει μόνον ἐνδύματα, τροφάς, χρήματα, ἀλλὰ καὶ ὅπλα καὶ πολεμεφόδια διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος των.

Αἰσθάνεται πλέον τὸ τέλος τῆς ζωῆς του καὶ σκέπτεται νὰ κάμῃ μεγάλον καλὸν εἰς τὴν πατρίδα του, μίαν ἀγαθοεργίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐσαεὶ νὰ εὐεργετῇ τοὺς ὁμοεθνεῖς του.

Συλλαμβάνει τὴν ιδέαν νὰ ιδρύσῃ μέγα σχολεῖον νὰ μορφώσῃ τοὺς ὁμοεθνεῖς του καὶ παρουσιάζεται εἰς τὴν Βουλὴν «τὸ Βουλευτικὸν» κατὰ τινα συνεδριάσιν της εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸν Πρόεδρον τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν :

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 8ῃ Νοεμβρίου 1824

«Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Βουλευτικὸν σῶμα τῶν Ἑλλήνων.

«Ἐπειδὴ, διὰ νὰ ἀνακαλεσθοῦν αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀνάγκη πᾶσα νὰ εὐρεθῇ μόνιμος καὶ διαμένων πόρος μισθῶν καὶ ζωοτροφιῶν τῶν ἀναγκαιούντων διδασκάλων δι' ἓν Κεντρικὸν Ἐθνικὸν Σχολεῖον, διὰ τοῦτο ὁ ὑποσημειούμενος, θέλων νὰ ὠφελήσω τὸ ἔθνος, ἀφήνω 300.000 δρχ. — ἥτοι σημεριναὶ δραχμαὶ 30.000.000 !— τὰ ὁποῖα θέλω καταθέσει εἰς τὸ Βασιλικὸν Ταμεῖον τῆς Μόσχας... Ὁ δὲ τόκος, ἀναλογούμενος πρὸς τὸ παρὸν εἰς 15.000, θέλει

δίδεται ἐτησίως διὰ τιμίων ἐπιτρόπων... εἰς μισθοὺς καὶ τροφὰς διδασκάλων μόνον.....

Μὲ ὅλον τὸ σέβας.

Ὁ πρόθυμος πατριώτης.

Ἰωάννης Βαρβάκης

Τὸ Βουλευτικὸν σύσσωμον τὸν χειροκροτεῖ. Ὁ δὲ Πρόεδρος ἐξ ὀνόματος τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἔθνους τῷ ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἔθνους πρὸς αὐτόν.

*
* *

Ὁ Βαρβάκης μετὰ ταῦτα ἐτοιμάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν θετὴν του πατρίδα τὸ Ταϊγάνιον διὰ μέσου Τερ-γέστης καὶ Βιέννης.

Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἔμελλεν οὗτος πλέον νὰ ἐπανίδῃ τὴν δευτέραν του πατρίδα. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἡσθένησε βαρέως καὶ παρέδωκε τὴν χριστιανικὴν του ψυχὴν τὴν 13ην Ἰανουαρίου 1825. Ἐνεταφιάσθη εἰς Ἑλληνικὸν γῶμα. Τὸ σῶμά του ἔμεινεν ἐκεῖ, ὅπου ἀνῆκεν ἡ ψυχὴ του.

Ἐκλάυσεν ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ μεγάλου Ἑλλήνος καὶ Χριστιανοῦ. Ἡ Βουλὴ, ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ τῆς θλίβεράς εἰδήσεως, συνῆλθε καὶ ἐψήφισε νὰ ἀνακηρυχθῇ ἐθνικὸς εὐεργέτης καὶ νὰ ψαλῇ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπιμνημόσυνοι δέησις. Τὸ ὄνομά του διεφημίσθη εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνισμόν καὶ ἔγινε πρότυπον ἀνδρὸς ἐναρέτου καὶ φιλοπάτριδος.

*
* *

Πόσον μεγαλόκαρδος ἦτο ὁ Ἰωάννης Βαρβάκης, τὸ ἀποδεικνύει ἡ διαθήκη του.

Ἡ διαθήκη του εἶναι ἀνταξία τοῦ Βαρθάκη.

Διότι εἶναι ἀποχαιρετισμὸς πρὸς τὴν ζωὴν μιᾶς μεγάλης καὶ εὐγενοῦς ψυχῆς.

Ὅριζι ρητῶς : « Ὁ ἐνταφιασμὸς μου νὰ γίνῃ χωρὶς πομπήν. Δὲν θέλω εἰς τὸν τάφον μου νὰ τεθῇ λαμπρόν τι. »

Δὲν λησμονεῖ καὶ τοὺς Ψαριανούς, οἱ ὅποιοι εἶχον συνοικισθῇ εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Παλαιᾶς Ἐρετρίας, ἰδρύσαντες τὰ « Νέα Ψαρά ». Κληροδοτεῖ δέκα χιλιάδας ρούβλια διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πολίχνης των. Ὀλόκληρον τὴν κινητὴν του περιουσίαν δωρίζει εἰς τὸ Ἔθνος, ἢ ὁποία περισυλλεγεῖσα κατετέθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τῶν χρημάτων τοῦ Βαρθάκη ἰδρύθη καὶ συντηρεῖται τὸ ἐν Ἀθήναις Βαρθάκειον Λύκειον καὶ τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον τῶν Νέων Ψαρῶν.

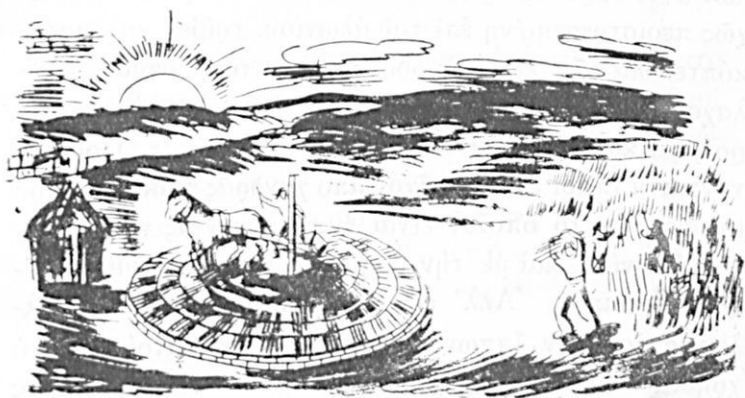
Ἡ δὲ Πατρίς, εὐγνωμονοῦσα τὸν ἕξοχον Ἑλληνα τῷ ἀνήγειρε μεγαλοπρεπῇ ἀνδριάντα ἐν Ἀθήναις πρὸς τὸ Ζάππειον μέγαρον.

Αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ Ἑλλήνος καὶ Χριστιανοῦ, ὅστις διέθεσε τὰ πάντα δι' ἄλλους οὐδὲν δὲ δι' ἑαυτόν !

Τὰ ἀλώνια.

Αἱ ἀληθινὰ ἀπόκρεω τῶν χωρίων δύνανται τις νὰ εἶπῃ ὅτι ἐορτάζονται εἰς τὰ ἀλώνια καὶ λίαν ὀρθῶς. Διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἀναμένει νὰ ἀνταμφιθῇ τέλος ὁ πτωχὸς ἀγρότης διὰ τοὺς κόπους ὀλοκλήρου ἔτους. Ἡμεῖς, οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, εὐρίσκομεν ἑτοιμον ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν ἄρτον καὶ ἀσχολούμεθα μόνον πῶς νὰ μεταφέρωμεν αὐτὸν κατὰ τεμάχια εἰς τὸν

στόμαχον. Οὐδέποτε ὁμως δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν πόσον περιπετειώδη ἱστορίαν ἔχει τὸ μικρὸν τεμάχιον τοῦ ἄρτου, τὸ ὁποῖον κρατοῦμεν! Πόσας μεταβολὰς ὑφίσταται τὸ τεμάχιον τοῦτο ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐρρίφθη ὡς κόκκος σίτου εἰς τὴν γῆν μέχρι τῆς ὥρας καθ' ἣν παρετέθη πρὸ ἡμῶν πεπλασμένον εἰς ἄρτον!

*
* *

Τὰ ἀλώνια εἶναι μικραὶ πλατεῖαι στρογγύλαι καὶ ὀμαλώταται. Πλησίον ἐκάστου ἀλωνίου κεῖται μικρὰ πλεκτὴ καλύβη, ἡ ὁποία χρησιμεύει ὡς ἀχυραποθήκη διὰ τὸν χειμῶνα. Πᾶς δὲ χωρικός ἔχει τὸ ἀλώνιον

του καὶ τὴν ἀχυροκαλύβην του. Τὰ δεμάτια τοῦ σίτου ἀπλώνονται ἐπὶ τοῦ ἀλώνιου, ἀφοῦ ἀποκοποῦν οἱ δεσμοὶ τῶν. Ἐπὶ δὲ τοῦ ξανθοχρύσου τούτου κυματώδους πελάγους τῶν σταχύων ἀρχίζει κυκλικῶς νὰ πλέῃ ἡ ροκᾶνα. Εἶναι δὲ ἡ ροκᾶνα πανόρασιον ἀλωνιστικὸν ὄργανον, ἀποτελούμενον ἐκ σανίδος πλατείας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καρφώνονται κοπτερὰ πετράδια, τριακόσια περίπου. Ἡ σανὶς σύρεται ὑπὸ ζεύγους βοῶν. Ὁ δὲ ὁδηγὸς τῆς ἀνέρεχεται ἐπ' αὐτῆς, ὡς ἀρχαῖος μαχητῆς, πάλων ἀντὶ δόρατος ὀξεῖαν βουκέντρον. Ἡ ροκᾶνα, συνεχῶς περιστρεφομένη ἐπὶ τοῦ ἀλώνιου, τρίβει καὶ κατακόπτει διὰ τῶν λιθίνων ὀδόντων τῆς τὸ γέννημα. Ἀλλ' αὐτοῦ ὁ σῖτος ἀλωνίζεται διὰ τῶν ἵππων πολὺ ταχύτερον καὶ καλύτερον ἄνευ τῆς ἐλεεινῆς ροκᾶνας. Προσδένονται οἱ ἵπποι κατὰ στοιχὸν ἀπὸ χονδρᾶς πασάλου, «τοῦ στοιχεροῦ», τὸ ὁποῖον εἶναι ἐμπηγμένον εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀλώνιου, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ μαστιγίου τρέχουν κυκλικῶς. Ἀλλ' εἰς τὰ χωρία τῆς Εὐβοίας ἡ ἔλλειψις ἀρκετῶν ἵππων ἀναγκάζει τοὺς κατοίκους νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ βόδια τῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ τοὺς ὄνους τῶν ἀκόμη. ὦ! πῶς κλίνουν ὑπὸ τὸ ἀσύνηθες βάρος τοῦ ξυγοῦ τὸν τράχηλόν των καὶ ἀνακινοῦν περιλύπως τὰ μακρὰ ὦτά των!

*
* *

Τὸ ὅλον πανόραμα τῶν ἀλώνιων εἶναι θαυμάσιον. Ὅλος ὁ ἀνθρώπινος καὶ ζωϊκὸς πληθυσμὸς τοῦ χωρίου κινεῖται ἐντὸς αὐτῶν. Ἄλλοι ὁδηγοῦν τὰς ροκᾶνας, πολλὰκις τέσσαρας καὶ πέντε ὁμοῦ. Ἄλλοι ἀνακινοῦν τὰ στρώματα τῶν σταχύων, τὰ καλούμενα «λειώματα». Ἐδῶ χωρικὸς τις καταγίνεται εἰς μικρὰν

ξύλουργιζὴν ἐργασίαν. Ἐξεῖ ἄλλος ὑπὸ σκιὰν πλατάνου παρασκευάζει τὸ λιτὸν πρόγευμά του.

Τὰ παιδιά παλαίουν καὶ παίζουν. Οἱ κύνες κοιμῶνται ἢ ξύονται παρὰ τὰς ἀχυροκαλύβας. Οἱ μικροὶ μόσχοι περιφέρονται, κράζοντες κλανθιμηρῶς τὰς ἐν τῷ ζυγῷ μητέρας των. Αὗται δὲ τότε στρέφουν τὴν κεφαλὴν των, ἀτενίζουσιν περιλύπως τὰ τέκνα των καὶ μυκῶνται ὡς νὰ θέλουν νὰ τὰ καθησυχάσουν.

Αἱ ὄρνιθες, ἂν καὶ συνεχῶς λιθοβολοῦνται, πλησιάζουσιν τὰ ἀλώνια καὶ προσπαθοῦν νὰ ἀρπάσουν κόκκους τινὰς σίτου.

Τὰ πρόσωπα ὅλων εἶναι εὐθυμα. Γέλωτες, ἄσματα ἀκούονται πανταχοῦ. Ἀντηχοῦν αἱ προστακτικαὶ φωναὶ τῶν γυναικῶν πρὸς τὰ ἀπειθοῦντα ἢ κουραζόμενα βόδια, τὰ ὁποῖα ὅλα ἔχουν ὀνόματα, λίαν δὲ παράδοξα.

«Ἐμπρὸς Μαυρομμᾶτη!», «Ἐξω Ἀσπροχεῖλη!», «Ἐξω Τρυγόνη!», «Ἐμπρὸς Λεβέντη!»,

*
* *

Ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, ὅσον διήρκεσαν τὰ ἀλώνια ἐπεσκεπτόμενην τακτικῶς καθ' ἐκάστην πρωΐαν ὅλα κατὰ σειρὰν. Κατὰ τὴν ἑναρξιν αὐτῶν συνήθεια ἐπικρατεῖ νὰ κατασκευάζουσιν τηγανίτες ἄζυμες μὲ μέλι καὶ προσφέρουν ἢ μία οἰκογένεια εἰς τὴν ἄλλην πινάκιον πλήρες μετὰ ρακῆς. Πᾶς ἀγρότης, ἅμα μὲ ἔβλεπε πλησιάζοντα, ἔσπευδε πρὸς ἐμὲ ἵνα μὲ φιλεύσῃ. Ἐγὼ δέ, ἵνα μὴ φανῶ ὅτι κάμνω προτιμήσεις, ἠναγκαζόμενην δεκάκις νὰ φέρω τεμάχιον τηγανίτας εἰς τὸ στόμα μου καὶ νὰ εὐχηθῶ, κρατῶν τὸ κύπελλον μὲ τὴν ρακὴν, διὰ τῆς ἐξῆς προπόσεως, τὴν ὁποῖαν ἐσχεδίασα σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦ-

μα καὶ τὴν φρασεολογίαν τοῦ τόπου : « Καλὴν ψυχὴν γέροντες ! Νὰ ζήσουν τὰ παιδιὰ σας, παντρεμένοι ! Στὶς χαρὲς σας ἀνύπαντροι ! » Στὴ γειά σας καὶ καλὰ μεροχέτια ! » ἤρχετο πάντοτε ἡ ἐπιδόξ τῆς προπόσεως ἐν χορῶ.

Καθ' ἐκάστην σχεδὸν προγευματίζω μετὰ τῶν χωρικῶν περὶ τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ὥραν. Ἐκεῖνοι μὲν τρώγουν ξηροὺς κυάμους ἢ φάβαν, προσφέρουν δὲ εἰς ἐμὲ τυρὸν νοπὸν ἢ βούτυρον ἢ γάλα. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὰ θελκτικὰ ταῦτα ἀγροτικὰ προγεύματα ὑπὸ σκιὰν δένδρου σταυροποδητεὶ κατὰ γῆς, ἐντὸς κεραμείου πινακίου καὶ γύρω ἀπὸ τιμίους ἐργάτας. Ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω πῶς ἐτιμωρήθην διὰ τὴν δημοκοπίαν μου αὐτὴν. Ἡμέραν τινά, δὲν ἠθέλησα νὰ φάγω τὸ ἰδιαιτέρως δι' ἐμὲ παρεσκευασμένον φαγητὸν, ἀλλ' ἠθέλησα νὰ φάγω μετὰ τῶν χωρικῶν «κολοκύθια φουρνιστά». Μόλις ἤγγισα εἰς τὰ χεῖλη τὸ πρῶτον τεμάχιον, ἠσθάνθην τὸ στόμα μου νὰ φλέγεται καὶ τὴν γλῶσσάν μου νὰ πυρακτώνεται ὥς νὰ εἶχε καὶ ἀπὸ πυρακτωμένον σίδηρον. Μόλις ἠδυνήθην νὰ ἀρθρώσω ἐν μέσῳ γενικῆς θυμηδίας τὴν ἐρώτησιν :

— « Διὰ τί καίει πολὺ ; »

— Ἔχει κοκκινοπίπερο !

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὥρξισθην μὲ τὸν νοῦν μου ὅτι οὐδέποτε θὰ φάγω εἰς τὸ ἐξῆς «κολοκύθια φουρνιστά» καὶ οὐδέποτε θὰ ἀποπειραθῶ νὰ δημοκοπήσω.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὅσῳ ζῇ ὁ κόσμος ὅλος
ὅσῳ ζῇ ἡ γῆ, θὰ ζῇ
τ' ὄνομά σου ὦ Ἑλλάς μου,
καὶ ἡ δόξα σου μαζί.

Ἐκ τῶν ἁμῶν τῆς Αἰβύης
εἰς τοὺς πάγονς τοῦ βορρᾶ
τ' ὄνομά σου φέρο' ἡ φήμη
καὶ ἡ δόξα σου περᾶ.

Σὺ διδάσκαλος τοῦ κόσμου,
Σὺ τῆς γῆς ὅλης τροφός,
σὺ πυξὶς τῆς διανοίας,
σὺ τοῦ πνεύματος τὸ φῶς.

Ὅπως ἔδωκες θὰ δώσης,
θὰ ζητήσουν, ὥς ζητεῖς,
θὰ γενῇς καὶ πάλιν φῶτων.
καὶ πολιτισμοῦ κοιτίς.

Α. Βλάχος

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΜΩΝ

Α'. Πεζογραφήματα.

		Σελ.
1 Ἡ χουσιῇ καρδιά.	Διασκευὴ Σύλβιος	4
2 Χριστιανικὴ καρδιά.	Διασκευὴ Α. Μελᾶς	9
3 Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄.	N. Ἀμπατζόγλου	13
4 Ὁ Ἀριστείδης.	N. Ἀμπατζόγλου	15
5 Ὁ Φωκίων	N. Ἀμπατζόγλου	17
6 Οἱ περρωτοὶ μετανάσται.	Διασκευὴ Ἑμμ. Λευκούδης	19
7 Ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Ἀγ. Διονυσίου.	N. Ἀμπατζόγλου	22
8 Ἀληθὴς χριστιανός.	N. Ἀμπατζόγλου	24
9 Ἀγαπᾶτε καὶ τοὺς ἐχθροὺς σας.	N. Ἀμπατζόγλου	26
10 Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός.	Διασκευὴ Γ. Ξενόπουλος	30
11 Ἀδελφικὴ ἀγάπη	N. Ἀμπατζόγλου	34
12 Τὸ ποτήριον μὲ τὰ δάκρυα.	Διασκευὴ Ἀρ. Κουρτίδης	38
13 Φιλοστοργία πελαγοῦ.	Ἀρ. Κουρτίδης	45
14 Τὸ κουνάβιον.	Διασκευὴ Στ. Γρανίτσας	48
15 Ὁ Τίμιος Σταυρός.	N. Ἀμπατζόγλου	53
16 Τὸ ναυτόπουλον.	Διασκευὴ Ἀρ. Κουρτίδης	57
17 Οἱ δύο δρόμοι.	Διασκευὴ Γ. Δροσίνης	63
18 Τὰ καλὰ πόνοις κτῶνται	N. Ἀμπατζόγλου	70
19 Ζώης Καπλάνης.	N. Ἀμπατζόγλου	73
20 Ἡ νύξ τῶν Χριστουγέννων	Μετά-φρασις.	
	Διασκευὴ Σέλιμα Λάογκελωφ	89
21 Ἡ κτίσις τῆς Μασσαλίας.	Διασκευὴ Ἀ. Ἀδαμαντίου	96
22 Τὸ ἀμάρτημά μου.	Διασκευὴ Π. Βασιλειάδης	105
23 Τὸ πολυτιμότερον ἀγαθόν.	N. Ἀμπατζόγλου	113
24 Οἱ ἄστακοί.	Διασκευὴ Α. Μωραϊτίδης	118
25 Καλὸν ἀντὶ κακοῦ	N. Ἀμπατζόγλου	121
26 Χριστιανικαὶ ψυχαί.	N. Ἀμπατζόγλου	124
27 Πυθέας ὁ Αἰγινίτης.	Διασκευὴ Χ. Παπαμάρκου	127
28 Φιλοπατρία.	Διασκευὴ Π. Δέλτα	129
29 Μετριοφροσύνη	N. Ἀμπατζόγλου	135
30 Οἱ ἐχθροὶ τῶν ἱατρῶν.	N. Ἀμπατζόγλου	137

31	Ἐπίσκεψις εἰς μεταλλουργεῖον. Διασκευὴ	Ἰ. Λοανίδης	142
32	Ἡ δύναμις τῆς φιλίας.	N. Ἀμπατζόγλου	147
33	Ἡ φιλία εἰς τὰ ζῷα	N. Ἀμπατζόγλου	150
34	Ὁ πρόσκοπος	N. Ἀμπατζόγλου	155
35	Ὁ κόσσυφος	Σ. Γρανίτσας	159
36	Τὰ Μετέωρα	N. Ἀμπατζόγλου	163
37	Τὸ ὠραιότερον ἔνδυμα Διασκευὴ	A. Κουρτίδης	167
38	Ἡ ἀνοιξις ἐπὶ τῶν Θεσσαλιζῶν ὁρέων Διασκευὴ	P. Δημητριάδης	175
39	Ἔργον οὐδὲν τ' ὄνειδος	N. Ἀμπατζόγλου	180
40	Ὅταν θέλῃς, δύνασαι Διασκευὴ	*Αγγέλ. Βλάχος	183
41	Ἡ δαδοφόρος θεὰ Διασκευὴ	P. Δημητριάδης	191
42	Ἡ νύξ τῆς ἀγωνίας Διασκευὴ	Π. Φωστίνης	193
43	Ἡ Ἀνάστασις Διασκευὴ	Π. Φωστίνης	201
44	Τὸ Ἅγιον Ὅρος Διασκευὴ	Γ. Μόδης	205
45	Τὸ προσκύνημα τοῦ Βουλγαροκτόνου Διασκευὴ	Xρ. Τσουντας	210
46	Αὐτοθυσία	N. Ἀμπατζόγλου	214
47	Ὁ μικρὸς ἥρωες. Διασκευὴ Ἡμε- ρολογίου Ναυμαχιῶν	Γ. Σαχτούρη	219
48	Ὁ Κυνέγειρος τοῦ 1823	Θ. Βελιανίτης	226
49	Οἱ νεκροθάπται Διασκευὴ	X. Παπαμάροχου	233
50	Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου. .	N. Ἀμπατζόγλου	237
51	Μεταλλικὰ νερά	N. Ἀμπατζόγλου	242
52	Ἡ τελευταία τελετὴ εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν Διασκευὴ	Σ. Ζαμπέλιος	244
53	Ἐξησεν εἰργάσθῃ	N. Ἀμπατζόγλου	251
54	Ἰωάννης Βαρβάκης	N. Ἀμπατζόγλου	270
55	Τὰ ἀλώνια Διασκευὴ	Γ. Δροσίνης	281

Β'. Ποιήματα.

1	Προσευχὴ	*Αγγ. Βλάχου	3
2	Ἡ τυφλὴ ἀνθοπωλὶς	Γ. Ζαλοκώστα	12

	Σελ.
3 Προσευχὴ	Ἀγγ. Βλάχου 29
4 Χειμῶν	Ἀλ. Παράσχου 52
5 Ὁ ναύτης ἐν τριζυμῇ	Ἀγγ. Βλάχου 62
6 Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων	Κ. Παλαμᾶ 96
7 Τὰ ἄνθη καὶ τὰ δάση	Ν. Χαζηδάκι 116
8 Ὁ σκοπὸς	Ἀγγ. Βλάχου 134
9 Τὰ κάλλη τῆς φύσεως	Ν. Κατακουζηνοῦ 174
10 Τὸ ἔαρ	Ν. Ἰγγλέση 179
11 Ὁ τυφλὸς πρὸ τοῦ Στανουῦ	Ι. Πολέμη 199
12 Στὴν Ἑλληνικὴ σημαία	Γ. Σημηριώτη 232
13 Ὁ ἐθνικὸς ὕμνος	Δ. Σολωμοῦ 249
14 Ἡ πατρις	Δημ. Βιζέλα 259
15 Εἰς τὴν Ἑλλάδα	Ἀγγ. Βλάχου 285

Σημ. Ἡ ἐκλογή ἀπάσης τῆς ὕλης τοῦ ἀναγνωστικοῦ τούτου, ἡ διάταξις αὐτῆς, ἡ συγγραφὴ τῶν ἐν τῷ πινάκι ὑπ' ἀριθ. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 15, 18, 19, 23, 25, 26, 29, 30, 32, 33, 34, 36, 39, 46, 50, 51, 53, 54, πεζογραφημάτων, ἡ διασκευή, ἡ γλωσσικὴ καὶ παιδαγωγικὴ προσαρμογὴ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπισήμου προκηρῶσεως «περὶ συγγραφῆς διδακτικῶν βιβλίων» τῶν ὑπολοίπων πεζογραφημάτων, ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ κ. Νικολάου Ἀμπατζόγλου δημοδιδασκάλου.

0020561357
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1934

Ἀριθ. { Πρωτ. 51231, 51232
Διεκ.

Π ρ ο ς

Τὸν κ. Ἀν. Κοντομάρην συγγραφέα

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς αποφάσεως, στηριζομένης δὲ εἰς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Νόμου 5911 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 15ην πράξιν αὐτῆς ἐνεκρίθη ὡς διδασκτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Παιδικὸς Θησαυρὸς» βιβλίον σας διὰ μίαν τετραετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1934 ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῇτε ἐπακριβῶς πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς ἀρμοδίας κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Τμηματάρχης

Ν. Σ Μ Υ Ρ Ν Η Σ

Ἄρθρον 6ον τοῦ Προεδρικοῦ διατάγματος

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδασκτικῶν βιβλίων».

Τὰ διδασκτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακράν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλοῦνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης τιμῆς ἀνεὺ βιβλιοσήμου, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦτου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.

ΤΙΜΗ ΛΟΓΟΥ 7010

(Λογισμὸς ἡσ. 3 καὶ πλῆρ)

ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας 70597
6-11-34